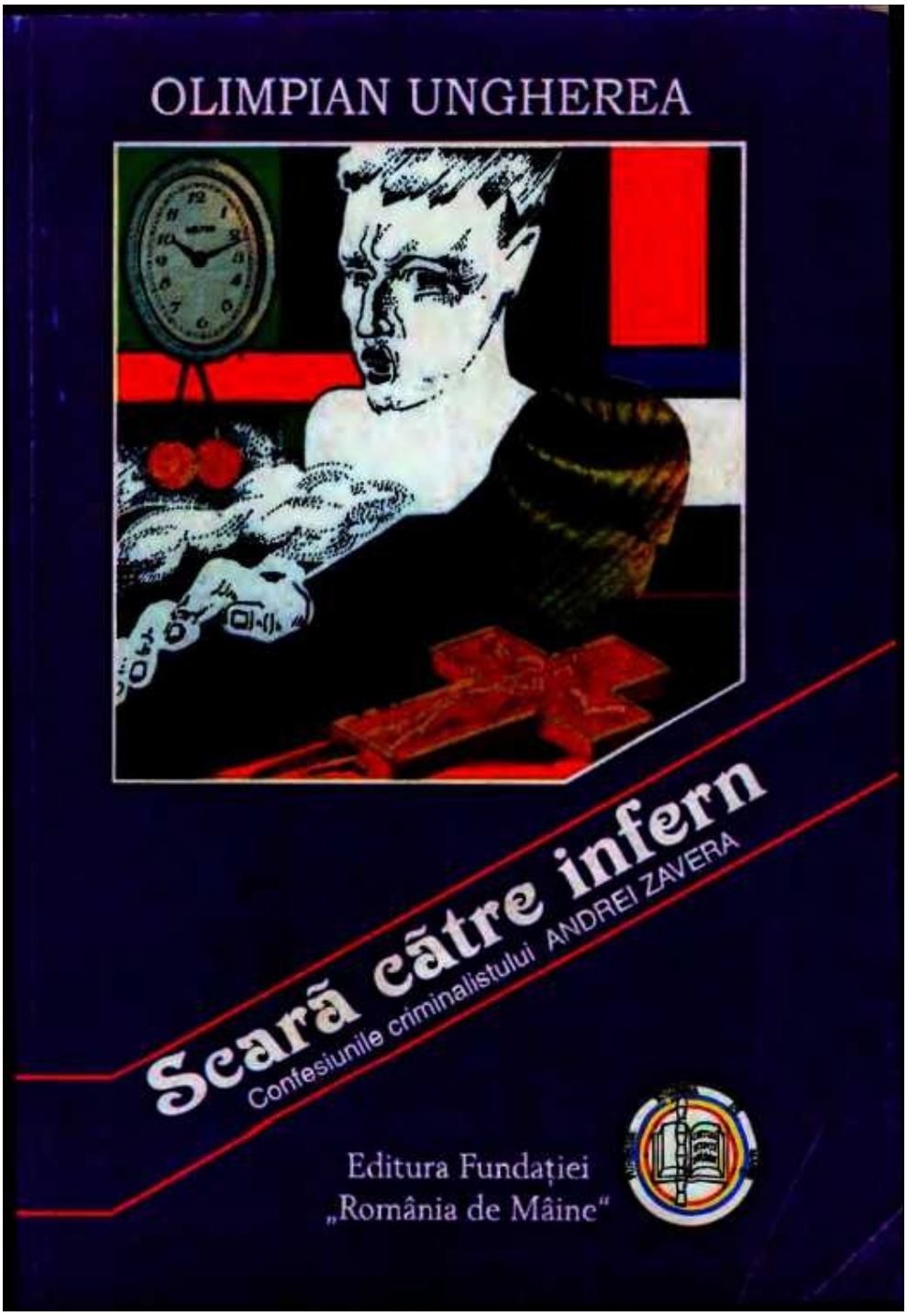

OLIMPIAN UNGHEREA

Scară către infern

Confesiunile criminalistului ANDREI ZAVERA

Editura Fundaţiei „România de Mâine”
Bucureşti 1997

Coperta: Stan BARON

ISBN 973-582-009-9

PRECUVÂNTARE

Autor a peste cinci sute de povestiri poliţiste şi zece romane de mare calibru, circumscrise aceluiaşi gen literar, deloc la îndemâna oricărui scriitor, autorul acestei cărţi, l-am numit pe Olimpian Ungherea, este deja unul din marii consacraţi ai *policierului* românesc.

Gazetar virulent, constructor de reviste, fin observator al universului uman, scriitorul Olimpian Ungherea are harul, şi de aci privilegiul, de a putea să extragă, din materia sordidelor întâmplări, sclipărul acela de spirit diamantin, a cărui lumină deopotrivă doare, încântă şi îndeamnă la grave reflexii.

I-am citit aproape toate romanele, nuvelele şi povestirile poliţiste şi aş putea spune, fără niciun dubiu, că opera sa stă sub semnul, inconfundabil şi dur, al dramaticului. Al durerii. Al întrebărilor dureroase până la sfâşierea de sine. Aici, aventura nu este nicidecum frivolă, suspansul nu se naşte din gratuit, fiorul nu apare la capătul unui gest violent, ci haloul care te captivează, care te ţine cu pumnii strânşi, cu dinţii strânşi, cu sufletul la gură, izvorăşte dintr-o nesfârşită tristeţe, precum ţipătul singurătăţii într-un pustiu al tuturor disperărilor.

De fapt, autorul nici nu ne spune poveşti poliţiste, poliţiştii şi asasinii lui nefiind decât decoruri între care evoluează o lume terifiantă, o lume inedită, o lume purulentă, febrilă şi incapabilă să-şi depăşească condiţia periferică, o lume tarată, lepădată de un destin absurd în zona interlopă a cetăţii, o lume care-şi urlă neputinţa, suferinţa şi singurătatea, întrebându-se fără speranţa vreunui răspuns: Până unde? Până când? Încotro? De ce? De ce aşa şi nu altfel? De ce noi şi nu alţii? De ce atâta ură? De ce duşmănie? De ce laşitate? De ce nepăsare? De ce ipocrizie?

Minciună? Corupţie? Vrăjmăşie? Trădare? Ticăloşie? Egoism? Orgolii? Cupiditate? De ce atâtea întrebări şi nici un singur răspuns?

Autorul nu oferă soluţii. El construieşte cazuri, în care toţi ne oglindim aşa cum suntem. Dar câţi dintre noi avem curajul recunoaşterii? Şi câţi, curajul adevărului?

După ce vom citi această carte, poate vom deveni mai buni. Sau poate vom privi cu mai multă atenţie şi înţelegere în jurul nostru. Sau poate vom avea curajul unui surâs din care n-a dispărut încă speranţa.

N.N. CAVAL

CITITORULE

Nu sunt puţine momentele în viaţa unui căpitan de poliţie, când tot ce a învăţat din cărţile marilor înaintaşi – şi mă gândesc cu veneraţie la celebrul criminalist DUMITRU CEACANICA – nu sunt, aşadar, deloc puţine cazurile când nici cărţile şi nici experienţa dobândită nu îl mai ajută cu nimic să răspundă, franc şi corect, celor şapte clasice întrebări, într-o terifiantă infracţiune de omor: *Unde*? *Când*? *Cu ce*? *În ce mod*? *Cu ce scop*? *Asupra cui*? *De către cine*?

Toată ştiinţa şi toată experienţa se lovesc de acel bizar şi incontrolabil joc al întâmplărilor, când calea către adevăr, către descoperirea ucigaşului, se relevă a fi definitiv obturată. Întorc cazul, la care trudesc de multă vreme, pe toate feţele, asamblez şi demontez ipoteză după ipoteză, fac şi refac combinaţii şi judecăţi şi deducţii pe marginea probelor, a informaţiilor, a declaraţiilor şi nu se încheagă niciun răspuns acelor percutante întrebări profesionale. Dispun doar de o singură certitudine: omorul. Atât şi nimic mai mult. Şi atunci – eu, căpitanul de poliţie Andrei Zavera, – las dracului toate hârţoagele acelea de pe birou, le ştiu pe de rost, nu mă mai ajută cu nimic, mă bate gândul să clasez toată istoria asta urâtă, dar nu mă lasă inima, fac o pauză, ies afară, la aer, hai-hui printre oameni, arbori şi case, uit toate teoriile alea sofisticate din manualele de criminalistică şi evadez dincolo de zidurile rutinei, în imperiul fabulosului, unde guvernează absolutismul unei regine exotice: fantezia.

ANDREI ZAVERA

SCARĂ CĂTRE INFERN

Era o casă veche, de dinainte de război, trainică încă, făloasă, cu zidurile uşor fumurii, ferestrele înalte, acoperişul şi mai înalt, parter, etaj şi mansardă, de jur împrejur o grădină cu arbori bătrâni.

La parter locuiau două familii, la etaj una, la mansardă un bătrân singuratic.

Florentina Prunaru locuia, împreună cu fiica ei, Domnica, la parter. Mama trecută de optzeci de ani, fiica, de şaizeci. Florentina nu fusese măritată niciodată, o culesese pe Domnica din flori. Nici Domnica nu se măritase, rămânând fată bătrână lângă poala maică-si. Două pensionare liniştite, stătute, uitate de noroc într-un colţ de destin banal: *două jucării stricate*, aşa cum suspina cândva un vers celebru.

Tot la parter, locuia familia Jitaru. Tatăl – Ion Jitaru, ceferist, om cumsecade – îşi făcea veacul mai mult pe trenuri, venea acasă o dată sau de două ori pe săptămână, câteva ceasuri, rareori o noapte întreagă. Mama – Filofteia Jitaru – era casnică, blândă, purtându-şi cu seninătate cele peste o sută de kilograme, privind lumea cu un chip în care găseai oricând un strop de înţelegere şi împăcare. Aveau trei copii: Petre, Aurel şi Vasile. Primul, elev în ultima clasă de liceu, era un tip violent, imprevizibil, făcuse doi ani la o şcoală de corecţie, se certa cu toată lumea, înjura pe toată lumea; Petre numai în faţa Filofteii devenea un copil respectuos şi supus. Aurel şi Vasile, gemeni, erau elevi în clasa a X-a, premianţi şi cuminţi de parcă ar fi fost făcuţi de altă mumă.

La etaj, locuia o pereche de tineri căsătoriţi, Stelian şi Rada Marinescu, el operator la Centrul de Calcul, ea funcţionară la Direcţia de Statistică, aveau împreună un copil de câteva luni. Ar fi fost o familie fericită, dacă Stelian n-ar fi avut din născare o meteahnă fără de leac: era somnambul.

La mansardă, locuia Armand Paulescu, bătrân, târând după el trei sferturi de veac, văduv, singur, fost la vremea lui un avocat celebru. Fiul celuilalt distins avocat, din perioada interbelică, preferatul Curţii Regale, Marius Paulescu. Bătrânul Armand îşi plătea furtunoasa şi exuberanta tinereţe printr-o singurătate tristă, îngrozitor de tristă. El, singurătatea şi o cardiopatie ischemică incurabilă. Şi un fiu neterminat, bun de spânzurat, neînsurat, trecut de patruzeci de ani, trecut prin mai multe puşcării, trecut şi printr-un balamuc,

fără profesie, fără serviciu, fără niciun Dumnezeu: Narcis Paulescu. Faimoasa genealogie a Pauleştilor se stingea în acest vreasc uscat şi sterp. Narcis trăia în concubinaj cu o spălătoreasă de la „Nufărul”, o chema Sofica Ruteanu, amândoi beţivi, răi şi scandalagii, locuind cu chirie într-o garsonieră pauperă din celălalt capăt al oraşului.

Toată această lume eterogenă locuia pe strada Paltinului, la numărul 7, din oraşul nostru: o casă veche, fumurie, înaltă, parter, etaj şi mansardă. N-aş fi cunoscut-o niciodată, dacă de la dispecerat, ofiţerul de serviciu n-ar fi raportat, sec şi lapidar, prin interfon: „Domnule căpitan Zavera, pe strada Paltinului, la numărul 7, avem un mort”. Căpitanul Zavera sunt eu, adică fostul locotenent Andrei Zavera, cel care v-a mai spus pe vremuri nişte poveşti poliţiste, de atunci a trecut peste noi revoluţia, am mai pierdut cu toţii câte ceva, am mai câştigat câte ceva, eu am încărunţit, am ajuns căpitan, dumneavoastră vă doresc sănătate şi, mai ales, speranţă…

Aşadar, pe strada Paltinului, la numărul 7, mă aştepta un mort. Am telefonat urgent procurorului, avea alte treburi mai presante, am sunat medicul legist, nevastă-sa mi-a zis că e plecat la Grădiştea după gogoşari, aşa că la mortul de pe strada Paltinului m-am dus singur…

În faţa casei, lume ca la urs: colocatari, vecini, gură-cască. Am întrebat cine a murit, o femeie grasă, foarte grasă şi blajină mi-a răspuns că „domnul avocat Paulescu” şi, făcându-şi cruce cu o neprefăcută pioşenie, mi-a arătat scara de la mansardă. Din curte se ajungea la mansardă printr-o scară exterioară, am urcat, am ajuns, am împins uşa, dincolo de uşă parcă era infernul…

La mansardă, se aflau două încăperi minuscule, un grup sanitar, o debara şi o bucătărioară cât o cutie de chibrituri. Prin tot spaţiul acela, parcă trecuse o hoardă de barbari, răvăşind lucrurile, spintecându-le, risipindu-le, întorcându-le pe dos. Una dintre cele două încăperi, cu toţi pereţii acoperiţi de rafturile unei venerabile biblioteci, rânjea sinistru cu rafturile goale deasupra duşumelei prăfuite, acoperite cu un strat monstruos de cărţi rupte, sfâşiate, trecute parcă prin violenţa unei nebunii.

Peste tot, sertare smulse, scaune răsturnate, tablouri făcute zob, fotoliile înjunghiate în mai multe locuri, la bucătărie era prăpăd, o mână fierbinte şi tremurândă scotocise printre crătiţi şi farfurii, spărgând, smulgând, trântind, din debara fuseseră scoase şi puricate lucruri vechi şi inutile, lustra din tavan

fusese smulsă cu sălbăticie, şifonierul lăsat vraişte, cu hainele buzunărite, câteva perechi de pantofi aveau talpa secţionată cu cuţitul, reverele halatului erau sfâşiate, bibelouri aruncate de-a valma cu desuuri bărbăteşti, medicamente, ziare vechi, fotografii de familie, cioburi de sticlă, cioburi de casă spartă, întreaga locuinţă arătând ca un borcan făcut ţăndări. Dincolo, în dormitor, printre cârpe şi perne spintecate, de-a curmezişul patului cu salteaua sfâşiată, se afla mortul, Armand Paulescu. Cadavrul era legat de mâini şi de picioare, cu un cablu electric, în gură avea un căluş, peste gură lipită o fâşie sângerie de leucoplast. Omul sucombase în urmă cu cel mult douăsprezece ceasuri. Şi, dacă flerul şi experienţa nu mă înşelau, moartea survenise – pe fondul bestial al maltratării – în urma unui infarct de miocard. Obrazul bătrânului avocat era zgâriat, fruntea jupuită, degetele picioarelor strivite, palmele arse cu ţigara. Doamne-Dumnezeule, cine săvârşise această cumplită operă? În jurul meu parcă gravita infernul, atâta ură, şi nemernicie, şi ticăloşie nu de prea multe ori am văzut în destinul meu de poliţist. Cadavrul şi isteria lucrurilor spulberate din preajma lui îmi acaparaseră toate gândurile, toate întrebările, şi totuşi un gând stingher, bizar, nebulos mă irita parcă cel mai mult şi nu ştiam precis ce, când deodată am tresărit de relevanţa unei tardive constatări: dincolo de dezordine şi moarte, în jurul meu se întindea o mizerie îngrozitoare. O mizerie perfectă.

Murdărie, jeg, praf, pereţi nezugrăviţi de-un veac, cutii de conserve goale şi nespălate, cutii de chibrituri cu catranul tocit de mult, cocoloaşe de hârtie, vase năclăite de straturi suprapuse de grăsime arsă, gunoaie şi pânze de păianjen, coji de pâine uscată, haine murdare şi rupte, duşumelele acoperite cu o mâzgă cenuşie, păstoasă, scârboasă, grupul sanitar puţea ca o latrină publică, o duhoare pestilenţială plutea nepăsătoare peste mort şi peste lucruri şi peste toată greaţa şi tristeţea şi uimirile mele…

Prima declaraţie

— Numele, prenumele, profesia?

— Păi, eu sunt fata doamnei Prunaru, de la parter, poate ar fi mai bine s-o chemaţi şi pe mama.

— Numele şi prenumele dumneavoastră?

— Păi, eu sunt Domnica, şi, după mamă, Prunaru, că tată nu am, adică,

ştiţi cum se spune, din flori. Mama însă mă strigă „Măi, Puiule”, că ea toată viaţa şi-a dorit băiat, da’ n-a avut noroc.

— Profesia?

— Păi, am fost casieră la Cooperativa „Sporul”, acum sunt pensionară.

— Vârsta?

— Păi, am împlinit şaizeci şi trei de ani anul trecut, iar anul ăsta, de Crăciun, fac şaizeci şi patru, că sunt făcută la zile mari, d-aia zice mama că pe noi astea ne ocoleşte norocul, că şi ea e născută de Florii. Da’ n-ar fi mai bine s-o chem şi pe mama?

— Ce cunoaşteţi despre viaţa avocatului Armand Paulescu şi ce ne puteţi declara despre tragicul său sfârşit?

— Păi, domnule căpitan, asta e, ţiganii, ei l-au omorât. Mişună ca libărcile ţiganii pe strada noastră. Ba, cu vreo lună în urmă, unul din ei a şi intrat în curte la noi, a dat cu ochii de mine şi m-a întrebat dacă n-am de vânzare haine vechi, da’ eu nu m-am supărat de-asta, ci pentru că mi-a zis „coană mare”, auzi, să-mi zică mie un garaoi „coană mare”, l-am dat afară din curte şi i-am zis că dacă nu pleacă strig hoţii. S-a dus, a plecat, da’ ştiu eu ce-o fi fost mai târziu, în altă zi, poate chiar ieri? Că domnu’ avocat Paulescu era bun, era prost de bun şi se încredea în fitecine, aşa că ţiganu’ s-a dus cu fofârleaua la el, cu şmechereaua aia de „haine vechi”, omu’ bun l-a crezut, l-a chemat în casă, hoţu’ i-a dat la mir, a furat din casă ce-a vrut şi valea? Asta e, eu cred că ţiganii ăştia sunt de vină. Şi mama zice la fel. Chiar, nu vreţi s-o chem şi pe mama?

A doua declaraţie

— Numele, prenumele, profesia?

— Jitaru Ion, ceferist, conductor de tren.

— Vârsta?

— Patruzeci şi unu de ani.

— Ce ne puteţi declara în legătură cu nenorocirea care s-a abătut asupra vecinului dumneavoastră, Armand Paulescu?

— Domnule dragă, eu ştiu că domnul Armand Paulescu a fost mare om la viaţa lui, a fost avocat, şi tatăl său tot avocat a fost, oameni bogaţi. Casa asta toată a fost a lor, apoi a rămas numai domnul Armand, cu Narcis, derbedeul ăla de fi-su. Eu ştiu toată povestea, domnule dragă, pentru că eu aici, în curtea

asta, am crescut. Tata a fost primul care a cumpărat unul din cele două apartamente de la parter. După noi, mai târziu, au venit şi au cumpărat şi ceilalţi. Încet-încet, domnul Armand şi-a vândut aproape toată casa, păstrându-şi numai încăperile de la mansardă. Asta, după ce vânduse tot din casă: mobilă, argintărie, tablouri, cristaluri scumpe. Şi-a cheltuit toată averea şi toată viaţa ca să facă om din fi-su. Îl cunoaşteţi pe Narcis Paulescu? Domnule dragă, dacă l-aţi vedea, l-aţi lua la pumni, pentru că are mutră de borfaş şi ochi de şarpe turbat. Cu toată averea bătrânului, n-a reuşit să-şi facă niciun rost în viaţă, nu tu şcoală terminată, nu tu profesie, a luat puşcăriile la rând, mi se pare că a stat şi într-un ospiciu de smintiţi câteva săptămâni. Acum, că ta-su n-a mai avut ce vinde, l-a părăsit şi a căzut pe capul unei spălătorese, nu ştiu prin ce capăt al oraşului, eu nu l-am mai văzut de vreo trei sau patru luni, mai ales că din cauza slujbei nici eu nu prea stau pe-acasă…

Ştiu eu cine şi de ce să-l fi omorât pe domnul Armand Paulescu? Duşmani nu avea, era un om blând, avere nu mai avea, bătrânul se retrăsese în găoacea lui de sus, nu mai primea pe nimeni, nevastă-mea zicea că parcă s-ar fi şi ţicnit un pic, că trăieşte ca un pustnic şi nici măcar cu gunoiul nu mai iese afară. Auzi dumneata, să-l lege cu sârmă, şi-apoi să-l omoare! Domnule dragă, eu cred c-o fi fost vreunul din bandiţii ăia, pe care, în tinereţe, cine ştie când, l-o fi înfundat în puşcărie, omul a scăpat de curând, l-a căutat şi s-a răzbunat. Eu am mai auzit de cazuri din astea, că, o dată cu trenul, circulă prin lume tot felul de istorii şi întâmplări de ţi se face noapte în cap când le asculţi…

A treia declaraţie

— Numele, prenumele, profesia?

— Dom’le, mă luaţi tare, ca-n filme, undeva într-un film am auzit chestia asta: „numele, prenumele, profesia!”. Sanchi, parcă dumneavoastră nu ştiţi că mă cheamă Jitaru Petre şi că sunt la Liceul nr.14, într-a XII-a. Hai să fim serioşi!

— Vârsta?

— Nouăsprezece ani, adică vârsta marilor speranţe. Dom’le căpitan, am eu mutră de cretin? Ce naiba vreţi de la mine?

— Ce ne puteţi declara în legătură cu moartea avocatului Armand Paulescu?

— Şi pentru boşorogul ăla vă pierdeţi timpul cu mine? Dom’le căpitan,

ştiţi ce cred eu? Când o mierleşte un hodorog ca ăsta, de peste şaptezeci de ani, înseamnă că pe pământ rămâne liberă o lingură pentru un copil flămând. Mai ales că moş pârţă ăsta de sus îşi căuta moartea cu lumânarea, frecându-şi burta de tot soiul de indivizi dubioşi, canalii, samsari de cocoşei din aur. Ce, nu ştiaţi că bătrânul vinde cocoşei? Douăzeci de grame de aur pur! O juma de milion cocoşelul. Ce dracu facea cu banii, nu ştiu, că domnu' Narcis, fi-su, e un pârlit, nici măcar maşină n-are. Sunt convins că de la cocoşeii din aur i se trage. Odată, mai demult, mi-a arătat şi mie unul şi m-a rugat să-i caut un client, dar eu de-atunci nu i-am mai trecut pragul. Nu-mi trebuie bucluc, poliţie, justiţie, pârnaie, pentru că ştiu cum e, eu am mai făcut, pentru nişte prostii, doi ani la corecţie, şi gata, mi-ajunge pentru toată viaţa. Unui altuia, însă, cu sângele mai iute, i-a luat aurul minţile şi a făcut moarte de om. Căutaţi-l pe ăla, nu pe mine, ce naiba, n-aveţi niciun pic de fler poliţist?

A patra declaraţie

— Numele, prenumele, profesia?

— Mă numesc Rada Marinescu şi sunt funcţionar principal, gradaţia III, la Direcţia de Statistică.

— Vârsta?

— Douăzeci şi opt de ani.

— Puteţi să ne declaraţi ceva în legătură cu moartea avocatului Armand Paulescu?

— Era un om foarte ciudat, domnule căpitan. Parcă ar fi ascuns tot timpul ceva, o comoară, un secret, o taină mare, poate un păcat teribil pe care nu-l putea spune nimănui. Cui să te mai mărturiseşti astăzi? În cine să mai ai încredere? Popii te divulgă la securitate, sau, cum îi zice astăzi, *serei*, avocaţii de toarnă la poliţie, nici în cifre nu mai ai încredere, pentru că sunt măsluite de politicieni. Ştiu eu ce spun, că lucrez pe terenul nisipurilor mişcătoare, adică al statisticii…

Aşadar, domnul Armand Paulescu avea ceva de ascuns. Poate vreun timbru valoros, unicat, ştiaţi că o vreme, cu vreo trei ani în urmă, a vândut şi nişte clasoare filatelice? Am citit undeva că unele timbre rare valorează milioane. De unde avea el timbrele? Ştie toată lumea că domnul Armand Paulescu a fost un mare avocat, or prin mâna unui avocat trec multe vieţi

omeneşti. Uneori, trece chiar şi moartea. Iar acum, la vârsta senectuţii, timpul de altă dată se răzbună îngrozitor. Cine ştie ce poliţă din tinereţe şi-a achitat domnul Armand tocmai acum?! Eu, vă spun drept, nu prea dorm noaptea, adică dorm iepureşte, pentru că mi-e frică pentru bărbatumeu, că e somnambul şi să nu facă vreo prostie, să nu cadă de pe undeva. Şi de multe ori, auzeam noaptea, târziu după miezul nopţii, discuţii şi foială mare pe sus, la domnul Paulescu. Chiar şi azi-noapte, a fost un tărăboi urât acolo. De ce se certau, ce discutau, ce puneau la cale şi de ce noaptea, aşa de târziu, când toată lumea doarme? Eu cred că de la timbre i se trage toată nenorocirea. Că aici operează o mafie cumplită, care nu iartă pe nimeni. Am citit câteva chestii din astea şi prin jurnale. Credeţi că v-am fost de folos cu ceva?

Ultima declaraţie

Declaraţia domnului Narcis Paulescu a fost dură, duşmănoasă, rea, făcută pe muchie de cuţit, pe buză de prăpastie, făcută cu dinţii strânşi, cu ghiarele strânse, ca un şacal încolţit de implacabilul vânător. Ştia ce a făcut, cum a făcut şi de ce a făcut. Nu regreta nimic, absolut nimic. Bătrânul Armand îl urâse toată viaţa, pentru că, la naşterea copilului, îşi pierduse nevasta, nu s-a mai recăsătorit, l-a crescut singur pe Narcis, dar cu o duşmănie surdă, abil disimulată, cenzurată, pe care totuşi Narcis o simţise din fragedă pruncie. Aşa au trăit împreună, ca nişte duşmani laşi, care nu au avut curajul niciodată, niciunul, să dezgroape securea războiului făţiş. El, Narcis, avusese curajul, abia acum, târziu, când el însuşi ajunsese o epavă, un hârb, un nebun demn de legat…

Aveam în faţa mea un monstru, un individ cu o inteligenţă diabolică, cu privirea ca o flamă de laser, în care scânteia o demenţă bizară. La locul crimei nu lăsase nicio urmă; pentru noaptea crimei avea un alibi care ar fi descurajat orice complet de judecată. Şi totuşi, el era ucigaşul.

„Eu l-am omorât pe tata, mi-a şoptit la un moment dat Narcis Paulescu, cu un chip străfulgerat de o lumină stranie, eu l-am ucis. Dar nu-i suficient să afirm eu acest lucru, pentru că mărturia unui nebun nu-i decât un fâs în faţa justiţiei. Tu poliţistule, trebuie să găseşti probele. Caută-le! Iar dacă viaţa mea face mai mult decât un rahat în ploaie, ţi-o pun la dispoziţie. Sau vrei să rămân unul din eşecurile tale?”.

Trei săptămâni mai târziu, Narcis Paulescu a fost condamnat să-şi petreacă restul zilelor într-o casă de nebuni. N-a făcut recurs. N-a cerut clemenţă. Ci doar, la ieşirea din boxa criminalilor, m-a privit iute, cu un surâs subţire şi rece, ca o lamă de pumnal, făcându-mi un gest scurt cu mâna: semnul victoriei. A cui? A lui? A mea?

ÎNTÂMPLARE NOCTURNĂ

E noapte, e târziu, e trecut de miezul nopţii. Patrulăm prin marele oraş. Misiune de rutină. Sugestia, pentru noaptea aia, a fost a şefului meu – căpitanul de poliţie Andrei Zavera: eu la volanul maşinii, el alături, pe „locul mortului”.

Cum, nu-l ştiţi pe Andrei Zavera? S-a mai scris despre el: durduliu, blond, imperturbabil, dictie clară, glasul persuasiv, zâmbetul calm. Ei, vedeţi că v-aţi amintit? Înseamnă că mă ştiţi şi pe mine – locotenentul Petre Strihan: brunet, slăbuţ, pripit etc.

Suntem două mutre, două caractere şi două temperamente aflate la antipozi, dar aici e tot şarmul nostru: ilustrăm la fix cea mai controversată teză a veacului – atracţia extremelor!

Aşadar, e trecut de miezul nopţii, noi patrulăm de aseară, vara e pe sfârşite, cerul înalt şi cald şi generos, cetatea încă zumzăie ca un stup: limuzine, pietoni, firme luminoase, muzică izbucnind prin ferestrele deschise, sau strigăte, sau chemări, sau râsete homerice, sau tuşea tabagică, prelungă şi rea a unui bătrân. Rulăm tăcuţi sub risipa de stele, într-o lume risipindu-se inutil în gesturi nocturne, pândită de capcane nocturne. E cineva de altă părere?

Timpul curge monoton pe lângă noi, şeful şi-a epuizat rezerva de bancuri, eu nu prea mă pricep să fac conversaţie, plictiseala surâde somnoroasă de dincolo de parbriz, când deodată, taman la ţanc, un semnal de alarmă: dispecerul central întreabă cine se află în apropierea intersecţiei bulevardului Creştinilor cu strada Brâncuţei. Fac contactul şi raportez prompt:

— Echipajul 412.

Ordinul dispecerului central este categoric:

— Avem o semnalare că la casieria de sector s-a comis o spargere. Deplasaţi-vă urgent la faţa locului, până la sosirea echipei operative. Terminat.

Căpitanul zâmbeşte înviorat, îmi face cu ochiul, eu virez scurt în mijlocul bulevardului, un minut mai târziu ne aflăm în faţa casieriei de sector. Ne întâmpină un subofiţer din paza generală. Subofiţerul – tânăr, emoţionat, îmbujorat – abia poate să ne spună că, în rondul său obişnuit, de noapte, s-a apropiat la un moment dat de clădirea în care se află casieria de sector, a văzut înăuntru lumina aprinsă, uşa întredeschisă, s-a apropiat şi mai mult, se pregătea să traverseze bulevardul, când dinăuntrul casieriei au ieşit două

tinere femei, sau două fete, nu le-a observat prea bine faţa, pentru că veneau dinspre lumină, a reţinut doar că amândouă erau în blugi, şi în bluziţe colorate, şi aveau nişte genţi în mână, fetele l-au salutat, una din ele chiar i-a zis ca unei vechi cunoştinţe, „Salut, Gogule!”, iar pe el aşa îl cheamă, Gogu, adică sergent major Gogu Petrescu, şi cealaltă l-a întrebat „Eşti de caraulă, Gogule?”, apoi chicotind, aşa cum fac fetele, i-a aruncat peste umăr: „Hai, ne conduci până la metrou?”, după care au dispărut amândouă în noapte, către gura metroului din apropiere. El a intrat în holul casieriei, a strigat, nu i-a răspuns nimeni, era pustiu, a trecut dincolo de ghişeu, ţipenie, uriaşa casă de bani, cu rafturile goale, avea uşa larg deschisă. Abia atunci a înţeles Gogu grozăvia faptei. A alergat căpiat afară, cele două fete parcă intraseră în pământ, s-a repezit năuc în staţia de metrou, s-a agitat degeaba, staţia era goală, a revenit la casierie şi a telefonat la dispecerat. „Asta e tot!”, încheie el, cu o figură de cioclu prins jefuind cadavre…

Eu şi căpitanul Andrei Zavera ne înţelegem din priviri, necazuri din astea se întâmplă şi la case mai mari, hoţii au tupeu în ziua de azi, au un tupeu genial, genii se găsesc nu numai printre laureaţii Premiului Nobel, ci şi prin lumea interlopă. Subofiţerul rămâne stană de piatră în faţa casieriei, n-avem ce-i face, fiecare cu norocul lui, căpitanul intră în clădire, eu fac o recunoaştere prin împrejurimi. Din clipă în clipă, trebuie să sosească la faţa locului echipa operativă de criminalişti de la Direcţie, cu tot tacâmul: câini de urmărire, lupe, rulete, pensule, prafuri şi soluţii de revelat urme papilare, aparate foto, eprubete, lămpi fluorescente…

Investigaţiile mele nocturne sunt un fiasco total, n-am văzut nimic, n-am constatat nimic, de altfel nici nu mă aşteptam să găsesc ceva interesant, relevant în jurul clădirii, am revenit către intrarea în casieria de sector o dată cu echipa operativă de criminalişti.

Căpitanul se mişca felin în interiorul casieriei, dincolo de ghişeu, frunzărind atent nişte dosare, nişte hârtii.

O dată cu echipa de criminalişti, misiunea noastră se încheie, şeful le spune pe scurt toată întâmplarea, mai adaug aşa, în treacăt, că în casa de bani n-au fost decât bancnote noi de zece mii de lei şi că toate au seriile notate într-un dosar, succes băieţi, pa şi n-am cuvinte, fievare la treburile lor: ei să descopere cine a jefuit aşa de frumos casieria de sector, noi să patrulăm mai departe, preventiv, prin viscerele marelui oraş, către o ţintă pe care, de fapt, n-

o atingem niciodată. Pentru că niciodată nu vom reuşi să prevenim toate infracţiunile cetăţii…

Ne urcăm tăcuţi în maşină, tăcuţi şi trişti şi atinşi de aripa neputinţei, eu la volan, şeful pe „locul mortului”, demarez în trombă, pneurile ţipă date dracului, făcând un tărăboi infernal, căpitanul mă lasă în apele mele şi abia într-un târziu îl aud: „Aici e operă de mare maestru, bătrâne. Închipuie-ţi că imobilul casieriei are sistem de alarmă, uşile, încuietori zdravene, iar cheile de la casa de bani sunt de un tip grozav de sofisticat. Ei bine, hoaţele alea două aveau totul: schema secretă a sistemului de alarmă, cheile de la uşă, cheile de la casa de bani, pontul gras că în casa de fier se află câteva zeci de milioane de lei. Şi au mai avut şi o doză de curaj nebun!”, termină el mohorât şi grav, dar şi cu o undă de gelozie pe curajul lor.

Acum, eu nu sunt prea sigur că şeful mi-a spus chiar toate chestiile astea şi că a fost atunci într-adevăr mohorât, şi grav, şi ros de aburul corosiv al geloziei, dar trebuie să fac şi eu o leacă de atmosferă, nu? Parcă aşa se obişnuieşte în povestirile poliţiste…

Târziu, după miezul nopţii, oraşul are un aer ciudat, alt chip şi alte dimensiuni, străzile se lăţesc, bulevardele devin uriaşe, casele parcă sprijină cerul pe vârfurile lor întunecate. Şi oamenii par mai mari, şi arborii, şi gardurile. Profilul căpitanului, proiectat pe sticla portierei din dreapta, în lumina difuză a oraşului, pare şi el ciclopic.

— Opreşte! îmi şopti el scurt, spulberându-mi toate meditaţiile nocturne.

Trag pe dreapta, opresc, mă uit la căpitan, îi urmăresc tirul privirii şi dau şi eu peste cele două păsări de noapte: două piţipoance mişto, cu bluziţe colorate, şi blugi, şi gentuţe, tipăind, un pic cam obosite, în susul trotuarului.

Cobor, traversez, le ajung din urmă, dau bună seara, spun cine sunt şi le întreb de sănătate.

— Nţ, zice una, n-ai poză de poliţist! şi râde cu o provocare blândă.

Mă legitimez. Tipa studiază îndelung legitimaţia, fotografia, apoi către cealaltă:

— Fă, noi am rămas nişte proaste. Ia uite tu ce gagii mişto au băgat în poliţie! şi râde la fel de blând şi la fel de provocator.

— Şi ce ai cu noi, nene? întreabă cealaltă cu oarece harţag în priviri.

Sunt frumoase amândouă, şi obosite, au cearcăne la ochi, degeaba însă joacă teatru cu mine, cum că ar face parte din casta interlopă a oraşului. Sunt

convins că sunt fete cultivate, licenţiate, şi poate tocmai de aceea nu le convine să fie acostate pe stradă de poliţie, târziu, după miezul nopţii, mai aproape de ziua care vine, decât de aia care a trecut.

Le spun exact ceea ce gândesc despre ele, sunt franc, sunt politicos, ele mă apreciază şi scot buletinele de identitate. Nu sunt chiar atât de tinere pe cât le arată firma.

— De unde veniţi? întreb sec, profesional.

— Hopa! face una din ele, ţuguindu-şi bosumflată buzele către cealaltă. Stop cu prietenia. Apoi, către mine: Domnule locotenent, vă informăm cu tot respectul că venim de la plimare. Şi întreabă cu o uimire galeşă: Sunt cumva interzise plimbările pe timpul nopţii?

— Gata cu joaca, fetelor! mă încrunt eu cât mai oficial. Lăsaţi la naiba şotronul ăsta tâmpit, nu ne arde de joacă nici vouă, nici nouă! şi arăt cu capul spre maşina cu însemnele poliţiei, parcată mai la vale, aproape de intersecţie.

După care le spun ce s-a întâmplat la casieria de sector, de pe bulevardul Creştinilor, colţ cu strada Brâncuţei, şi suspiciunea care planează asupra lor. Scurt pe doi. Aştept răspunsul.

Fetele se reculeg repede – am uitat să vă spun că pe una o cheamă Aurora Stoian şi pe cealaltă Hermina Ionescu, Hermina e mai înfiptă, mai vorbăreaţă, se apropie de mine şi începe să-mi turuie, cu aerul cel mai serios din lume, că ele două sunt prietene şi colege de serviciu, că sunt profesoare la Şcoala Generală nr.14, că sunt nemăritate, locuiesc împreună într-o garsonieră din apropiere şi că au fost, începând de ieri după-masă, la o petrecere, cu băieţi şi fete, organizată de o prietenă mai veche de-a lor – Marta Ulmeanu…

Şi, pentru ca lucrurile să fie clare, foarte clare, Hermina îşi ia colega de mână, se întoarce cu faţa spre mine, apoi arată cu fruntea spre maşina poliţiei, asigurându-mă că Marta Ulmeanu nu locuieşte prea departe, ne urcăm în maşină, ne ducem, verificăm alibiul şi gata.

— Dar asta vă costă ceva! condiţionează pe un ton jumătate sobru, jumătate ironic. Şi adaugă repede: Ne duceţi acasă cu maşina. Da?

Sunt de acord. Ne suim în maşină, şeful meu, căpitanul Andrei Zavera, se dovedeşte a fi o gazdă deosebit de amabilă, conversează jovial, spiritual, timpul trece repede, am ajuns la locuinţa Martei Ulmeanu…

Coborâm în faţa unui bloc elegant, cu patru etaje, balcoane cochete, ziduri din cărămidă aparentă, intrăm, urcăm la etajul al doilea, Hermina sună la

o uşă. Nu răspunde nimeni. Sună prelung. Din spatele uşii, abia răzbate un foşnet de paşi mărunţi. Mă simt cercetat prin vizorul uşii.

— Marta, suntem noi, Aurora şi Hermina! zice Hermina, şi răpăie uşor cu unghiile în tăblia uşii.

Foşnetul din interior se repetă, se aud paşi depărtându-se, apoi pauză lungă de tăcere, şi iarăşi foşnetul acela caracteristic, după care se deschide uşa. În despicătura de lumină apare un trup de femeie tânără, tot în blugi şi tot în bluziţă colorată: Marta Ulmeanu.

Hermina îi explică repede-repede ce trebuie să-i explice, arată spre mine şi căpitanul Zavera, îi spune despre jefuirea casieriei de sector, despre întâlnirea lor cu noi, despre suspiciunea noastră…

— Dar de ce nu ne inviţi în casă? se opreşte deodată Hermina din povestea ei ingrată, privindu-şi cu reproş prietena.

Marta Ulmeanu ne invită în apartament, are o locuinţă frumoasă, luxoasă, spaţioasă, se văd încă urmele petrecerii, ne aşezăm pe nişte scaune răvăşite. Marta confirmă cele solicitate de Hermina şi Aurora, apoi ne aduce nişte cutii cu bere, de la frigider, scuzându-se: „Atât mi-a mai rămas”.

Fetele rup cu gesturi reflexe capacele metalice şi beau berea sportiv, direct din cutii. Facem şi noi, eu şi şeful meu, acelaşi lucru, şi brusc am impresia oarbă că suntem nişte caraghioşi. Întotdeauna senzaţia de ridicol mă ameţeşte uşor. Mă foiesc stânjenit pe scaun, aş vrea s-o rup la fugă aiurea, departe-departe, să nu mai dau buzna, noaptea, în casele oamenilor cumsecade şi să nu mai beau niciodată bere direct din cutie…

Din ridicolul în care mă afund, mă agăţ disperat de privirea căpitanului. Se uită ţintă la mine, în felul acela al lui, ciudat, penetrant, înţeleg că a făcut o descoperire senzaţională, împreună cu ochii lui fug şi eu cu privirea într-un colţ al camerei: sub măsuţa telefonului. Sub măsuţă, căzută în dunga peretelui, o bancnotă de zece mii de lei. „Ei şi?”, mă dezumflu eu imediat, gândind că asemenea bancnote se pot găsi în orice gospodărie de om onest.

Dar ceea ce n-am văzut eu, atunci şi acolo, ci doar căpitanul Andrei Zavera a văzut, a fost fiorul, scurt şi fierbinte, de spaimă cenzurată, fulgerând prin ochii Martei, când femeia a observat şi ea bancnota de sub măsuţă.

Căpitanul s-a sculat domol de pe scaun, a făcut câţiva paşi, s-a aplecat, a ridicat bancnota, s-a apropiat de telefon, a format un număr, a aşteptat, după care a citit tare, rar, aproape silabisind, numărul de serie al bancnotei, a

aşteptat iarăşi o vreme, tăcerea din jurul nostru devenise îngrozitoare, apoi a zis „mulţumesc” şi a închis telefonul. S-a apropiat de Marta Ulmeanu, a privit-o lung-lung, deopotrivă cu respect, tristeţe şi dispreţ, femeia era albă ca varul, vocea căpitanului s-a topit într-o undă de şoapte amare:

— Locotenent Petre Strihan, te rog, pune-i cătuşele!

CRUCIFIXUL DE BRONZ

Una dintre cele mai bizare întâmplări poliţiste mi-a fost povestită, cu câtva timp în urmă, de căpitanul Andrei Zavera.

Cu Zavera sunt prieten de peste zece ani, Muzeul colecţiilor de artă fiind punctul sorginte al prieteniei noastre. Amândoi umblăm după tablouri vechi, amândoi suntem în stare să căscăm ceasuri întregi ochii în faţa unei pânze pictate peste care au trecut veacuri de uitare, amândoi suntem robiţi acelui aer de linişte şi mister ce pogoară din sufletul unei picturi bătrâne, ce altceva fiind un venerabil tablou de artă decât ochiul unei lumi revolute, rămas etern de deschis către noi?

Şi niciodată sufletul acelei priviri venite de peste veacuri nu va înceta să ne cheme în imperiul unei fastuoase religii pline de istorii captivante: *religia supravieţuirii*. Pentru că, asemenea celebrei Şeherazade, nicio generaţie nu va putea supravieţui uitării decât numai şi numai dacă va putea ţese mereu, la nesfârşit, vraja unor captivante întâmplări cuprinse, la urma urmei, chiar şi în fereastra unui banal tablou…

Întâmplarea povestită mie de căpitanul Zavera a început în Consignaţia „Cupidon”. Cineva mă anunţase că la Consignaţia „Cupidon” sunt expuse, spre vânzare, mai multe tablouri vechi, eu l-am alertat pe Zavera, ne-am dus. Erau unsprezece tablouri. Nu prea grozave. Pictate cam pe la începutul veacului nostru, sub pecetea viziunii impresioniste. Asemenea marelui Steriade, dar fără să atingă fiorul sublim al acestuia, autorii anonimi încercaseră să revalorifice aspecte şi privelişti cotidiene, cu precădere citadine: case somptuoase cu cerdacuri înalte, grădini imense cu arbori seculari, bulevarde ample cotropite de pietoni, târguri fumegânde şi gălăgioase…

Ne pregăteam de plecare, tablourile erau banale, preţurile inaccesibile, preţuri monstruoase, preţuri afişate ca nişte injurii azvârlite bunului simţ, dar pe cine mai interesează astăzi bunul simţ? Am mai trecut o dată prin faţa vitrinei unde erau expuse, când brusc Zavera se opri în faţa unei pânze, se apropie, se aplecă uşor într-o parte şi exclamă ceva de neînţeles. Mă uitam la el contrariat, voiam să-l întreb ce s-a întâmplat, nu l-am mai întrebat, mi-a spus el repede-repede, precipitându-se uimit către mine:

— Extraordinar, asta-i Casa Cantacuzinilor, tu o ştii? N-o ştii! Are o istorie încărcată de întâmplări tulburătoare, acolo s-a născut, a trăit şi a pierit una din

ultimele ramuri ale Cantacuzinilor. Cunosc casa foarte bine.

Andrei Zavera se opri din turuiala lui, surâse, mă luă pe după umeri şi, în timp ce părăseam Consignaţia, mă întrebă:

— Ţi-am povestit vreodată cazul „Crucifixului de bronz”? Nu ţi l-am povestit, răspunse tot el tăcerii mele ascultătoare. Ştiam că lui Zavera îi place să fie ascultat, să nu fie întrerupt, să nu i se răspundă nici chiar atunci când întreabă. Interogaţiile prietenului meu sunt pur retorice.

Peste drum de Consignaţie este o berărie, am intrat, ne-am aşezat şi, între două rânduri de bere, am ascultat una dintre cele mai bizare întâmplări poliţiste.

Casa Cantacuzinilor – începu să-mi povestească Andrei Zavera – este o vilă posomorâtă, veche, întunecată. Curtea e imensă, gardul din fier înalt, dincolo de gard nişte castani uriaşi, bătrâni. Între castani, Casa Cantacuzinilor. Faţadă amplă, frontoane arcuite, scări din marmură, pilaştri impunători. Exact ca în tabloul acela de la Consignaţia „Cupidon”. A scăpat nedemolată printr-un capriciu al destinului. N-a fost naţionalizată pentru că nu are camere multe. N-a fost râvnită, de niciunul din trepăduşii Puterii, pentru că are un aspect mohorât, sumbru, aduce mai degrabă a cavou, decât a casă de oameni. Interiorul are un aer greu, lumina e puţină, mobilierul masiv şi negru, tapetul pereţilor cenuşiu, covoarele prăfuite. Şi peste tot, risipite, valori din celălalt veac: tablouri, statuete, cărţi, obiecte de cult creştin, reviste, bibelouri.

În casă locuiau patru persoane: Alexandra Brezinschi, o bătrână aprigă, trecută de şaptezeci de ani, energică, înaltă, autoritară, cu tenul pământiu şi privirea grea, neagră, ce nu admitea replica nimănui. Apoi, cei trei copii ai Alexandrei, din trei căsătorii: Filip, Smaranda şi Lucian.

Bătrâna, ultimul vlăstar al Cantacuzinilor, ţinuse trei bărbaţi la viaţa ei şi toţi trei pieriseră: unul pe front, în războiul cu ruşii; al doilea în puşcăriile comuniste din România, pentru că spusese nişte bancuri cu Stalin; al treilea, un polonez, viţă de nobil scăpătat, murise într-un accident, iarna, prin Munţii Bucegi, acoperit de avalanşa zăpezilor. La cincizeci şi patru de ani rămăsese văduvă a treia oară, nu se mai recăsătorise, îşi crescuse singură copiii dând meditaţii de limba germană la odraslele noilor parveniţi.

Copiii Alexandrei erau nişte neisprăviţi, nerealizându-se niciunul. Toţi trei, cu destinul mutilat. Înrăiţi şi proşti. Se urau între ei fără un rost anume. Îşi furau pâinea unul de la gura altuia. O duşmănie viscerală le otrăvea zilele. Un

singur lucru îi unea: *frica de Alexandra*.

Filip, întâiul născut, astăzi om trecut de patruzeci de ani, îşi duce traiul din afaceri mărunte, dubioase, speculează medicamente şi parfumuri străine, e cartofor, beţiv şi hrăpăreţ. Când şi când, frecventează un cerc de homosexuali.

Smaranda, al doilea copil, e foarte frumoasă, încă nu a împlinit treizeci de ani, cântă la pian, dar e pe jumătate idioată. Fuge de lume şi de lumină. Încă se mai joacă cu păpuşile.

Lucian, mezinul Alexandrei, a terminat Liceul sanitar, are douăzeci şi cinci de ani, lucrează într-un spital, este urât, cocoşat, trăieşte pe ascuns cu soră-sa, Smaranda.

Cam aşa stăteau lucrurile în casa Cantacuzinilor, când un vecin a telefonat la poliţie că Alexandra Brezinschi fusese asasinată.

Când am ajuns la faţa locului, ceea ce m-a impresionat cel mai mult nu a fost nici casa aceea ca un cavou, nici chipul angelic dar imbecil al Smarandei, nici mutrele urâte şi rele şi crispate ale lui Filip şi Lucian, ci trăsăturile luminoase şi calme ale Alexandrei.

Bătrâna era întinsă în patul ei amplu, alb, imaculat, cu baldachinul roşu şi ciucurii mari şi grei din mătase galbenă. În stânga patului ardea o lumânare groasă, în dreapta veghea un crucifix înalt, masiv, din bronz. Alexandra avea mâinile încrucişate pe piept, şi dacă n-ar fi fost un firicel de sânge închegat prelins printre palmele ei în jos, către cearşafuri, ai fi zis că doarme, sau că s-a pregătit de moartea aceasta de multă, de foarte multă vreme…

Fusese descoperită dimineaţa, de Lucian, cocoşatul începuse să urle de spaimă, l-a auzit un vecin, a venit, a văzut, a telefonat la poliţie.

În aceeaşi zi, medicul legist stabilise că Alexandra Brezinschi sucombase către ceasurile unu din noapte, în urma perforării cordului cu un obiect foarte ascuţit, subţire şi tăios, probabil o lamă de stilet. Atât. Semnele violenţei lipseau cu desăvârşire. Asasinul o fi surprins-o în somn? Să fi murit Alexandra instantaneu, în urma împlântării stiletului în piept? Cum să explici poziţia aceea a mâinilor încrucişate pe piept? Atât Filip, cât şi Lucian şi Smaranda, declaraseră că nu o atinseseră, nu o mişcaseră din loc, de fapt nici nu se apropiaseră prea tare de pat, dominaţi de o irepresibilă spaimă animalică.

Să fi fost vreunul din copiii Alexandrei în stare să-şi omoare mama, după care să-i aranjeze palmele încrucişate pe piept, aşa cum se obişnuieşte la morţi, şi să facă apoi ordine în jur? Puţin probabil. Dar chipul Alexandrei? De ce

era atât de împăcat cu sine, atât de luminos şi de calm? Parcă aşteptase moartea. Parcă şi-o dorise. Alexandrei parcă i se împlinise o ultimă dorinţă: *moartea*.

Apoi, unde dispăruse arma crimei? Zile la rând, am scotocit toată Casa Cantacuzinilor, fără să găsesc pumnalul sau stiletul ucigaş. Lucian, Filip şi Smaranda nu-mi puteau furniza nicio informaţie. Sau poate că nu voiau. Aveam strania senzaţie că toţi trei se acopereau reciproc, se salvau reciproc, că plănuiseră din vreme ce şi cum şi cât să-mi spună, mă bătea un gând pustiu că între ei trei exista un soi de conspiraţie criminală. Uşor de presupus, greu de dovedit. Nu greu, ci imposibil!

Pragul Casei Cantacuzinilor nu-l trecuse nimeni, în afară de cei câţiva copii pe care Alexandra îi medita la limba germană. Am discutat cu copiii, cu părinţii lor, – niciun indiciu despre asasin. Vecinii Alexandrei mi-au povestit romane întregi despre Casa Cantacuzinilor; o lume ciudată, aflată în disoluţie, în dispariţie, o lume închisă între zidurile nobiliare ale casei, o lume tristă, şi urâtă, şi atât. Cu basmele vecinilor n-aveam să ajung niciodată pe urmele asasinului…

Şi pe când mă pregăteam să refac tot traseul cercetărilor, al confruntărilor, în Casa Cantacuzinilor a poposit brusc, parcă picat din cer, avocatul Leonida Stănescu, septuagenar şi el: avocatul casei. Ne-a salutat ceremonios, ne-a invitat pe toţi patru – eu, Filip, Lucian şi Smaranda – în dormitorul Alexandrei, şi-a deschis servieta doldora de acte, a scos de acolo un plic, l-a desfăcut, ne-a rugat să ne aşezăm, el nu s-a aşezat, ci, în picioare, solemn, a dat citire testamentului Alexandrei. Parcă asistam la o scenă de film. Eram deopotrivă actor şi spectator. Şi ce este altceva un poliţist decât un etern actor şi spectator, totodată, pe scena celor mai insolite întâmplări omeneşti?

Avocatul Leonida Stănescu citea impecabil, rar, pătruns de gravitatea clipei. Nu-mi amintesc cuvânt cu cuvânt testamentul Alexandrei, dar spiritul lui – ceea ce înseamnă esenţa – n-am să-l uit niciodată. Oricum, stupefacţia noastră, atunci, a fost totală. Alexandra Brezinschi spunea cam aşa în testamentul ei, şi parcă nu Leonida citea hârtia aceea oficială, ci însăşi Alexandra, de dincolo de mormânt, ne striga un adevăr brutal şi cotropitor prin francheţea lui:

„Filip, tu eşti întâiul meu ucigaş. Tu m-ai omorât prima dată, înşelându-mi speranţele. Mai bine te strângeam de gât, când erai cât lingura. Eşti o bestie

fără Dumnezeu şi fără de ruşine în faţa oamenilor. Şi dacă eu nu ţi-aş fi sădit, încă din pruncie, o teamă cumplită de mine, m-ai fi omorât cu adevărat de multă vreme ca să mă tâlhăreşti.

Smaranda, tu m-ai ucis a doua oară, când am constatat că eşti o imbecilă incurabilă. Lipsa inteligenţei îţi este compensată prin răutate. Şi prin frumuseţe. De ce mă urăşti? La ce-ţi foloseşte frumuseţea? De ce ţi l-ai făcut pe Lucian amant, că e fratele tău? Doar nu sunteţi animale.

Lucian, tu ai fost ultima mea speranţă: cuminte, isteţ, iubitor. Dar, la şapte ani, ai căzut dintr-un castan, ai picat în cap: de-atunci te-ai tâmpit, te-ai urâţit şi ai rămas cocoşat. Ce vină am eu pentru nenorocul tău? De ce te uiţi adeseori la mine cu ochi de călău? Sunt totuşi mama ta. Tu m-ai ucis a treia oară, când am aflat că trăieşti cu soru-ta, Smaranda.

Domnule avocat Leonida Stănescu, opriţi vă rog citirea testamentului şi porunciţi copiilor mei să vă aducă tot ce au furat din casă încă din dimineaţa când m-au descoperit moartă…”.

Avocatul Leonida Stănescu s-a oprit din citit, m-a privit îngândurat câteva secunde lungi, după care a făcut un gest larg către copiii Alexandrei, invitându-i să se supună dorinţei imperative a defunctei lor mame.

S-a creat un moment de aiureală, de vânzoleală, cei trei se uitau unii la alţii ca nişte căpiaţi, apoi au dispărut prin cotloanele bătrânei case, întorcându-se cu un maldăr de obiecte sustrase de pe pereţi, din sertare, de pe rafturi – ultimele valori ale unei familii în asfinţire: tablouri, bibelouri, haine, bijuterii, tacâmuri din argint, cărţi rare etc.

Într-o atmosferă grea, jenantă, avocatul şi-a reluat citirea testamentului:

„Tuturor celor de faţă le aduc la cunoştinţă că nu m-a ucis nimeni, ci eu singură mi-am luat viaţa. M-am sinucis cu stiletul din crucifixul de bronz. Este un crucifix special, pe care tata l-a adus din Levant. Partea superioară a crucifixului este de fapt mânerul tuxui stilet. Dacă vă veţi uita cu atenţie, îi veţi descoperi cu siguranţă. Esortul ascuns. Deci, când voi veţi citi aceste rânduri, eu voi fi îngropată deja. Ştiu că voi avea puterea să folosesc stiletul cum trebuie, apoi să-l pun la locul lui. Nu-mi trebuie decât trei secunde ca să-mi înţep inima, s-o fac să se oprească, apoi să fixez arma la locul ei. Şi, de asemenea, sunt convinsă că voi avea şi timpul necesar să-mi aşez mâinile încrucişate pe piept, creştineşte. De ce tot scenariul acesta complicat şi inutil? Uite-aşa, de-a dracului, nu dau explicaţii nimănui!…

Las toată averea mea unui orfelinat de copii, pe care îl va hotărî Primăria. Casa Cantacuzinilor să fie vândută, iar banii să fie daţi întru zidirea unei biserici în comuna Jugureni, din judeţul Prahova, pe fosta moşie a Jugurenilor, în amintirea celui ce-a fost Alexandru Jugureanu, primul meu iubit, şi pe care am vrut să-l iau de bărbat, dar nu a vrut tata.

Crucifixul nu este de bronz, ci din aur masiv, peste două kilograme de aur curat, dar bronzat special pentru a nu stârni gândul hain al hoţiei. Să fie dăruit mănăstirii Caşin, unde am fost botezată.

Celor trei copii ai mei nu le las nimic şi dacă nu vor fi în stare să muncească pentru a se întreţine, atunci să nu mai facă umbră pământului degeaba, să piară, pentru ca blestemul neamului nostru să piară şi el. Care blestem? Amintiţi-vă că mama a murit de tânără, împuşcată din greşeală pe când se juca cu unul din pistoalele tatei. Dar nu s-a-ntâmplat aşa, ci mama a fost împuşcată chiar de tata când a aflat că îl înşeală cu unul din ţiganii care slugăreau în curtea noastră. Iar fructul acelei trădări conjugale sunt eu, Alexandra. Tata nu s-a mai însurat, eu am aflat adevărul de la o ţigancă şi am păstrat cu străşnicie taina în mine, până când a devenit blestem: tata a murit spânzurat; mie mi-au pierit trei bărbaţi în condiţii dramatice; iar eu n-am fost în stare să aduc pe lume decât trei copii nenorociţi, neisprăviţi. De aceea, ca să rup blestemul, mă sinucid, îmi cer iertare tuturor şi iert pe toată lumea. Adio!”

FIRMA SIMBAL

Birou spaţios, elegant, luxos. Risipă de bibelouri scumpe. Fotolii moi, largi, adânci, pântecoase. Pereţii strânşi în lambriuri de nuc. Covorul se întinde pufos, imaculat, ca o spinare de urs polar. Este chiar blana unui uriaş urs polar. O masă ovală, purtând pe platoul ei de catifea verde un popor de obiecte specifice: mapă de scris, unelte de scris, registre, hârtii, telefoane, fax-uri, dictafon. În spatele mesei ovale, un fotoliu pivotant, sprijinit pe un ax central, rotitor, în fotoliu, un bărbat rotofei, stacojiu, cu chipul rotund, blând, fruntea amplă şi ochii albaştri. Seamănă cu reputatul scriitor Fănuş Neagu. Seamănă, atât. Pentru că nu se numeşte Fănuş Neagu, ci Simion Baldovin. Reputat şi el, dar nu în lumea artelor, ci în lumea marilor traficanţi de aparate electronice provenite din exterior, şeful unei întinse reţele de agenţi comerciali, care strâng sârguincioşi de prin lăzile de gunoi ale bătrânei Europe aparate sofisticate, produse de firme celebre (Telefunken, Saba, Panasonic, Philips, JVC, Grundig, Hitachi, Casio, Langer), dar vechi, uzace, reparate, lustruite şi revândute la preţuri de speculă: televizoare, aparate de radio, casetofoane, reportofoane, combine muzicale, calculatoare, imprimante, joistick-uri, dischete, casete, componente electronice diverse. O lume computerizată, miniaturizată, dar hârbuită, ascunsă în carcase sclipitoare, mincinoase. O lume generatoare de profituri imense. O lume deghizată sub chipul sonor şi calp şi pompos al unei firme: *Societatea SIMBAL* import-export, investiţii şi marketing. Patronul acestei firme: Simion Baldovin.

În acelaşi elegant birou, încă două persoane:

Petre Purcăreanu, zis *Pepe*, un tip minuscul, uscăţiv, cenuşiu, cu mâinile subţiri, cu capul enorm şi chipul ascet, impenetrabil; este eminenţa cenuşie a firmei; omul numărul 2; omul prin capul căruia trec toate ideile patronului.

Lazăr Felecan, zis *Frumosu*, pentru că este într-adevăr un bărbat frumos, cu obrazul luminos, calm, tăiat în linii rasate, abia săltat peste treizeci de ani, sportiv, atletic, răsfaţat în haine scumpe, în parfumuri scumpe; trăsăturile blânde ale lui Frumosu ascund o ferocitate înspăimântătoare; nevoia lui de a face rău, de a rupe gâtul cuiva este maladivă, viscerală, congenitală; are un singur Dumnezeu: Simion Baldovin.

Discuţia dintre cei trei bărbaţi din biroul central al *Firmei SIMBAL* a început mai de mult. Acum, e pe sfârşite. Au fost fixate noile preţuri la

televizoarele color: între 210 şi 320 dolari americani. S-au stabilit volumul de achiziţii pentru următoarea lună, cifra de afaceri, comisioanele, punctele vulnerabile. Aici, patronul se întoarce spre Purcăreanu:

— Ascultă Pepe, încă nu mi-ai comunicat pe cine avem la Laboratorul de calitate, din cadrul Institutului de Cercetare şi Proiectare pentru Electronică. Ordinul Guvernului nr.18, din 8 mai 1990, nu-ţi spune nimic?

— Păstrez obiceiul casei, patroane, răspunse limpede şi rar, cu o dicţie perfectă şi timbru adolescentin, Petre Purcăreanu. Nu vă informez decât cu lucrurile neplăcute, cu minusurile, cu necazurile. Dacă nu vă spun nimic, înseamnă că totul e în regulă. Deci, la Laboratorul de calitate avem oamenii noştri, oameni de încredere. Suntem însă descoperiţi, pentru că tot veni vorba, în altă parte…

— Unde? întrebă scurt, retezat, domnul Baldovin.

— La Asociaţia pentru Protecţia Consumatorilor, răspune Pepe cu un abur de iritare în glas. Am avut acolo un om al meu şi a dispărut.

— Cum, adică, *a dispărut*? se interesează flegmatic patronul. A trădat?

— A, nu, îşi reveni Pepe, a murit. A făcut un infarct.

— Aha! se dumiri patronul. Şi oamenii din rezervă? sondă el.

— Nu avem încă în rezervă pe nimeni, Societatea e nouă, e un fel de castă închisă, incoruptibilă, dar în câteva săptămâni o penetrăm! spuse alb, fără panică Pepe.

Domnul Simion Baldovin îl privi cu ochi subţiri, îl simţi cu gândul în altă parte. Un gând ca un frison irepresibil. Îl întrebă în şoaptă:

— Mai e ceva?

— Da! se execută supus Pepe.

— Ce? îl ţinu strâns patronul, cu ochii lui subţiri şi albaştri şi reci.

— Am informaţii că Lulu Martinescu ne va trăda. Mi-a spus unul dintre oamenii mei de încredere, un detectiv particular, care se ocupă cu supravegherea depozitelor noastre. Lulu e şef la Depozitul nr.3. Detectivul i-a pus o ploşniţă la purtător şi a înregistrat o discuţie între el şi maică-sa, acasă, pe când se aflau singuri. Lulu i-a spus bătrânei că nu mai poate, că îi e frică şi că se va duce la poliţie să toarne totul, apoi să-şi reia vechiul serviciu de gestionar la unul din magazinele statului. Deşi nu i-a spus nimic concret maică-si, primejdia care ne pândeşte poate exploda în orice clipă: o descindere inopinată la atelierele noastre clandestine de reparaţii, imediat după sosirea

unui transport masiv de marfă.

Pepe rostise toate aceste cuvinte privindu-l nu pe patron, ci pe Lazăr Felecan, zis Frumosu. Tot înspre Frumosu se uita şi Baldovin…

Se lăsă o tăcere grea, apăsătoare, patronul întrebă încet, obosit.

— Cât timp îţi trebuie, Frumosule?

Lazăr Felecan se ridică zvâcnit, îşi aranjă ţinuta impecabilă, zâmbi onctuos, supus, ca în faţa lui Dumnezeu.

— Astăzi e vineri, până duminică seara, Lulu Martinescu se va procopsi cu un infarct. Fatal! surâse el satisfăcut, adăugând apoi misterios: ca şi domnul acela onorabil, incoruptibil, de la Asociaţia pentru Protecţia Consumatorilor.

Pepe se întoarse, uimit, către Frumosu.

— Nu înţeleg, adică vrei să spui că omul meu…

— Nu dragă, nu, interveni blând patronul, omul tău nu a trădat, ci pur şi simplu a refuzat să mai colaboreze cu noi. Atât. Nici tu nu poţi să le ştii chiar pe toate. Ei, gata băieţi, se ridică Simion Baldovin. La treabă! Pepe, te aştept peste o oră cu planul de acţiune…

* * *

O sâmbătă superbă, la începutul verii. Stadionul „Mercur”. Tribunele arhipline. Gazonul verde-paradis. Pe gazon, unul din cele mai fulminante meciuri de fotbal: *Steaua* cu *Dinamo*. Soarele începe să pripească, tribunele tălăzuiesc, strigăte, trompete, fluierături, confeti, steaguri agitate. Lumea vitriolată de emoţii şi soare. Şi sete. Când şi când, tălăzuirea sonoră devine vacarm: a fost ratat un gol.

Undeva, în cercul uriaş al tribunelor, câţiva tipi întreprinzători, curajoşi, se strecoară printre bănci, împărţind însetaţilor pahare cu *juice* rece, zmeuriu, o mie de lei paharul. Suporterii miracolului cu balonul rotund îi strigă, întind mâinile, se apleacă peste bănci, vânzătorii ambulanţi abia pridideşc cu paharele brumate, reconfortante, sub spulberul soarelui văratic. Apoi, dispar şi revin cu imensele tăvi pline, cu paharele pline, şi iar dispar, şi iar revin…

Lulu Martinescu este unul dintre zecile de mii de suporteri ai echipei militare. Suporter împătimit. N-a scăpat în ultimii douăzeci de ani niciun meci al favoritei sale: *Steaua*. Acum, pierdut undeva în puzderia umană a tribunelor, împreună cu câţiva prieteni, savurează îndelung secvenţele sportive

spectaculoase. Şi pândeşte însetat pe omul cu paharele pline. Iată-l că se apropie, mai are câteva pahare, Lulu Martinescu pregăteşte banii, întinde mâna, izbuteşte să apuce un pahar. Îl bea pe nerăsuflate, înapoiază paharul gol şi deodată stadionul începe să urle cu sufletul la gură: iarăşi fusese ratat un gol.

Lumea se linişteşte, meciul curge mai departe sinuos, imprevizibil, toate privirile sunt aţintite spre imensul careu de gazon verde-paradis. Cine să mai aibă ochi şi pentru altceva? Astfel încât, târziu, prea târziu, unul din prietenii lui Martinescu l-a observat pe acesta prăbuşit alături, livid, cu ochii sticloşi, fixaţi în adâncul zenitului senin de vară: mort.

În aceeaşi zi, seara, medicul legist avea să constate profesional: un banal infarct miocardic. Iar în meseria lui nu era nici primul infarct de cord fatal, întâlnit pe un mare stadion sportiv, şi n-avea desigur să fie nici ultimul…

* * *

Biroul căpitanului Andrei Zavera: este cunoscut din alte întâmplări poliţiste povestite. Căpitanul de poliţie Zavera este cunosscut şi el: durduliu, blond, detaşare senină etc. Locotenentul Petre Strihan aşiştierea: brunet, slăbuţ, agil ş.a.m.d. Discuţie profesională.

Căpitanul Andrei Zavera:

— Ce spune Laboratorul de criminalistică?

Locotenentul Petre Strihan, frunzărind nişte notiţe:

— Băieţii de acolo zic că e un fel de premieră şi pentru ei. O substanţă tropicală, extrasă din nişte bulbi făinoşi, aşa cam cum sunt cartofii pe la noi. Coaja acelor bulbi, însă, conţine substanţa incriminată. Are un nume ciudat: *Kaw-kaw*. Numele este de fapt ţipătul unui soi de maimuţe pitice, care, în apropierea locului unde se găsesc aceşti bulbi, strigă de plăcere, chemându-se reciproc la ospăţ. Sunt singurele vietăţi care consumă aceşti cartofi africani. Pentru celelalte animale, inclusiv pentru om, sunt toxici. Iar otrava *Kawkaw* este implacabilă: produce moartea în câteva minute, prin blocarea cordului. Toate semnele clinice sunt ale unui infarct miocardic. Şi doar analiza conţinutului stomacal şi sangvin – şi numai în prezenţa unui reactiv foarte scump produs în Republica Sud-Africană, – poate pune în evidenţă prezenţa toxicului, care este inodor, incolor şi insipid. În concluzie: Lulu Martinescu a fost

asasinat.

Căpitanul Andrei Zavera:

— E cert că a fost otrăvit pe stadion. Am discutat cu patronul firmei care deserveşte cu băuturi răcoritoare stadionul. Are cinci persoane, toţi bărbaţi în puterea cuvântului, care duc paharele cu *juice* prin tribune. Am discutat şi cu ei: oameni corecţi, cinstiţi, urmărind să câştige nişte bani şi atât. La o confruntare însă, ei între ei, a rezultat că a mai fost o persoană, a şasea, care servea în zona unde se afla Lulu Martinescu. Ei bine, n-am putut lămuri nicidecum cine era această persoană, de unde apăruse cu tava cu pavare, unde dispăruse?

Locotenentul Petre Strihan:

— Ucigaşul?

Căpitanul Andrei Zavera:

— Deocamdată, o ipoteză.

Locotenentul Petre Strihan:

— Domnule căpitan, dacă Lulu Martinescu a fost şeful unui depozit de materiale electronice aduse din import, şi dacă depozitul acela aparţine *Societăţii SIMBAL*, şi dacă patronul acestei firme este domnul Simion Baldovin, fost condamnat pentru escrocherie şi speculă, şi dacă Lulu Martinescu a fost asasinat cu o otravă, adusă de la mama dracului, de peste mări şi ţări, şi dacă familia defunctului Martinescu este nu doar sfâşiată de durere ci şi înspăimântată, ca sub presiunea unei ameninţări oculte, şi dacă dumneavoastră n-aţi fi ditamai căpitanul, ci un pârlit de locotenent ca mine, ce aţi face?

Căpitanul Andrei Zavera:

— Întâi şi-ntâi, aş întreprinde nişte investigaţii discrete asupra victimei şi a familiei sale, aş sesiza Garda Financiară să controleze bob cu bob depozitul acela de materiale eletronice şi, în final, aş cotrobăi cu cât mai mult zgomot prin hârţoagele *societăţii SIMBAL*…

Locotenentul Petre Strihan întrerupe contrariat:

— De ce, cu cât mai mult zgomot?

Căpitanul Andrei Zavera răspunde îngândurat şi trist:

— Întâmplător, îl cunosc bine pe Simion Baldovin. Este un laş. Un amestec sumbru de laşitate şi ticăloşie. Dar, întotdeauna, s-a înconjurat de oameni curajoşi, deştepţi şi puternici, pe care i-a plătit regeşte. Aşa face şi

acum. Şi dacă este amestecat în asasinarea lui Martinescu, la cotrobăiala aia zgomotoasă făcută de poliţie prin imperiul lui de afaceri, el, Baldovin, propriu-zis laşul din el, va claca primul, va face o eroare, un pas greşit. Şi gata. Niciodată nu plec la treabă fără o pereche de cătuşe la mine…

* * *

Locuinţa defunctului Lulu Martinescu. Parterul unei vile cu etaj, patru camere, cartier liniştit, umbros, elegant. Familia: mama, soţia şi doi copii. Mama, pensionară. Soţia, profesoară de fizică la un gimnaziu. Copiii, minori, elevi de liceu.

Locotenentul Petre Strihan i-a prins pe toţi acasă, era într-o după-amiază toridă, toţi din familia Martinescu purtau doliu, ferestrele erau larg deschise, pe masă câteva pahare cu sifon rece.

Ofiţerul de poliţie şi-a cerut scuze, a fost înţeles, discuţia s-a legat repede, soţia victimei mai ales era dornică să-şi lepede spaimele şi îndoielile, povestind, povestind…

Lulu Martinescu a lucrat în comerţ de-o viaţă. A fost priceput şi cinstit, n-a furat niciodată. În comerţ, nu trebuie să furi. Pe lângă leafă, pică destul şi fără să furi, pică aproape încă două lefuri, sunt legile comerţului de pretutindeni. E o meserie bănoasă şi onorabilă, dacă o cinsteşti cu iubire. Familia Martinescu trăia bine, ducea o viaţă îndestulată şi liniştită. Până anul trecut, când Lulu l-a cunoscut pe Simion Baldovin, patronul unei firme de import-export: *societatea SIMBAL*. I-a dat un depozit de aparatură electronică pe mână şi o leafă de două milioane. Tentaţia a fost prea mare, astfel încât a cedat, şi-a părăsit serviciul de la stat şi a intrat în combinaţie cu Baldovin. Afacerile au mers bine câteva luni, Lulu era mulţumit, când deodată soţia a citit culorile spaimei pe chipul bărbatului ei. L-a întrebat, l-a sucit, nimic. Apoi, lucrurile s-au deteriorat tot mai mult în familia lor. Lulu Martinescu venea acasă abătut, înfricoşat, cu o oboseală urâtă în priviri. Se mai descărca pe stadion, la fotbal, când se ducea la meciurile favoritei sale: *Steaua*. Acolo se dezlănţuia, se elibera de toate angoasele, se mai liniştea. Apoi, după câteva zile, îl invadau iarăşi apele unei disperări mute. Aşa că nu-i de mirare că a făcut infarctul acela acolo, pe stadion, într-o clipă de tensiune fatală…

— Doamnă Martinescu, o-ntrerupse blând şi uşor încurcat tânărul ofiţer

de poliţie. Trebuie să vă spun adevărul. Soţul dumneavoastră nu a făcut un infarct miocardic obişnuit, ci unul declanşat ca urmare a administrării unui toxic neiertător. *Kaw-kaw*, o otravă de sorginte africană. Asasinul i-a pus otravă într-un banal pahar cu limonadă de zmeură. Deci, Lulu Martinescu a fost asasinat, acesta-i purul adevăr, îmi pare foarte rău că insist, mai aveţi să-mi declaraţi ceva?

— Domnule ofiţer, se auzi deodată, stins şi răguşit, glasul bătrânei mame, acum ştiu că fiul meu a fost omorât. Până-n clipa aceasta am bănuit numai. Dar n-am spus nimănui. De ce am bănuit? Să vedeţi dumneavoastră, cu câteva zile înainte de a muri, Lulu mi-a spus că se teme de ceva cumplit în legătură cu serviciul lui cel nou, la firma aia, *SIMBAL*, că pe acolo nu sunt lucrurile curate deloc şi că se va duce la poliţie să spună tot. N-a mai apucat. Ucigaşul i-a luat-o înainte. Şi bătrâna mamă începu să plângă încet, liniştit, cu lacrimi puţine, cum numai bătrânii ştiu să plângă.

* * *

Berăria „Gambrinus”. Zgomot, fum de ţigări, aer închis, mese aglomerate, transpiraţie, foiala ospătarilor. Un singur punct de atracţie: *berea*. Proaspătă, rece, cu guler de zile mari. La o masă, retrase sub dunga povârnită a scărilor, trei personaje: Pepe, Frumosu şi căpitanul de poliţie Andrei Zavera. Cu halbele de bere sub nas, discută ca nişte prieteni cuminţi care-şi sting plictiseala şi pojarul verii într-un pahar de vorbă.

Pepe e jovial, încearcă să fie sigur pe el, are ochii fierbinţi, profilul tăios ca o lamă de pumnal, gesturile de om care se ştie inteligent. Spune tot felul de banalităţi amicale.

Frumosu, ca de obicei, elegant, parfumat, tace, are priviri împăclite de ură, şi-ar da câţiva ani din viaţă să poată răsuci cuţitul de mai multe ori în burta căpitanului.

Andrei Zavera, într-o pereche de blugi, adidaşi şi o cămaşă albă din pânză topită, cu mâneca scurtă şi gulerul răsfrânt, cu aerul său boem şi nepăsător, pare mai degrabă un funcţionar oarecare de provincie venit în vacanţă la Bucureşti, decât ofiţer de poliţie.

Discuţia curge fără niciun Dumnezeu, hoinărind pe meandrele necunoscutului. Acum lâncezeşte pe ultima sută de metri.

— Băieţi, mă bucur că v-am revăzut. Să ştiţi că mă apucase aşa un dor nebun după voi. Nu, Pepe, sunt nişte ani de când nu ne-am mai văzut, nu? întreabă Zavera cu o mutră uşor plictisită.

— Ei, doamne, cum mai trece vremea, ricană şmecheros Pepe. Parcă ieri erai locotenent, iar eu un tânăr şi novice condamnat pentru nişte găinării. Frumosule, tu ai fost condamnat vreodată? se întoarse el blând către colegul de afaceri.

Frumosu tresări ca sub plesnetul unei palme, îşi reveni repede, surâse strâmb.

— Nu, asemenea pasiuni încă n-am avut, ferească Dumnezeu…

— Apropo de pasiuni, prinse replica din zbor căpitanul. Am avut un prieten pe care îl devora o pasiune maladivă: fotbalul. Bătea toate stadioanele cu echipa lui preferată, până când, într-o zi, de curând, acolo pe stadion, i-a făcut inima poc şi dus a fost. Curios este că azi-noapte, însă, am visat că primisem o scrisoare de la el, de pe lumea cealaltă, în care îmi scria, măi dragă Andrei, să ştii că nu am murit de moarte bună, ci asasinat cu o otravă căreia i se zice *Kaw-kaw*. Auziţi şi voi ce tâmpenii poate visa un om care şi-a pierdut prietenul pe altarul unei pasiuni incurabile: fotbalul. Şi ce aiureală o fi aia *Kaw-kaw*?

* * *

Biroul domnului Simion Baldovin. Patronul *Societăţii SIMBAL*. Masa de lucru imensă, ovală. În spatele mesei, un fotoliu pivotant. În fotoliu, patronul: palid, încordat, cu ochii ca nişte fire de mătase albastră.

De cealaltă parte a biroului, răsturnaţi în două fotolii adânci, doi ofiţeri de poliţie: căpitanul Andrei Zavera şi locotenentul Petre Strihan.

Tânărul ofiţer vorbise aproape o jumătate de oră, şnur, documentat – cifre, oameni, locuri, aparate, hârtii ştampilate, hârtii falsificate – consultându-şi când şi când un carneţel de notiţe. Acum tăcuse, îşi închisese carneţelul, aştepta.

Căpitanul Zavera se ridică iute de la locul lui, tuşi semnificativ, surâse înţelegător, binevoitor, după care turui dezinvolt, cu un aer amical, detaşat de toate răutăţile pământului.

— Domnule Baldovin, tot discursul mai tânărului meu coleg, locotenentul

Petre Strihan, este desigur interesant, foarte interesant, mai ales că poate spulbera într-o clipă tot prestigiul firmei dumneavoastră. Dar un patron nu este obligat să ştie, nu poate să ştie toate matrapazlâcurile funcţionarilor săi. Fiecare să plătească pentru faptele sale, atât cât i se cuvine, că doar nu s-a făcut moarte de om, ci nişte banale escrocherii cu aparate electronice vechi, vândute ca noi. Frumosu şi Pepe sunt deja la poliţie, îşi scriu declaraţiile, vor scăpa probabil numai cu nişte amenzi. Pepe, mai ales, era destul de optimist, afişând un aplomb fermecător, ba şi-a permis chiar să facă pe misteriosul cu mine, dându-mi la plecare o sticlă de *juice* zmeuriu, zicea că este un suc tropical, reconfortant, *Kaw-kaw* parcă îi spunea, rugându-mă să-l beau împreună cu dumneavoastră…

Şi căpitanul Zavera se aplecă brusc, scoase dintr-o sacoşă o sticlă de plastic cu un lichid roşietic, tot de acolo extrase şi trei pahare, le umplu repede, un pahar îl aşeză în faţa patronului, altul în faţa locotenentului, cu al treilea rămase în mână, privindu-l ţintă, sever, pe domnul Simion Baldovin.

Aerul încăperii deveni deodată sufocant, trei chipuri palide, încremenite, se priveau reciproc, se tatonau, aşteptau, pericol de moarte mărturiseau privirile lor, apoi urletul patronului vui ca ecoul unei explozii între pereţii prăpăstioşi ai căderii:

— Nu eu l-am ucis pe Lulu Martinescu, ci ei l-au otr. I Pepe şi Frumosu, ei sunt ucigaşii, nu eu, nu eu, nu!…

Peste spaimele domnului Baldovin se suprapuse – sonor, posesiv – declicul metalic al cătuşelor.

ŞOCUL ADEVĂRULUI

Nu sunt puţine momentele în viaţa unui căpitan de poliţie, când tot ce a învăţat din cărţile marilor înaintaşi – şi mă gândesc cu veneraţie la celebrul criminalist Dumitru Ceacanica – nu sunt, aşadar, deloc puţine cazurile când nici cărţile şi nici experienţa dobândită nu îl mai ajută cu nimic să răspundă, franc şi corect, celor şapte clasice întrebări, într-o terifiantă infracţiune de omor: unde? când? cu ce? în ce mod? cu ce scop? asupra cui? de către cine?

Toată ştiinţa şi toată experienţa se lovesc de acel bizar şi incontrolabil joc al întâmplărilor, când calea către adevăr, către descoperirea ucigaşului se relevă a fi definitiv obturată. Întorci cazul la care trudeşti de multă vreme pe toate feţele, asamblezi şi demontezi ipoteză după ipoteză, faci şi refaci combinaţii şi judecăţi şi analize şi deducţii pe marginea probelor, a informaţiilor, a declaraţiilor şi nu se încheagă niciun răspuns acelor percutante întrebări profesionale. Dispui doar de o singură certitudine: omorul. Atât şi nimic mai mult. Şi atunci tu, căpitanul de poliţie Andrei Zavera – adică eu – laşi dracului toate hârţoagele acelea de pe birou, le ştii pe de rost, nu te mai ajută cu nimic, te bate gândul să clasezi toată istoria asta urâtă, dar nu te lasă inima, faci o pauză, ieşi afară, la aer, la plimbare, hai-hui printre oameni, arbori şi case, uiţi toate teoriile alea sofisticate din manualele de criminalistică şi evadezi dincolo de zidurile rutinei, în imperiul fabulosului, unde guvernează absolutismul unei regine exotice: *fantezia*. Un poliţist fără fantezie este asemenea unui banal tăietor de lemne: opera lui – o grămadă de lemne tăiate. Opera unui poliţist cu fantezie – o galerie de sculpturi…

Ei, gata cu introducerea, de-acum toată lumea bănuieşte cam la ce povestire poliţistă să se aştepte. Cititorul e avizat, scena pregătită, actorii aşteaptă în culise. Atenţiune, motor! Cineva ridică un receptor telefonic, formează un număr, telefonul meu de la poliţie face „zbâr”, eu răspund „alo” şi aşa a început una din cele mai extraordinare întâmplări poliţiste din viaţa mea.

Omul de la capătul firului era Alexe Demetriad, directorul firmei, *Astral-S.A.*”, fosta fabrică de cosmetice „Steaua Roşie”. Ne cunoaştem destul de bine, Alexe a intrat imediat în subiect. Unul din muncitorii săi, de la secţia de săpun brut, descoperise într-unul din bazinele de spălare a oaselor, după topirea şi reţinerea stratului adipos de provenienţă exclusiv animală, şi câteva frânturi de coaste care i s-au părut a fi de om. Uluit, muncitorul le recuperase din maldărul

acela de oase, le adusese în biroul directorului, directorul constatase şi el că provin dintr-un trup omenesc, se înfiorase, primul gest pe care-l făcuse, după momentul stupefacţiei, a fost să-mi telefoneze. Un sfert de oră târziu, mă aflam deja la fabrica de cosmetice, „*Astral-S.A.*”.

Directorul mă aştepta la poartă, era tulburat, era palid, m-a condus în biroul său, a ridicat un prosop de pe o măsuţă, sub prosop coastele cu pricina: indubitabil, aparţinuseră unui om. Faptul era cutremurător. Cum ajunseseră acele rămăşiţe omeneşti acolo? Ale cui erau? Am solicitat imediat oprirea instalaţiei de spălare, de la secţia de săpun brut, şi ridicarea pe rampă a întregii cantităţi de oase.

Materia primă pentru secţia de săpun venea de la Abatorul central: resturi de la tranşarea cărnii după sacrificarea animalelor, zgârciuri, grăsimi, oase. Această materie organică era preluată imediat de firma, „*Astral-S.A.*”, introdusă în procesul de producţie al secţiei de săpun, rămâneau oasele care, după spălare, erau redistribuite într-un alt proces tehnologic…

Deci, Abatorul central şi firma „*Astral-S.A.*”. Între aceste două repere un om fusese transformat în săpun. Un om fusese ucis, ciopârţit, fragmentat, despicat în hălci, tranşat şi împins în uriaşele malaxoare cu sodă caustică.

În aceeaşi zi, împreună cu o echipă de criminalişti, procurorul şi medicul legist, am procedat la verificarea amănunţită a tuturor oaselor de la secţia de săpun brut. Rezultatul, catastrofal de puţin: încă două frânturi de coaste, trei dinţi, câteva aşchii din calota craniană şi partea inferioară a unui femur. Atât. Ce poţi reconstitui dintr-o grămăjoară de oase? Poate doar sexul, grupa sanguină şi vârsta. Dar restul? Un om nu poate fi redus doar la sex, grupă sanguină şi vârstă. Are un chip, are un nume, o profesie, o identitate. Un om e un univers inconfundabil şi infinit, fiecare celulă a lui e o planetă unică, irepetabilă, fiecare gând al lui e un astru care arde numai pentru acel om, fiecare gest al lui e o mişcare cosmică înscrisă într-un singur cod genetic. Ce poveste sinistră ne pot istorisi trei dinţi şi câteva coaste?

Echipa de criminalişti şi procurorul s-au retras, medicul legist a luat oasele cu el, mâine sau poimâine mi le va restitui împreună cu raportul său de expertiză antropologică. Abia atunci voi dispune de primele elemente concrete, probatorii, ştiinţifice, vizând identitatea victimei. Dar până atunci?

Ei, să nu-şi închipuie acum cineva că un căpitan de poliţie are pe biroul său, de fiecare dată, numai un singur caz. Chestia asta se întâmplă numai prin

filme. În realitate, fişetul unui poliţist este plin de cazuri: furturi, tâlhării, violuri, escrocherii, crime. Viaţa unui poliţist e o fugă permanentă, de la o pistă la alta, construind şi spulberând o lume de versiuni, făcând un slalom nesfârşit printr-o pădure de ipoteze, lucrându-şi simultan toate cazurile. Pentru că toate sunt urgente. Aşa că, până la raportul de expertiză al medicului legist, n-aveam niciun motiv de plictiseală. Dar cazul de la firma „*Astral-S.A.*” îmi sucise minţile. Mă acaparase total. N-aveam gânduri decât pentru el. Nu gânduri, ci întrebări: şapte. Unde? Când? Cu ce? şi aşa mai departe…

O jumătate de zi mi-am pârecut-o la Abatorul central. Nu sunt un tip prea sensibil. Am văzut multe grozăvii în viaţa mea şi nu mă las eu impresionat aşa de uşor, totuşi, nu sfătuiesc pe nimeni să viziteze un abator. Există riscul să nu te mai atingi de carne niciodată. Animalele trimise la abator pentru sacrificare – porci, vite, oi – sunt, la urma urmei, tot nişte fiinţe vii ca şi noi, oamenii. Au privire, au glas, au o inimă care bate ca şi a noastră, a oamenilor, au sânge ca şi noi, şi durere ca şi durerea noastră au, şi chiar şi sentimente au: spaimă, tandreţe, tristeţe. Instalaţiile Abatorului central nu sunt deloc moderne, sacrificarea animalelor făcându-se manual. Spectacolul este îngrozitor. Oamenii de-acolo s-au obişnuit cu munca lor, dar obişnuinţa aceasta are un nume cumplit: abrutizare. Asupra lor se instalează, cu timpul, o infirmitate spirituală, sentimentală. I-am privit îndelung pe acei oameni, ce se numesc între ei *casapi*, le-am privit cuţitele lor lungi ca nişte iatagane, şi topoarele lor însângerate, mânecile suflecate, şi şorturile din cauciuc şiroind de sânge, şi gesturile lor precise, dar mai ales ochii acelor oameni m-au tulburat profund: străluceau de o aţâţare misterioasă, se ridica din apele lor plăcerea barbară a sângelui care curgea printre palmele lor ca o fiinţă încă vie…

De la Abatorul central n-am reuşit să plec decât cu imagini macabre. Şeful Abatorului nu-mi putuse furniza nicio explicaţie cu privire la acele oase descoperite la firma, „*Astral-S.A.*”, nu dispăruse niciunul dintre salariaţii săi, nimeni nu reclamase dispariţia nimănui, respingând cu desăvârşire ideea ca omorul să se fi înfăptuit în interiorul Abatorului. Acolo oamenii lucrau în echipă, la vedere, într-o hală imensă, de-a lungul unor benzi rulante, care nu se opreau niciodată. Toţi se aflau sub ochii tuturor. Cum poate fi ucis un om în asemenea condiţii? Resturile de la sacrificarea animalelor se încărcau în vagoane speciale, cu destinaţia firma, „Astral-*S.A.*”, pentru secţia de săpun brut. Poate că acolo, în vagoanele acelea, pe traseul de la Abatorul central la firma, „Astral-*S.A.*”, s-a

produs crima, sau chiar în incinta secţiei de săpun, ori poate că omorul a fost comis aiurea, în altă parte, iar cadavrul ciopârţit aruncat într-unul din vagoanele abatorului printre celelalte resturi animale. Deocamdată, simple supoziţii…

În cealaltă jumătate de zi, aceleaşi incertitudini le-am cules şi de la firma „Astral-*SA*.”. Vagoanele sosite de la Abatorul central se descărcau automat în uriaşele creuzete de sodă caustică, acolo se topeau, se macerau toate acele materii organice moi, oasele fiind refulate, tot automat, către bazinele de spălare. Şi abia acolo, la bazine, supravegherea făcându-se la vedere, un muncitor a putut observa oasele de provenienţă umană. Nici de la firma „*Astral-SA*.” nu dispăruse vreo persoană şi nimeni nu reclamase dispariţia vreunui cunoscut. Oamenii ridicau din umeri, erau uluiţi, îşi făceau semnul crucii cu spaimă creştinească, neputându-mi furniza însă nicio explicaţie, nicio părere, niciun indiciu pentru identificarea victimei şi a ucigaşului.

A doua zi, raportul de expertiză al medicului legist: un fel de poveste neterminată. Omul făcuse tot ce-i stătuse în putinţă, mai mult de atât n-avea ce să-mi spună: victima fusese o persoană de sex masculin, în vârstă de 35-40 de ani, grupa sanguină O, înălţimea 1,75 metri, moartea survenind în urmă cu 4 sau 5 zile. Cam aceasta era toată povestea medicului legist.

O săptămână întreagă am încercat să dezvolt această poveste, să-i dau sens, finalitate, motivaţie, substanţă. Nimic. Aveam senzaţia mizerabilă că mă opintesc să spun la nesfârşit aceeaşi anecdotă, o spun până la poantă şi acolo mă-mpiedic, mă opresc năuc, neputincios, nu ştiu poanta, am uitat-o, şi toată anecdota pare de o prostie absurdă…

La capătul acelei săptămâni, pe unul din drumurile mele citadine, întâmplarea mi-a scos în cale o insolită expoziţie de sculpturi. Am intrat, am privit uimit în jurul meu, salonul vast era populat în exclusivitate cu chipuri omeneşti, sculptate cu mare rafinament şi o perfectă cunoaştere a naturii umane. Sculpturi din marmură, din lemn, din ceară. Figuri umane, de o extraordinară expresivitate şi diversitate tipologică. Autorul – Arcadie Florescu. De unde ştiam eu acest nume? Şi, deodată, memoria mi-a făcut explozie. Arcadie Florescu era un renumit profesor antropolog, cam trăsnit şi boem de felul său, audiasem câteva din prelegerile lui, care făcuseră vâlvă, cândva, în lumea oamenilor de ştiinţă, cu tezele sale şocante, despre raportul dintre partea şi întregul uman, demonstrând că partea, oricât de mică ar fi, conţine

informaţii pentru absolut toate carcteristicile întregului. Apoi, totul se stinsese, profesorul trecuse în uitare, ca atâtea şi atâtea comori umane pe care la uităm nepăsători, le ignorăm în filistinismul nostru mărunt, şi domestic, şi conservator, iar acum, brusc, celebrul antropolog reapăruse cu o expoziţie personală de sculpturi…

Nu trebuia să ratez această şansă. L-am abordat pe profesorul Arcadie Florescu frontal, cu aplomb, chiar acolo la expoziţie, i-am snus cine sunt, peste ce caz urât am dat, i-am zis că aveam cele câteva oscioare la mine, la birou, ar fi de acord să i le aduc şi el să încerce să recompună, pe seama lor, chipul şi trăsăturile caracteristice ale victimei?

Profesorul m-a privit curios şi calm, prin ochelarii săi mari, cu multe dioptrii, am avut chiar senzaţia neplăcută că mă studiază ca pe o insectă printr-o lupă uriaşă, senzaţia asta dezagreabilă a trecut repede, profesorul mi-a zâmbit, a fost de acord, m-am repezit la birou, i-am adus oasele, s-a uitat lung la ele şi mi-a spus să-l caut peste două săptămâni, expediindu-mă apoi cu un gest rece şi suveran.

Fix după două săptămâni, eram la Arcadie Florescu acasă. Profesorul m-a primit fără niciun cuvânt, m-a introdus, misterios şi taciturn, într-un salonaş drapat în catifea roşie, m-a invitat să iau loc pe un fotoliu, s-a apropiat de peretele din faţa fotoliului şi a tras repede şnurul unei draperii. În peretele de catifea roşie s-a născut imediat o despicătură albă, înaltă, în cadrul căreia, pe un soclu cam de statura unui om, se afla, sculptat în ceară, chipul unui bărbat. Iluzia că acel cap de om este viu era atât de percutantă, încât am simţit, irepresibil, un fior de gheaţă pe şira spinării…

De pe soclu se uita ţintă la mine chipul unui bărbat blond, cu faţa colţuroasă, aproape pătrată, pielea uşor congestionată, bărbia energică, proeminentă, arcadele groase, nasul acvilin, obrazul lat, privirea grea, cenuşie, fruntea îngustă, netedă, buzele groase, lăbărţate, de un senzualism vulgar. Părul aspru era pieptănat peste cap cu grijă şi pedanterie. Impactul asupra privirii era covârşitor. În ochii profesorului Arcadie Florescu strălucea o satisfacţie enormă, deloc cenzurată. Mă privea cu ochi de Dumnezeu. Eram cotropit de uimire. Aşadar, omul care se transformase în săpun avea de-acum chip, trăsături inconfundabile, palpabile, măsurabile. Acest miracol al profesorului ţinea într-adevăr de dumnezeire…

Mai departe, lucrurile s-au precipitat pe făgaşul limpezirii. A doua zi, am

publicat în câteva ziare de mare tiraj fotografia victimei, solicitând sprijinul cititorilor pentru identificare.

În aceeaşi zi, la poliţie s-a prezentat o doamnă în vârstă, de o eleganţă rece, de modă veche, recomandându-se Agatha Izvoranu, şi relatând că fotografia publicată în ziar era a fiului ei, Leonte Izvoranu, care se află în Germania. S-a întâmplat ceva cu el?

Am discutat îndelung cu doamna Agatha Izvoranu. Bătrâna mamă era de o sinceritate brutală. Fiul ei, Leonte Izvoranu, avusese o meserie frumoasă, avocat, câştiga onorabil, era respectat, avea familie.

Apoi, s-a împrietenit cu nişte arabi, şi-a părăsit slujba, a intrat într-o combinaţie de contrabandă, furnizând clandestin unor Consignaţii mărfuri aduse din exterior, vântura dolarii cu lopata, a divorţat, stătea mai mult prin străinătate. În ultima vreme, îl ştia plecat în Germania. Ce s-a întâmplat cu el? De ce i s-a publicat fotografia în ziare? Este dat cumva în urmărire pe ţară?

I-am spus adevărul. Bătrâna mamă m-a privit cu un calm îngheţat, a oftat scurt, strunit, apoi s-a ridicat şi a plecat, tăcută şi dreaptă, ca o statuie a durerii.

După ce am identificat victima, am mai lucrat la cazul acesta – desigur, nu spre lauda mea – încă vreo două luni de zile. A fost o muncă de Sisif, deloc interesantă: investigaţii, cercetări, audieri, mărturii, confruntări, probe. Într-o povestire poliţistă, dacă vrei să prezinţi aceste lucruri aşa cum se întâmplă ele în realitate, de o banalitate îngrozitoare, rişti să plictiseşti cititorul, iar dacă intenţionezi să le faci captivante, trebuie să minţi, să inventezi, şi asta nu se mai cheamă povestire, ci basm. Pot să mai adaug doar atât: am stabilit anturajul victimei – ghemul acela încâlcit al relaţiilor, preocupări şi drumuri, prieteni şi duşmani; prieteni puţini, duşmani mulţi. Leonte Izvoranu fusese un om rău, răzbunător, duşmănit de moarte de multă lume din jurul său. După două luni de anchetă, procedând prin eliminare, am restrâns cercul suspecţilor la cinci bărbaţi. Fiecare dintre ei avea cel puţin un motiv să-l ucidă pe Leonte Izvoranu. Tuturor, omul acesta le adusese prejudicii imense, ’âi escrocase pe unii, îi şantajase pe alţii, îi înşelase pe toţi. Toţi cei cinci suspecţi îmi furnizaseră însă alibiuri de necontestat, eu probe concludente împotriva lor nu aveam, justiţia cere probe nu suspiciuni, astfel încât nu-mi rămânea decât să clasez cazul: n-avea să fie, desigur, nici primul, nici ultimul eşec în analele poliţiei…

Am mai tras totuşi de timp, aveam o stare de spirit confuză, sentimentul

neputinţei mă marcase profund, au mai trecut câteva zile, nu mă înduram, nu mă hotărâm să redactez raportul de clasare, când, deodată, a început să mă bântuie un gând bizar, fulgurant ca un joc de artificii născute sub aripa fanteziei, dând cu tifla tuturor manualelor de criminalistică. Ce-ar fi să încerc?!

M-am consultat cu câţiva colegi, cu nişte prieteni apropiaţi din presă, cu medicul legist, cu profesorul Arcadie Florescu: ideea mea li se păruse tuturor pe muchie de cuţit; trebuia totuşi încercată…

Am construit scenariul cu minuţie şi infinite precauţii, am pus jocul în scenă în cele mai mici detalii, când tot tacâmul a fost gata, i-am invitat pe cei cinci suspecţi la poliţie, într-unul din saloanele noastre de protocol. Salonul era despărţit în două de o draperie grea, întunecată. Într-o parte mă aflam eu, împreună cu profesorul Arcadie Florescu, medicul legist şi cei cinci suspecţi, aşezaţi cuminţi în fotolii. De cealaltă parte a draperiei, suspecţii încă nu ştiau ce se află. Pe un ton cât se poate de neutru, le-am adus la cunoştinţă că am organizat o conferinţă de presă pe marginea acestui omor neobişnuit, în care ucigaşul nu va fi probabil descoperit niciodată, poliţia urmând să claseze cazul cât de curând. Ziariştii sunt în partea cealaltă a salonului, am mai adăugat eu şi am tras brusc draperia lângă perete.

De dincolo ne priveau, deloc surprinşi, trei bărbaţi aşezaţi în jurul unei măsuţe rotunde, fumând şi discutând liniştiţi. Erau doi ziarişti prea bine cunoscuţi marelui public, iar între ei Leonte Izvoranu…

Şocul a fost fulgerător. Unul dintre cei cinci suspecţi a zvâcnit în picioare, s-a holbat o clipă năuc la Izvoranu, apoi şi-a dus palmele la ochi, urlând şi repetând un singur cuvânt de spaimă acuzatoare: „Nu, nu, nu!…”.

Şocul adevărului, irumpt la graniţa dintre fantezie şi opera unui antropolog, fusese covârşitor: ucigaşul nu-i rezistase.

TĂCERE ŞI URĂ

Toată povestea era de o simplitate dezarmantă: Cristian Porumbaru plecase de acasă seara, târziu, trebuia să intre în schimbul de noapte la Fabrica de Oţeluri Speciale, unde lucra ca muncitor pe platforma de supraveghere, n-a mai ajuns, a dispărut pe drum; a dispărut pur şi simplu; n-a mai ajuns la oţelărie; nu s-a mai întors nici acasă; n-a mai ajuns nicăieri…

A ajuns, în schimb, pe biroul meu de la poliţie, sesizarea alarmantă a familiei: un scris nervos, iute, crispat ca un ţipăt de spaimă. Pe aceeaşi coală de hârtie, sus în colţul din stânga, scrisă în diagonală, o rezoluţie: „Căpitan Andrei Zavera, soluţionaţi urgent! maior, Dumitru Harasim”. Căpitanul sunt eu, maiorul, bineînţeles, şeful. Iar ordinul era cât se poate de sec, lapidar şi, mai ales, urgent.

Cazurile astea poliţiste, când devin amintiri, adică povestiri poliţiste, şi începi să le pigăleşti pentru cititori, au ceva oarecum caraghios în ele, sau mai degrabă un aer calm, nefiresc, ce decurge din faptul că tu, povestitor, care ştii bine cum s-au desfăşurat în realitate lucrurile, prin câte mizerii, oboseli, plictiseli şi îndoieli ai trecut, trebuie de astă dată să reaşezi aceleaşi lucruri, aceleaşi elemente, aceleaşi piese ale jocului în altă ordine, în altă structură, astfel încât cititorii, aţâţaţi şi curioşi, să vină după tine până la ultimul rând, când scoţi rapid asasinul din manşetă, ei răsuflă uşuraţi, cu inima la gură, iar tu te iscăleşti şi pleci mai departe. E drept? E corect? E bine? De ce să nu guste şi cititorii din supliciile, din amărăciunile, din necazurile tale? De ce-i faci să-şi închipuie că opera poliţistului e un univers misterios, plin până la refuz numai cu aventuri captivante?

Acestea sunt, desigur, simple întrebări retorice, pentru că am încercat, în câteva rânduri, şi chestia asta: adică, să plimb cititorii după mine prin toate gropile unei întâmplări poliţiste, prin toate banalităţile ei, urmărind pas cu pas firul sinuos, încurcat şi obositor al întregii acţiuni. Rezultatul: mi-am pierdut cititorii pe drum! Am rămas singur…

Şi pentru că nu vreau să mai rămân singur niciodată, şi pentru că mă tem de singurătate mai mult ca de moarte, şi pentru că Zeul căruia mă închin întotdeauna cu smerenia cea mai adâncă este CITITORUL, toate întâmplările mele poliţiste vor fi atinse de fiorul sublim al aventurii…

Aşadar, Cristian Porumbaru plecase de acasă cu autobuzul de zece seara,

la unsprezece trebuia să intre în schimbul de noapte. Cristian locuia în satul Domniţa, sat fusese pe timpuri, cu o nimătate de veac în urmă, acum devenise o suburbie a marelui oraş, autobuzul pleca fix la orele zece din faţa primăriei, traversa centrul satului, apoi o bucată din oraş, la unsprezece fără un sfert oprea în apropierea Fabricii de Oţeluri Speciale. Din sat plecau, la ora aceea, mai mulţi oameni care lucrau în oraş, coborau colo şi colo, când le venea rândul, la oţelărie nu a coborât decât Cristian. Aşa declaraseră toţi oamenii din Domniţa, aflaţi în autobuz. Cristian însă dispăruse din clipa aceea cu desăvârşire. La fabrică nu ajunsese, la prieteni nu, la neamuri nu, acasă nu revenise. Avusese vreun motiv să fugă aiurea, să se ascundă undeva? Fusese răpit? Fusese asasinat? Cristian Porumbaru nu lăsase nicio urmă pe traseul său, din clipa dispariţiei. Nici măcar propriul cadavru…

Omul avea o familie numeroasă, casă bogată, avere, pământ în vatra satului, rost de gospodar. Ca majoritatea locuitorilor din Domniţa, Cristian Porumbaru era jumătate ţăran, jumătate orăşean. Era muncitor pe platforma de supraveghere a Fabricii de Oţeluri Speciale, câştiga bani frumoşi, dar, în acelaşi timp, era şi ţăran, avea gospodărie, avea pământ bun, din pământul acela îşi făcuse întinse grădini de zarzavaturi, de unde se adunau alţi bani, sporindu-şi cheagul de om avut. Nevastă-sa, Floarea Porumbaru, fusese învăţătoare în tinereţe, apoi renunţase la catedră, dedicându-se gospodăriei, copiilor, pământului. Făcuse opt copii şi toţi opt trăiau: cinci erau însuraţi în oraş, trei încă nu-şi terminaseră studiile.

La cei 56 de ani ai săi, Cristian era un bărbat în toată puterea cuvântului, înalt, viguros, fălos. Unde să fi dispărut? De ce? Să-l fi ucis cineva? Cine? Unde? În ce scop?

Am refăcut în mai multe rânduri traseul celui dispărut, din satul Domniţa până în faţa oţelăriei, am e jeutat cu oamenii din autobuz. Nimic relevant. Cristian se urcase în autobuz, cu nelipsita lui geantă de vinilin maro, în care îşi lua – ca şi toţi ceilalţi – pacheţelul cu mâncare, discutase cu unul, cu altul, nimic interesant, apoi coborâse în staţia de lângă oţelărie. Din clipa aceea, destinul omului fusese retezat brusc. În fabrică nu intrase, aşa declarase portarul, care-l cunoştea destul de bine; dar în fabrică se mai putea pătrunde şi prin alte locuri, mai ocolite, până la care nu bătea privirea portarului. Şi totuşi, eram sigur că Porumbaru nu pătrunsese-n fabrică, pentru că nu fusese văzut nici la locul său de muncă, pe platforma de supraveghere a furnalului. Deci,

câmpul cercetărilor mele se va afla în afară, dincolo de zidurile Fabricii de Oţeluri Speciale.

* * *

În satul Domniţa, Cristian Porumbaru fusese un gospodar respectat, poate invidiat, dar nicidecum duşmănit. În oraş, avea un întreg popor de neamuri, prieteni, cunoştinţe. Mi-a trebuit o lună întreagă să-i cunosc pe toţi, să discut cu toţi, să le aflu părerile, să-mi formulez nişte convingeri. Înaintea convingerilor, s-au născut însă primele bănuieli. Dar, să nu anticipez, că se duce naibii tot fiorul acela sublim al aventurii…

La locul de muncă, acolo sus, pe platforma de supraveghere a uriaşului furnal, colegii lui Cristian ridicau din umeri, aiuriţi şi trişti, declarând că nu-l văzuseră, că în noaptea aceea Cristian nu fusese printre ei, lipsise de la serviciu şi că, din această cauză, celălalt muncitor, din schimbul al doilea, nu mai putuse pleca acasă, rămânând la post, solicitat de maistru şi în schimbul de noapte. Atât şi nimic mai mult.

Mi-am încercat norocul în satul Domniţa: la cârciumă, la primărie, la poliţie, la cinematograf, la un taifas cu oamenii, la un pahar de vorbă. E curios, dar aşa se-ntâmplă mai mereu: omul, când se ştie anchetat, chestionat într-o problemă oficială, intră singur într-un soi de blocaj bizar, devine scorţos, nebulos, derutant, incoerent, inexact, spune prostii sau nu spune nimic. E ceva asemănător cu sindromul microfonului: ştii un banc grozav, îl spui într-un cerc de prieteni, eşti plin de vervă, prietenii râd cu gura până la urechi; spui acelaşi banc în faţa unui microfon, apoi caseta înregistrată o derulezi în mijlocul altui cerc de prieteni şi vei realiza stupefiat că nu râde nimeni. Eternele mistere ale condiţiei umane…

La capătul unei săptămâni petrecute la Domniţa, zi de zi, de dimineaţă până noaptea târziu, au început să se despice nişte fisuri în destinul familiei Porumbaru.

Averea strânsă de Cristian era jinduită de toţi copiii lui, fiecare dintre ei păstrându-i o ură secretă că le-a dat celorlalţi mai mult. Ură da, dar nu ură de moarte.

În satul Domniţa, dintr-un singur loc putea izbucni ură de moarte împotriva lui Cristian Porumbaru – familia Anton şi Darda Gârleanu: doi oameni

bătrâni, soţ şi soţie, trecuţi de şaptezeci de ani. Cu multă vreme în urmă, fiul acestor bătrâni, prieten cu Cristian, fusese ridicat într-o noapte de Securitate şi dus a fost, a murit prin puşcării. Motivul: uneltire contra regimului. Iar delatorul a fost Cristian Porumbaru. Dar ce-i puteau face nişte oameni bătrâni, foarte bătrâni, unui bărbat de statura şi puterea lui Cristian, decât să-l urască? De la Anton şi Darda Gârleanu, n-am izbutit să scot niciun cuvânt. Cercul suspecţilor începea însă cu ei…

În oraş, lucrurile erau mai complicate, mai nuanţate, mai greu de prins în sfera certitudinii. Cristian întreţinuse, ani de zile, în marele oraş, o concubină, Amalia Pruteanu, îi făcuse un copil, un băiat, băiatul avea acum optsprezece ani, îl chema Teodor, era cam ţicnit, trecuse prin balamuc, dar şi prin şcoala de corecţie, umbla tot timpul înarmat cu nişte cuţitaşe subţiri, lucioase, gingaşe, ca nişte jucării, de fapt nişte veritabile şi primejdioase arme albe. Cristian o părăsise pe Amalia de mult. Amalia îl ura cumplit. Să-i fi transmis ura şi lui Teodor? Teodor şi Amalia Pruteanu continuau cercul suspecţilor…

Cu doi ani în urmă, Cristian cumpărase în oraş o casă pentru Valentin, fiul său cel mare. Fostul proprietar al casei introdusese clauza păstrării, până la moarte, a doi chiriaşi bătrâni: Alecu şi Ana Buzoianu. Casa era mare, avea opt camere, spaţiu era destul. Numai că, după cumpărare, noul proprietar, Cristian Porumbaru, îi gonise pe chiriaşi din casă, îi alungase, îi lăsase pur şi simplu pe drumuri. Ana a făcut infarct de inimă rea, a sucombat, Alecu a fost internat într-un cămin de bătrâni, unde, la scurtă vreme, şi-a curmat şi el zilele, spânzurându-se cu şnurul de la perdele. Unicul lor fiu, Macarie, un matroz uriaş, necăsătorit, neisprăvit, vânturându-se prin toate mările pământului, i-a spus anul trecut, într-o zi, lui Cristian, la o cârciumă, în faţa oamenilor: „Mă, ăsta bătrânu’, dacă nu te cureţi singur până când mă întorc eu, la anu’, te omor cu mâna mea, auzi? Şi te îngrop să nu te găsească nici Dumnezeu!” M-am interesat, Macarie Buzoianu sosise în oraş de vreo două luni, din călătoriile lui peste apele pământului. Să-şi fi împlinit sumbra ameninţare? Macarie se adăuga şi el cercului de suspecţi…

În altă vreme, Cristian Porumbaru se bătuse cu nişte ţigani, la Obor, pentru stăpânirea unui vad cât mai bun la vânzarea zarzavaturilor. Traian Dudău, unul din ţigani, a scos şişul şi a sărit în beregata lui Cristian. Dar tatăl ţiganului a fost mai iute, s-a interpus între ei, a parat lovitura mortală destinată lui Cristian, a alunecat însă pe o coajă de pepene, s-a dezechilibrat şi a primit el

lovitura fiului drept în inimă. S-a prăbuşit fulgerător. Ţiganul cel bătrân a intrat în pământ, cel tânăr în puşcărie, ţiganca Rafira a jurat răzbunare de moarte. Asasinul să poarte chipul Rafirei? În lista suspecţilor am trecut-o şi pe Rafira Dudău…

Sunt exact şapte ani de când Cristian Porumbaru şi-a vândut autoturismul şi a renunţat definitiv la permisul de conducere. În urma unui grav accident de circulaţie. Nu accident, ci crimă. Victima: o fetiţă de zece ani. Strivită sub roţile maşinii. Anchetă, procuratură, proces, Cristian a fost achitat. A plătit, a mituit – fiecare om are preţul său – a scăpat de puşcărie. Dar o fi scăpat oare şi de ura părinţilor victimei: Vasile şi Mara Samoilă? Cu Vasile şi Mara se închidea cercul suspecţilor.

Care dintre ei să-l fi ucis pe Cristian Porumbaru? Consătenii Anton şi Darda? Ţicnitul de Teodor? Sau fosta concubină Amalia Pruteanu? Să fie asasinul matrozul acela hirsut şi întunecat, Macarie Buzoianu? Să-l fi ucis ţiganca Rafira? Sângele nevinovat al acelei fetiţe de zece ani, să-l fi răzbunat părinţii ei: Vasile şi Mara Samoilă?

I-am anchetat pe toţi. Niciunul nu şi-a tăgăduit ura de moarte pe care i-o nutrise lui Cristian Porumbaru. Însă, declarase fiecare, cu alibiuri confirmate, că nu clintise niciun fir de păr de pe capul lui Cristian. „Şi-apoi, cine vă spune că a murit, că a fost omorât?”, mă întrebaseră mulţi dintre ei, privindu-mă neîncrezători.

La rândul meu, mă lăsam robit unor întrebări ca nişte ţarcuri închise, fără ieşire: o fi plecat undeva Cristian Porumbaru? În ţară? În străinătate? O fi fugit după fundul vreunei muieruşti, ştiut fiind că aşa, cam pe la cincizeci de ani, bărbaţii încep să se prostească în materie de amor? O fi fost Cristian răpit? Se ascunde de vreo primejdie? Şi-o fi pierdut brusc memoria şi rătăceşte aiurea, cine ştie pe unde, şi cine ştie când va nimeri drumul întoarcerii? Nu întrebări, ci simple presupuneri, la fel de eficiente ca o frecţie la un picior de lemn.

Şi totuşi, Cristian Porumbaru dispăruse, mâine-poimâine se împlinesc două luni de când a dispărut, iar eu încă nu-mi puteam formula o certitudine.

Încotro să-mi mai îndrept tirul cercetărilor? Satul, oraşul, oţelăria: în acest triunghi se afla cheia misterului dispariţiei lui Cristian Porumbaru. Am refăcut traseul investigaţiilor din sat, din oraş, din incinta Fabricii de Oţeluri Speciale.

Refacerea investigaţiilor criminalistice – o dată, de două ori, de mai multe

ori – se aseamănă întrucâtva cu truda actorului: pe măsură ce repetă şi tot repetă textul ce-l are de interpretat, acesta i se limpezeşte tot mai mult, descoperind în structura lui noi sensuri, noi sentimente, noi valori.

La Fabrica de Oţeluri Speciale am făcut, la un moment dat – reanalizând o banală sticlă cu rachiu – o descoperire senzaţională. Coroborată cu informaţiile pe care le deţineam în legătură cu unul din colegii de muncă ai lui Cristian Porumbaru, această descoperire mi-a permis să privesc asasinul în ochi, să mă înfior de gestul său monstruos, cu motivaţii abisale, şi să-mi amintesc încă o dată cel mai banal dintre eternele adevăruri omeneşti: *crimă perfectă nu există*!

Am revenit asupra probelor revelate în incinta oţelăriei, am solicitat Laboratorului de criminalistică repetarea analizelor, le-am extins asupra unor noi obiective ivite în câmpul cercetărilor mele, am refăcut traseul investigaţiilor printre oamenii din satul Domniţa, am confruntat declaraţiile lor. La capătul ultimelor expertize judiciare, am putut extrage din cartoteca evidenţei operative o fişă: *asasinul*. Numele şi prenumele – Ion Fântânaru. Locul şi data naşterii – satul Domniţa, optsprezece aprilie 1936. Studii – şcoala normală. Profesia – învăţător, apoi muncitor oţelar. Starea civilă – necăsătorit. Domiciliul – satul Domniţa…

Ion Fântânaru fusese singurul copil al celei mai înstărite familii de satul Domniţa. După război, comunismul i-a spulberat părinţii undeva, prin Delta Dunării, la muncă forţată, s-au stins amândoi după câţiva ani de epuizare, chinuri şi cumplite umilinţe. Pe Ion l-a crescut o mătuşă, Ana Oproiu, soră cu maică-sa, croitoreasă. L-a dat la şcoală, l-a îngrijit, l-a întreţinut, Ion a reuşit să termine Normala, a ajuns învăţător chiar în satul Domniţa. N-a stat însă învăţător decât doi ani, până în 1956, când a fost arestat, preventiv, după sângeroasele evenimente din Ungaria şi, tot preventiv, uitat mai mulţi ani la Gherla. Când s-a întors din puşcărie, şi-a găsit logodnica, Floarea, măritată cu Cristian Porumbaru, tot el îi luase şi pământul cel mai bun, din care îşi croise întinse grădini de zarzavat, casa părintească devenise grajd comunal. N-a mai fost primit la catedră, consătenii îl ocoleau, se fereau de el ca de râie, singurul care l-a ajutat atunci a fost tot Cristian Porumbaru. L-a luat cu el la oraş, la Fabrica de Oţeluri Speciale, Ion s-a calificat în meserie nouă: oţelar.

Ion şi Cristian s-au ferit să discute vreodată deschis despre trecutul lor, despre viaţa lor. Un soi de conspiraţie a tăcerii intervenise între ei, înlănţuindu-i

strâns şi despărţindu-i, totodată, ca o nesfârşită prăpastie între viaţă şi moarte.

Ion a rămas un simplu muncitor sărac, locuia în oraş, într-o garsonieră mizeră, confort patru. Nu s-a mai căsătorit, mătuşa Ana a murit, a rămas singur-singur, captiv unui destin sterp şi trist. Cristian, însă, s-a îmbogăţit, şi-a umplut casa cu copii, bogăţia lui se trăgea din acele întinse grădini de zarzavat, cândva pământul lui Ion Fântânaru.

Aşa au trecut aproape treizeci de ani, într-o deplină tăcere. Lucrau amândoi, în schimburi diferite, pe aceeaşi platformă de supraveghere a uriaşului furnal, de la Fabrica de Oţeluri Speciale. Tăcere şi ură!...

Până într-o zi când, cu câteva luni în urmă, Ion i-a amintit lui Cristian că-i luase cândva, demult, nevasta şi pământul. Nevasta să şi-o păstreze mai departe, căci aşa a vrut Dumnezeu. Dar pământul să i-l înapoieze, că asupra lui au hotărât oamenii şi hotărârea lor a fost strâmbă, a fost hoţie. Şi aşa este cinstit, ca hotărârile strâmbe ale oamenilor să nu rămână strâmbe în veac...

Cristian l-a repezit cu duşmănie grea şi i-a spus că, gata, ce-a fost aşa rămâne, mortul de la groapă nu se mai întoarce, nici pământul înapoi la Ion. „Pământul e al meu, îi şuierase Cristian la ureche, şi nimeni nu se va atinge de el, decât peste cadavrul meu, auzi Ioane? Peste cadavrul meu!...”.

Ion a auzit, desigur, ura a făcut deodată explozie în el, n-a mai insistat, n-a mai spart niciodată tăcerea dintre ei, ci şi-a urzit în taină planul de răzbunare.

Într-o seară, târziu, în pauza dintre schimburile doi şi trei, într-o clipă prielnică, Ion i-a făcut vânt lui Cristian în pântecele enorm al furnalului. La trei mii de grade Celsius, un trup omenesc se volatilizează integral în câteva minute...

Când i-am spus lui Ion Fântânaru toată povestea asta, oţelarul m-a privit lung-lung, fără să clipească, ne aflam în biroul meu de la poliţie, a oftat calm, reţinut şi mi-a şoptit cu nesfârşită tristeţe:

— Un singur lucru e-adevărat din tot ce mi-aţi spus dumneavoastră, aici: ura. L-am urât, într-adevăr, de moarte pe Cristian Porumbaru, dar nu l-am omorât eu. Nu există nicio probă împotriva mea.

— Dar amprentele de pe sticla cu rachiu, găsită în dulapul lui Cristian, la fabrică? l-am întrebat eu direct. Nu sunt ale dumneavoastră?

— Nu le-am tăgăduit niciodată, domnule căpitan! Mi-a replicat el blând, adăugând cu un surâs uşor: deşi regulamentul interzice, noi, oţelarii, mai aducem, când şi când, la uzină câte un clondir cu rachiu. Nu ne îmbătăm.

Cinstim un gât-două, şi gata. Şi eu am băut din sticla lui Cristian, şi el din sticla mea.

— Dar dumneavoastră susţineţi că, în seara aceea, Cristian nu a venit la serviciu, nu a venit deloc, fapt pentru care maistrul de schimb v-a solicitat să-i ţineţi locul, în continuare, să rămâneţi adică şi în schimbul al treilea, aşa-i? l-am chestionat eu pe Ion.

— Exact! mi-a replicat el sec.

— Atunci, cum vă explicaţi, domnule Ion Fântânaru, că laboratorul criminalistic a stabilit cu certitudine, pe bază de probe comparabile, că rachiul din sticla lui Cristian a fost produs chiar în după-amiaza zilei în care el a fost ucis? Cine a adus sticla cu rachiu la fabrică, dacă nu Cristian? Că dumneavoastră l-aţi văzut în seara fatală pe Cristian, că l-aţi aşteptat, că ştiaţi că vine cu sticla de rachiu în geantă şi că va ocoli portarul, intrând în fabrică printr-un loc mai ferit, ca să nu-l controleze şi să-i descopere rachiul, că drumul ocolit şi secret al lui Cristian spre platforma de supraveghere nu trece prin secţie, şi deci nu l-a văzut nimeni dintre colegi, toate aceste lucruri, dumneavoastră, domnule Fântânaru, le-aţi ştiut cu precizie matematică. Erau elemente riguros asamblate într-un plan ucigaş, ţesut de dumneavoastră cu o răbdare diabolică. Dar ceea ce n-aţi ştiut atunci, ci aflaţi abia acum, este că rachiul din sticla lui Cristian fusese produs, fusese distilat, chiar în după-amiaza acelei zile, cu puţin înainte de uciderea lui. Mai aveţi ceva de declarat?

Chipul lui Ion Fântânaru devenise stană de piatră. O piatră din care ura dispăruse cu desăvârşire. Rămăsese doar tăcerea…

CARTEA CU POVEŞTI ABSURDE

Revenise acasă noaptea, târziu. Parcă intrase pe furiş. Avea sentimentul acut, ascuţit, că se strecura pe străzile marelui oraş ca un fur, ca un paria, ca un risipitor revenit să-şi plângă ispăşirile în pragul casei părinteşti, lângă tâmpla copilăriei care murise de mult.

Era o noapte de toamnă putredă. Noape jilavă şi rece. Cu aerul păstos, cu cerul purulent, din care zemuia o burniţă cotropitoare. Noapte purtând în viscerele ei un amestec straniu, tulburător, aproape greţos: aromele cărnurilor vegetale, duhoarea bălţilor stătute, izul acru-ascuţit de benzină arsă, aburul aspru şi crud şi pestilenţial al gurilor de canal revărsate. Deasupra pământului răbdător, toamna lepădase nepăsătoare un cer bolnav şi trist. Oraşul îl întâmpinase ostil. Când a coborât din tren, în miezul acela de noapte nevrotică, s-a simţit brusc luat în răspăr de o maree umană infernală, rotitoare, apoi – înghesuit, îmbrâncit, strivit – purtat în derivă de-a lungul uriaşului peron şi expulzat afară, în stradă, scuipat în rigola trotuarului nocturn…

De jur împrejur, lumina gălbuie, tulbure a becurilor electrice. Şi scrâşnetul pneurilor la semafor. Şi foşgăiala de şobolani a oamenilor. Şi aerul supurant al nopţii…

Cu-n geamantan micuţ şi luxos în mână – pe care l-a purtat de-a lungul şi de-a latul pământului, slujind sub steagul ocult al celebrelor cohorte din *Legiunea Străină* – slăbuţ, elegant şi parfumat, cu ghiulul din aur masiv pe inelarul stâng, cu lănţişorul din platină de-a curmezişul vestei, la capătul căruia spânzura, într-un buzunar, străvechiul ceas de ceferist al tatei, cu acul de la cravată ca un strop de sânge viu, cu chipul blajin şi privirea albastră, senină, părea mai degrabă un om de afaceri paşnic, prosper şi cumsecade, decât un războinic de profesie.

S-a vânturat încolo şi-ncoace, pe imensa esplanadă din faţa gării, descoperind târziu, între două şiruri de blocuri sumbre, staţia forfotitoare a tramvaiului. S-a apropiat gânditor. Ar fi putut, desigur, lua un taxi până acasă, în cartierul Ferentari, dar un reflex profesional, frate geamăn cu daustrofobia, îl împinge necontenit şi imperativ să fugă de spaţiile închise şi mici şi necunoscute, preferând aglomeraţia marilor mijloace de transport în comun.

Înainte de a lua primul tramvai, silueta fantomatică, ecvestră, a uriaşei statui din faţa gării i-a amintit violent de clipa plecării. Doamne, cât amar de

vreme a trecut de atunci’ Şi totuşi, n-au trecut decă zece ani. Zece ani? Nu! Ci o viaţă de om! O viaţă ca o carte cu poveşti absurde. În zece ani îşi pot face pârtie prin zăpezile tale toate întrebările pământului. Şi ce este altceva o întrebare decât expresia concentrată a unei experienţe de viaţă? Abia trăind până la capăt durerea, sau plăcerea, sau absurdul unei întâmplări, se naşte la capătul acelei întâmplări întrebarea, eterna întrebare, râvnind de fiecare dată răspunsul fundamental, total, absolut. Pentru că întrebările curg numai dintr-o trăire integrală a clipei, dintr-o implicare profundă în curgerea ei, contemplarea negerminând altceva decât semnul exclamării…

Aerul tramvaiului este acelaşi ca pretutindeni: zgomotul fierului rulat pe fier, mirosul de ulei mineral încins, răceala barelor metalice, transpiraţia oamenilor, clopotul monoton al vatmanului, o lume zămislită sub impactul unei gigantice scântei electrice.

S-a urcat în prima garnitură, lume relativ puţină, era trecut de miezul nopţii. O staţie, două, trei… În curând, va ajunge acasă. Va redeveni iarăşi el: Leonard Burileanu. Nu va mai fi doar un număr: 64218. Ci un nume. Nu un mercenar pierdut undeva, în pustiul războaielor planetare. Ci un om la casa lui. Şi ce poate fi mai reconfortant decât sentimentul revenirii acasă?

Contractul fusese încheiat pentru zece ani. Au trecut zece ani. Pactul cu diavolul se terminase. A predat numărul, şi-a reluat numele, a plecat. Şi-a vândut zece ani din viaţă, pentru ce? Avere? Aventură? Setea de necunoscut? Nevoia de a se bate? Fuga după un ideal? Să fi fost doar şansa întâmplării? Răspunsul curge puţin câte puţin din fulgerul fiecărei întrebări.

Staţie finală. Uşile tramvaiului se deschid cu un pocnet sec. Leonard se ridică de pe scaun, face câţiva paşi, coboară, ajunge afară, în aerul putred al nopţii. Bulevardul pustiu îl întâmpină cu tăcerea palidă a unui bec singuratic. Traversează bulevardul, se afundă într-un păienjeniş de străduţe, e o linişte desăvârşită, casa părintească nu e prea departe. Şi, deodată, simte acut primejdia…

Leonard Burileanu se opreşte calm la intersecţia a două străzi. Tăcerea ţiuie în urechi. Lumina e chioară. Din trei direcţii opuse, se apropie de el, ameninţătoare, trei siluete negre, mătăhăloase. Se opresc la câţiva paşi. Sunt trei persoane robuste, cu umerii zdraveni, cu picioarele crăcănate, încordate, cu chipurile ascunse sub faimosul ciorap tras peste cap. Toţi trei au şişurile scoase, gata de atac, ca nişte limbi fosforescente. Leonard îi cercetează, rând

pe rând, cu atenţie de profesionist rasat: sunt trei bărbaţi tineri – doi ţigănoşi şi unul blond – puţin ameţiţi de alcool, tâlhari de drumul mare. Se lasă, la rându-i, cercetat de ei. Le adulmecă de la distanţă ochii răi. Recunoaşte specia interlopă: sunt celebrii cuţitari din cartierul Ferentarilor. „Va să zică, nu le-a pierit sămânţa!”, zâmbeşte vag şi trist Leonard Burileanu, în vreme ce tipul din faţă, desigur şeful bandei, i se adresează cu glas zgrunţuros, şoptit, pe un ton cavernos, de răguşeală tabagică:

— Băi, gagiule, lasă jos valiza aia, pune peste ea ghiulul, lanţul de pe burtă şi acul de la cravată şi cară-te! Zi mersi, că-n noaptea asta suntem generoşi şi-ţi facem cadou portofelul. Hai, executarea! că ne grăbim!

— Şi dacă nu vreau? rosti calm şi rece Burileanu.

— Hă, hă! făcu băşcălios tipul din faţă, apropiindu-se şi spintecând aerul cu şişul. Apoi, dur: înseamnă că n-ai auzit de Puţu Sec. Acolo-i lepădăm noi pe toţi înjunghiaţii şi spânzuraţii de prin partea asta de lume…

Leonard Burileanu şi-a amintit, într-adevăr, de Puţu Sec, de la marginea cartierului, unde se aruncau pe vremuri vitele moarte de molimă grea, dar se mai azvârleau acolo şi trupuri omeneşti, care cu capul despicat, care cu beregata retezată în cine ştie ce sângeroase încăierări.

— Şi dacă ţip? întrebă la fel de calm Burileanu.

— Aici poţi să cânţi şi *Internaţionala*, că nu iese nimeni afară din casă, ricană sec şi duşmănos celălalt. După care, poruncitor, către camarazii săi: Bă, ăsta, ne ţine de vorbă, pe el!

Şi brusc, într-o fracţiune de secundă, cei trei tâlhari nocturni s-au azvârlit cu şişurile sclipind asupra lui…

Dar Leonard Burileanu dispăruse cu desăvârşire. Apăruse instantaneu, din tenebrele Legiunii *Străine*, numărul 64218. Şi ceea ce s-a petrecut acolo, la intersecţia acelor străduţe liniştite, şi calme, şi obscure, nu va putea explica nimeni niciodată. Rezultatul – trei cadavre: unul cu gâtul rupt, altul cu coastele despicate, înfipte în cord, al treilea cu coloana vertebrală frântă. Războinicul 64218 şi-a aşezat victimele la marginea trotuarului, rezemate de gardul întunecat, nu s-a sinchisit de chipurile lor ascunse încă dincolo de ciorapul acela barbar, şi-a aranjat hainele uşor boţite, şi-a îndreptat cravata, lănţişorul din platină, apoi şi-a luat geamantanaşul şi a plecat, tăcut şi împăcat, mai departe, pe drumul reîntoarcerii sale. Redevenise Leonard Burileanu…

Casa bătrânească îl aşteptase cuminte, cu storurile trase, cu lumina

stinsă, în aburul de somn al nopţii. L-a simţit doar câinele, acelaşi câine cenuşiu şi flocos de altădată, acum bătrân şi ramolit: *Nero*. A lătrat o singură dată – scurt şi rău – după care şi-a adus aminte de vremuri apuse de mult, şi-a recunoscut stăpânul, gudurându-se supus la picioarele lui. Leonard s-a aplecat, i-a cuprins capul în palme, l-a sărutat pe frunte, apoi a sunat la uşă: Şi, ca şi cum l-ar fi aşteptat neîntrerupt, în fiecare din nopţile celor zece ani de absenţă, bătrâna mamă i-a deschis numaidecât…

Iar noaptea aceea de toamnă târzie nu mai părea deloc urâtă şi nici aerul putred şi nici cerul purulent…

Întâia noapte în casa părintească a fost noapte albă. Noapte de alint matern. Noapte de amintiri. Noapte de regăsire: mama şi fiul ei rătăcitor.

Sultana Burileanu, femeie trecută de şaizeci de ani, văduvă din anii tinereţii, se uita acum la Leonard – prin pânza lacrimilor – ca la Dumnezeul bătrâneţelor sale. În sfârşit, acasă. Leonard şi Ilie, copiii ei, vor fi iarăşi împreună, sub acelaşi acoperiş matern.

— Ilie unde-i? s-a interesat deodată Leonard.

— Cu prietenii, prin oraş, i-a răspuns liniştită mama, dar Leonard a desluşit în ochii ei o undă de tristeţe cenzurată…

La frate-său, Ilie, şi la maica lui, Sultana, se gândise, cu iubire şi încrâncenare, zece ani la rând, Leonard Burileanu, în toate pătimirile lui sub crucea *Legiunii Străine*.

În numele acelui gând sacru se vânduse, luptase, devenise ucigaş de profesie, mercenar, simbriaş cu o singură destinaţie: război contra războiului. Se antrenase îndelung, căpătase reflexe noi, gânduri noi. Războiul e sângeros, desigur. Dar la fel de sângeros e şi războiul contra războiului. Cine mai poate împărţi cadavrele planetei, când războinicii şi antirăzboinicii îşi adună morţii de pe Câmpul lui Marte?

Cu timpul, Leonard Burileanu devenise o maşină monstruoasă, un mecanism infernal, un instrument orb în mâna morţii care, în numele vieţii, semăna la rându-i moarte pe pământ. Un destin absurd. O carte cu poveşti absurde…

Leonard fusese instruit nu să lupte, ci să ucidă. În urma lui nu rămâneau prizonieri sau adversari învinşi, ci cadavre. Acţiona fulgerător şi implacabil, ca un robot dezlănţuit, reglat să riposteze mortal în orice situaţie potrivnică.

Îşi aminteşte, de pildă, că odată, pe stradă, împiedicându-se, a călcat

brutal pe picior o femeie. Femeia a ţipat, bărbatul care o însoţea a ridicat mâna asupra lui gata să-l lovească, considerându-l un huligan. Gestul de răspuns al lui Leonard a fost gest de moarte pentru celălalt: omul a căzut ca fulgerat, cu gâtul frânt într-o lovitură blitz, pe care n-a văzut-o nimeni: nici femeia, nici oamenii din jur, şi, mai mult ca sigur, nici chiar victima n-a mai avut vreme să înregistreze gestul fatal. Leonard a dispărut numaidecât de la faţa locului, s-a retras ca o panteră, s-a ascuns în lume, a fugit, a ajuns la cazarmă. De atunci, ieşea în oraş rar, foarte rar.

Altădată, în capitala unui stat african, seara, târziu, un mulatru fălos, elegant, pus la patru ace, l-a oprit şi i-a cerut respectuos un foc pentru ţigară. Leonard a scos bricheta, când şi-a ridicat ochii spre mulatru, acesta ţintea sever gura unui pistol asupra lui, solicitându-i într-o franceză impecabilă portofelul cu bani. Gestul lui Leonard Burileanu a fost mai iute decât apăsarea degetului pe trăgaci, mulatrul prăbuşindu-se mortal, cu inima fisurată sub impactul năpraznicei lovituri. Leonard acţiona orb şi reflex, fără putinţa de a-şi cenzura gesturile în timpul atacului. După întâmplarea aceea, n-a mai ieşit singur niciodată în oraş.

Cum să-i povestească Leonard bătrânei lui mame toate aceste grozăvii? I-a descris lumea largă, lumea bântuită de el, într-adevăr, ca pe un imens câmp de luptă, dar i-a desluşit numai frumuseţile bizare, întâlnite pe nesfârşitele lui drumuri, plantele şi animalele exotice de peste mări şi ţări, obiceiurile ciudate ale oamenilor de pretutindeni, hainele şi casele lor şi credinţele lor…

Zece ani bătuţi pe muchie, se învârtise printre lumile pământului, se zbuciumase, luptase, învinsese, răzbise, supravieţuise: fusese un norocos. Strânsese câteva sute de mii de dolari într-un cont personal: o avere! La expirarea contractului de zece ani, avusese puterea să se oprească. Puţini reuşeau să se smulgă din tenebrele *Legiunii Străine*. El reuşise! Dragostea de mamă şi de frate îl readusese în patrie. Acasă…

Sultana însă n-avea să ştie niciodată că acasă nu revenise doar Leonard, fiul ei, ci şi numărul 64218: adică, ucigaşul de profesie.

Către sfârşitul acelei nopţi, în revărsatul zorilor, îmbăiat şi hrănit, mângâiat de privirile bătrânei mame, risipindu-se în amintiri frânte, în povestiri tăiate razant şi întâmplări stranii, neistorisite până la capăt, Leonard a sărutat dreapta Sultanei, s-a întins pe canapea şi a adormit brusc, aşa cum făcea şi în pădurile ecuatoriale, în acele comandouri pedepsitoare, lansate la graniţa

dintre viaţă şi moarte.

Leonard căpătase deprinderea să adoarmă brusc, şi să se trezească într-o clipă anume, dinainte hotărâtă. Acolo, în laboratoarele ultrasecrete *ave Legiunii Străine*, i se dezvăluiseră toate tainele trupului omenesc, punctele lui vitale şi punctele lui mortale. Putea să rabde zile întregi de foame şi de sete, fără ca forţa şi acuitatea simţurilor să-i fie diminuate. Prin exerciţii îndelungi, graţie unor tehnici speciale, dobândise puterea miraculoasă de a-şi modifica temperatura corporală şi ritmul cardiac. Şi nu puţine au fost cazurile de sinucidere printre foştii săi camarazi, când aceştia, într-o clipă de neagră depresiune morală, îşi hotărau singuri stoparea cordului – moartea instalându-se ireversibil.

Sub privirile materne, deopotrivă duioase şi triste, Leonard dormea somnul pruncului. Tristeţea Sultanei Burileanu îşi avea izvorul în escapadele nocturne ale lui Ilie, în chefurile lui prelungite cu prieteni dubioşi, în faptul că, de la o vreme, nu o mai asculta, îşi părăsise serviciul, înhăitându-se cu tot soiul de derbedei gălăgioşi, şi beţivi, şi răi. Sultana nu-l mai putea struni, Ilie o luase razna, bine că a venit tocmai la timp Leonard…

Cu aceste idei cam încâlcite şi-a petrecut Sultana Burileanu toată dimineaţa aceea de toamnă mohorâtă, când deodată a smuls-o din gânduri zuruitul telefonului din hol. S-a dus repede să ridice receptorul, să nu se trezească Leonard.

— Alo, casa Burileanu?

— Da, Sultana Burileanu la telefon.

— Bună ziua, doamnă. Sunt locotenentul Petre Strihan de la Poliţie…

* * *

Câteva zile mai târziu. Un birou de poliţie. Înăuntru, trei bărbaţi: căpitanul Andrei Zavera, locotenentul Petre Strihan şi Leonard Burileanu. Afară, aceeaşi toamnă execrabilă: burniţa, aerul purulent şi cerul putred care se desprinde în fâşii întunecate, de un gri plumburiu, lepădate în mizeria pământului…

Trei bărbaţi se privesc în tăcere. Fiecare dintre ei ştie precis ce are de spus. Şi, mai ales, ce are de făcut. După tăcere.

De altfel, sfârşitul însuşi al acestei întâmplări poliţiste e o tăcere

perpetuă. Cuvintele? La ce mai pot folosi cuvintele, când gesturile oamenilor, când faptele lor se ţes într-o imagine de apocalips, în care ne regăsim cu sufletul perforat de toate întrebările pământului?

Şi totuşi, *cuvintele*. Acest dar făcut nouă de Dumnezeu, chiar mai înainte ca Dumnezeu să se fi născut. Pentru că, la început a fost *Cuvântul*!

Căpitanul Andrei Zavera rupe întâiul tăcerea. Vorbeşte simplu, îngândurat şi trist. Şi obosit. Parcă şi-ar fi început povestea de mult, trecând prin toate îndoielile, şi bănuielile, şi cercetările de rigoare, până la certitudinea finală. Are glasul stins, al căutătorului de comori – şi ce este altceva adevărul decât suprema noastră comoară? — care nu a descoperit însă comoara, ci doar locul ei însângerat.

— V-am aşteptat, domnule Leonard Burileanu. V-am aşteptat să veniţi singur la poliţie. Încă de ieri, noi aveam convingerea, probată de dovezi materiale, că dumneavoastră sunteţi asasinul celor trei tâlhari din cartierul Ferentarilor. Este, desigur, o mare nenorocire şi pentru ei, şi pentru dumneavoastră. Dar nenorocirea este şi mai mare, întâmplându-se ca una din victime să fie însuşi fratele dumneavoastră, Ilie Burileanu. Aveţi de făcut vreo declaraţie faţă de această cumplită învinuire?

Leonard Burileanu se uita la cei doi ofiţeri de poliţie, cu ochi fierbinţi, sticloşi, imobili, în apele cărora plutea o nebunie ciudată, strunită doar de o covârşitoare putere malefică. Zâmbi seducător, le făcu şmechereşte cu ochiul, apoi vorbi rar, cu o dicţie perfectă, cu o mimică adecvată, ca un actor care ştie că deţine ultima replică.

— Domnilor poliţişti, într-adevăr, eu i-am lichidat pe cei trei derbedei mascaţi, care au încercat să mă tâlhărească în miez de noapte. Recunosc că puteam doar să mă apăr şi să-i fac inofensivi. Dar aceasta e doar o posibilitate la care eu nu am acces. Pentru că eu, de zece ani, sunt un infirm: nu mai ştiu să lupt, ci doar să ucid. De fapt, nu mai ştiu să lupt nici cu mine însumi: ci doar să mă sinucid. De astă dată, însă, destinul mi-a jucat un renghi macabru: mi-am omorât propriul frate. Şi n-aş putea supravieţui gândului că mama ar afla că eu sunt ucigaşul lui Ilie. De aceea, vă rog, să nu-i spuneţi. E ultima mea dorinţă. Ci spuneţi-i că n-aţi găsit încă ucigaşul, iar eu am făcut pe acest şoc emotiv, un banal infarct de cord, şi gata. Pentru că, chiar asta voi face, acum, şi aici. Adio, domnilor!

Şi Leonard Burileanu se prăbuşi brusc de pe scaun, într-un spasm scurt,

final. Fatal…

Când căpitanul Andrei Zavera şi locotenentul Petre Strihan au sărit uluiţi şi disperaţi în ajutorul său, ridicându-l pe braţe, palpându-i carotida, şi făcându-i testul pleoapelor, şi-au dat seama că ţineau, de fapt, în braţele lor, un cadavru…

NOAPTEA CA UN ŢIPĂT DE MOARTE

E sâmbătă seara, devreme, abia s-a-nserat, geana sângerie a asfinţitului de dincolo de ferestre tinde către tonuri cenuşii, interiorul elegantului salon tinde către o lumină blândă, serafică şi învăluitoare, sfioasă ca un surâs feciorelnic, s-a stins aerul strident al becurilor electrice, se aprind rând pe rând, într-o deplină tăcere, ca într-un ritual bizantin, lumânările parfumate, risipite de-a lungul pereţilor, atmosfera e plăcută şi intimă, masa lungă şi ovală umplută cu bunătăţi, jilţurile capitonate şi rotunde ca nişte jumătăţi de ou umplute cu trupuri bărbăteşti: obişnuita agapă lunară a domnului consilier Athanasie Dumitraşcu şi a prietenilor domniei sale.

Athanasie Dumitraşcu este consilier pe undeva pe la etajele superioare ale Puterii, consilier juridic, ţinută pretoriană, glas de stentor, gesturi ample, relaţii întinse, deopotrivă, în lumea bună şi în lumea interlopă. Durduliu şi prezentabil, cu profilul avântat, energic şi cuceritor, abia trecut de patruzeci de ani, cu fruntea înaltă şi părul sârmos, aflat într-o eternă stare de răzmeriţă, cu privirea ageră şi verbul corosiv, cu barba scurtă şi neagră agitându-se într-un sfânt elan patriotic deasupra papionului strălucitor, argintiu, Athanasie Dumitraşcu are toate atributele unui tribun modern, capabil să ducă demagogia până la perfecţiune.

Se ştie puternic, este puternic, dispune de bani, influenţă şi o reţea clandestină, ţesută din oameni de încredere, structurată pe sistemul mafiot: prietenii invitaţi astă-seară la obişnuita agapă lunară. De fapt, o întâlnire de afaceri. Se mănâncă, se bea, se fumează, se spun bancuri, se raportează cifre cu multe zerouri, se dau ordine. Nu ordine, porunci. Cine încalcă porunca domnului Athanasie Dumitraşcu – patronul ştie că iertare nu există. Aşa a fost jurământul la început, pecetluit cu sărutul sângelui fiecăruia dintre ei. Nu i-a obligat nimeni să jure oarbă supunere, după jurământ însă porunca patronului nu mai poate fi dezlegată decât de el însuşi. El singur hotărăşte dezlegarea sau pedeapsa…

Athanasie Dumitraşcu îşi priveşte oamenii cu un aer suveran, satisfăcut, discută cu ei lejer, direct, deschis, fără false politeţuri, fără perdea, uneori brutal, arid, alteori îngăduitor, câteodată discuţia devine alunecoasă, flexibilă şi iute, ca sclipărul unei lame de pumnal, celălalt simte frison de gheaţă pe şira spinării, realizează brusc primejdia suspiciunii, spaima nesiguranţei şi se

avântă numaidecât în explicaţii laborioase, detaliate, argumentate, patronul zâmbeşte lămurit, mulţumit şi toată asistenţa răsuflă uşurată.

— Alecu, zice Athanasie Dumitraşcu la un moment dat, parcă spuneai rândul trecut că ai posibilităţi de extindere în Turcia pentru ţigări, medicamente şi ciocolată. Cât îţi trebuie?

— Cu o sută de milioane am împuşca, dintr-un foc, trei filiere la Istanbul, raportează cuminte şi doct cel numit Alecu. Oamenii au marfă bună, o vând ieftin şi nu pe valută, ci pe lei. Au fost până acum combinaţi cu nişte firme din Constanţa, firmele alea au dat faliment, turcii au rămas cu marfa nevândută. Eu zic să ne băgăm!

— Claudiu, se adresează patronul altuia, mâine îi dai banii. Comisionul? se îndreaptă el iarăşi spre Alecu. Acelaşi, de zece la sută. Turcii sunt oameni de cuvânt! răspunde tranşant Alecu.

— Apropo de comision, patroane, se aude glasul unui tip negricios, uscat ca scândura, încruntat şi cu nişte mustăţi uriaşe. Am un om în legătură care cam scârţâie de la o vreme cu comisionul.

— Cât îi dăm? întreabă sec Dumitraşcu.

— Trei la sută, aşa a fost înţelegerea! răspunde prompt glasul din scândura aia cu mustăţi.

— Şi cât cere acum? se interesează calm patronul.

— Cinci! zice mustăciosul cu ochii în ochii patronului.

Se lasă deodată peste salon şi peste lumânări şi peste oameni o tăcere grea.

— Cine e nenorocitul? se aud, într-un târziu, şoaptele grele ale lui Athanasie Dumitraşcu.

— Patronul de la barul „Delta”, vine răspunsul numaidecât.

— Ăla cu Trabantul verde? întreabă şi parcă s-ar mira Dumitraşcu.

— Ăla! precizează mustăciosul.

Athanasie Dumitraşcu râde uşor, râde aşa, într-un dinte, parcă ar zice „uite-al dracului!”, apoi deodată strigă:

— Leonte, ocupă-te imediat de nenorocitul ăsta! Pentru început, o chelfăneală zdravănă, soră cu moartea. Rapid, silenţios şi fără urme. După asta, te duci şi-l întrebi din nou de comision! se adresează patronul iarăşi unor mustăţi enorme lipite de o scândură neagră. Clar?

Desigur, era clar, era foarte clar, salonul era intim, lumânările parfumate,

aerul blând, bucatele apetisante, băuturile fine, ţigările exotice: obişnuita agapă lunară, organizată de excelenţa sa domnul consilier juridic Athanasie Dumitraşcu.

* * *

Cartierul periferic. Străzile din caldarâm. Trotuarele înguste. Colo şi colo, câte un bec chior. E trecut de miezul nopţii. Dorm şi câinii vagabonzi. Blocuri cu patru etaje. Altele cu zece. Între ele, risipite, căsuţe vechi, zidite pe la începutul veacului.

Dinspre centru, pe strada Cireşarilor – lungă şi dreaptă şi pustie – se văd, la un moment dat, apropiindu-se farurile unei maşini. Apoi, se aude şi zgomotul motorului. Zgomot specific: de *Trabant*. După câteva clipe, în lumina difuză i se poate desluşi chiar şi culoarea: *verde*.

Autoturismul se apropie în trombă de o intersecţie, încetineşte, virează la stânga pe o străduţă şi mai îngustă, apoi brusc opreşte, omul de la volan observând în bătaia farurilor câteva tomberoane de gunoi, goale, răsturnate, obturându-i calea. Şoferul, un tip robust, spătos, brunet, coboară din Trabant, împinge spre margine unul din tomberoane, se pregătea să-l împingă şi pe al doilea, când s-a trezit brusc înconjurat de trei tipi necunoscuţi, înalţi, mătăhăloşi, cu şepeile trase adânc peste sprâncene.

Aerul obscur al nopţii contura vag patru siluete întunecate. Agitate. Trei dintre ele distribuiau metodic, profesional, pumni. A patra încasa: lovituri meşteşugite, dure, plasate fără ură, ca într-un exerciţiu comandat, ca o treabă de care te apuci gospodăreşte şi musai s-o termini cât mai repede.

La început stupefiat de atacul nocturn, apoi înspăimântat de loviturile primite, şoferul Trabantului verde a încercat să ţipe, să urle, să se zbată, să scape din braţele lor strivitoare, n-a putut, n-a izbutit, i-au astupat gura cu o cârpă, unul i-a prins braţele la spate ca într-un cleşte uriaş, ceilalţi doi îl pisau într-o monstruoasă tăcere…

După o vreme, loviturile au încetat brusc, oamenii aceia necunoscuţi l-au târât lângă Trabant, l-au împins înăutru, au trântit portiera în urma lor şi au dispărut în noapte, abadonându-şi victima în pragul morţii. Cu ultimul strop de putere, dar cu luciditatea întreagă, omul din Trabantul verde şi-a dat seama că nu va supravieţui acestei bătăi absurde şi barbare. Inima! În toate acele clipe

de supliciu şi groază, s-a gândit la inimă, dacă îi va rezista inima, era un cardiac cronic, ce-avuseseră smintiţii ăia cu el? Nu-i furaseră nimic, nu-l tâlhăriseră, nu s-au atins de maşină, de ce l-au snopit în bătaie? Cine sunt? De unde au venit? Ce au vrut? întrebări ca nişte scântei pe un cer tot mai întunecat. Şi-a smuls căluşul din gură, a simţit gust de sânge, a deschis cu un ultim efort portiera şi, realizând că din clipă în clipă inima îi va face explozie, a ţipat o singură dată, prelung, tânguitor, lugubru, nu era decât o nesfârşită tristeţe în ţipătul acela de moarte, şi noaptea însăşi devenise un ţipăt de moarte…

Apoi, s-a prăbuşit, inert, pe caldarâmnul rece al drumului, lângă Trabantul verde, şi nici măcar câinii vagabonzi nu s-au trezit şi n-au răspuns acelui ţipăt de sfâşiere şi de sfârşire. Sau poate că ţipătul n-a fost decât ultima lui iluzie înainte de explozia inimii.

* * *

Dosarul era, de fapt, un banal carton îndoit; înăutru câteva file dactilografiate, câteva declaraţii scrise de mână, câteva fotografii: raportul medico-legal după necropsie, un alt raport cu antetul Laboratorului de criminalistică, declaraţiile unor persoane din anturajul victimei, fotografii de la faţa locului, fişa de identificare.

Căpitanul de poliţie Andrei Zavera cunoştea rând pe rând toate detaliile acelui dosar. O moarte absurdă. Un asasinat fără scop.

Iulian Târnăveanu – victima era farmacist în celălalt capăt al oraşului, tot acolo avea şi locuinţa, o garsonieră dublă, cochetă, întreţinută într-o desăvârşită curăţenie. Deşi trecuse de patruzeci de ani, Iulian încă nu se căsătorise, trăia în concubinaj cu o profesoară de biologie, Filica Dobre, din cartierul unde fusese asasinat.

Să fie la mijloc gelozia? Un gest ucigaş născut din gelozia altui bărbat, concurent la graţiile profesoarei? Căpitanul Zavera verificase versiunea aceasta pe toate părţile, nu rezistase, căzuse, o abandonase.

Filica Dobre, profesoara de biologie, era o femeie liniştită, retrasă, nici prea frumoasă nu era măcar, se combinase cu Iulian Târnăveanu mai mult pentru faptul că acesta îi putea procura mai uşor nişte medicamente pentru sănătatea ei destul de fragilă.

Expertiza criminalistică stabilise că victima fusese atacată de trei persoane, iar firele de păr recoltate de la faţa locului atestau că toate fuseseră de sex masculin…

Un fir de păr este unul din cele mai miraculoase lucruri inventate de natură. Cuprinde în materia lui minusculă o veritabilă bancă de informaţii: sexul, vârsta, grupa sanguină, culoarea ochilor, pigmentul pielii. Un singur lucru n-a putut aşeza *Natura Mamă* în sertarele firului de păr: numele şi prenumele purtătorului.

Victima sucombase în urma unui infarct de cord, declanşat de loviturile brutale primite de la cei trei necunoscuţi: era un element caracteristic al cazului. Şi încă unul: loviturile administrate victimei nu-i lezaseră fatal niciun organ intern, ci doar îi provocaseră dureri atroce. Asemenea lovituri se dau cu pumnii unor profesionişti. Ce urmăriseră de la Iulian Târnăveanu? Să-l omoare? Sau doar să-l sperie de moarte? Victima nu fusese tâlhărită, nu-i dispăruse nimic. Să nu fi vrut atacatorii aceia nocturni să-l ucidă pe Iulian? Să nu fi ştiut ei că omul este un cardiac cronic? Ce urmăriseră? Cine erau? Unde dispăruseră?

Cele câteva persoane din anturajul restrâns al victimei ridicau neputincioase din umeri. Părinţii lui Iulian, doi bătrâni uitaţi de Dumnezeu prin Transilvania, erau disperaţi de durere, de jale, neputând oferi nicio explicaţie. Alte rude Iulian Târnăveanu nu avea.

Filica Dobre, profesoara de biologie, se închisese într-o muţenie adâncă, tristă, nesfârşită, refuzând orice discuţie.

Când peste un asasinat trec mai mult de trei zile, iar ucigaşul încă nu are chip şi nici identitate, şansele de a-l descoperi scad vertiginos. Adevărul e crud în toată goliciunea lui dură: *timpul lucrează întotdeauna în favoarea ucigaşului*.

Trecuseră deja trei zile de la asasinarea lui Iulian Târnăveanu, când căpitanul de poliţie Andrei Zavera primi un apel telefonic: Iosif Zegreanu, patronul barului „Delta”, îi solicita urgent o întâlnire discretă.

Ofiţerul de poliţie s-a dus la locul indicat, Iosif Zegreanu l-a aşteptat cu capul înfăşurat în bandaje, cu mâna stângă prinsă într-o eşarfă de gât, întâmpinându-l cu un mers uşor şchiopătat de suferinţă. I-a spus o poveste interesantă, foarte interesantă…

Toate lucrurile neclare din jurul morţii lui Iulian Târnăveanu s-au luminat brusc, deschizând un cerc de întâmplări aberante.Ca să închidă cercul acela bizar, barbar, căpitanul Zavera era nevoit să adune la un loc patru personaje:

cei trei asasini nocturni şi patronul barului „Delta”.

Zegreanu a venit ultimul, înfăşurat în bandaje albe. Înaintea lui sosise Ştefan Pahone, zis Mască, Dumitru Trăsnea, zis Carcalete, şi Nae Ştirbu, zis Cucui, toţi trei bine cunoscuţi în lumea interlopă ca barbugii rasaţi şi mardeiaşi de profesie. Se uitau unii la alţii, pieriţi, smeriţi, ocoleau privirile lui Zegreanu, le căutau pe ale ofiţerului de poliţie.

Căpitanul Andrei Zavera nu s-a lăsat aşteptat prea mult, a intrat direct în subiect:

— Domnilor, am o sesizare de scandal cu bătaie, în stradă, noaptea, de la domnul Iosif Zegreanu. Domnia-sa a fost agresat de domniile voastre, cu trei nopţi în urmă, pe strada Cireşarilor, colţ cu Brebenari, la coborârea dintr-un Trabant verde. Dracu ştie din ce v-aţi luat la bătaie şi nici nu mă interesează. Nefiind vorba de spitalizare, retragerea reclamaţiei stinge urmărirea penală. V-am vhemat să ne lămurim împreună. Întreb: vă retrageţi reclamaţia, domnule Iosif Zegreanu?

— Mi-o retragi răspunde răguşit Zegreanu.

— Dumneavoastră recunoaşteţi scandalul produs? se adresează ofiţerul de poliţie celorlalte trei personaje.

— Daaaî aproape că strigară ei în cor.

— Aveţi ceva de reclamat împotriva domnului Zegreanu? îi chestionă mai departe oficial şi calm ofiţerul de poliţie.

— Nuuu! răspunse acelaşi cor gutural.

— În cazul acesta, continuă la fel de calm căpitanul Zavera, domnii Ştefan Pahone, zis Mască, Dumitru Trăsnea, zis Carcalete, şi Nae Ştirbu, zis Cucui, sunt arestaţi pentru infracţiunea de lovituri cauzatoare de moarte, administrate numitului Iulian Târnăveanu. Victima, un om paşnic şi necunoscut dumneavoastră, cardiac cronic, a avut neşansa de a fi proprietarul unui Trabant verde, ca şi domnul Iosif Zegreanu. Iar concubina lui Iulian, la care tocmai venea în noaptea aceea fatală, are locuinţa în vecinătatea casei domnului Zegreanu. O sinistră confuzie, domnii mai încheie trist ofiţerul de poliţie, în timp ce patronul barului „Delta” îşi desfăcea falsele-i bandaje, tăcut şi încruntat şi vizitat încă de o spaimă nelămurită, ca un halou rece, din mijlocul căruia fulgeră parcă, pentru o clipă, profilul domnului consilier juridic Athanasie Dumitraşcu, cu surâsul său alunecos, flexibil şi iute ca sclipărul unei lame de pumnal.

LUPUL SINGURATIC

De ce toate lucrurile şi întâmplările din destinul unui om se leagă şi se dezleagă fără ca el, omul, să poată spune nu? Pentru că negaţia este semnul libertăţii? Şi pentru că omul nu poate fi niciodată cu desăvârşire liber? De ce ne asumăm destinul cu o supunere oarbă? De ce ne supunem hazardului? De ce nu putem spune nu? Nu putem sau nu vrem? De ce preferăm să fugim, decât să ne împotrivim? Să fie destinul nostru o nesfârşită fugă? Atunci, destinul acela e însuşi infernul. Infernul, ca o nesfârşită fugă!

Petre Stejaru fuge de când se ştie. Fuge ca un lup singuratic. Fuge hăituit. Fuge ca un dezertor, strivit de gândul că undeva, cândva, într-o clipă de drum nebun, îl aşteaptă plutonul de execuţie. Sau puşcăria. Fuge ca un veşnic evadat, pentru că nu a putut spune niciodată nu. Fuge ca un smintit, ce-şi închipuie că fuga e un sens, uitând sau neştiind sau ignorând că drumul pe care fuge nu duce nicăieri. Fuge, terorizat de spaima că va fi prins. Fuge pentru că n-a ştiut, n-a putut să lupte niciodată cu sine. De pe câmpul de bătaie, el s-a întors mereu cu fruntea plecată. Învins. De fapt, el n-a fost un luptător. Pentru că luptătorii nu se-ntorc niciodată. Fuge pentru că se ştie un laş, iar laşii nu ştiu decât să fugă. Încotro? Până când?

Petre Stejaru e un bărbat în toată puterea cuvântului: brunet, suplu, elegant, chipul frumos, viril, uşor îngândurat, fruntea înaltă, nasul acvilin, bărbia voluntară, privirea subţire şi rece. Are în mişcări un aer de carnasier flămând, de leopard care stă la pândă. Atrăgător, sociabil, volubil, singură privirea aduce o notă discordantă în armonia alcătuirii acestui bărbat de 35 de ani: rece ca o lamă de pumnal. Când se priveşte în oglindă, Petre însuşi se înfioară de ochii lui. Surâde trist, îşi trece mâna peste faţă, încercând parcă să alunge dinăuntrul său un animal ciudat, rău, sângeros; nu ştie cum şi când s-a cuibărit acolo; sau poate că animalul acela fioros, periculos a fost acolo dintotdeauna, s-au născut împreună, au crescut împreună şi deodată s-au descoperit reciproc cu o îngrozitoare uimire.

La căminul de copii, unde a crescut, unul dintre educatori a vrut odată să-l pedepsească, Petre i-a spus că e nevinovat, educatorul l-a tras de urechi, copilul a stat supus, dar când şi-a ridicat ochii în ochii educatorului, acesta şi-a retras brusc mâna, înspăimântat, ca atunci când te fereşti de gratiile acelea metalice, dincolo de care se agită privirea aprigă a unei feline.

Şi totuşi, Petre a mâncat bătaie în căminul acela de copii, cât să-i ajungă pentru tot restul vieţii. Dar nu bătaie de la educatori, sau supraveghetori, sau pedagogi, aceştia se temeau instinctiv de ochii lui, ci bătaie de la ceilalţi copii – bătaie cu pumnii, cu ghiarele, cu picioarele, bătaie cu biciul, cu funia udă, cu pietrele, bătaie cu ciomagul – copiii neavând încă instinctul primejdiei de moarte. Abia mai târziu, când au crescut, când au trecut de cincisprezece ani, copiii aceia au început să se ferească din calea lui Petre, să-l ocolească, să se teamă de el. Iar când unul a cutezat să-l înfrunte, Petre a stat liniştit, ca o stană de piatră, acela l-a înjurat, l-a lovit, i-a sângerat obrazul, Petre n-a mişcat un deget, doar fiara din privirile lui se zbătea răzbunătoare. Copiii care făcuseră cerc în jurul lor au plecat speriaţi, cel care-l atacase – un vlăjgan pistruiat, mai înalt decât Petre cu un cap – a tresărit şi el înfiorat, l-a lăsat în pace, a plecat ştergându-şi palmele de turul pantalonilor. Câteva săptămâni însă mai târziu, vlăjganul acela imprudent a fost găsit cu gâtul frânt, undeva în beciurile imense ale Căminului de copii. Scandal, anchetă, comisii peste comisii, afacerea a fost înmormântată. A fost prima victimă a lui Petre. Atunci şi-a descoperit Petre Stejaru animalul acela îngrozitor din fiinţa lui şi s-a uimit cu spaimă de moarte.

De atunci fuge mereu. Fuge de sine, de oameni, fuge de gândurile lui, de întrebările lui. Cine este el? Al cui este? Ce sânge blestemat poartă în vinele lui? Nu şi-a aflat niciodată părinţii. Astăzi, ca şi atunci, nu ştie decât că a fost găsit, cândva, în urmă cu 35 de ani, abandonat la marginea drumului, lângă tulpina unui stejar, în ziua de Sfântul Petru, pe drumul ce duce de la Jugureni la Mizil. De Sfântul Petru, la Mizil e mare bâlci mare. Vine lume, pleacă lume, zuruie drumul sub roţile căruţelor, geme sub pneurile maşinilor, pocneşte mărunt sub paşii poporenilor veniţi de pretutindeni. Cine să-l fi lepădat acolo, sub coroana stejarului? Cine şi-a făcut milă de el şi s-a oprit din drum şi l-a cules şi l-a dus apoi la Căminul de copii orfani? Petre nu poate răspunde niciodată acestor întrebări şi atunci fuge.

Toată viaţa lui nu a fost decât o fugă. O goană bezmetică din cătarea puştii. Simte permanent vânătorul pe urmele lui, îl ştie pândind aproape, foarte aproape. Petre are semnele lui, ştiute numai lui, dezvăluite numai lui, semne oculte pe care le percepe cu acuitatea omului sălbatic, ferindu-se exact în secunda prielnică din calea vânătorului. Reflexele lui ţin de eternul miracol al naturii umane.

Pe când urma şcoala de şoferi, abia trecut de vârsta majoratului, la prima ieşire cu instructorul de teren, acesta l-a privit uimit, l-a întrebat dacă a mai condus vreodată o maşină, Petre a zis că nu, instructorul nu l-a crezut, uluit de reflexele ucenicului său, de gesturile lui precise, spontane, realizate cu o desăvârşită promptitudine. A absolvit şcoala de şoferi cu brio, a fost angajat la Fabrica de Rulmenţi, câştiga bine, Petre intrase în rândul oamenilor.

Sentimentul că şi alţii sunt ca tine, că şi tu eşti asemenea lor, este un sentiment reconfortant, care te inundă cu o putere ciudată, îţi conferă verticalitate şi libertate şi speranţă că nu vei face umbră pământului degeaba.

Încet-încet, Petre a devenit un om liber, spaimele trecului le-a îngropat în adâncul din sine, le-a uitat, sălbaticul din el a adormit, *lupul singuratic* şi-a stins privirile, fuga lui a devenit destinul banal al unui şofer oarecare de la Fabrica de Rulmenţi. Timpul curgea pe lângă el tem, cenuşiu, monoton, locuia la căminul de nefamilişti, apoi a primit o garsonieră, şi-a făcut câţiva prieteni. Petre nu mai fugea. Îşi potrivise pasul după ceilalţi. Până-ntr-o seară, la restaurant, când un beţiv s-a uitat chiorâş la el, s-a apropiat de masa lui, s-a proptit pe picioarele crăcănate şi i-a strigat cu ură: „Bă, tu ai ochi de câine turbat, să ştii, lua-te-ar dracul! şi l-a plesnit răsunător cu o palmă uriaşă peste obraz. Petre a simţit sângele în gură. Este singurul lucru de care îşi mai aminteşte: gustul sărat şi metalic al sângelui pe limbă. Când s-a ridicat de la masă, când a lovit, când i-a frânt gâtul beţivului, când a fost arestat, Petre Stejaru nu-şi mai aminteşte nimic. De fapt, nu vrea să-şi amintească nimic. O clipă, a crezut că este liber. Şi a greşit. O clipă doar a încetat să mai fugă, şi eroarea aceea l-a costat zece ani de puşcărie. Omorâse un om, pentru că acela i-a dat o palmă. Atât să coste viaţa unui om – o plamă? Şi Petre şi-a amintit cutremurat de vlăjganul acela pistruiat din Căminul de copii…

După crima de la restaurant, Petre fusese arestat, judecat şi condamnat la 12 ani de puşcărie. Făcuse doar zece. Puşcăria şi-a desăvârşit opera monstruoasă asupra lui. Abia în puşcărie, ca într-o veritabilă junglă, sălbaticul din el a irumpt afară ca un tigru în mediul său prielnic.

Universul unei puşcării are legile lui nescrise, viaţa şi moartea lui, supliciile lui, oamenii puşcăriilor sunt aşezaţi în caste riguros delimitate, există ranguri şi simboluri şi coduri cunoscute şi slujite cu credinţă oarbă de către toţi puşcăriaşii, lumea puşcăriilor are un timp numai al ei, care arde după alte ritmuri, după alte cicluri, o zi din viaţa unui puşcăriaş are alte dimensiuni decât

ziua de dincolo de zidurile închisorii. Puşcăria este o planetă aparte, bizară, populată cu nişte fiinţe ciudate, care au aceleaşi trăsături ca ale oamenilor, dar oameni nu sunt, pentru că nu te mai poţi numi om şi nu mai poţi fi om dacă liber nu eşti. În absenţa libertăţii, poporul acela anonim al puşcăriilor trăieşte o dramă cumplită, cu valenţe mutagene morbide. Efectul educativ al penitenţei – în afara libertăţii – nu-i decât o himeră consfinţită de legi absurde. Mărturie stă numărul imens al recidiviştilor…

Petre a traversat cei zece ani de închisoare ca pe un teritoriu plin de primejdii de moarte, de capcane fatale, în care nevoia de supravieţuire îţi ascute toate simţurile, te face mai rău, mai abil, mai viclean, mai puternic, fiecare clipă de puşcărie fiind o nesfârşită fugă de tine însuţi. A rămas stăpân absolut animalul feroce. Fiara. Lupul. Zece ani de fugă printr-un tunel monstruos, tunelul s-a terminat de mult, Petre continuă încă să fugă. Ştie că este un pericol social, şi fuge mereu, bezmetic, şi trist, şi înfricoşat. Destinul lui este un infern. Infernul, ca o fugă nesfârşită…

Şi totuşi, viaţa poate fi reluată oricând, de la capăt. Poţi? Nu poţi? Oricum, merită să încerci. Petre a încercat, soarta i-a surâs, s-a angajat ca şofer la o firmă comercială de import-export. Drumuri prin ţară, drumuri prin străinătate, câştig frumos, haine elegante. Lui Petre i-a plăcut întotdeauna să fie un tip elegant. Se ţinea însă departe de oameni, ocolea prieteniile, refuza politicos o invitaţie la pahar, plătea tribut voluntar singurătăţii.

Singurătatea lui a fost deplină, până când a întâlnit-o pe Maria, o fată plăpândă ca un lujer de iris, cu părvl blond, privirea albastră şi glasul ca un cântec de leagăn. Maria. N-a-ntrebat-o de unde vine, cine este, ce a făcut şi pe unde a fost până când destinele lor s-au intersectat, cum o mai cheamă? Maria şi atât. Petre s-a îndrăgostit brusc şi total, ca un adolescent la prima lui iubire. Era, într-adevăr, la prima lui iubire. Cum de putuse trăi până atunci fără Maria? Unde fusese Maria? Unde stătuse ascunsă? Petre descoperise un adevăr vechi de când lumea şi pământul: fericirea nu poate avea decât chipul iubitei. Fuga lui Petre eşuase în braţele Mariei. Infernul se terminase. Paradisul abia începea. Există însă oameni predestinaţi doar infernului. Mărturie depune autorul acestor rânduri, care a cunoscut, cândva, un bărbat în puterea cuvântului, brunet, suplu, elegant, viril, uşor îngândurat, privirea subţire şi rece ca o lamă de pumnal: Petre Stejaru.

După câteva săptămâni de fericire paradisiacă, într-o după-amiază, spre

seară, când se întorcea de la serviciu, când se grăbea să ajungă acasă la Maria, se apropie de el un copil, unul din acei eterni vagabonzi ai străzilor, îi întinde un plic, spune că i l-a dat o tanti, pe care n-o cunoaşte, poftim, ăsta e plicul, şi copilul ţine încă mâna întinsă pentru comision. Petre se scotoceşte după câteva monezi, copilul dispare în hăul bulevardului, scrisoarea este citită încet, aproape murmurată, ca o rugăciune lungă, sau poate mai degrabă ca un blestem.

Scrisoarea aceea deschisese iarăşi porţile infernului. Scria acolo, pe şleau, fără menajamente, că Maria este o prostituată, o curvă de meserie, că are doi peşti care o întreţin şi o manipulează – fraţii Ion şi Adrian Manole – că i-a vârât-o prostului de Petre pe gât ca să-i toace dolarii strânşi de la firma aia de import-export, că mai înainte Maria fusese vândută unui turc pentru câteva luni şi plimbată prin toate bordelurile din Istanbul, de unde s-a întors bolnavă şi stoarsă de vlagă, asta e Maria, o stricată ordinară, o japiţă nenorocită, o târâtură, iar el, Petre, un mototol, un fraier, un prost care, vorba aia, ce ştie tot satul nu ştie bărbatul…

Petre a ajuns acasă alb ca varul, n-a scos un cuvânt, i-a întins Mariei scrisoarea, Maria a citit-o calmă, resemnată, apoi şi-a ridicat ochii pustii asupra bărbatului. Pe chipul crispat, ca de un spasm îngrozitor, al lui Petre, nu se citea decât o singură şi uriaşă întrebare mută: *este adevărat*?

Din clipa aceea, toate lucrurile şi faptele şi vorbele din jurul lui Petre s-au derulat cu o viteză uluitoare, Petre nu-şi mai aminteşte exact succesiunea lor, nici amănuntele, nici nuanţele unui cuvânt, sau sensurile unui gest.

Maria şi-a recunoscut vinovăţia, Petre a părăsit casa Mariei ca un somnambul, s-a dus aiurea, a bătut străzile marelui oraş, căpiat de suferinţă, de umilinţă, terorizat de gânduri nebune. Apoi, şi-a dat seama că iubirea lui este mai puternică decât toate mizeriile şi decât toate trădările oamenilor. Petre s-a întors la casa Mariei noaptea, târziu, era trecut de miezul nopţii. Maria îl aştepta, supusă şi cuminte, la capătul unui şnur de mătase, atârnând de galeria ferestrelor. Rece ca pământul.

În aceeaşi noapte sumbră, Petre i-a căutat şi i-a găsit pe fraţii Ion şi Manole, doi ţigani luxoşi şi trufaşi şi stricaţi până în măduva oaselor, în aceeaşi noapte, fără niciun cuvânt, fără nicio explicaţie, i-a ucis pe amândoi, le-a frânt gâtul cu o ferocitate calmă, i-a cărat apoi pe rând în locuinţa Mariei, a dat foc casei şi a plecat, a fugit năuc în lumea largă. Calvarul ca o fugă se născuse

iarăşi sub aripa nefastă a întâmplării.

Petre Stejaru a schimbat oraş după oraş, şi-a lăsat barbă şi plete, şi-a schimbat hainele şi numele, a îndeplinit cele mai bizare munci, lucra oriunde, fără crâcnire, cu o încăpăţânare dură, pedepsitoare, era taciturn şi răbdător. Nu se fixa nicăieri, fugea mereu, ca un lup hăituit, fugea cu o spaimă nebună, simţind vânătorul pe urmele lui, simţind cătarea puştii îndreptându-se către el, neiertătoare, implacabilă ca destinul. Destinul lui Petre, destinul unui fugar etern.

Încotro? Până când? întrebări care se roteau şi reveneau rotitoare asupra lui, ca nişte păsări de pradă.

Trecuse aproape un an de la moartea Mariei şi a fraţilor Manole – un an? Nu, lui Petre i s-a părut un veac! — fuga devenise iarăşi, ca într-un ciclu barbar, modul lui de viaţă, viaţă de câine vagabond, de câine turbat, cum zisese beţivul acela cândva, într-un restaurant, Petreşi purta mai departe spaimele şi laşitatea pe drumuri tăinuite.

După un alt timp, norocul i-a surâs. A cunoscut un căpitan de vas de cursă lungă. Bătrânului lup de mare i-a plăcut făptura lui suplă, atletică, aerul lui rece şi supus, dar mai ales forţa lui herculeană şi puterea sălbatică a ochilor săi. Au băut într-o seară până târziu, a doua zi l-a angajat matroz pe vasul care tocmai se pregătea să plece în celălalt capăt al pământului.

Petre a semnat nişte acte, căpitanul era mulţumit, a doua zi vasul trebuia să plece. N-a mai plecat. Eternele încurcături ale birocraţiei. Vor mai întârzia o zi, poate două…

Petre Stejaru s-a plimbat hai-hui prin marele port maritim, era o zarvă şi era o rumoare nervoasă pretutindeni, oameni şi maşini şi străini şi case se roteau asurzitoare în pântecele cetăţii, gălăgia infernală şi vuetul metalic al oraşului, paradoxal, îi calmau spaimele. În curând, va pleca în cursă lungă. Va fi tot o fugă, dar vânătorul va rămâne departe, tot mai departe, pentru totdeauna departe în urma lui. Lumea este largă şi încăpătoare şi strânge la pieptul ei, deopotrivă, şi pe cei buni, şi pe cei răi. Şi câţi dintre noi ştim cu adevărat cum suntem? Şi câţi ştim cum sunt cu adevărat ceilalţi.

Cu aceste gânduri, Petre s-a îndreptat spre vapor, a urcat pasarela, s-a îndreptat către cabina lui, a ajuns, a aprins lumina. De jos, de pe un taburet mărunt, îl privea cuminte un bărbat durduliu, blond, cu nişte ochi senini şi calmi şi adânci, zâmbind uşor, cu un aer domestic, puţin haios şi puţin

stângaci. Singurul lucru sever din tot tabloul acela idilic era pistolul din mâna bărbatului necunoscut.

Cu o dicţie clară, cu un glas totodată blând şi persuasiv, omul acela înarmat i s-a adresat direct, brutal, fără fasoane.

— Sunt căpitanul de poliţie Andrei Zavera. Gata, Petre, fuga ta s-a terminat aici. Te caut de un an de zile, pentru asasinarea fraţilor Manole. Te-am găsit şi te-am pierdut de mai multe ori. Eşti ca o panteră flămândă, gata să sfâşii oricând. Dacă faci o singură mişcare te omor pe loc. Dar, pentru că ştiu că de nimic nu te temi mai mult ca de moarte, sunt convins că-ţi vei pune singur cătuşele. Poftim, prinde-le!

Şi căpitanul de poliţie i-a azvârlit brusc în braţe cătuşele desfăcute. Petre şi le-a pus singur, ca-n transă, ca într-o oarbă supunere…

Aici se termină povestea. Petre Stejaru a fost arestat, judecat şi condamnat la detenţie pe viaţă. Îşi va duce mai departe infernul cu el, ca o fugă pe nesfârşitele culoare ale puşcăriei. Pentru că fuga lui nu se va termina niciodată, ca un blestem ancestral care curge din însăşi alcătuirea fiinţei sale.

Întâmplarea însă făcând să-l cunosc şi eu în arestul poliţiei, graţie prietenului meu, căpitanul Andrei Zavera, şi povestindu-mi Petre viaţa lui, – ca o târzie lepădare de sine – mi-am zis că poate cândva, cine ştie când, voi scrie câteva cuvinte despre acest destin bizar şi tragic, despre acest caz insolit, misterios şi tulburător, ca despre una din miliardele de faţete, irepetabile, ale acestui diamant planetar care este umanitatea. Ce ziceţi, merită să scriu?

CARUSELUL DECLARAŢIILOR

Lumea din jurul nostru are prea adeseori chipul pe care ni-l imaginăm noi, îl visăm, îl râvnim, ni-l făurim noi înşine din toate speranţele şi regretele noastre, din toate dorinţele şi neputinţele noastre, din toate erorile şi ororile condiţiei umane, astru pulsatil şi efemer, traversând un etern şi tainic univers: *viaţa*.

Şi prea adeseori, din chipul mincinos al lumii ce ne înconjoară ne facem oglindă, de unde ne culegem fiecare propriul chip. E fals? E real? Privilegiul adevărului nu aparţine nicidecum acelora ce-şi închipuie că au atins ţărmul cunoaşterii, ci acelora care încă mai vâslesc către el.

Declaraţia domnului Alexandru Dabija

De cum s-a lăsat gerul şi a dat prima zăpadă, aproximativ cu două săptămâni în urmă, n-am mai folosit maşina personală. Am parcat-o la locul ei, în faţa blocului, i-am montat bastonul de siguranţă între volan şi pedala de ambreiaj, am încuiat-o, i-am pus prelata şi gata. De la ferestrele apartamentului, de la etajul al treilea, unde locuiesc, o văd zilnic, mă uit zilnic la ea, deci nimic suspect.

Azi am avut zi liberă de la serviciu, drumurile s-au mai curăţat, gerul s-a mai înmuiat şi el, un prieten îmi telefonase încă de ieri că mi-a făcut rost de un sac cu cartofi. Vreo patruzeci de kilograme de cartofi, cumpăraţi din Transilvania. Şi mi-am zis să dau o fugă cu maşina, să-i iau. Nevasta la serviciu, copiii la şcoală, eram singur. M-am sculat mai târziu ca de obicei, m-am bărbierit, am mâncat ceva la repezeală, n-am pus în gură niciun strop de alcool, am coborât la maşină.

Am ridicat prelata în partea din faţă, eliberând parbrizul şi portiera de lângă volan, am descuiat maşina, am decuplat bastonul de siguranţă şi am introdus cheia în contact. Motorul a pornit la prima răsucire. Am maşină bună.

Eram satisfăcut, am lăsat motorul mergând, am coborât şi am strâns restul prelatei în spate, deasupra portbagajului. Caroseria curată, totul în ordine, nimic neobişnuit.

Am intrat iarăşi în maşină, am scos cheile, motorul s-a oprit cuminte, am coborât şi am descuiat capota portbagajului, vrând să pun prelata înăutru.

Când am ridicat capota, am înlemnit de spaimă, în interiorul portbagajului, ghemuită, îngheţată bocnă, o femeie tânără. Moartăl Am crezut că leşin. N-am leşinat. Sunt bărbat în toată firea, m-am simţit tare. Lângă femeia moartă, se afla o poşetă din piele fină. Am ridicat-o, am pipăit-o, am deschis-o. Înăutru, diferite acte. Aşa am aflat că femeia aceea moartă se numeşte Nina Samoilă, de profesie coafeză, cu domiciliul în oraşul nostru. Declar că nu o cunosc şi că nu-mi pot explica absolut nimic din această tragică întâmplare în care am fost vârât fără voia mea…

Declaraţia medicului legist Ion Herescu în urma examenului de necropsie şi a analizelor laboratorului de criminalistică, a rezultat că numita Nina Samoilă, născută la data de 11 februarie 1961, fiica lui Constantin şi Aneta, necăsătorită, de profesie coafeză, cu domiciliul în Strada Trifidelor Nr. 16, apartamentul 3, a sucombat în urmă cu aproximativ 15 zile, ca urmare a obturării căilor respiratorii: probabil cu o pernă. Victima nu prezintă urme de violenţă, în schimb, laboratorul de criminalistică a pus în evidenţă, în sistemul sanguin şi limfatic al victimei, un puternic somnifer, administrat cu cel puţin două ore înainte de asasinare. Cadavrul a fost introdus în portbagaj înainte de a se instala rigiditatea. Frigul natural din mediul înconjurător, oscilând în jurul a minus şaptesprezece grade Celsius, a determinat conservarea perfectă a cadavrului.

Alte detalii, în raportul de necropsie.

Declaraţia doamnei Aura Lupan

Îmi este greu, foarte greu, să-mi adun gândurile. Asupra neamului nostru planează o nenorocire absurdă. Am început să mă tem pentru ziua de mâine. Părinţii noştri au murit în condiţii îngrozitoare. Am rămas trei surori orfane: eu, Nina şi Nela. Nina şi Nela sunt gemene. Ne-a crescut o mătuşă, văduvă de general, tanti Lucreţia. Generalul a murit, tanti ne-a luat la ea şi ne-a crescut. Numai eu am putut merge la universitate, am terminat facultatea de matematici, acum sunt profesoară la Liceul numărul treisprezece. M-am căsătorit cu inginerul Dumitru Lupan, am un copil, sunt la casa mea. Nina a învăţat meserie de coafeză, iar Nela, care are un talent deosebit la desen, a devenit, mai întâi croitoreasă, apoi creatoare de modele. Mai târziu, Nela s-a căsătorit cu un turc bogat, Selim Kadfar, patronul unei case de modă din

Istanbul. Dar nenorocirea s-a infiltrat ca o igrasie, ca o molimă în neamul nostru. Turcul Nelei a murit, cu un an în urmă, asasinat în condiţii misterioase: cineva i-a retezat beregata şi a dispărut. Selim a fost găsit rece, dimineaţa, la marginea drumului, iar ucigaşul n-a fost descoperit nici azi. Nela e o fată înţeleaptă şi cuminte, a primit lovitura crudă a destinului ca pe o fatalitate, s-a resemnat, munceşte, administrează profitabil imensa avere moştenită de la Selim.

Nina mi-a spus, cu câtva timp în urmă, că Nela vrea să lichideze totul la Istanbul, să se mute în alt oraş, să uite, să înceapă o viaţă nouă. Treaba ei. Deşi suntem certate, eu am totuşi încredere în steaua Nelei. Ne-am certat când s-a măritat cu Selim. Eu nu şi nu, n-am vrut să-l ia de bărbat pe Selim, să plece aiurea, în Turcia, mai ales că auzisem nişte zvonuri urâte, ticăloase, despre româncele care sunt ademenite şi apoi vândute prin bordelurile de dincolo de Bosfor. Şi certate am rămas şi azi, eu şi Nela. Nu ne-am vizitat niciodată de când s-a măritat. Nina, însă, se duce de cinci-şase ori pe an pe la ea. Stă acolo, nu ştiu ce face, vine încărcată cu tot felul de fleacuri scumpe, găseşte clienţi, vinde, câştigă mai bine decât mine cu catalogul şi catedra.

Aşa a fost Nina toată viaţa ei, i-au plăcut banul şi traiul uşor, i-au plăcut aventurile, şi călătoriile, şi bărbaţii, şi se simţea bine în tot soiul de încurcături. Pentru viaţa ei m-am temut tot timpul. Pentru că, pe Nina am iubit-o mai mult ca pe Nela, deşi la chip semănau ca două picături de apă. Nela e calculată, e rece, distantă, înţeleaptă, e tipul acela de femeie practică, cu simţul concretului, care judecă şi măsoară fiecare pas făcut. Ea n-a greşit niciodată. Nina a fost, dimpotrivă, un copil zvăpăiat, o fetiţă dulce şi zurlie; în ciuda spiritului ei de încurcă-lume, de aventură şi frivolitate, avea un suflet generos, aş zice chiar că trăsătura esenţială a caracterului ei a fost altruismul, cu toate capcanele în care cădea, împinsă de o nestăvilită plăcere de a trăi. Şi uite, că n-a avut noroc. Spaimele mele s-au adeverit. A fost omorâtă. Eu o ştiam că a plecat la Nela, în Turcia, mie aşa mi-a spus.

Voi afla oare vreodată de ce a fost omorâtă? Voi afla numele ucigaşului?

Declaraţia domnului Andi Alexiu

Am fost şofer de taxi la stat, până la Revoluţie. După, am devenit taximetrist particular. E mai bine? Nu ştiu. Oricum, sunt mai liber. Şi libertatea

nu are preţ. Pentru a dobândi libertatea, niciun sacrificiu nu e prea mare. Acum stau pe picioarele mele, muncesc cât vreau, cât câştig îmi ajunge pentru familie. Vreau să spun că sunt mulţumit…

De când o cunosc pe Nina Samoilă? De anul trecut. Era pe la mijlocul verii, eu rulam pe Bulevardul Magheru, nu aveam pasageri, când, de pe marginea trotuarului, o doamnă tânără îmi face semn să opresc. Era o blondă rasată, cu ochii puri şi adânci ca seninul cerului şi cu picioarele frumoase şi lungi care parcă se terminau sub explozia sânilor. Sunt om umblat, am cunoscut lume multă şi bună, dar o astfel de femeie nu mai întâlnisem. Am oprit taxiul, am deschis portiera, tânăra doamnă s-a urcat, mi-a zâmbit, mi-a spus o adresă, am plecat. Parcă mă lovise amocul. Am uitat că sunt căsătorit, că am casă grea. Dacă atunci, femeia aceea tânără şi necunoscută m-ar fi chemat cu ea tocmai la capătul pământului, m-aş fi dus, orb şi nebun, robit de farmecele ei…

Ce mai la deal, la vale, mă îndrăgostisem lulea, iubire fulgerătoare sau, cum se mai spune, la prima vedere. Tânăra necunoscută m-a simţit, m-a cântărit din priviri, am intrat în vorbă, ne-am cunoscut: am aflat că o cheamă Nina Samoilă, că este necăsătorită şi că lucrează la un atelier de coafură.

Chiar din seara aceea, ne-am iubit cu patimă câteva săptămâni la rând, până într-o noapte, când am înţeles, oarecum înfricoşat, dar şi trist, că iubirea Ninei era doar o banală marfă de vânzare, iar eu unul din cumpărătorii ei. Nu vreau să spun mai mult. Am încercat, atunci, în ultima noastră noapte, să-i reproşez cu blândeţe că iubirea nu se vinde şi că e păcat de frumuseţea şi de viaţa ei. Ei bine, în noaptea aceea am cunoscut un alt chip al Ninei: a sărit asupra mea ca o scorpie, cu unghiile, cu pumnii, a ţipat, m-a înjurat, mi-a azvârlit un scaun în cap, s-a îmbrăcat şi a plecat. Parcă paralizasem. Nu am putut face niciun gest. Eram stupefiat. M-am dus acasă zgâriat pe faţă şi plin de vânătăi. Alor mei le-am spus că m-au atacat nişte derbedei pe o străduţă dosnică.

De atunci, n-am mai auzit de Nina, n-am mai întâlnit-o, n-am mai văzut-o…

Declaraţia doamnei Nela Kadfar

Sunt dezolată. Mă simt părăsită de toţi. Mi-e frică! Unde să plec? Unde să

fug? Unde să mă ascund de aripa neagră a nenorocirii? Cine ştie păcatele cui le ispăşesc tocmai eu, acum, la a treia, poate la a cincea generaţie? Mama a murit ucisă. Tata, sinucis. Bărbatul meu a fost asasinat ca un borfaş de rând. Soru-mea, Aura, nu vorbeşte cu mine de câţiva ani. Iar acum, Nina: m-a părăsit şi ea pentru totdeauna. Poate că locul pe care stau e blestemat. Intenţionez să lichidez aici, la Istanbul, toată averea şi să plec aiurea, să mă fixez în altă parte, în mijlocul altor oameni, unde să am parte şi eu de noroc.

Ce să declar despre Nina? Era un înger, de bunătatea căruia profitau toţi din jurul ei. În special bărbaţii. Deşi suntem gemene, şi numai cu greu putem fi deosebite una de alta, ea, Nina, a fost întotdeauna cea mai frumoasă şi mai strălucitoare dintre noi două. Avea o sete nestăvilită de viaţă. Iubea pătimaş. Avea prea multă încredere în oameni. De aici şi numeroasele ei încurcături şi eşecuri, în România, lucra la un atelier de coafură, dar mai făcea şi negoţ clandestin cu fineţuri de damă, sulimanuri, mărgele, mătăsuri. Călătorea mereu, venea la mine de cinci-şase ori pe an, mă ajuta, pleca încărcată de lucruri. Nu-i cunosc prietenii, relaţiile, combinaţiile amoroase. Mi se plângea uneori de unul, de altul, că bărbaţii când se uită la o femeie nu ştiu decât una şi bună, pe nimeni nu interesează dacă ai ceva în cap, ci dacă ai fundul mişto şi ţâţele tari. Cam aşa vorbea Nina, iar eu mă topeam de dragul ei…

Domnule căpitan, sunt o femeie bogată şi sunt singură. Dacă este cazul, dacă este necesar, raportaţi şefilor dumneavoastră că plătesc oricât, numai să aflu de ce a trebuit să piară Nina şi cine a cutezat să-i curme viaţa.

Declaraţia domnului Lionel Pătraşcu

V-am spus tot ce ştiu. Ce să mai scriu? De ce să scriu? Nu mai am nimic de spus. Iar cu scrisul nu mă am prea bine. Mă rog, dacă ţineţi dumneavoastră…

Deci, am cunoscut-o pe Nina Samoilă. Adică, am cunoscut-o şi eu ca atâţia alţii, că doar n-am fost primul şi nici ultimul.

Era, care va să zică, o tipesă brava, neam de neamul meu n-a mai ţinut în braţe aşa ceva. Avea tot ce-i trebuie unei muieri ca să înnebunească un bărbat. Pentru că nebunie se chema când te atingeai de Nina. Parcă se despica cerul în două, în clipele alea, şi nu mai ştiai dacă eşti pe pământul ăsta păcătos sau te-a luat bunul Dumnezeu la el în rai.

Nina cunoştea toate secretele iubirii, ea facea din iubire artă, dacă artă se poate chema faptul că vrei să mori de fericire în braţele unei femei. Dar cunoştea şi toate tertipurile de a te uşura de parale, te lăsa lefter, sau, cum se spune pe la noi prin Oltenia, te lăsa încins cu tei. Eu câştig bine, am o gheretă particulară cu ţigări şi dulciuri, tot câştigul meu pe şase luni mi l-a păpat Nina într-o săptămână. Când mi-am dat seama, era prea târziu…

De dragul Ninei, am deprins meşteşugul tatuajului. Toate tatuajele astea de pe piept, eu mi le-am făcut, în oglindă, la rugămintea ei. Cine putea să refuze glasul Ninei? Cum a apărut în viaţa mea, aşa a şi dispărut: brusc, într-o noapte, pentru totdeauna.

Sincer să fiu, nici nu-mi pare prea rău că m-a tapat de toţi gologanii strânşi într-o jumătate de an. La urma urmei, nu mi i-a furat, eu i-am dat. Dar, barem mi-am făcut damblaua. Chestia asta nu se uită câte zile ai…

Declaraţia doamnei Lucreţia Cristea

Domnule, nepoatele astea ale mele, toate trei, s-au născut fără noroc. Eu le-am crescut. Numele meu de fată e tot Samoilă, pentru că sunt soră cu Constantin Samoilă, tatăl fetelor. Neamul nostru e neam de oameni mândri, prea mândri. Şi poate că din trufia asta fără frâu s-au tras multe nenorociri. Ce vreau să spun? Constantin, frate-meu, s-a însurat din dragoste cu o pictoriţă, Aretia. Se iubeau cu tot harul tinereţii. Aretia i-a născut trei fete: Aura, cea mai mare, şi gemenele – Nina şi Nela. Constantin era un vânător pasionat, avea anturajul lui de vânători din lumea bună, într-o noapte a plecat la o partidă de vânătoare. S-a întâmplat însă să piardă trenul, ceilalţi plecaseră fără el, Constantin s-a supărat şi s-a întors acasă imediat. Aici, nenorocire: a găsit-o în pat pe Aretia cu cel mai bun vecin al său. N-a rezistat orgoliului şi a descărcat arma de vânătoare în ei, omorându-i pe loc pe amândoi. A fost arestat, judecat şi condamnat la ani grei de puşcărie. După numai o săptămână, s-a sinucis în penitenciar…

Am luat eu fetele şi le-am crescut, în sfârşit povestea e lungă şi tristă, nu-i uşor să creşti trei copii dintr-o pensie. Aşa a trecut vremea…

Pe scurt: Aura este o ţâânoasă şi orgolioasă până-n pânzele albe; nu-mi calcă pragul decât de două sau de trei ori pe an. Nina se culcă cu orice bărbat pentru câţiva poli; are un caracter urât şi labil ca al maică-si. Nela a plecat la

dracu în praznic, după un turc bogat, turcul a murit înjunghiat de nişte gealaţi de pe-acolo, nu mai ştiu de Nela nimic.

Cu vreo două săptămâni în urmă, Nina mi-a spus că se duce pe la ea. S-o fi dus? Nu s-o fi dus? Nu ştiu. Dar de ce mă întrebaţi despre Nina, a făcut vreo prostie?

Declaraţia domnului Viorel Tutoveanu

Noi, bărbaţii, uneori, la bătrâneţe, dăm în mintea copiilor. Se leagă aşa prostia de capul nostru ca boala de omul sănătos. Sunt om trecut de şaizeci de ani. Am fost mecanic auto la atelierele statului vreme de peste patruzeci de ani. Acum, în timpurile astea noi, mi-am scos autorizaţie pentru atelier privat de reparaţii auto. Dar nu asta e prostia. Prostia e alta: are plete blonde, ochi albaştri şi picioare să le-ncalţi numai cu săruturi. Se numeşte Nina Samoilă.

A venit odată la mine, la atelier, cu un „Alfa-Romeo” superb, bine întreţinut, să-i schimb bujiile. S-a nimerit să am tipul ăla de bujii, i le-am schimbat, am mai discutat de una, de alta, şi deodată mi-am pierdut minţile. Sunt singur, sunt văduv, copiii sunt la casele lor, noaptea care a venit mi-am petrecut-o cu Nina. A fost o singură noapte. Una singură. Dimineaţa, când m-am trezit, Nina dispăruse, încât m-am frecat la ochi ca după un vis frumos. O apariţie meteorică în viaţa mea pustie. Târziu, prea târziu, am observat că mi-a dispărut din casă şi un ceas cu căpăcele din aur, pe care îl aveam amintire de la un francez, din iarna anului 1962: printr-o întâmplare, l-am salvat pe francezul ăla de la moarte. Omul şi-a scos ceasornicul de aur de la vestă şi mi l-a dăruit, cu lacrimi de recunoştinţă în priviri. Era lucrul cel mai valoros din casa mea. Sunt sigur că Nina mi l-a furat. Dar am eu curajul s-o privesc în ochi şi să-i spun că mi-a furat ceasul? Oricum, fata asta este unicul vis frumos din viaţa mea…

Final fără declaraţie

Căpitanul de poliţie Andrei Zavera se aşeză obosit şi trist şi îngândurat într-unul din numeroasele şi luxoasele fotolii pluşate din uriaşul salon, dând curs gestului afabil al preafrumoasei amfitrioane: Nela Kadfar.

Se afla pentru a doua oară la Istanbul, în casele văduvei lui Selim Kadfar,

la sfârşitul unui drum anevoios şi nestatornic ca o spinare de nisip mişcător.

În faţa lui, pe un capăt de canapea, îmbrăcată în doliu şi mai frumoasă ca oricând, Nela.

Căpitanul de poliţie Andrei Zavera şi-a început discursul abrupt, direct, ca atunci când nu mai ai nici îndoieli, nici întrebări.

— Stimată doamnă, ne revedem în circumstanţe deloc favorabile pentru dumneavoastră. Am asupra mea una din declaraţiile autentificate ale lui Lionel Pătraşcu, din care rezultă cu certitudine că, într-o anumită împrejurare a vieţii lui, i-a tatuat Ninei un pumnal pe sânul stâng. Am verificat, în prezenţa procurorului şi a medicului legist, cadavrul Ninei Samoilă. Pumnalul tatuat lipseşte cu desăvârşire de pe sânul victimei. Ca atare, vă învinuiesc de săvârşirea infracţiunii de omor calificat cu substituire de persoană. Am luat legătura cu autorităţile locale. Maşina poliţiei ne aşteaptă afară…

Nela Kadfar, alias Nina Samoilă, se uita ţintă la bărbatul acela tânăr din faţa ei – frumos, blond, bonom – care se recomandase a fi un oarecare căpitan de poliţie din România, şi nu-i venea să creadă că steaua ei nebună, ridicată din tenebrele condiţiei umane, pierise brusc de pe cerul tuturor speranţelor sale născute din viciu, deşertăciune şi crimă.

TAINA EŞARFEI PURPURII

Moto:

Spuneţi copiilor ce este bine, dar nu îi obligaţi să facă ce spuneţi voi.

DIDEROT

Interior oficial, mobilier banal – un birou, câteva scaune, câteva telefoane, hârtii, o maşină de scris – aerul sec, sever. Fum de tutun. Doi oameni obosiţi. Unul în spatele maşinii de scris: căpitanul de poliţie Andrei Zavera, criminalist. Celălalt, undeva, în colţul camerei, stingher, pe un scaun: un bărbat elegant, încă tânăr, strivit de lăuntrice istoviri.

— Numele şi prenumele? întreabă alb, monoton, criminalistul.

— Dar, domnule căpitan, izbucni celălalt cu o spaimă nelămurită în priviri, nu mai suport, suntem la al treilea interogatoriu, mă cunoaşteţi cine sunt, eu am venit la poliţie să mă ajutaţi, sufăr cumplit, iar dumneavoastră…

— Numele şi prenumele? reluă imperturbabil căpitanul Andrei Zavera, din spatele maşinii de scris, pregătit să dactilografieze răspunsul.

— Grigore Mihalcea, răspunse resemnat, epuizat, celălalt.

— Locul şi data naşterii? continuă, cu acelaşi aer, ofiţerul de poliţie.

— Să ştiţi că nu mă las intimidat! strigă deodată strident, înfuriat, omul stingher de pe scaun, adăugând cu un reproş amar, nesfârşit: am venit aici să mă ajutaţi, să-mi spuneţi ce s-a petrecut la mine acasă, cine mi-a ucis nevasta, cine m-a prădat, cine a vărsat peste viaţa mea atâta jale şi suferinţă, iar dumneavoastră mă ţineţi în arestul poliţiei de trei zile şi…

— Locul şi data naşterii? îl întrerupse neutru şi calm poliţistul.

— Mizil, opt iulie 1951, răspunse cel anchetat, la capătul unui oftat prelung, cavernos.

— Profesia şi locul de muncă? plesni arid întrebarea următoare.

— Sunt medic la Spitalul Municipal nr.3, am cabinet particular în Piaţa Oltului nr. 1, la etajul al doilea şi locuise pe strada Căprioarei, nr.7, spuse repede, crispat, dintr-o singură suflare, Grigore Mihalcea, şi glasul lui obosit, iritat, se suprapuse pentru o clipă peste răpăitul metalic al maşinii de scris. Gata! Hai să terminăm o dată cu circul ăsta, că înnebunim amândoi, domnule căpitan!

— Domiciliul? veni întrebarea clară şi limpede şi rece din spatele maşinii

de scris.

— Strada Căprioarei nr.7, scara 2, etajul 3, apartamentul 55. Mulţumit? întrebă cu un strop de aiureală în ochi doctorul Mihalcea.

Căpitanul trecu mai departe, masiv şi strivitor, ca un buldozer, peste ironia celuilalt. Ceru blazat:

— Reluaţi, vă rog, declaraţia din momentul când aţi intrat în casă, în noaptea fatală.

— Dar am mai declarat de două ori acest lucru! Credeţi că mai suport? Credeţi că mai rezist? se plânse medicul cu o sinceră neputinţă şi la fel de sinceră revoltă.

— Reluaţi, vă rog! insistă ofiţerul, cu un soi de amorţire ciudată în glas, mai degrabă nepăsare decât amorţire.

Grigore Mihalcea îl înfăşură, timp de o fracţiune de secundă, într-o privire uimită şi circumspectă şi extrem de lucidă, era bizar căpitanul ăsta, era de nepătruns, era ca un robot, căruia nu-i poţi ghici nicio reacţie programată, şi un fior ca un frig îl înţepă în capul pieptului, îşi reprimă spasmul brutal al plexului ca sub izbitura unui înfricoşător pumn, se calmă, în fracţiunea următoare de secundă răspunse calm, supus, hotărât să facă jocul poliţistului până la capăt.

— Era trecut de miezul nopţii, era trecut de mult, cred că erau ceasurile două, două şi un sfert, după miezul nopţii. Am venit, am urcat scările, am sunat ca de obicei la uşă. Aveam cheia, dar nevastă-mea, Flavia, punea întotdeauna lanţul de siguranţă când era singură în casă, aşa că, oricum, tot trebuia să sun. Am sunat, am aşteptat, n-am auzit nicio mişcare. Am continuat să sun, nimic. Involuntar, am apăsat pe clanţă, uşa s-a deschis repede, lanţul-nu era pus, atunci m-am speriat şi am început să strig: *Flavia*, *Flavia*! Nu mi-a răspuns nimeni. Am pătruns în hol, apoi în dormitor. Era aprinsă doar veioza şi, în lumina ei gălbuie, am văzut-o pe Flavia prăbuşită pe podea, cu capotul desfăcut. M-am aplecat asupra ei. Sunt medic: mi-am dat seama imediat că era moartă de cel puţin două ceasuri, procesul de răcire fiind uşor detectabil chiar şi la o palpare sumară. Am simţit că se învârteşte casa cu mine, că am să leşin din clipă în clipă. M-am aşezat pe pat, n-am leşinat, am început să plâng. Nu ştiu cât timp am plâns, apoi m-am ridicat, am aprins plafoniera şi m-am uitat prin casă: lucruri răvăşite, scaune răsturnate, sertare trase; dispăruseră bijuterii şi bani. Toate bijuteriile soţiei şi aproape cinci milioane de lei pe care-i aveam într-un plic, chiar la vedere, pe raftul noptierei. Deci, fusesem tâlhărit,

iar Flavia omorâtă. Asasinul, pur şi simplu, o sugrumase cu mâinile goale, urmele de pe gât sunt evidente, sunt concludente pentru medic, ca şi pentru criminalist. Probabil, tâlharul a fost surprins de soţie, ea a încercat să ţipe, el a prins-o de gât, a strâns, puternic, Flavia e o fiinţă firavă, plăpândă, osul hioid n-a rezistat, s-a rupt, Flavia a murit prin sufocare. Apoi, criminalul a fugit cu bijuteriile şi banii. Mi-am revenit abia dimineaţa, când mi-am dat seama că trebuie să anunţ poliţia şi am venit la dumneavoastră…

— Şi lanţul de la uşă? îl întrerupse, aproape îngânat, căpitanul Andrei Zavera.

— Ce e cu lanţul? întrebă dezorientat medicul.

— Cum l-o fi desfăcut asasinul, fără ajutorul soţiei dumneavoastră? Nici eu nu v-am întrebat până acum, nici dumneavoastră nu mi-aţi răspuns. Nu vi se pare curios?! se interesă ofiţerul şi parcă nici nu-i păsa de răspuns.

Doctorul Grigore Mihalcea nu ezită, nu se împiedică în revelaţia întrebării, răspunse tranşant:

— Credeam că vă imaginaţi şi singur, domnule căpitan. Sunt atâtea posibilităţi în care un om poate deschide uşa altui om complet necunoscut: poştaşul, cititorul de contoare, un funcţionar de la administraţia blocurilor, un agent de asigurări, unul cu o legitimaţie falsă de la poliţie sau de la procuratură, tehnicianul de la telefoane. Sunt tot atâtea pericole potenţiale pentru o virtuală victimă.

— Exact! sună cu o nuanţă metalică replica poliţistului. Puteţi adăuga printre pericolele acelea potenţiale şi soţul victimei.

— Adică? întrebă cu o privire stupidă medicul.

— Adică, reluă ofiţerul pe acelaşi ton, alibiul dumneavoastră, cum că, în noaptea aceea, aţi fi fost la cabinetul medical, nu se confirmă. În realitate, aţi plecat de la cabinet, în jurul orelor 21,30, însoţit de doi bărbaţi, v-aţi urcat toţi trei în maşina dumneavoastră şi aţi plecat. Unde? Cine erau cei doi bărbaţi? Cum v-aţi petrecut timpul din momentul plecării, până la orele două, după miezul nopţii? Aştept răspunsuri clare, detaliate, care se pot verifica. Altfel, vă aduc la cunoştinţă că sunteţi pus sub învinuire pentru asasinarea premeditată a soţiei.

Surprinzător, ultimele cuvinte ale poliţistului – grave, şi rare, şi seci, retezate parcă la gura ţevii, – semănau ca nişte percuţii de pistol, foc cu foc.

Şi mai surprinzătoare însă fu replica medicului, deloc ofensat, deloc

înspăimântat.

— Eram ferm încredinţat, domnule căpitan, că dumneavoastră ştiţi ce-i acela un secret profesional!

— Dacă prin aceasta vreţi să spuneţi că cei doi bărbaţi erau pacienţii dumneavoastră, apăraţi de legea secretului profesional al medicului, şi că până la orele două după miezul nopţii v-aţi petrecut timpul cu ei, şi că acesta este alibiul dumneavoastră, noi nu insistăm, nu-l verificăm. Dar legea penală, sub incidenţa căreia vă aflaţi acum, nu vă exonerează de răspunderea faptei pentru care vă învinuim: *crimă*.

Explicaţiile căpitanului de poliţie erau clare, erau foarte clare, iar mutra lui, până acum impenetrabilă, de astă dată nu prevestea nimic bun.

— Dumneavoastră chiar sunteţi convins că eu mi-am ucis soţia? întrebă cu un calm îngrozitor Grigore Mihalcea.

Răspunsul veni prompt, de parcă ofiţerul i-ar fi aşteptat întrebarea:

— Convingerile criminalistului se formează pe baza probelor, a indiciilor, a declaraţiilor, a deducţiilor, a expertizelor judiciare. Şi toate acestea pledează împotriva dumneavoastră, domnule doctor. Altfel spus, toate vă incriminează. Nu vreau să detaliez viaţa dumneavoastră de familie, mariajul dumneavoastră cu Flavia: ca o casă cu pereţii surpaţi şi ferestrele sparte. Dragostea murise cu mult înainte de a muri şi Flavia. Dar, dumneavoastră cunoaşteţi lucrurile astea foarte bine. Nu trebuie să vi le amintesc eu. Sincer, îmi pare rău…

Căpitanul Andrei Zavera tăcu îngândurat câteva secunde lungi, ridică o privire pătrunzătoare către mediul Grigore Mihalcea, adăugă trist:

— Dacă refuzaţi să vă reformulaţi alibiul pentru noaptea crimei, sunt nevoit să pun concluziile de învinuire şi să înaintez dosarul procuraturii. Poftim, acesta e dosarul cu toate probele, cu toate piesele care vă incriminează. Vă stă la dispoziţie. Aştept.

Doctorul Grigore Mihalcea se ridică de pe scaun, pălise îngrozitor, făcu câţiva paşi prin încăperea austeră, răsuflă zgomotos de câteva ori, gâfâind de parcă ar fi luat pieptiş un munte de gânduri, apoi se reaşeză cuminte şi începu să vorbească încet, aproape în şoaptă, sprijinindu-şi ochii în pământ:

— Domnule căpitan, sunt un hoţ ordinar. Un hoţ care fură din maşini, roţi de rezervă, scule, piese de motor, faruri, lămpi de poziţie, canistre. Tot ce se poate smulge, ridica sau deşuruba rapid dintr-o maşină. Suntem o bandă din trei inşi. Eu sunt şeful. Ceilalţi doi sunt: Petre Crişan, şofer de taxi, şi Vasile

Stanca, un tehnician dentar. Amândoi sunt recrutaţi de mine pentru treaba asta nocturnă. Riscul e mare. Dar şi câştigul tot mare e. Furăm de ani de zile. Hoţia devenise pentru mine un viciu fioros, aşa ca stupefiantele pentru toxicomani. M-am analizat de nenumărate ori, mi-am spus de zeci de ori: *eşti medic*, *câştigi mai mult decât este necesar*, *ai casă*, *ai maşină*, *ai bani*, *ai de toate*, *ce-ţi trebuie să furi*? Şi de câte ori mă-ntrebam, eşuam de fiecare dată, invariabil, în pustiul captivant al hoţiei. Devenise manie. Devenise boală. Nu mă interesa câştigul. Tot ce reuşeau să valorifice clandestin din piesele furate, Crişan şi Stanca împărţeau exclusiv între ei doi. Nu pretindeam niciun beneficiu. Nu le ceream decât ascultare şi discreţie. Poate că mă considerau cam scrântit, dar nu ieşeau din cuvântul meu. Nu ştiu cum am ajuns aici. Ştiu însă că de mic copil m-au atras maşinile, motoarele, şuruburile, am vrut să mă fac mecanic auto, părinţii însă mi s-au pus de-a curmezişul şi m-au făcut medic. De şase ori am dat la medicină, până am intrat. Am terminat facultatea la treizeci de ani, de zece ani sunt medic, iar de trei hoţ. În strada Lascăr Catargiu, în subsolul unui bloc vechi, am un veritabil atelier auto, unde evadez adeseori, montez şi demontez motoare, şlefuiesc piese, pilesc, găuresc, lustruiesc, stau acolo 3-4 ceasuri, până mă satur de mirosul de ulei mineral, de benzină şi metal încins, de sunetul rotund al unui motor perfect echilibrat. Sunt medic, dar pasiunea mistuitoare, din copilărie, refulată, strivită de orgoliul părinţilor mei, a izbucnit târziu, defulându-se, transformându-se în infracţiune: *am devenit hoţ*. Am citit undeva aceste cuvinte, pe care le-aş dăltui cu mâna mea pe fruntea fiecărei şcoli: *Spuneţi copiilor ce este bine*, *dar nu îi obligaţi să facă ce spuneţi voi*. Din păcate, le-am pătrus rostul târziu, foarte târziu. Aceasta e cea mai urâtă poveste a vieţii mele. Dar şi singurul mei alibi: în noaptea aceea, împreună cu Stanca şi Crişan, am furat din mai multe maşini parcate în cartierul Floreasca. Şi sper că, până voi fi judecat şi condamnat pentru hoţie, dumneavoastră să-l descoperiţi pe asasin. Aveţi dreptate, nu mi-am iubit soţia, însă nici n-am urât-o. Ţineam la ea aşa, cum ţii la un bibelou scump şi exotic. Aţi văzut ce frumoasă şi suavă era?

Deloc surprins de toată răsucirea spectaculoasă a anchetei, căpitanul de poliţie Andrei Zavera se interesă, cu nasul vârât în hârtiile lui:

— Dar despre o eşarfă purpurie, din mătase, celebra mătase imperială de Manilla, cu monograma „Sonia”, descoperită printre lucrurile victimei, ne puteţi spune ceva?

* * *

Acelaşi interior. O zi mai târziu. Acelaşi ofiţer de poliţie: căpitanul Andrei Zavera. Pe scaunul de anchetă: o femeiuşcă durdulie, frumoasă, focoasă, încărcată cu bijuterii grele, orientale, scumpe, dar cu ochii vulgari, obraznici, de mahalagioaică rasată.

— Numele şi prenumele? întrebă calm şi distant ofiţerul de poliţie.

— Sonia Lăzărescu, răspunse cuminte tânăra femeie, nu fără o oarecare experienţă în relaţiile cu poliţia.

— Locul şi data naşterii?

— Vaslui, 11 septembrie 1962.

— Profesia şi locul de muncă?

— Modistă, la Casa de Mode „Ursa Mare”.

— Aţi mai fost anchetată de poliţie? întrebă pe un ton aproape confidenţial ofiţerul, apoi se răzgândi, deveni iarăşi oficial şi adăugă repede: dacă doriţi, puteţi să nu răspundeţi la această întrebare.

— Am mai fost anchetată pentru prostituţie şi avertizată! răspunse fără mofturi domnişoara Sonia Lăzărescu.

— O cunoaşteţi pe doamna Flavia Mihalcea, din Strada Căprioarei Nr.7?

Căpitanul afişa un plictis pustiitor. Sonia însă era o şcolăriţă plină de cele mai bune intenţii. Răspunse scurt:

— Nu.

— Această femeie a fost asasinată, prin strangulare, în locuinţa ei, noaptea, cu trei zile în urmă, ţinu s-o informeze cu tot dinadinsul ofiţerul.

— Mulţumesc de osteneală! ricană blând Sonia Lăzărescu. Dar am citit toată chestia asta în jurnalele de ieri. Ştie tot târgul.

Şi pentru că poliţistul tăcea imperturbabil, domnişoara Sonia izbucni deodată corosiv, vulgar:

— Şi dacă tot puneţi oamenii muncii pe drumuri, până la poliţie, măcar oferiţi-le, domnule, informaţii proaspete! Ce mă tot fâţâiţi de colo-colo, cum te cheamă, unde stai, ce, dumneavoastră nu ştiţi, n-aveţi buletinul meu în mână? Aveţi ceva cu mine, spuneţi-mi de la obraz, uite mă, fetiţo, aşa şi aşa, asta el Ce am eu cu moartea Căprioarei?

— Nu moartea Căprioarei, ci moartea Flaviei, de pe Strada Căprioarei, Nr.

7, surâse rece poliţistul. Apoi adăugă, extrăgând dintr-un sertar şi arătându-i o eşarfă purpurie: cred că e a dumneavoastră, nu?

— Desigur! aprobă numaidecât Sonia.

— Vă amintiţi unde aţi lăsat-o? întrebă ofiţerul, privind-o ţintă.

— Aaa, asta era? se miră Sonia, rânjind într-o dungă, cu dinţii ei frumoşi şi albi, ca de carnasier flămând. Nu mai poate omul să facă o aventură, că poliţia se ţine de fundul nostru. Am făcut şi eu o cucerire mai de soi şi, gata, poliţia îmi spulberă toate iluziile. E vorba de scluptorul Alex Rădăşanu, la el am uitat eşarfa cu vreo săptămână în urmă. Heiî ţipă deodată Sonia Lăzărescu. Asta-i bunăl Alex stă chiar pe strada Căprioarei…

— Vă reamintiţi adresa exactă? întrebă iute ofiţerul, cu privirile fulgerate brusc de un gând revelator.

Sonia deveni gravă, concentrată, răspunse rar, mijindu-şi ochii sub încordarea memoriei:

— Strada Căprioarei, numărul şapte, scara întâi, etajul trei, apartamentul cincisprezece.

* * *

Acelaşi birou de poliţie. Acelaşi ofiţer. În ziua următoare. Pe scaunul de anchetă: un bărbat frumos, înalt, spătos, cu privirea amplă şi adâncă şi tristă, cu părul înspicat deasupra unei frunţi înalte, cât o palmă de cer, cu braţele vânjoase şi umerii puternici ca de salahor. Dialog de anchetă penală.

— Numele şi prenumele?

— Alex Rădăşanu.

— Locul şi data naşterii?

— Craiova, 25 aprilie 1948.

— Profesia şi locul de muncă?

— Sunt sculptor, am atelierul pe Strada Pârgarilor Nr. 35.

— Domiciliul?

— Strada Căprioarei, numărul 7. Domnule căpitani? strigă deodată, ca un disperat, cu chipul alb ca varul, Alex Rădăşanu. Ştiu de ce m-aţi chemat aici. Ştiu că aţi aflat. De altfel, nici nu se putea să nu aflaţi. În fiecare zi, din cele cinci câte au trecut de când am ucis-o pe Flavia, am venit până la poarta poliţiei, dar n-am avut curajul să intru. Amânam pe mâine. Şi iarăşi pe mâine.

Până când m-aţi chemat dumneavoastră. Acum. Vă rog să nu-mi spuneţi de ce m-aţi chemat. Acordaţi-mi şansa mărturisirii. Închipuiţi-vă că am venit eu, singur, că am avut acest curaj. Am nevoie de această iluzie a curajului, ca să supravieţuiesc, indiferent de ce pedeapsă voi primi…

Răpăitul monoton al maşinii de scris şi glasul răguşit, tabagic şi profund al sculptorului Alex Rădăşanu se împleteau, se suceau şi răsuceau ca nişte miraculoase şuviţe sonore, într-un uriaş război de ţesut, izvodind o stranie poveste.

— Am cunoscut-o pe Flavia Mihalcea, abia cu doi ani în urmă, deşi stăm perete în perete, iar balcoanele noastre sunt despărţite doar de un grilaj metalic. Eu locuiesc pe scara întâi, ea pe scara a doua, dar la acelaşi etaj. Ne-am întâlnit întâmplător, în faţa blocului, ne-am plăcut de la prima vedere, ne-am îndrăgostit fulgerător. Bărbatul ei era un medic cam trăsnit, îşi pierdea nopţile nu ştiu pe unde, cu femeile sau cu pacienţii lui, nu ştiu, ştiu doar că pe Flavia o ţinea doar de decor, aşa ca pe o mobilă de lux. N-o iubea. Flavia era de o frumuseţe serafică, mică, blondă, calină, cu ochi albaştri să te pierzi în apele lor. Semăna cu mama. Poate că tocmai de aceea m-a şi atras atât de violent chipul ei. Cu mama e o istorie întreagă, din care aş vrea să vă dezvălui câteva esenţe, pentru că umbra ei mă urmăreşte şi astăzi ca o fatalitate. Mama a fost o femeie foarte frumoasă, un înger blond, dar un înger rău, am avut o mamă orgolioasă şi rea, umilindu-mi şi strivindu-mi toată copilăria. Apoi, brusc, l-a părăsit pe tata, eu fiind fericit că am scăpat de bătăile şi de pedepsele ei crunte. Ani de zile am visat că mă bate şi mă trezeam noaptea din somn ţipând. Tata m-a crescut singur, cu toată iubirea lui, trăieşte şi acum, mama a murit într-un accident de circulaţie, pe undeva prin Moldova, eu nu m-am putut căsători niciodată. Cu timpul, însă, faţă de mama s-a instalat un sentiment curios, complex: de iubire, de nostalgie, dar şi de ură. Fugeam însă de femei. Eram, ceea ce se cheamă, un misogin convins. Până acum doi ani, când am cunoscut-o pe Flavia. Era leit icoana maicii mele. Ne-am iubit ca doi nebuni. Flavia a fost prima femeie din viaţa mea de bărbat. Ne întâlneam aproape în fiecare seară, escaladam grilajul despărţitor, ajungeam în balconul ei, apoi în casă. La uşa de la intrare era pus lanţul de siguranţă. Când suna bărbatu-său la uşă, până se ducea ea să deschidă, eu aveam tot timpul să dispar în balcon, apoi, dincolo de grilaj, la mine acasă. Flavia mi-a deschis gustul pentru femei. Am mai avut, între timp, câteva legături, dar Flavia era *iubirea*. Unica. Până-ntr-

o seară, târziu, când am găsit-o într-o stare neobişnuită de surescitare, de supărare, băuse, mirosea a alcool, a-nceput să ţipe la mine, să-mi reproşeze că o înşel, că n-o mai iubesc, că sunt un fustangiu, un nenorocit în care a crezut ca în Dumnezeu, dar că eu am trădat-o ca un ordinar şi derbedeu ce sunt. Am încercat s-o mângâi, s-o potolesc, a ţipat la mine: „nu mă atinge!” şi deodată, pleosc, mi-a ars o palmă fierbinte peste obraz. În clipa aceea, mi-am amintit brusc de mama, când mă punea să stau drepţi, nemişcat, iar ea mă pălmuia bestial peste ochi, peste faţă, până mă podidea sângele. Atunci am întins, ca-n transă, braţele, gâtul fragil al Flaviei era în palmele mele, am strâns o singură dată, puternic, cu ochii închişi. Când am deschis ochii, Flavia era moartă. M-am holbat ca un năuc, apoi m-am precipitat, am înscenat furtul bijuteriilor şi banilor, am răvăşit lucrurile, am răsturnat câteva scaune, am închis uşa de la balcon, am plecat pe uşa din faţă şi am ajuns acasă. Banii şi bijuteriile se află în atelierul meu din strada Pârgarilor. Asta e tot. Nu-mi dau seama cum am putut s-o omor pe Flavia, singura mea iubire. Poate pentru că nu ne dăm seama niciodată că rămânem toată viaţa datori copilăriei…

Căpitanul Andrei Zavera îl întreabă sec:

— O cunoaşteţi pe domnişoara Sonia Lăzărescu?

— Da, răspunse Alex, revenindu-şi ţu greu din sfâşierile lui.

— Această eşarfă îi aparţine?

— Da, repetă absent sculptorul.

— A fost descoperită printre lucrurile Flaviei. Ne puteţi oferi vreo explicaţie?

— Asta-i! se plesni cu palma peste frunte Alex Rădăşanu. Asta trebuie să fie! repetă el inundat de o lumină sumbră. Înseamnă că în după-amiaza aceea a descoperit eşarfa Soniei la mine în cameră, pentru că mai trecea şi Flavia uneori grilajul. A intrat, nu m-a găsit acasă, a descoperit eşarfa şi simţul ei de femeie i-a descifrat pe loc faptul că în viaţa mea se mai află o femeie. Şi s-a-ntors acasă, şi a băut, şi m-a aşteptat, şi mi-a făcut scena aia îngrozitoare. Doamne Dumnezeule, de ce viaţa noastră nu stă în mâinile noastre, în puterea noastră, ci în puterea oarbă a întâmplărilor?

CARTELUL NEGRU

E noapte, e toamnă, drumul coboară în volute strânse, în stânga uriaşul perete de stâncă, în dreapta firul adânc şi prăpăstios al Prahovei. Predealul a rămas departe, Braşovul şi mai departe, până în Piaţa Obor a Bucureştilor mai sunt câteva ceasuri zdravene.

Autocamionul cu remorcă rulează pe asfaltul nocturn ca un bob pe o pârtie arhicunoscută, şoferul ştie fiecare zbârcitură din obrazul şoselei, fiecare curbă, fiecare fisură, autocamionul parcă pluteşte la vale ca un bolid fantomatic: face şi reface drumul acesta aproape zilnic, transportând legume şi fructe din bazinul generos al văilor carpatine până în buricul marelui târg al Bucureştilor.

Şoferul, Vasile Arnăutu, îşi cunoaşte de-acum destul de bine clienţii, grădinari vestiţi, gospodari cu palmele bătătorite – deopotrivă producători şi vânzători de mere, pere, cartofi, prune afumate, porumb…

Alături de şofer, doi bărbaţi: fraţii Artenie şi Tudor Prisecaru. Au casele gard în gard şi grădinile la fel. Muncesc împreună, recoltează împreună, vând împreună… Cu banii câştigaţi anul trecut, şi-au cumpărat tractor. Dacă vremurile vor fi bune, la anul îşi vor cumpăra şi autocamion. Artenie visează o fermă curată, mecanizată şi productivă regulat, pe orice anotimp, ca o uzină, aşa cum a văzut el într-o revistă colorată şi lucioasă, adusă de cineva tocmai din America.

Recolta de cartofi din anul acesta a depăşit orice pronosticuri, silozul e plin, curţile pline, fraţii Prisecaru au vândut deja până acum două autocamioane cu remorci. Acesta e al treilea. Ca să le vândă mai repede, au lăsat din preţ, au vândut sub preţul pieţii. Opt sute de lei kilogramul de cartofi? De ce-or ţine unii atât de strâns cu dinţii de preţ? Marfă e destulă. „De-ai dracu’?”, mormăia Tudor. „Să ia pielea de pe om”, îi răspundea ca un ecou Artenie. Cu cinci sute de lei kilogramul, au vândut primul transport într-o singură zi. Al doilea, la fel. Ce-i drept, se cam uitaseră chiorâş la ei nişte granguri spilcuiţi, gomoşi, care se vânturau de colo-colo prin piaţă, cu mâinile la spate, gulerul fulgarinului ridicat şi pălăria trasă adânc peste ochi, aşa ca detectivii ăia de prin filmele poliţiste. Ba, la un moment dat, cineva, măsliniu, de dincolo de tarabă le-a susurat fraţilor Prisecaru cuvinte otrăvite, şoapte lepădate cu o duşmănie grea: „Mă, o să daţi de dracu, dacă faceţi pe

şmecherii. Voi nu beliţi ochii la preţul cartofilor de pe-aici? Să moară mama, dacă nu sunteţi nişte proşti. Adio!”. Dar ce le păsase lor? Artenie şi Tudor îşi văzuseră mai departe de cântar, de cartofi, de clienţi, de preţ: cinci sute de lei kilogramul…

Noaptea aceea era neagră ca iadul, autocamionul cu remorcă şerpuia ca o nălucă de-a lungul serpentinelor din asfalt, Vasile Amăutu răsucea reflex volanul, cunoştea drumul ca-n palmă, îşi făcea socoteala că spre miezul nopţii vor ajunge în Piaţa Obor, alături, în dreapta lui, fraţii Prisecaru moţăiau toropoţi de oboseală, de căldura cabinei, de zumzetul rotund şi monoton al motorului.

De jur împrejur, noaptea şi pereţii stâncoşi ai munţilor şi firul capricios al Prahovei. Şi deodată, întunericul nopţii şi piatra munţilor şi apa Prahovei se luminară apocaliptic de o năpraznică sclipire, un fulger imens izbucni de sub pântecele autocamionului, despicându-l şi pulverizându-l în văzduh, aerul se sparse într-un tunet uriaş, huietul exploziei răscolind prelung cerul şi pământul acelei cumplite nopţi de toamnă târzie…

* * *

Iancu Procopie fusese procuror pe vremuri, apoi, dat afară pentru nişte martrapazlâcuri, ajunsese avocat. Clientelă puţină, bani puţini, speranţe multe.

Separanţele i s-au împlinit în vremurile mai de pe urmă, pătrunzând, făcându-şi loc cu coatele, cu ghiarele şi cu dinţii, în lumea subterană a afacerilor interlope: trafic de influenţă, corupţie, şantaj, mărfuri de contrabandă, speculă.

Mai târziu, a pus ochii pe piaţa de legume şi fructe: o veritabilă mină de aur, pentru un tip întreprinzător, fără scrupule, viclean şi dur. Şi-a creat o reţea de gorile gata să execute orbeşte orice poruncă, o organizaţie de tip mafiot, câştigul era fabulos, Iancu Procopie controla preţurile, strângea dările, pentru ochii autorităţilor îşi întocmise firmă privată modernă, onorabilă, cu SRL în coadă: Societatea de Marketing „Aurora”.

A ajuns milionar. Multimilionar. Şi-a cumpărat un rând de case la şosea şi apartament cu scară interioară în centrul civic. Sediul firmei – modest, obscur – se afla peste drum de Piaţa Obor: de fapt, cartierul general al tenebroaselor sale afaceri.

Pe nevastă-sa, Aurora, a pus-o în fruntea unui atelier de jucării: toată

lumea are copii, toată lumea cumpără jucării. O parte însemnată din averea lui Iancu Procopie se trage din atelierul de jucării al Aurorei.

Fata, Suzana, ţine un cabinet particular de cosmetică şi coafură. Nu s-a măritat, şi nici n-are de gând, deşi duce în spinare peste treizeci de ani. Treaba ei, numai bani să facă. Şi face.

În casa lui Iancu Procopie, toată lumea face bani. Toţi, în afară de Valentin, mezinul familiei. Cu toate că Valentin a împlinit de curând frumoasa vârstă a sfertului de veac, a rămas un ilustru neîmplinit.

Slăbuţ, pirpiriu, palid, cu fruntea înaltă şi ochii inundaţi de apele unei nesfârşite melancolii, cu gesturile moi şi vorba domoală, Valentin Procopie trăieşte claustrat într-un spaţiu oniric, de vis şi contemplare şi renunţare la patimile existenţei, la bucuriile şi suferinţele şi izbânzile vieţii de zi cu zi, eşuând şi zidindu-se într-o lume bizară, imponderabilă, unde nimeni din familia lui nu mai avea acces.

Acesta era singurul necaz al lui Iancu Procopie, unica lui durere, ca o rană etern purulentă. Tributul de nenorocire. Valentin era piatra de moară pe care Iancu o târa după el pretutindeni. Blestemul care se abătuse asupra neamului său. La ce bun toate izbânzile sale? La ce bun toată imensa lui avere?

Iancu Procopie îl ura pe Valentin ca pe o boală incurabilă. Îşi umilea adeseori fiul nevolnic, zbierând la el, zgâlţâindu-l de pieptul firav, urlându-i în faţă că e un netrebnic, un vierme, un limbric care îi suge sângele şi puterea, un fătălău care în viaţa lui nu a spart un geam, n-a înjurat, nu s-a bătut cu nimeni, ci a vegetat în casa lui ca un parazit, ca o buruiană care creşte fără folos în viaţa omului. L-a dat la şcoală, n-a învăţat carte. L-a dat la meserie, nu s-a prins nimic de el. Şade toată ziua cu ochii în bagdadie şi ascultă muzică. „Mai bine ai da cu parul în capul nu-ştiu-cui, iar eu să lupt să te scap de puşcărie, decât să faci umbră pământului degeaba!”, ţipa ca scos din minţi bătrânul părinte, Valentin privindu-l impasibil şi calm şi absent…

* * *

Fusese o recoltă bogată de fructe. Risipă prin livezi. Mai ales de prune. Pârâiau crengile prunilor de atâta rod. Gospodinele făceau magiun. Gospodarii pregăteau cazanele pentru ţuică.

Nicolae Andriescu şi nevastă-sa, Maria, nu făceau nici magiun, nici ţuică.

Ci prune afumate, era specialitatea lor. Prunele afumate de Andriescu erau binecunoscute în multe din pieţele bucureştene. Anul acesta afumase toată recolta de prune. Piaţa mergea bine, omul mai lăsase din preţ, în câteva zile vindea o furgonetă de prune afumate. Din satul lui până la Bucureşti erau treizeci şi cinci de kilometri. Închiria o furgonetă din Capitală, o încărca cu prune afumate, se suia lângă şofer, pleca, o descărca în piaţă. Nevastă-sa venea cu maşina mică, ajungea înaintea lui, căuta locul potrivit, plătea taxa legală, între timp sosea şi el, descărcau, în câteva zile vindeau toate prunele…

După câtva timp, într-o seară, vine un tip negricios, curăţel, elegant, cumpără un kilogram de prune, plăteşte cinstit, iar când să plece îi aruncă lui Nicolae Andriescu o privire grea şi rece, şi spune aşa, într-o doară, că prunele afumate sunt o marfă perisabilă, pretenţioasă, gingaşă chiar, pentru că se pot pune peste ele cine ştie ce prafuri sau alte mizerii, ori poate pica din greşeală nişte motorină peste ele şi gata dezastrul, deci, trebuie bine păzite şi protejate, paza asta însă se plăteşte, costă, totuşi e un preţ care se poate negocia, el, domnul Nicolae Andriescu, cam cât ar fi dispus să plătească pentru a i se asigura *protecţia necesară*?

Andriescu a înţeles iute despre ce anume este vorba, are mâna grea şi e un bărbat cât un munte, a ridicat fulgerător braţul peste taraba cu prune afumate, şi l-a înhăţat de guler pe spilcuitul ăla de hoţoman şi mafiotul dracului, săltându-l cu uşurinţă deasupra capului şi prăbuşindu-l de-acolo ca pe un sac de cărbuni, strigându-i cu o furie deloc cenzurată: „Nenorocitule, să piei din faţa mea, că te omorî”. Tipul şi-a cules grabnic ciolanele de pe jos, a dispărut ca din puşcă şi de-atunci nimeni nu i-a mai zărit obrazul prin piaţă…

Nicolae Andriescu se gândeşte acum la toate aceste lucruri – trist şi îndurerat şi înspăimântat – aşteptând pe culoarele Spitalului de Urgenţă vestea că nevastă-sa, Maria, se află în afara oricărui pericol…

Aseară, veneau ca de obicei, cu furgoneta plină cu prune afumate, la piaţă. Înăutru, el, nevasta şi şoferul. Maşina mică avusese bateria descărcată, aşa încât nevastă-sa se suise lângă el, în furgonetă. Pe drum, au oprit la bariera de cale ferată. De jur-împrejur, pustiu şi tăcere. I-a ajuns din urmă un autoturism Aro, a oprit, au coborât din el patru bărbaţi cu ciorapul tras peste faţă şi au tăbărât cu bâtele asupra lor. El şi şoferul furgonetei au scăpat doar cu capetele sparte, Maria avea însă coloana vertebrală frântă. Bătăuşii ăia au ridicat bariera şi au dispărut în noapte, nu înainte de a azvârli un bidon cu

motorină peste prunele afumate…

Lui Nicolae Andriescu nu-i mai pasă de nimic acum, nici de viaţa lui, nici de munca lui, nici de casă, nici de nimic. Un singur gând îl terorizează: Maria! *Va* scăpa Maria cu viaţă?

Iar când medicul de gardă, ieşind din sala de operaţii, îi surâde obosit şi victorios, omul acela înalt cât un munte începe să plângă încetişor, ca un copil, îngenunchează apoi şi sărută mâna sfântă şi salvatoare a medicului…

* * *

În casele de la şosea ale lui Iancu Procopie, fost avocat, în prezent patronul Societăţii de Marketing „Aurora”, mare petrecere mare. Înăuntru, numai lume bună: prieteni, rude, parteneri de afaceri. Motivul zaiafetului – ziua de naştere a domnului Iancu Procopie.

Salonul uriaş de la parter este plin. Se discută, se mănâncă, se bea, se toastează în sănătatea patronului. Gesturile convivilor nu sunt numai de urare, dar şi de ploconire şi smerenie în faţa bossului. Pentru că, Iancu it *tepadrele* onorabilei familii, născută din lumea interlopă a Be’iilor, punându-şi însă manşete scrobite, papion şi zâmbet rafinat în colţurile gurii…

Atmosfera e selectă, muzica aleasă cu grijă, interiorul opulent. Noii îmbogăţiţi de după Revoluţie nu-şi mai ascund averea. Râsete, bancuri, dansuri moderne, casete video cu filme sexi.

Şi deodată, prelung, melodios, ca un sunet de harpă „antică, soneria de la intrare. Câteva secunde mai târziu, în salonul de petrecere îşi face apariţia un bărbat durdului, blond, într-un pardesiu elegant, gri-fer, cu pălăria în mână, salutând curtenitor pe toată lumea.

Apoi, s-a îndreptat ţintă spre domnul Iancu Procopie, în capul mesei, i-a cerut permisiunea să-i fie acordate câteva clipe de linişte, de ascultare, amfitrionul l-a privit curios, aferat, a aprobat din cap, omul cu pardesiul gri-fer şi-a aşezat pălăria pe spătarul unui scaun şi a început să vorbească:

— Domnule Iancu Procopie, doamnelor şi domnilor, îngăduiţi-mi să mă prezint. Sunt căpitanul de poliţie Andrei Zavera. Nu, nu trebuie să vociferaţi, vă rog, şi nici să-mi amintiţi, cu titlu de inhibare, relaţiile dumneavoastră suspuse. Vă recomand să vă abţineţi, cu aceeaşi demnitate pe care o afişaţi în toate demersurile dumneavoastră oficiale. Ţin să vă anunţ că am ordin legal de

percheziţie şi mandat de arestare pentru cel puţin jumătate din persoanele de faţă. Asta ca să fie clar de la bun început pentru ce am venit aici şi acum.

Am pe birou, de câteva luni, un dosar penal pe care am scris *Cartelul negru*. A fost unul din cele mai grele cazuri din cariera mea de criminalist. Dacă nu în seara aceasta, mâine sigur îl voi încheia, voi pune concluziile de învinuire şi-l voi înainta procuraturii.

Pe asasinii fraţilor Artenie şi Tudor Prisecaru, precum şi ai şoferului Vasile Arnăutu, acolo, pe defileul din Valea Prahovei, i-am descoperit, îi voi aresta în seara asta, aici, în prezenţa dumneavoastră.

I-am descoperit, de asemenea, şi pe cei patru bătăuşi de profesie, care i-au atacat pe Nicolae Andriescu, pe nevastă-sa şi pe şoferul furgonetei cu prune afumate. Din bătaia aia, Maria Andriescu va rămâne infirmă pe viaţă. Şi pe ei îi voi aresta, tot astă-seară şi tot aici. Vă rog, nu încercaţi să părăsiţi în forţă sau pe furiş această casă, pentru că nu aveţi nicio şansă.

Deci, pe aceşti oameni, cel puţin în ultima săptămână, îi puteam aresta oricând. Nu eram însă sigur că prin ei voi ajunge la capul bandei, la şeful acestor ticăloşi. Nu ştiam cine este creierul *Cartelului negru*. Asta până astăzi, când am primit o casetă video care, pur şi simplu, m-a năucit prin acurateţea ei demascatoare. Nu ştiu cine a înregistrat-o. Nu ştiu cine mi-a trimis-o. La poarta poliţiei a fost lăsată de un copil de şase-şapte ani, care primise de la un domn necunoscut un comision destul de gras, ca să ne-o aducă. Nu sunt înregistrate pe ea decât zece minute. Vă rog, aşteptaţi un moment!

Şi, cu mişcări de expert, căpitanul de poliţie Andrei Zavera introdusese caseta într-unul din videocasetofoanele salonului, ecranul monitorului se aprinse brusc, apoi apăru o uşă, pereţii, ferestrele, toată camera şi în cameră un grup de personaje pe ambele laturi ale unei mese lungi. În capul mesei, şeful: Iancu Procopie. Iar ceea ce le spunea el acelor oameni, ceea ce le cerea şi le poruncea el, nu se putea măsura decât în ani lungi şi grei de puşcărie…

Videocaseta s-a terminat, ecranul monitorului s-a stins, căpitanul Andrei Zavera îşi roti privirea tristă pe deasupra acelei lumi false, din care primejdia morţii se putea întrupa oricând, şi peste tăcerea aceea ca de cavou bântuit de stafii se auzi deodată glasul suav, aproape feciorelnic, al lui Valentin Procopie, privindu-şi candid şi triumfător părintele sugrumat de o spaimă nebună:

— Tăticule, acum să te văd cum lupţi să scapi de puşcărie, pentru că eu ţi-am dovedit, de astă-dată, că nu sunt un limbric şi că nu fac degeaba umbră

pământului…

SARCOFAGUL DE CRISTAL

L-am cunoscut pe omul acela straniu, într-o împrejurare la fel de stranie. Un prieten comun – vitriolicul gazetar Nae Buzescu – ne-a adunat la doamna Bragadiru, o doamnă trecută zdravăn chiar şi de vârsta a treia, cam aiurită, cam trăsnită, fostă actriţă la un teatru din provincie, acum pensionară şi specialistă în ştiinţele oculte.

Nae m-a sunat la telefon, în stilul său sec, bulevardier: „Mă băiatule, vrei să vezi ce n-a văzut Parisu? Dacă da, mâine luăm împreună *faivoclocul* la madam Bragadiru, pe Calea Moşilor, 245-bis. La fără zece, ne vedem în faţa blocului. Pa!” Şi a dispărut brusc de pe fir, de parcă i-ar fi smuls cineva microfonul de la gură.

A doua zi, fix la cinci fără zece, eu – căpitanul de poliţie Andrei Zavera – făceam trotuarul pe Calea Moşilor, ne-am întâlnit, Nae avea o privire conspirativă, ne-am dus la madam Bragadiru. Acolo, aerul de cavou. Lumină puţină, aer puţin, oameni mulţi. Am aflat cu stupoare că urma să participăm la o şedinţă de spiritism. Numai Nae putea fi în stare de aşa ceva. Privirii mele de asasin, i-a răspuns cu câteva şoapte suave: „Dragule, fără violenţe. Aici suntem în lumea spiritelor. Ia uită-te la mutrele astea din jurul nostru!”. Şi, cu un surâs angelic, mi-a deturnat întreaga atenţie către alte direcţii.

Într-adevăr, de jur împrejurul nostru figuri demne de pana unui mare maestru. O lume bizară, alcătuită parcă din altă materie, venită din alt spaţiu, coborâtă din alt timp, ieşind către noi dintr-un alt labirint al vieţii, o lume paralelă cu noi şi invizibilă, despre existenţa căreia citisem până atunci tot felul de poveşti absurde, dar pe care de fapt n-o văzusem niciodată. Şi, neîntâmplându-se să fie la faţa locului nicio pană de mare maestru, mă opresc aci cu descrierea, restul imaginaţi-vă şi dumneavoastră…

Din grupul acela misterios şi select de oameni, eu nu voi desprinde decât un singur exemplar, un bătrân ilustru, trecut de şaptezeci de ani, slăbuţ, mărunţel, privire albastră, penetrantă, cu părul vâlvoi, şi aspru, şi alb, ca o flacără de magneziu, unul dintre marii specialişti în fenomenele paranormale: profesorul Amadeus Dumitrana. Acolo ne-am cunoscut, la madam Bragadiru, la şedinţa ei de spiritism, acolo ne-am împrietenit, făptura bătrânului profesor exercitând asupra mea o teribilă fascinaţie.

Profesorului îi plăceau cu osebire plimbările lungi, în serile târzii de

toamnă, plimbări mirifice, ca nişte evadări dintre zidurile cetăţii, ca o fugă nebună şi neîntreruptă către un alt tărâm, în care omul, ca o sferă de foc, ca un glob de inteligenţă pură – aşa cum mi-l descrie mie Amadeus – gravitează în jurul lui Dumnezeu, aproape, tot mai aproape, până la identificare. Aceasta va fi suprema cunoaştere de sine a omului, îmi perora lângă umăr, sublim şi convingător şi astral, bătrânul profesor. Pentru că numai cunoscându-şi uriaşa putere, omul se poate apropia cu adevărat de Dumnezeu, până la contopire, Dumnezeul meu nefiind Dumnezeul acela banal din religie, ci însăşi puterea divină, puterea. Inteligenţei universale, concentrarea aceea fantastică de energie dirijată, care se gândeşte pe sine, şi se construieşte pe sine, iradiind viaţa, sub o formă sau alta, în întregul univers…

Alteori, desfăşuram interminabile discuţii lângă o ceaşcă de cafea, eu îndoindu-mă de fiecare dată de argumentele profesorului, el întărâtându-se şi mai mult în osârdia lui de a mă lua şi pe mine în călătoria aceea rotitoare, ameţitoare, către Dumnezeu.

Casa bătrânului profesor Amadeus Dumitrana era bătrână ca şi el, zdravănă ca şi el, şi plină de mistere asemenea amfitrionului. Era o vilă construită pe la începutul veacului, stil sobru, greu, aproape mohorât, ziduri groase din piatră cioplită, feroneria simplă, ferestrele înguste, cerdacul subţire ca o mustaţă de apaş, acoperişul. Sclipitor, gardul înalt, porţile mari, curtea şi grădina din jurul casei pline de arbori trufaşi, bătrâni şi ei, iar între arbori crucea unui mormânt peste care a trecut aproape o jumătate de veac.

Salonul în care ni se destrămau nopţile, în aventuroasele noastre discuţii pe traiectorii oculte, era el însuşi opera unui spirit veşnic neliniştit, în căutare de întrebări şi răspunsuri, de simboluri sacre şi miraculoase puteri, în tentativa demiurgică de a stabili graniţa dintre normal şi paranormal. De-a lungul pereţilor, ori atârnate de tavan, ori înşiruite pe rafturile imensei biblioteci, ori aşezate aiurea, de peste tot te-nconjurau statuete japoneze, amulete aborigene, talismane din Australia, măşti din Africa, înscrisuri tibetane, figurine chinezrşti, o colecţie de noduri marinăreşti, vopseluri pentru tatuaje, o altă colecţie de bumeranguri din Sumatra, cărţi rare, arme rare. Iar în mijlocul salonului, ridicat pe un piedestal din lemn, un uriaş obiect din cristal masiv, asemănător unui sicriu, din interiorul căruia iradia o formă întunecată, fusiformă: *sarcofagul de cristal*.

Cum de reuşise profesorul Amadeus Dumitrana să achiziţioneze atât de

bizare lucruri, într-o viaţă de om, va rămâne pentru mine de-a pururi un desăvârşit mister.

Adeseori, profesorul îmi surprindea privirea, deopotrivă uimită şi plină de admiraţie, asupra acelor eterogene lucruri, şi atunci glasul său căpăta accente triste, grave, semn că nu pricepusem eu prea multe chestii din toate explicaţiile savante, motivaţiile şi peroraţiile domniei sale.

— Priveşti cu prea multă uşurinţă în jurul tău, îmi spunea profesorul îngândurat. Vezi doar forma obiectelor şi te gândeşti doar la efortul celor ce le-au creat sau poate chiar la destinaţia pe care oamenii au dat-o lucrurilor făurite de ei. Dar te-ai gândit vreodată că toate aceste obiecte disparate pot comunica între ele, se pot afla, unele faţă de altele, într-un anume echilibru, într-o anume armonie? Bunăoară, dacă muţi statueta asta de jad, de pe raftul bibliotecii, să zicem, pe pervazul ferestrei, eşti sigur că între aceste obiecte va mai fi acelaşi echilibru ca înainte?

Bătrânul profesor mă privea ţintă, interogativ, iar eu nu ştiam ce să răspund. Era nebun profesorul? Nebunul eram eu?

Într-una din serile noastre târzii, m-am hotărât să-i povestesc şi eu ceva profesorului, de fapt, o întâmplare poliţistă exotică, dar reală, prilej pentru mine să-i pot pune şi eu o întrebare cu care să-l încui, să-l pun pe gânduri, să nu-mi poată răspunde nici el mie, măcar o dată, cum nu-i putusem răspunde nici eu lui în atâtea rânduri până atunci.

Şi mă pune dracul să-i povestesc următoarea *întâmplare*:

— Undeva, într-un oraş, trăia retras un cuplu, un bărbat şi o femeie. Amândoi tineri, amândoi bogaţi – ea doctoriţă, el inginer, – amândoi serioşi, respectuoşi, oneşti, se iubeau pătimaş. O iubire ca un pojar, sau mai degrabă ca un laţ fierbinte, care e nesfârşită plăcere, dar şi nesfârşită durere, un laţ care te strânge până la sufocare. Iubirea tinerei femei era mai ales posesivă, cotropitoare, exclusivistă. Bărbatul a încercat în câteva rânduri, desigur cu gingăşie, cu precauţie, să se elibereze un pic, să se detaşeze de iubirea ei malefică, zadarnice intenţii, iubita lui devenise toată numai iubire. Ardea ca o torţă numai pentru iubirea ei, neadmiţând nicio clipă iubitului să evadeze din infernul acela dulce şi devorator…

Se-nţelege că lumea din jur nu descifrase încă drama lor intimă, dimpotrivă, îi admira, gratulându-i cu părerile ei măgulitoare. Lumea din jurul lor a explodat de spaimă abia când s-a produs *crima*: într-un acces nebun de

gelozie, tânărul bărbat şi-a ucis nevasta, apoi a ciopârţit cadavrul, îngropându-l aiurea, nefiind găsit niciodată. Providenţa a făcut, însă, ca în portbagajul maşinii ucigaşului să fie descoperit braţul stâng al victimei, secţionat din cot, pierdut, înfăşurat între pliurile prelatei boţite, azvârlite în acel portbagaj. Dovada era indubitabilă. Dacă lanceput tânărul bărbat îşi negase cu o încăpăţânare oarbă fapta criminală, după descoperirea braţului însângerat din portbagajul maşinii sale a intrat într-o tăcere de moarte. N-a fost condamnat la moarte pentru faptul pur şi simplu că pedeapsa cu moartea fusese abolită. Dar a luat 25 de ani puşcărie. Maximum prevăzut de lege.

Ei bine, omul face 25 de ani de închisoare, este liberat, se stabileşte în alt oraş, are acum alt chip, alte preocupări, nu-l mai cunoaşte nimeni, cine să-şi mai amintească de el?

După câţiva ani, se duce la poliţie şi anunţă lapidar: „Mergeţi în strada cutare, la numărul cutare, unde veţi găsi o doamnă în vârstă cu braţul stâng retezat din cot, este nevastă-mea, am împuşcat-o mortal exact acum o oră. Acesta este pistolul din care lipsesc trei gloanţe pe care le veţi găsi în trupul acelei femei. Rămân la dispoziţia dumneavoastră”.

Poliţiştii-l privesc stupefiaţi, dar se duc la adresa cu pricina, verifică semnalarea, se confirmă, omul e arestat.

— Întrebarea care se pune acum, domnule profesor, m-am adresat eu aşa, cam de sus, lui Amadeus Dumitrana, este următoarea: Mai poate fi pedepsit un bărbat pentru crima de omor cu premeditare, săvârşită asupra soţiei sale, de vreme ce cu aproape treizeci de ani în urmă a mai fost pedepsit exact pentru aceeaşi faptă şi şi-a executat deja pedeapsa? Intră această întâmplare sub incidenţa paranormalului sau nu?

Profesorul Amadeus Dumitrana era profund tulburat. Pălise îngrozitor. Nu-l mai simţisem atât de tulburat niciodată. Nu mi-a răspuns imediat. S-a ridicat, s-a plimbat cu gânduri pierdute prin imensul salon, a mângâiat în trecere, cu un gest de o uluitoare tandreţe, suprafaţa rece şi translucidă a sarcofagului de cristal, apoi s-a reaşezat alături, lângă mine, în celălalt fotoliu, gemând uşor, aşa cum numai marii bătrâni ştiu să-şi lepede gândurile grele şi negre ca pământul.

— Da, da, l-am auzit eu târziu, cu iubirea nu-i de joacă. Pentru că iubirea însăşi, atunci când e într-adevăr scânteie din marea iubire universală, se află sub semnul paranormalului. Iubirea produce cele mai aberante mutaţii în

comportamentul uman, pe care nu le poate explica nimeni. Dintr-o iubire se poate ivi un călău, un înger, sau chiar Dumnezeu însuşi. Iubirea nu lucrează cu elemente logice. Motivaţiile ei ţin întotdeauna de resorturi imponderabile, incontrolabile. Cele mai mari tragedii ale lumii s-au născut din iubire. Gesturile cele mai tandre ale omului, dar şi cele mai cumplite au fost plămădite tot din magma iubirii. Şi nu mă refer deloc la iubirea ca posesiune sexuală. De altfel, un raport sexual nici nu e iubire. El se poate consuma intrinsec fenomenului, ca iubire, dar şi în afara lui. Mă refer la iubirea ca iubire în sine, iubire pură, totală, deplină, la iubirea ca fenomen paranormal. Şi îmi amintesc o întâmplare veche, foarte veche, pe care ţi-o voi povesti ca răspuns la întrebarea dumitale. Să ştii că n-am mai povestit-o nimănui, niciodată. Ureche de om n-a mai auzit de la mine această tristă poveste. Sunt om bătrân, foarte bătrân, cine ştie cât o mai duc, şi vreau să-nţelegi din toată prietenia noastră şi din toate vorbele noastre un lucru de o monstruoasă simplitate: că omul atinge culmile spiritului său numai în zona paranormalului, restul nefiind decât animalul normal, care mănâncă, doarme, se-nmulţeşte, munceşte, ridică cetăţi pe care le dărâmă singur, construieşte societăţi pe care singur le spulberă, învârtindu-se nu pe o spirală deschisă, ci într-un imens cerc vicios. Aminteşte-ţi de *Sisif*. Spiritul singur are acces la spirala deschisă. Asta să n-o uiţi niciodată. Şi acum, iată povestea pe care ţi-am promis-o.

A existat, cândva, demult, tare demult, o familie bogată, cuminte şi iubitoare: tata, mama şi doi copii, doi băieţi cât un degetar. Era linişte-n casa lor, era bine, era armonie. Dar deodată, pumnul orb al destinului s-a abătut năpraznic asupra lor: casa boierească în care locuiau, construită din lemn masiv, ca pe vremuri, a luat foc, în pârjol pierind tatăl şi unul din băieţi. A fost jale mare. Ajutată de neamuri, mama a reconstruit casa, era tânără mama, abia împlinise douăzeci şi cinci de ani, băiatul avea şapte anişori, a refăcut casa din piatră şi din fier, să n-o mai atingă blestemul focului. În suferinţa ei nemărginită, tânăra mamă nu s-a mai recăsătorit, dedicându-şi toată iubirea şi viaţa şi speranţele unicului ei copil. Se născu astfel, cu vremea, între mamă şi fiu, o iubire ciudată, adâncă, fierbinte, discreţionară, o pasiune maladivă, deloc viscerală, era desigur iubire maternă, era desigur iubire filială, fără absolut niciun interes sexual, dar cu atât mai pur, şi mai tiranic, şi mai covârşitor era sentimentul iubirii dintre mamă şi fiu. Nu puteau trăi decât împreună, alături clipă de clipă. Ceasurile cât copilul se afla la şcoală erau ceasuri de chinuri

năucitoare pentru amândoi. Mama şi-a retras copilul de la şcoală şi a tocmit învăţători pentru acasă…

Au trecut ani, băiatul creştea greu, era prea firav la trup, la sănătate, slăbiciune compensată însă printr-o inteligenţă diabolică, precoce.

Anii maturităţii copilului I-au găsit strâns înlănţuit de fiinţa mamei. O visa etern, era icoana tuturor gândurilor lui, o dorea veşnic în preajma lui, să-i audă glasul, să-i simtă pasul uşor, să-i descifreze prompt orice dorinţă cu o clipă mai devreme. Mama îi răspundea cu aceeaşi iubire maternă din copilărie. Şi totuşi, la un moment dat, tânărul nostru domn a observat la mama lui mici schimbări comportamentale, apoi, îngrozit, şi-a dat seama că în viaţa mamei sale pătrunsese un alt om. Un alt bărbat. A-ntrebat-o pe maică-sa franc, despre ce este vorba, şi tot franc a primit răspuns că uite, dragul meu, eşti de-acum băiat la douăzeci de ani, om în toată firea, eu încă n-am împlinit patruzeci, sunt încă tânără, am întâlnit un bărbat de seama mea, văduv şi el, boier şi el ca şi noi, om cu mare vază în oraş, m-a cerut de nevastă, i-am spus să mai aştepte puţin, că eu vreau, dar că trebuie să te întreb şi pe tine. Tu ce zici? În clipa acelei întrebări, mama şi-a semnat sentinţa de condamnare la moarte. Fiul a fost de acord, apoi, după o săptămână, i-a făcut mamei cadou o sticlă de şampanie franţuzească, s-o bea mâine cu viitorul ei soţ, în semn că el este de acord cu căsătoria lor. Mama a luat sticla, zurlie de fericire, s-a dus la boierul acela văduv, au băut împreună fericiţi că se vor căsători în curând, şi au murit fericiţi câteva clipe mai târziu: şampania fusese otrăvită cu celebra *cianură de potasiu*. Otravă neiertătoare. Asasinul – fiul preaiubitor, care nu putuse suporta gândul că mama lui nu-i va mai aparţine în exclusivitate de-acum încolo. Şi nu putea supravieţui acestei ruperi. Supravieţuirea lui nu avea decât un singur preţ: *moartea*. Adică, aducerea mamei sale în starea de obiect de care să poată dispune oricând, de care să nu-l mai poată despărţi nimeni, niciodată.

— Mormântul din grădina casei? am murmurat eu, alb ca varul, cotropit brusc de o spaimă nebună.

— Acolo ştie tot târgul că este îngropată mama, la dorinţa mea expresă, în urmă cu mai bine de o jumătate de veac, mi-a răspuns bătrânul profesor cu glas uscat, cu priviri coborâte în pământ. A fost jale mare atunci în tot oraşul. Închipuie-ţi, doi oameni care se iubeau, dar, din motive neştiute niciodată de nimeni, sinucigându-se cu şampanie franţuzească otrăvită. Eternele taine ale iubirii. Bărbatul acela a fost îngropat de neamurile lui, eu mi-am îngropat

mama, dar nu în grădina cu pomi, ci în sarcofagul acesta de cristal, închis ermetic, pentru veşnicie, ca o flacără ce nu se va stinge decât o dată cu sufletul meu…

Se lăsase o tăcere grea între noi, paralizantă, gândurile mele toate aveau un singur strigăt poruncitor: fugi, pleacă de aici, fugi cât mai repede, pleacă aiurea şi cât mai departe’ Eram însă incapabil să fac vreun gest.

Profesorul Amadeus Dumitrana îşi ridicase spre mine ochii lui albaştri şi blânzi, de o limpezime extraordinară, îmi căută privirea şi, găsind acolo sprijin pentru întrebările lui, mi se destăinui simplu şi inocent cu glas de copil bătrân:

— Sunt un asasin? Sunt un nebun? S-o fi ucis chiar eu pe mama? Să se fi sinucis ea însăşi, împreună cu iubitul ei, din cauză că eu n-am fost de acord cu căsătoria lor? Să producă iubirea asemenea mutaţii monstruoase în cugetul oamenilor, în faptele lor? Mă tem, dragul meu, că răspunsul nu mă va găsi pregătit niciodată, niciodată…

MESAGERUL MORŢII

9

Andrei Caramarin are toate motivele să fie mulţumit: are casă, are maşină, are bani. E cineva. Inaine de Revoluţie, era un nimeni. Un pârlit de vânzător la aprozarul din Berceni, slab, jegos, cu unghiile crăpate, mirosind veşnic a murături şi cartofi stricaţi. Cu ani în urmă, plecase de acasă, din Oltenia, dintr-un sat – uitat de Dumnezeu între două dealuri sterpe, sărăcia îi poruncise: fugi, pleacă, dispari din locurile astea blestemate, du-te şi încearcă-ţi norocul aiurea, altfel mori! Plecase. De fapt, toţi tinerii din sat fugiseră încotro văzuseră cu ochii, să scape de sărăcie. De foame. Pentru că nimic nu te umileşte mai mult decât foamea. Spaima de foame e mai cumplită decât spaima morţii. În faţa morţii, poţi sta drept, foamea te înconvoaie până la umilinţă. Pământul, ăla cât era, mult-puţin, le ajungea, îl luase *colectiva*, apoi trecuse la *Gostat*, statul plantase nişte pomi pe pământul lor, pomii muriseră înainte să rodească, oamenii mureau de foame. Atunci plecase şi el, lăsând în urmă satul aproape pustiu şi o copilărie la fel de pustie…

Andrei Caramarin ajunsese la Bucureşti, un consătean pusese vorbă bună pentru el, i se dăduse o lopată şi, timp de doi ani, descărcase şi încărcase

cărbuni într-un depozit uriaş. Strânsese ban peste ban, plătise un peşcheş gras cuiva şi trecuse de la depozitul de cărbuni, la un depozit de legume şi fructe. Era altceva. Şi iarăşi strânsese ban peste ban, şi iarăşi plătise unui mahăr de pe la birourile de sus, şi astfel, după încă trei ani de lopată, ajunsese vânzător de aprozar.

Aşa l-a prins Revoluţia din Decembrie: vânzător la la aprozarul din Berceni. Nu s-a dus în piaţă, n-a strigat „jos”, n-a urlat „huo”, n-a cântat „ole, ole”. N-a făcut nimic din toate acestea, ci, cu spiritul său practic, înţelegând că ceva fundamental s-a răsturnat în ţara asta, s-a urcat în primul autobuz şi s-a dus direct în cartierul Primăverii. A ochit o vilă mai arătoasă, cu santinelă înarmată în poartă, s-a apropiat de santinelă, l-a întrebat cu glas sălbatic: „Eşti cu Revoluţia?”, răcanul a căscat ochii năuc la el, Andrei Caramarin i-a smuls automatul din mâini şi a intrat în casă, slobozind câteva rafale în pereţii lambrisaţi. Apoi, a plecat cu o casetă diplomat în mâini, i-a înapoiat soldatului arma şi a dispărut în mulţimea de gură-cască de la porţile vilei. Pentru el. *Revoluţia* se terminase. Era de-acum un om bogat. În numai câteva minute, strânsese în caseta aia sute de milioane…

Şi-a tocmit avocat să-i ţină socoteala legilor, şi-a făcut firmă particulară, a editat un ziar pornografic, câştigul nu era prea mare; a pus apoi pe picioare o consignaţie, dar concurenţa era strivitoare. Mai târziu, i-a venit ideea organizării unei mici făbricuţe de marochinărie, perii, împletituri şi încălţăminte, folosind mâna de lucru a handicapaţilor. Toată lumea se îmbulzea pe atunci, era un fel de modă chiar, să-i ajute pe handicapaţi cu bomboane, cu haine, cu televizoare color. El le oferea ceva cu mult mai de preţ: sentimentul că sunt utili societăţii. Şi i-a pus să muncească în proaspăta lui făbricuţă. De fapt, un atelier compus din patru mari încăperi, deasupra cu o firmă strălucitoare: „AMI-SRL”. Adică, Atelier de Marochinărie şi încălţăminte, Societate cu Răspundere Limitată.

De peste un an de zile, atelierul lui Andrei Caramarin merge cu toate pânzele întinse. Are aproape o sută de salariaţi, piaţa absoarbe tot ce produce, de câteva luni a trecut şi pe export, profitul este enorm.

Cum să nu fie mulţumit Andrei Caramarin? E patron, şi-a cumpărat casă şi maşină, are bani. A ajuns cineva. Gânduri de om mulţumit…

* * *

E noapte de iarnă, e târziu, e trecut de miezul nopţii, Andrei coboară scările unui bloc turn, n-a mai luat liftul, garsoniera Anei se află la etajul al doilea. Ana Lăzărescu este o domnişoară de 19 ani.

Crescută într-un cămin de copii handicapaţi, e surdă şi mută, dar de o inteligenţă ascuţită, subtilă şi de o frumuseţe răpitoare. Lucrează la birourile firmei AMI-SRL. Andrei şi-a făcut-o amantă, i-a cumpărat garsonieră, i-a dat slujbă onorabilă. Ana Lăzărescu s-a îndrăgostit însă de Andrei cu toată puterea şi puritatea vârstei sale. O idilă ascunsă, o relaţie de iubire ţinută la secret, ca atâtea şi atâtea mii de legături amoroase, neştiute decât de bunul Dumnezeu. Andrei coboară scările bloculuiturn, sus, la etajul al doilea, a rămas Ana, cu trupul ei vaporos, cu îmbrăţişările-i fierbinţi şi gemetele ei senzuale de animal flămând de iubire. Andrei este mulţumit, foarte mulţumit. A ajuns în stradă, maşina îl aşteaptă cuminte la bordură, deschide portiera, se urcă, demarează, porneşte în noapte către destinul lui. Undeva, pe o stradă centrală, opreşte în faţa unei case: e casa lui. Coboară, închide portiera elegantei limuzine şi se îndreaptă spre uriaşa poartă din fier forjat…

De unde a apărut omul acela nocturn în faţa lui? Ce vrea? Omul a întins către el palma deschisă, cu degetele răşchirate, stă aşa o clipă eternă, apoi palma se strânge pumn şi pumnul desenează pe canavaua întunecată a nopţii, cu mişcări fulgerătoare, o cascadă de semne scurte, retezate la numai o palmă de faţa lui. Andrei se înfioară de moarte, pentru că a înţeles subit, ştie exact ce înseamnă semnele acelea în limbajul surdo-muţilor: *sunt semnele morţii*. A fost ultimul gând limpede al lui Andrei Caramarin. Mesagerul morţii şi-a terminat discursul mut şi a lovit. Pumnalul necunoscutului nocturn i-a perforat inima, chiar în clipa acelui gând. A fost un singur gest, apoi căderea victimei, apoi fuga ucigaşului. În urma lor, noaptea ca o codoaşă bătrână, care ştie tot, dar se face că nu ştie…

* * *

Căpitanul de poliţie Andrei Zavera primise semnalarea fără niciun fel de surprindere: omucidere pe Strada Plopilor, la Nr. 18; victima – Andrei Caramarin; ucigaşul necunoscut.

De la o vreme, numărul infracţiunilor cu violenţă parcă explodase:

asasinate, violuri, tâlhării. Ori oamenii se înrăiseră, înnebuniseră, ori instinctul lor de conservare fusese anihilat, ori mecanismul de protecţie socială funcţiona din ce în ce mai prost. A patra variantă nu există! gândea abătut şi trist ofiţerul de poliţie. Parcă ne-am îmbolnăvit cu toţii de o răutate grea, de o duşmănie grea, îşi zicea căpitanul tot mai des în ultima vreme, privim unii la alţii ca nişte gladiatori gata-gata să se lupte între ei, pe viaţă şi pe moarte, pentru un gologan, pentru o bucată de pâine, pentru supravieţuire. Măcar dacă lupta ar fi în numele libertăţii, dar zadarnic, gladiatori vom rămâne toată viaţa, sclavi la curţile Puterii…

Căpitanul Andrei Zavera analiza datele preliminare ale cazului şi nimic nu se lega cum trebuie: un om a fost ucis în poarta casei sale, imediat ce a coborât din maşină; nu a fost jefuit, nu sunt urme de încăierare; arma – un stilet cu lama lungă şi foarte ascuţită; asasinul a lovit cu putere şi cu mână sigură, apoi a dispărut. De ce victima nu a ţipat, nu s-a apărat, nu a încercat să fugă? Ucigaşul nu a urmărit decât gestul răzbunării? Răzbunare pentru ce? Cine era şi ce avea de răzbunat asasinul? Nicio urmă, nicio probă, niciun semn care să conducă la identificarea criminalului…

Ucigaşul şi-a aşteptat victima în poarta casei? Se aflase împreună cu victima în autoturism, iar la coborâre, în urma cine ştie căror altercaţii, a ucis-o? A fost crimă cu premeditare? A fost spontană? Era ucigaşul un cunoscut de-al victimei? Prieten? Coleg? Partener de afaceri? Un necunoscut? Să fie, pur şi simplu, o crimă prin eroare? Ofiţerul de poliţie întâlnise nu puţine erori în cariera lui…

Înainte de a trece la constituirea cercului de suspecţi, căpitanul Zavera şi-a strâns, informaţie cu informaţie, toate datele despre victimă: puţine, foarte puţine.

Andrei Caramarin era născut la data de 17 aprilie 1964, în satul Ungureni, din judeţul Mehedinţi, avea încă şase fraţi, maică-sa murise, taică-său rămăsese singur în Ungureni, ceilalţi copii împrăştiindu-se prin toată ţara. Andrei singur ajunsese la Bucureşti, făcuse diverse munci necalificate, prost plătite, apoi brusc, după Revoluţie, devenise bogat, încercase mai multe afaceri, acum era patronul unui atelier de marochinărie, perii, împletituri şi încălţăminte, în care lucrau în exclusivitate handicapaţi, adică ologi, orbi, surdomuţi. Câştigul patronului era gras, îşi cumpărase vilă în centru şi maşină la scară. Era necăsătorit. Cam atât despre el. Cine să-l urască de moarte? Ce

păcat îngrozitor săvârşise Andrei Caramarin şi acum plătise pentru el? Ce poliţă achitase? Cine se răzbunase?

Din cercul relaţiilor, se detaşase ca suspecte câteva persoane. Fără prea mari speranţe, ofiţerul de poliţie le trecuse totuşi în agenda sa, contactându-le pe rând, audiindu-le, confruntându-le depoziţiile, lăsând lista deschisă…

Petre Suciu, fost măcelar, acum patron de Consignaţie, avusese nişte daraveri, mai demult, cu victima. Caramarin îl trăsese pe sfoară cu nişte marfă de la Istanbul, Suciu plătise, marfa se stricase, Caramarin se spălase pe pâini, deşi el fusese vinovatul. Suciu nu-l dăduse în judecată, dar îl ameninţase: „Mă, să mă ocoleşti, auzi, să nu dea dracul să-mi ieşi în cale, că te spintec, nenorocitule!”. Se ţinuse Petre Suciu de cuvânt? Avea alibi de beton armat. În noaptea crimei, se afla după marfă tocmai la Suceava. Să fi plătit pe cineva?

Alexandra Boldur, bucătăreasă, văduvă, patruzeci de ani abia împliniţi, frumuseţe robustă, sănătoasă, domestică. Fusese combinată, în ultimii trei ani, cu Andrei Caramarin. Femeia-l spăla, îl călca, îl hrănea, îl iubea. Asta până la Revoluţie, când Andrei, îmbogăţindu-se, a dispărut brusc din viaţa ei. Femeia l-a căutat, l-a găsit, i-a cerut socoteală pentru cei trei ani de iubire. De ce a părăsit-o ca un mitocan? I-a promis c-o ia de nevastă, iar acum, că s-a ajuns, îi pute a cratiţă, nu mai e de nasul lui? Andrei a înjurat-o, a plesnit-o peste ochi şi i-a făcut femeii brânci în stradă, strigând să nu-l mai caute, că pune un ţigan să-i dea cu paru-n cap dacă nu-i dă pace. Femeia l-a blestemat, din mijlocul drumului, în gura mare, au auzit toţi vecinii, să dea Dumnezeu să nu moară în patul lui, ci ca un câine, în stradă, pentru că şi-a bătut joc de sufletul şi de tinereţile ei, golanul dracului! Vedea-te-aş mort!”, i-a strigat bucătăreasa şi a plecat în lumea ei. Şi iată că, într-adevăr, l-a văzut mort. Căpitanul Andrei Zavera a chemat-o la morgă, i l-a arătat pe Andrei, i-a spus cum a murit, i-a cerut femeii explicaţii. Alexandra Boldur a început să plângă, s-a-nchinat creştineşte, declarând printre sughiţuri că nu şi-a-nchipuit niciodată că blestemul ei se va împlini, că atunci a zis şi ea, acolo, nişte vorbe de năduf, ca omul la necaz, pentru că s-a văzut părăsită şi ea l-a iubit pe Andrei, l-a iubit tare mult, şi încă-l mai iubeşte, şi nu i-a dorit moartea, ci au fost acolo doar nişte vorbe. Alexandra nu avea însă niciun alibi pentru noaptea crimei. Să fie implicată în moartea lui Andrei Caramarin?

Iusuf Harim, era al treilea şi ultimul suspect. Un turc dobrogean, comerciant, traficant de mărfuri exotice, fost agent comercial al victimei. El i-a

vândut pontul lui Caramarin despre atelierul de handicapaţi, el i-a făcut legătura cu cine trebuia, el i-a mijlocit încheierea contractului, Caramarin i-a promis că-l ia asociat, nu l-a luat, l-a lăsat simplu agent comercial. Iusuf s-a supărat şi a rupt legătura, jurându-se să-l dea în gât pe „ghiaurul” de oltean, care l-a plimbat cu preşul, l-a minţit, l-a înşelat, a rămas el singur stăpân peste handicapaţii ăia nenorociţi, nu-i nimic, turcu nu uită niciodată, turcu plăteşte-ntotdeauna. Să fi plătit Iusuf Harim preţul morţii lui Caramarin?

Alte piste către identificarea asasinului, căpitanul de poliţie Zavera nu avea. Nici Iusuf Harim nu avea alibi, pentru noaptea crimei, dar poţi aresta un om că nu are alibi pentru o poveste urâtă? Ce naiba, prezumţia de nevinovăţie încă ne mai apără de jocul orb al suspiciunii. Cine acuză, trebuie să dovedească.

Căpitanul Zavera nu poate dovedi însă deocamdată nimic. Are un mort pe tarlaua lui, nu are arma crimei, nu are mobilul crimei, nu-l are pe criminal. Ce ne mai poate spune un mort?

Vecinii lui Caramarin, cei câţiva prieteni, câţiva foşti colegi de muncă de pe la depozitul de cărbuni, de pe la aprozar, nu ştiau mare lucru. Adeseori, despre omul lângă care muncim, ştim atât de puţin: câteva clişee, lucruri banale, gesturi banale, gusturi banale şi atât. Dar omul, omul în realitatea lui intimă, obiectivă, particulară, cum a fost? Nimeni nu ştie! Nimeni nu răspunde! Toată lumea ridică din umeri. Aceştia suntem, trecem unii pe lângă alţii ca nişte umbre, ca nişte străini, ca nişte atomi care, deşi constituim un tot, adică lumea în care trăim, suntem totuşi atât de departe unii de alţii, încât nu ne cunoaştem nici între noi, nici pe noi înşine. Parcă am trăi fiecare în câte un ţarc cu ziduri ridicate până la cer…

Cu aceste gânduri s-a-ndreptat – pentru a câta oară? — căpitanul de poliţie către sediul firmei AMI-SRL, încercând să depisteze o fisură în taina ce-nconjura moartea patronului, întâmpina, însă, de fiecare dată, piedici imense. Din cei aproape o sută de salariaţi, numai treizeci şi unu puteau să vorbească, iar dintre aceştia douăzeci erau orbi. Deci, numai unsprezece oameni care putuseră auzi sau vedea ceva interesant şi, bineînţeles, puteau povesti ceea ce auziseră sau văzuseră. Adică, mai nimic. Nimeni nu ştia nimic. Nimeni nu văzuse, nimeni nu auzise nimic interesant despre viaţa patronului, despre moartea lui. Dar masa surdo-muţilor? Cum să pătrundă dincolo de tăcerea lor? Cum să păşească el peste pragul comunicării cu ei? Căpitanul Zavera auzise că

surdo-muţii dispun de un simţ aparte, un fel de al şaselea simţ, cu care sondează permanent lumea din jurul lor, şi, nu de puţine ori, depistează fenomene şi reacţii umane insesizabile omului normal. A încercat să discute, prin intermediul interpretului, cu câţiva dintre ei, cu alţii a-ncercat să comunice prin scris, s-a străduit să se apropie de ei, să-i înţeleagă, să creeze punţi de legătură. Ofiţerul de poliţie a descoperit, încet-încet, o lume extraordinară, inedită, o lume traversată de pasiuni adânci, de gânduri tulburătoare. Căpitanul Zavera a plonjat într-un univers de o formidabilă bogăţie interioară, în care spiritul – mut şi surd la lumea din afara lui – şi-a găsit un uriaş câmp de manifestare în şinele său, oglindindu-şi şi multiplicându-şi la nesfârşit culorile, nuanţele, puterea de pătrundere, de ardere şi purificare, putere la care spiritul omului normal nu are acces.

S-a uimit poliţistul de insolitele lui descoperiri, cazul la care lucra rămânea însă mai departe impenetrabil, cu porţile închise, inabordabil pentru soluţionare.

Un singur fir – subţire, foarte subţire, – a descoperit totuşi căpitanul Zavera, pe unul din drumurile lui în lumea surdo-muţilor: informaţia că Andrei Caramarin ar fi fost îndrăgostit de una din salariatele lui, o domnişoară surdo-mută, inteligentă, cultivată, frumoasă, care lucra la birourile firmei – Ana Lăzărescu.

Ofiţerul s-a interesat de Ana şi a aflat, nu fără uimire, că este internată în Spitalul de boli nervoase. Când s-a internat? De curând, mai precis, din ziua când la firmă s-a aflat de moartea patronului. Să fie vreo legătură? s-a întrebat căpitanul Zavera, şi a pus mâna pe telefon. De la spital i s-a comunicat că pacienta se află încă sub sedative, că a suferit un teribil şoc psihic, încă nu se ştie sorgintea şocului, deseară, poate şi mai bine mâine dimineaţă, îşi va reveni de sub puterea sedativelor, existând posibilitatea luării de contact…

A doua zi dimineaţă, căpitanul de poliţie Zavera s-a deplasat la Spitalul de boli nervoase, s-a dus la director, s-a interesat de starea Anei Lăzărescu, a rămas perplex: în cursul nopţii, pacienta s-a azvârlit în gol, de la etajul patru al clădirii, zdrobindu-se de caldarâmul de lângă peretele spitalului.

Vestea a picat ca un trăsnet, bulversând toate lucrurile din jurul cazului la care lucra. Ofiţerul de poliţie nu a făcut decât să constate starea de fapt, medicul legist redactase deja raportul de necropsie, procurorul confirmase sinuciderea. Ce mai era de făcut?

Ziua întreagă a trecut fără nicio perspectivă apropiată de elucidare a cazului. Câteva întrebări persistau aţâţătoare, complicând şi mai mult povestea. De unde avusese Ana Lăzărescu bani să-şi cumpere Garsoniera? Cine i-o mobilase atât de costisitor? Să fi existat între Ana şi Caramarin vreo relaţie secretă? Să nu se fi sinucis Ana? Să fie la mijloc mâna aceluiaşi ucigaş pedepsitor?

Cu aceste întrebări în cap, ofiţerul de poliţie se grăbea să închidă coperţile dosarului, să-l încuie în fişet, să se ducă acasă, era târziu, era seara târziu, când de la ofiţerul de serviciu i s-a semnalat că jos, la poartă, îl aşteaptă un bărbat surdo-mut, care doreşte să-i comunice ceva. Şi-a formulat cererea în scris şi aşteaptă să fie primit urgent de către domnul căpitan Zavera. Căpitanul a tresărit surprins, s-a gândit câteva clipe intens la toată istoria asta, apoi a ordonat să fie introdus surdo-mutul.

Era un bărbat brunet, cam la treizeci de ani, elegant cu mustăcioara scurtă, subţire, neagră, cu privirea şi mai subţire, şi mai neagră, iradiind însă o inteligenţă percutantă. I-a întins căpitanului o carte de vizită: *Stroe Brumaru*, *creator de modele de marochinărie*. Ofiţerul l-a invitat într-un fotoliu, tânărul s-a apropiat repede de birou, a depus cu delicateţe câteva coli de hârtie, scrise de mână, după care s-a aşezat brusc, abrupt, parcă prăbuşindu-se de pe un munte.

Căpitanul de poliţie Zavera a citit îndelung acele coli de hârtie, scrise de mână, scrise cu pixul şi semnate citeţ, la sfârşit, Stroe Brumaru, le-a recitit apoi rapid, febril, convingându-se de puterea şi rostul acelor confesiuni, privindu-l când şi când pe Stroe Brumaru, cum nu mai privise pe nimeni niciodată.

Stroe şi Ana, scria în hârtiile acelea, fuseseră prieteni buni, se iubeau, hotărâseră să se căsătorească. Totul a fost un vis frumos, până când a intervenit domnul Caramarin, patronul. El i-a sucit minţile Anei, i-a dat bani, i-a cumpărat casă, i-a făcut lux, Ana l-a uitat pe Stroe şi s-a îndrăgostit de Caramarin. Sperând să-şi recapete iubita, Stroe şi-a înlăturat adversarul, asasinându-l. Dar Ana, a făcut un şoc, ea îl iubea cu adevărat pe Caramarin, n-a rezistat şocului, s-a sinucis azvârlindu-se de la etajul patru al spitalului. Iar el, Stroe Brumaru, face această declaraţie oficială, în faţa poliţiei, pentru că dacă a murit Ana, nu-i mai pasă de viaţa lui, nu-i mai pasă de nimic. A încercat să se sinucidă şi el, dar este un laş, nu a izbutit. Ana a fost mai curajoasă decât el. Şi dacă n-a putut să-şi curme zilele, măcar să şi le ispăşească la ocnă, pentru că

viaţa lui de-acum nu mai are niciun rost. Atât. Şi semna, la sfârşit, citeţ, caligrafic – Stroe Brumaru.

Era pentru prima dată în cariera lui de poliţist, când căpitanul Andrei Zavera se afla faţă în faţă cu un *mesager al morţii*, cu un asasin care s-a predat singur, de bună voie şi nesilit de nimeni. Şi pentru o astfel de insolită situaţie ofiţerul încă nu ştia ce să facă: să se înfurie justiţiar, să zâmbească trist, sau să aplice imperturbabil legea? S-a trezit oftând greu, din rărunchi, ca după un drum lung, istovitor, nefiindu-i chiar deloc ruşine să-şi strivească o lacrimă rebelă, risipită undeva în arcul privirilor întunecate…

O POVESTE URÂTĂ

Povestea aceasta urâtă o ştiu de la un prieten, gazetar prin hăţişul presei româneşti, care, la rândul său, o ştie de la un căpitan de poliţie: Andrei Zavera.

Înainte de a încredinţa tiparului povara acestei întâmplări, l-am căutat pe căpitanul Zavera la telefon, nu l-am găsit, m-am încăpăţânat să-l găsesc, l-am găsit, şi l-am întrebat dacă este adevărată, aşa şi pe dincolo, povestea cutare. Ofiţerul a făcut o pauză lungă, am crezut la un moment dat chiar că a închis telefonul, nu l-a închis, a tuşit de câteva ori, ca atunci când îţi dregi glasul pentru un cuvânt greu, şi m-a-ntrebat în şoaptă: „Ce vrei să faci cu întâmplarea asta absurdă?”. „S-o public1.”, i-am răspuns eu franc. „Cine ţi-a povestit-o?”, s-a interesat el apoi, după o altă pauză lungă. „Un prieten comun, ziaristul Dan Oprea”, a sosit prompt răspunsul meu. „Şi crezi că merită să scormonim prin grămezile de gunoi ale memoriei?”, m-a întrebat poliţistul, cu o cumplită oboseală printre şoaptele lui…

În clipa aceea, am tresărit puternic, amintindu-mi o altă întâmplare, şi mai veche, ridicată brusc din adâncul uitării de întrebarea ofiţerului de poliţie. I-am răspuns cu întâmplarea mea cea veche: „Andrei, cu foarte mulţi ani în urmă, într-o grămadă de gunoi, din spatele blocului în care locuiam, de fapt într-un tomberon metalic, plin vârf cu resturi menajere, am descoperit o Biblie. O Biblie adevărată, format de buzunar, groasă, tipărită pe foiţă subţire şi foarte rezistentă, dar pătată de mizerii, grăsimi, murdărie, cu coperţile roase şi rupte, atârnând ca nişte aripi moarte. Am luat-o, am dus-o acasă, am curăţat-o, am lipit-o, am netezit-o şi am citit-o din scoarţă în scoarţă. Era pentru prima dată în viaţa mea, când ţineam o Biblie în mână. Şi am înţeles, atunci, un adevăr de o extraordinară simplitate: Biblia nu este doar cartea de căpătâi a creştinismului, ci este mai ales o captivantă carte de aventuri ale condiţiei umane, în toate ipostazele sale pline de mister – de la înger la demon. Ei bine, am încheiat eu tranşant, închipuieşte-ţi Andrei că, într-un cataclism planetar, ar fi dispărut toate Bibliile pământului, în afară de una singură, rătăcită, lepădată, uitată de cineva într-o grămadă de gunoi şi descoperită întâmplător de mine…”.

Omul de la capătul firului a tuşit iarăşi de câteva ori, ca atunci când îţi dregi glasul pentru vorbe mari: „Aştept să-mi trimiţi un exemplar din cartea cu *povestea mea urâtă* sau, poate mai degrabă, fatală. Pa!”, şi, în aceeaşi clipă, a închis telefonul, şi mi-l imaginam pe Andrei Zavera – durduliu, şi blond, şi trist,

şi-ngândurat – plecând mai departe, la treburile şi întâmplările lui, care, cândva, vor deveni alte grămezi de gunoi ale memoriei…

* * *

Era seară, târziu, chiar în seara de Crăciun, – îmi spusese mie Dan Oprea că îi povestise căpitanul Zavera – când m-a chemat şeful de Sector la el în birou, singur, între patru ochi. Şeful meu era un tip bătrân, obosit, uzat, trecut de şaizeci de ani, trecut prin toate păcatele pământului, văzuse multe porcării la viaţa lui, înghiţise multe, se săturase, mai avea câţiva paşi până la pensie şi paşii ăia i se păreau cât un veac, nu mai avea răbdare, avea oroare de încurcături, de cazuri încâlcite, de care se interesează mai ales mahării cei mari şi te pisează cu telefoanele şi-şi vâră nasurile lor de funcţionari pripăşiţi pe la etajele superioare ale ministerului, în treburile tale complicate şi dure şi urâte, sfaturile lor, indicaţiile lor – care se numesc *ordine* în meseria noastră – încurcând şi mai mult iţele cazului stupid şi monstruos care ţi-a picat pe cap.

Pentru că un asemenea caz se consumase în după-amiaza acelei zile, pângărind sfânta sărbătoare a Crăciunului.

— Uite ce te rog, Andrei, mi-a spus confidenţial şeful. Iei maşina de serviciu şi te duci la adresa din strada Crăiţelor, numărul patru. Ştii cine locuieşte acolo? Nu ştii. Acolo locuieşte Dumitru Retegan.

— Poetul?! am exclamat eu uimit.

— Exact! mi-a replicat sec şeful. Poetul, baladistul Curţii prezidenţiale, omul care umple stadioanele cu patrioţi şi imnuri revoluţionare, gâdilând foarte plăcut urechea *Tovarăşului*. Deci, atenţie! Pericol de moarte! Dacă nu ştii cum să umbli, dacă nu ştii cum să vorbeşti, te arzi, iar eu în schemă posturi de soldaţi nu am. Şi nu am în Sector pe nimeni altcineva să trimit. Tu eşti cel mai nimerit. Te duci, acolo te aşteaptă medicul legist şi procurorul, încheiaţi actele şi gata. În fond, nu-i decât o tragică întâmplare de care nu se face nimeni vinovat. Sau, cum se zice în popor: *mortu-i de vina*!

Ştiu că şefului nu-i prea plac întrebările, dacă nu-mi spune el mai mult, înseamnă că nu vrea să-mi spună, aflu eu la faţa locului, zic: „Am înţeles”, salut şi plec în strada Crăiţelor, la numărul patru.

Aici nu mă întâmpină nici procurorul, nici medicul legist, ci însuşi Dumitru Retegan în persoană. Poetul! Nu-l văzusem, până atunci, decât la televizor.

Acolo mi se păruse mai impozant, mai măreţ, adeseori profilul său acvilin umplând tot micul ecran. În realitate, Poetul era un ţâr de bărbat, slăbuţ, aproape pirpiriu, însă cu o privire dominatoare, strivitoare şi rece ca un planşeu de cavou. Chiar aceasta a fost prima mea senzaţie la contactul cu Dumitru Retegan: aerul auster, grav şi greu al unui somptuos cavou.

M-a luat de braţ cu un gest protocolar, aproape posesiv, m-a invitat înăuntru, am urcat nişte scări de marmură, am trecut pragul casei, am pătruns într-un elegant, rafinat şi uriaş salon de primire, tablouri, fotolii, canapele, imense rafturi tixite cu cărţi…

M-a împins uşurel într-un fotoliu adânc, Poetul a rămas în picioare, în faţa mea, întrebător şi calm şi suveran, ca un pretor roman, aşteptând raportul secret al solului său venit de peste mări şi ţări.

Acum, desigur, e uşor să-mi amintesc şi să povestesc despre energia percutantă pe care o iradia Dumitru Retegan în jurul său, dar atunci, cu tot respectul pe care mi-l port, trebuie să recunosc că mă cam inhibasem. Am tăcut, am aşteptat şi eu, şi aşteptarea mea a învins: Poetul a început să-mi vorbească rar, cu o dicţie perfectă, cu o voce de stentor, plimbându-se mohorât încolo şi-ncoace, prin faţa mea, cinci paşi înainte, o răsucire calmă, cinci paşi înapoi, reluându-şi pendularea lentă, cu o mână încleştată pumn la spate şi cu cealaltă proptită în reverul halatului purpuriu din mătase de Manilla. Aşa am aflat cumplita tragedie care se abătuse, ca din senin, asupra casei sale…

Îşi invitase omul neamurile de la ţară să prăznuiască împreună Naşterea Domnului, masa a stat întinsă toată ziua în salon, s-a mâncat, s-a băut, totul însă cu măsură şi cu simţ de răspundere, pentru că, nu-i aşa? neamul nostru românesc are în firea lui modestia şi simţul măsurii. Păi nu? Dar nimeni nu ştie când pică ceasul rău, fiecare avem clipa noastră neagră şi nu ştim când pică. Destinul e orb şi nimeni nu ştie niciodată când cade în apele unei fatale întâmplări. Cine să-şi fi închipuit vreodată că unchiul Vasile Retegan, fratele tatălui Poetului, ducându-se în pivniţă să umple o damigeană de vin din butoiul casei, va umbla apoi hai-hui prin uriaşa pivniţă să găsească un pahar, să bea pe săturate lângă vrana butoiului, aşa cum făcea el pe vremuri, când era tânăr, dar negăsind pahar, a descoperit într-un cotlon prăfuit un borcan gol, s-a dus la butoi, a desfăcut vrana, a umplut borcanul şi l-a golit cu sorbituri lungi, gâlgâitoare, cine să-şi fi închipuit vreodată că unchiul Vasile va nimeri tocmai peste un borcan în care se aflase, cândva, Vferde de Paris? Unchiul Visile a

sucombat pe loc, acolo, în pivniţa de sub casă şi acolo a fost descoperit într-un târziu, cineva şi-a amintit de el, a coborât, s-a dus după el, când l-a găsit era deja rece…

Petrecerea s-a transformat în nenorocire, sărbătoarea în doliu. Asta e tot. Cum să te poţi împotrivi destinului? „Fatalitatea, dragul meu căpitan, face şi ea parte din universul condiţiei umane”.

Poetul se exprima foarte clar şi laborios, uneori frazele lui erau sentenţioase, ca nişte decizii, alteori alunecau şerpuitoare şi metaforice în jurul unui adevăr crud: *moartea*.

Murise, aşadar, dintr-o stupidă eroare, dintr-o fatală întâmplare, Vasile Retegan. Procurorul plecase, medicul legist plecase, când Dumitru Retegan şi-a terminat discursul, am plecat şi eu. Nu înainte însă de a mi se arăta şi mie pivniţa casei, butoiul cu vin, cadavrul şi borcanul asasin. N-am luat cu mine decât borcanul gol, m-am dus la birou, în aceeaşi noapte mi-am redactat raportul de finalizare: *sinucidere involuntară*. Şeful era mulţumit, mortul a fost îngropat, viaţa merge înainte. Punct.

Aici ar trebui să-mi termin povestea – îmi zisese Dan Oprea că-i spusese căpitanul Andrei Zavera. Pentru că, în esenţă, asta a şi fost: *sinucidere involuntară*. Nu crimă, nu omucidere, nimic altceva. Şi totuşi, ce ştim noi despre esenţa unei întâmplări fatale? Esenţa unei păduri este copacul. Câţi însă dintre noi distingem din pădurea de gesturi ale unei întâmplări exact esenţa? Sau poate că ceea ce numim noi esenţă nu-i decât un punct de vedere personal. Greşit? Corect? Cine ştie? Lumea are însă dreptul la adevăr. Să-l judece ea singură…

Deci, *adevărul*: Dumitru Retegan, Poetul curţii prezidenţiale, de obicei însingurat şi taciturn când se afla în casa lui, amplă cât un transatlantic, de pe strada Crăiţelor, numărul patru, făcea excepţie o singură dată pe an de la obişnuinţele sale domestice: de sfintele sărbători ale Crăciunului. Atunci poruncea celor câteva rude sărmane de la ţară să-l viziteze, petreceau împreună toată ziua, a doua zi se despărţeau străini şi nepăsători, ca nişte actori care, epuizându-şi rolurile, se retrăgeau grabnic în culisele destinului lor mărunt şi efemer.

Aşa se întâmplase şi în ziua aceea nefastă de Crăciun. Neamurile chemate veniseră de la ţară – doi unchi, o mătuşă, un văr şi o verişoară, întinseseră masa în salonul de la intrare, când, în totul petrecerii sunase cu un

zor nemaipomenit telefonul. La celălalt capăt al firului, unul din secretarii comitetului central, intim de-al Poetului. Îl anunţase, în stilul său euforic şi exploziv, că are un chef nebun de un tenis de masă, că e singur acasă, nevasta şi fata îşi fac Crăciunul la nişte prieteni, în Italia, pe el nu l-a lăsat *Tovarăşul* „pa, ne vedem în zece minute la tine, pregăteşte masa de ping-pong…”.

Asupra casei din strada Crăiţelor, numărul patru, a căzut parcă trăsnetul. Poetul şi-a expediat urgent toate neamurile în pivniţă, aşa cum se aflau la masă, adică îmbrăcaţi mai subţire, le-a poruncit să nu sufle careva o vorbă, să nu scoată cineva un sunet, un suflu, că secretarul face crize epileptice dacă este întrerupt de la jocul de tenis, rudele au coborât speriate, năucite, bulucindu-se pe scările pivniţei.

Poetul a încuiat uşa în urma lor, servitorii au ridicat rapid mesele cu bucate din salon, au împins fotoliile către pereţi, au făcut curăţenie şi au montat masa de ping-pong. Apoi, s-au făcut nevăzuţi şi ei. În salonul vast nu mai rămăseseră decât Poetul, masa de tenis, paletele şi mingiile ca nişte ouă de prepeliţă. Un minut, sau poate două mai târziu, a apărut şi secretarul comitetului central. S-au îmbrăţişat, s-au sărutat, s-au bătut pe umeri prieteneşte, au început jocul. Ţac-ţac, ţac-ţac, strigăte, râsete, icneli, transpiraţii. A apărut o sticlă de whisky, apoi încă una, a trecut un ceas, apoi încă unul, apoi alte ceasuri desfătate cu sportul regilor. S-a lăsat seara, jocul s-a terminat, secretarul a plecat, Poetul a coborât în pivniţă să-şi scoată rudele afară. Când a deschis uşa grea, din stejar masiv, ferecat în fier forjat, la el se holbau patru stafii tremurânde, cu chipurile palide, ca de moarte, înfăşurându-l cu priviri în care el nu mai văzuse niciodată atâta duşmănie şi spaimă. Lângă ei, alături, prăbuşit pe cimentul rece, unchiul Vasile. Mort. Ce se întâmplase?

Îngheţat de frig, ca şi toţi ceilalţi, Vasile Retegan avusese inspiraţia nefastă de a căuta un pahar, o bărdacă, în pivniţa aia, nu găsise decât un borcan, îl umpluse cu vin şi băuse el primul, dârdâind, în sănătatea celorlalţi, să se mai încălzească, să treacă timpul mai repede, să-i scoată apoi smintitul ăla din beci, a golit borcanul cu vin, când să se aplece să-l umple iarăşi, să-l ofere altuia, s-a prăbuşit subit, cu spume la gură, a intrat în convulsii, câteva clipe mai târziu era mort. Ceilalţi au înţeles îngroziţi că borcanul fusese otrăvit şi că, de fapt, nea Vasile le salvase viaţa…

Când am ajuns eu seara, târziu, în strada Crăiţelor, numărul patru, n-am făcut decât să înregistrez discursul lui Dumitru Retegan, Poetul, o banală şi

tragică sinucidere involuntară.

Atât. Să fie, oare, aceasta esenţa unei fatale întâmplări?

SÂNGELE ASASINULUI

În celebrul cartier al Primăverii nu mai instrumentasem niciodată vreun caz de omor. Furturi, tâlhării, huliganisme, violuri, spargeri – da! Crime – nu! Alţi colegi de-ai mei avuseseră şansa unui asasinat. Eu – căpitanul Andrei Zavera – doar cu infracţiuni de mâna a doua. Fiecare cu norocul lui…

În cartierul Primăverii locuieşte lume bună: obraze subţiri, oameni cu relaţii întinse, cu bani, cu putere. Un caz de crimă pe tarlaua asta este un extemporal greu, foarte greu, pentru orice poliţist.

Şi iată că, într-o zi, destinul m-a pus să scriu un extemporal sumbru, pe marginea unei şi mai sumbre întâmplări poliţiste: *crimă în cartierul Primăverii*.

Cine nu a dat niciodată vreun extemporal în viaţa lui, e mai bine să se apuce de altceva decât să pornească la drum, cu mine, pe urmele asasinului. Pentru că nu am deloc convingerea că, la capătul extemporalului, îl vom descoperi pe asasin…

Aşadar, cartierul Primăverii. O străduţă limpede şi liniştită pleacă dintr-un bulevard zgomotos, face o curbă amplă, leagă între ele nişte vile elegante, superbe şi trufaşe, trece pe lângă buza unui lac cât un ochi de cristal, şi pătrunde pieziş, ca o lamă de pumnal, în spinarea altui bulevard, ce înconjoară faimosul cartier cu o centură de caldarâm plumburiu. V-aţi amintit străduţa? Dacă nu, când veţi trece prin cartierul Primăverii, căutaţi-o şi culegeţi-i numele risipit, colo şi colo, peste zidurile orgolioase ale caselor. Şi mai ales, opriţi-vă în dreptul unei porţi ca de cetate medievală: *casa Bordeianu*. Curtea e vastă şi plină de arbori seculari, între arbori o piscină albă, ovală, dincolo de piscină, casa Bordeianu.

Casa este veche, fără etaj, dar cu parterul ridicat, aşezat pe demisol, casă boierească, spaţioasă, masivă, cu gardul înalt să nu treacă nici pasărea cerului. Odăile nu sunt multe, dar sunt mari, aerisite, cu ferestrele largi, cu zăbrelele groase, din fier forjat, încastrate adânc în zidul puternic, printre zăbrele nu se poate furişa nici măcar fruntea unui copil.

Casa Bordeianu se află în renovare, în zugrăvire, prin curte şi prin odăi pelicule întinse de humă şi var, stropi de vopsea, rumeguş, miros de clei topit, aerul specific marilor zugrăveli.

E dimneaţă, e mijloc de primăvară, văzduhul e încă rece, poarta casei scârţâie sinistru ca-n filmele poliţiste. Poarta, apoi uşa de sub marchiză, pe

care o deschid cu şperaclu special, încă o uşă din hol, cu alt şperaclu, după care parchetul unui salon uriaş: totul scârţâie lugubru în tăcerea de cavou a casei Bordeianu. Jos, peste parchetul murdar de humă albă, între colţul biroului acoperit cu ziare şi picioarele unui scaun prăbuşit, se află trupul unui bărbat bătrân, prăbuşit şi el, cu faţa la pământ, cu braţele răstignite, cu un stilet înfipt până la plăsele în spate, în dreptul inimii: Socrate Bordeianu. Stăpânul casei. Ţeapăn. Mort de câteva ceasuri zdravene…

Poliţia fusese alertată chiar de echipa zugravilor. Oamenii veniseră, conform înţelegerii, să-şi continue treaba, sunaseră-ndelung la uşă, nu răspunsese nimeni, casa încuiată, lumina aprinsă, unul dintre zugravi aruncase o privire pe fereastră, îl zărise-năuntru pe domnul Socrate, năruit la pământ cu un cuţit înfipt în spinare, dăduse telefon speriat la poliţie. Cazul mi-a fost repartizat mie: în sfârşit, şansa unei crime în cartierul Primăverii.

Din primele cercetări la faţa locului, a rezultat un lucru cel puţin curios, dacă nu absurd: pe pardoseala salonului de la intrare, în care fusese descoperit cadavrul lui Socrate Bordeianu, nu se aflau decât urmele victimei; stratul fin de humă de pe parchet păstrase cu o desăvârşită acurateţe numai urmele lui Socrate; urmele lui plantare porneau de la uşă, se opreau în dreptul biroului, acolo căzuse victima sub impactul stiletului ucigaş. Unde se aflau urmele asasinului? Pe unde venise şi pe unde dispăruse? Şi, mai ales, cum? Asasinul nu lăsase absolut nicio urmă la faţa locului. Singura certitudine că pe acolo trecuse un ucigaş era doar cadavrul lui Socrate Bordeianu. Unicul meu punct de reper – victima.

Viaţa lui Socrate Bordeianu fusese un adevărat roman, cu meandre cumplite şi rupturi dezastruoase, cu reveniri şi căderi, alunecări şi suişuri abrupte, cu noroc şi nenoroc. Înainte de 1950, fusese angrosist de mărfuri, avusese familie – nevastă, copii şi părinţi, locuiseră cu toţii în casa bătrânească, boierească, în cartierul Primăverii. În 1950, a fost însă arestat, judecat şi condamnat pentru uneltire contra ordinii sociale. Îl denunţase un fost coleg de şcoală, Stepan Suhariu, ajuns între timp comandant de penitenciar. Rezultatul: 25 de ani de ocnă. Socrate Bordeianu a făcut doar paisprezece, fiind liberat în 1964, prin faimoasa graţiere generală a condamnaţilor politici…

Când a ieşit din puşcărie, Socrate s-a trezit singur pe pământ: nevasta şi copiii îi pieriseră într-un accident de circulaţie, un autocamion nocturn, necunoscut, trecuse peste ei, îi spulberase sub roţi, autocamionul dispăruse în

noaptea nepăsării; părinţii i-au fost evacuaţi din casă, azvârliţi într-un sat din Câmpia Bumazului, pieriseră pe-acolo sub cine ştie ce cruce de lemn putrezită de mult…

Socrate Bordeianu şi-a adunat toate puterile şi toate speranţele, a lucrat câţiva ani pe un şantier de construcţii, s-a recăsătorit, şi-a schimbat locul de muncă, a intrat în comerţ, ca vânzător la un mare magazin alimentar. De aici a ieşit la pensie, în 1982. Rămăsese văduv pentru a doua oară, ultima soţie pierindu-i în cutremurul din 1977. Iarăşi singur, într-o garsonieră periferică, sordidă, o celulă din beton armat, confort IV la ultimul etaj, într-un bloc ca o cazemată de război.

În 1990 avea 70 de ani, se ţinea încă tare – viguros şi robust – lucra într-o Consignaţie particulară. Şi deodată, în toamna aceluiaşi an – o bucurie nesperată: de la o rudă îndepărtată, aproape uitată, din Grecia, primeşte o moştenire consistentă. Fire dinamică şi întreprinzătoare, Socrate Bordeianu nu se retrage în bârlogul său să-şi ronţăie în tihnă moştenirea, ci o investeşte rentabil, profitabil, se privatizează, îşi cumpără un magazin de consignaţie, are marfă pe gustul tuturor, pe buzunarul tuturor, are doi vânzători, câştigă bine, Socrate retrăieşte efervescenţa anilor din îndepărtata, foarte îndepărtata lui tinereţe. Şi, pentru că norocul – ca şi nenorocirea – nu vine niciodată singur, anul trecut, în 1995, prin toamnă, i-a fost restituită şi casa părintească din cartierul Primăverii.

Socrate Bordeianu jubilează, este fericit, parcă a întinerit, fruntea lui înaltă iradiază un aer luminos, victorios, şi doar privirea i se mai tulbură când şi când, zvârcolindu-se în apele ei vechile umilinţe şi suferinţe atinse de aripa neuitării.

De curând, o dată cu primăvara, s-a apucat de curăţenie generală, dorind, râvnind să redea casei părinteşti haloul amintirilor de altădată, a chemat meşteri pricepuţi să-i pună casa la punct…

Şi brusc, în plin vârtej al treburilor gospodăreşti, într-o dimineaţă din săptămânile trecute, este găsit mort în salonul de la intrare, cu un cuţit vârât în spate, în dreptul inimii. Lovitură administrată cu o precizie profesională. Moarte instantanee.

Casa era încuiată, uşile închise pe dinăuntru, pe parchetul presărat cu praf de humă doar urmele victimei, vizibile, clare şi singure. Nicăieri o altă urmă. Parcă asasinul ar fi apărut în zbor, ca o fantomă teribilă, şi-ar fi

desăvârşit în linişte gestul ucigaş şi ar fi dispărut, apoi, tot ca o plutire de nălucă. Absurd!

Orice anchetă penală trece prin eternul cerc al suspecţilor: prag obligatoriu, dincolo de care se-ntinde câmpul de operaţii al criminalistului. Câţi indivizi din anturajul unui om îi pot dori moartea? Şi care dintre ei are curajul asasin? Ce motive poate avea ucigaşul? Ce urme a lăsat gestul său criminal? A fost crimă întâmplătoare? Provocată? Premeditată? Din universul psihologic al asasinului, care e componenta lui cea mai slabă, cea mai sensibilă, ce mai vulnerabilă?

Cercul suspecţilor implică un risc enorm pentru criminalist. El îşi azvârle plasa bănuielilor asupra multor nevinovaţi, mulţi nevinovaţi trec pragul poliţiei pentru a răspunde la întrebările implacabile ale criminalistului, pentru a detalia un segment din viaţa lor, pentru a furniza un alibi, o probă, o informaţie. Nevinovaţii vin şi pleacă. Rămâne, finalmente, vinovatul. Uneori, pleacă şi vinovatul. Se strecoară cu abilitate din plasa suspecţilor, iese afară, fuge, se pierde printre nevinovaţi. Şi caruselul căutărilor reîncepe, criminalistul reluându-şi efortul prometeic pe urmele asasinului, făcând şi refăcând noi jocuri operative pe câmpul său de bătaie, la capătul cărora nu va fi decât un singur învins: *ucigaşul*. Pentru că, dincolo de toate erorile şi neputinţele condiţiei umane, *crimă perfectă nu există*).

Bătrânul Socrate Bordeianu avea relaţii întinse în tot oraşul, în provincie, fusese un tip sociabil, volubil, prietenos, generos, ştiuse să se facă preţuit. Cine îl urâse de moarte? Se spune că cine are prieteni, are neapărat şi duşmani. Cine îi purtase o duşmănie atât de neagră, încât preţul ei a fost moartea? În pofida relaţiilor numeroase ale victimei, cercul suspecţilor se dovedise a fi strâns, foarte restrâns.

Primul suspect era Alexandru Popescu, fostul chiriaş din casa Bordeianu. Abia trecut de şaizeci de ani, Alexandru Popescu ieşise la pensie cu un an înainte de Revoluţia decembriştilor. Cardiac incurabil, fără copii, numai el şi nevasta, Alexandru Popescu – fost şef de cabinet pe la etajele superioare ale puterii comuniste – s-a retras din activitate la momentul oportun, sub protecţia unei pensii îndestulătoare. După Revoluţie, sesizând direcţia noilor vremuri, a făcut cerere pentru o locuinţă mai modestă, într-un bloc obişnuit, i s-a aprobat, a predat casa vechiului ei stăpân – Socrate Bordeianu. Dar Alexandru Popescu fusese, în tinereţe, ofiţer de. Securitate, apoi activist de partid, apoi şef de

cabinet. Era, adică, un tip abil, extrem de inteligent, care putea construi un scenariu diabolic şi impenetrabil. Să-l fi urât el de moarte pe Socrate Bordeianu? Să-l fi omorât cu mâna lui? Să fi plătit un ucigaş de profesie?

Al doilea suspect se numea Victor Scarlat, fost gestionar la magazinul unde lucrase Socrate, fost condamnat pentru delapidare, liberat din închisoare la sfârşitul anului trecut. Socrate fusese principalul martor al acuzării. Să se fi răzbunat Victor Scarlat? Şi preţul răzbunării lui să fi fost moartea? Scarlat era cunoscut, atât în familie, cât şi în societate, ca un tip violent, arogant şi neiertător. Violenţa lui nativă să fi trecut dincolo de pragul crimei?

Al treilea suspect era proprietarul unui chioşc de ziare, Stelian Ţurcanu, fost acrobat de circ, dat afară pentru beţii şi scandaluri repetate. A lucrat, o vreme, pe piaţa neagră a alimentelor, a speculat, a câştigat bani grei, a scăpat de poliţie ca prin urechile acului. După Revoluţie, şi-a cumpărat un chioşc de ziare, a strâns bani la ciorap, pusese ochii pe un magazin de Consignaţie. Dar i l-a şterpelit de sub nas Socrate Bordeianu, oferind un preţ mult mai mare. Ţurcanu turba de supărare, l-a ameninţat pe „ţapul ăla bătrân de Socrate” că, odată şi odată, tot o să „spele el brişca în bojocii lui”. Stelian Ţurcanu era un tip negricios, ambiţios, cu buzele subţiri şi ochii răi. Duşmănia lui putea fi oricând o duşmănie de moarte. Să-şi fi dus ameninţarea până la capăt? Să-l fi înjunghiat pe Socrate?

Aceştia erau toţi suspecţii. Niciunul dintre ei nu-mi putuseră furniza vreun alibi pentru noaptea crimei. Dar nici eu nu-i puteam incrimina cu vreo probă revelatoare.

Am revenit la locul crimei. De fapt, revenirea criminalului la locul crimei este o simplă aserţiune care aparţine în exclusivitate literaturii poliţiste. Adevărul este de cealaltă parte a baricadei, adică de partea criminalistului. Pentru că el şi numai el – criminalistul vine şi revine la locul crimei, cercetând, căutând, tatonând, scormonind printre miile de amănunte, printre miile de banalităţi, scotocind şi găsind, până la urmă, amănuntul acela banal care ţinteşte către un punct fix: asasinul.

Astfel, am descoperit şi eu, răscolind lucrurile şi însemnările victimei, recompunând trasee pe care le străbătusem deja, aplecându-mă mai atent asupra nuanţelor, asupra sensurilor, asupra trecutului şi mai ales asupra oamenilor venind din acel trecut, astfel am descoperit şi eu amănuntul acela banal care m-a adus aproape, foarte aproape, de teritoriul în care se mişca

asasinul…

Iar când laboratorul de criminalistică, la sugestia mea, a prelevat o dată şi încă o dată, pentru analiză, urme din sângele închegat pe stiletul ucigaş, şi mi-a comunicat – deloc surprinzător pentru mine – un alt rezultat decât cel din analizele preliminare, am avut proba certă, indubitabilă, că mă pot duce să arestez ucigaşul.

* * *

Bărbatul din faţa mea era un tip osos, uscăţiv, cu muşchii subţiri dar duri ca piatra. Şi, deşi era trecut de şaptezeci de ani, avea un obraz fără vârstă, smead, neted, cu ochii vii, ca două sclipiri de antracit. Singur gâtul, subţire şi zbârcit, îi trăda bătrâneţea instalată de mult. Vânos şi puternic, lucra încă la abatorul central, în sectorul sacrificare. Numele lui – Stepan Suhariu.

— Domnule Suhariu, i-am spus eu abrupt. Vă arestez pentru uciderea cu premeditare a fostului dumneavoastră coleg de şcoală, Socrate Bordeianu. Legea vă asigură toate drepturile la apărare şi, dacă doriţi, puteţi să nu-mi spuneţi nimic, să nu-mi declaraţi nimic, fără prezenţa avocatului. Este dreptul dumneavoastră. Dar este şi dreptul meu să vă spun o poveste, vechea poveste pe care, de fiecare dată, criminalistul o spune asasinului: *povestea adevărului*.

Îl cunoaşteţi pe Socrate Bordeianu încă din şcoala primară, apoi din gimnaziu şi liceu. Aţi fost colegi. El era premiantul clasei, dumneavoastră codaşul. El era colegul frumos şi bun şi inteligent. Dumneavoastră eraţi cel urât şi rău. Şi uneori, răutatea şi urâţenia nasc ură. O ură care se hrăneşte pe sine însăşi cu sine, o întreţine, se perpetuează, se multiplică, creşte, devine tiranică şi nu de puţine ori devine gest criminal. L-aţi urmărit întotdeauna pe Socrate Bordeianu cu o ură oarbă…

A trecut vremea, a trecut războiul, au venit comuniştii, vremuri tulburi, ura devenise politică de stat, prostia se înscăunase prin forţă în jilţul puterii. Aşa aţi ajuns, în 1950, comandant de penitenciar politic. Un simplu denunţ mârşav din partea dumneavoastră, făcut autorităţilor de atunci, l-a azvârlit pe Socrate Bordeianu în puşcărie pentru 25 de ani, din care a executat, graţie istoriei, doar paisprezece. Din aceşti paisprezece ani, cinci i-a făcut în puşcăria politică pe care o conduceaţi. Cinci ani de calvar şi cumplite umilinţe, la graniţa dintre moarte şi viaţă. Şi dacă, în 1955, nu aţi fi fost destituit din funcţie şi dat

afară din minister pentru abuzurile şi reaua dumneavoastră credinţă faţă de deţinuţi, Socrate nu ar fi supravieţuit. A fost şansa vieţii sale. În 1964, a fost liberat, în cadrul graţierii generale a deţinuţilor politici…

Nu ştiu când şi nu ştiu cum v-aţi întâlnit iarăşi. Dumneavoastră, măcelar la abatorul central; el, iarăşi boier, moştenitor al unei averi din Grecia, patron de Consignaţie, iar, mai de curând, reintrând în posesia casei părinteşti din cartierul Primăverii.

De asemenea, nu ştiu ce aţi vorbit, ce i-aţi spus dumneavoastră şi ce v-a răspuns el. Cert este că v-aţi hotărât să-l suprimaţi, să vă răzbunaţi pentru tot destinul dumneavoastră de ură şi urâţenie sufletească, să-l striviţi definitiv, nutrind speranţa nebună că numai astfel veţi redeveni favoritul norocului.

L-aţi urmărit pas cu pas, l-aţi pândit îndelung, până aţi găsit clipa prielnică: seara târziu, locul pustiu, casa în renovare, Socrate singur în salonul de la intrare, lumina aprinsă, fereastra deschisă, Socrate cu spatele la fereastră. Aţi scos stiletul de la brâu şi l-aţi azvârlit cu sete, cu ură şi cu precizie de măcelar. Socrate a căzut fulgerător, ştiaţi deja că e mort când aţi închis fereastra, aţi plecat liniştit, mulţumit, uşurat, aţi dispărut în noapte. Abia acasă aţi observat că vă sângerează puţin degetul arătător al mâinii drepte. Ei bine, pe lama stiletului, Laboratorul de criminalistică a mai descoperit, în afară de sângele victimei, şi o urmă uşoară ştearsă dintr-un sânge necunoscut: *sângele asasinului*.

Vă întreb acum, domnule Stepan Suhariu, şi puteţi să nu-mi răspundeţi, dacă aceasta este voinţa dumneavoastră, eu totuşi vă întreb, înainte de a face proba sângelui: povestea pe care v-am spus-o eu este vechea poveste a adevărului, dintre criminalist şi asasin, sau nu-i decât o simplă fabulaţie, brodată pe marginea unei întâmplări poliţiste?

Stepan Suhariu m-a privit iute, cu o ură atroce, animalică, apoi, paradoxal, a început să plângă încet, cu sughiţuri aspre şi lacrimi puţine, după care, luminat brusc de un fulger interior, straniu, mi-a cerut hârtie şi toc pentru a-şi mărturisi gestul ucigaş…

UCIGAŞUL SE AFLA LA MORGĂ

Mă cheamă într-o *zi* şeful la el în birou şi mă întreabă candid: „La al câtelea omor eşti, Lu?”. Eu – adică eu, locotenentul Lică Udrea. Şeful zice că sună mai occidental. Răspund prompt: „Cinci omoruri în şapte luni”. Şeful face un bot cordial, care se potriveşte cu gradul lui de căpitan ca o ştampilă oficială pe o scrisoare de amor, nu prea le are el cu milităria şi-l prinde al naibi de mişto chestia asta, deci şeful se uită aşa, la mine, mucalit şi haios, şi zice: „Păi, cam arzi gazul de pomană prin secţie. Auzi, cinci omoruri în şapte luni?! Da ce-ţi închipui că sindicatul asasinilor doarme, şomează, parazitează? Ăştia muncesc, domnule, muncesc cu simţ de răspundere şi ură personală? Hai, Lu, sună mobilizarea, ia hârtiile astea şi trap în strada Popa Raicu, la numărul şapte. Crimă clasică. Te aştept să vii cu asasinul în dinţi, pa şi n-am cuvinte!”.

Şi căpitanul Andrei Zavera – şeful m-a abandonat brusc în mijlocul biroului, cu un dosărel costeliv în braţe, el dispărând aiurea la treburile lui superioare, de şef, eu abia târându-mi cele o sută zece kilograme de materie subalternă în strada Popa Raicu, numărul şapte. Era, într-adevăr, o crimă clasică.

Victima se numea Corina Monteoru, o femeie tânără, un exemplar superb, de o frumuseţe aiuritoare. Ocupa un apartament compus din trei camere şi dependinţele necesare, într-un bloc elegant, aerisit, luminos, de jur împrejurul victimei numai lume bună.

Corina Monteoru fusese descoperită dimineaţa, către orele opt, de menajera blocului, doamna Sofia Beldiman, care făcea periodic curăţenie şi în casa victimei.

Doamna Sofia era un titirez de femeie, slăbuţă, agilă, iute ca argintul viu, deşi trecută de cincizeci de ani se învârtea ca un prâsnel în jurul meu, ne potriveam însă de minune: ei îi plăcea să vorbească, mie să ascult. Două plăceri enorme. Într-o oră, am aflat un roman întreg. Atenţie la menajere! Dacă Interpolul ar avea o reţea de menajere pe întregul mapamond, sunt sigur că fişierul acela central, sofisticat şi ultra-secret al poliţiei internaţionale n-ar mai face două parale. Aviz amatorilor!…

Aşadar, aflasem deja cine era victima, ce hram purta, cine şi când o vizita, ce fel de oameni erau ceilalţi locatari ai blocului, ce făceau, ce învârteau, ce bârfeau, ce mâncau, care cu cine trăia, ce taine ascundeau, eu n-aveam

decât să ies în capul scărilor şi să strig: „Mă, care-ai dat cu şişul?”, şi gata, aş fi avut asasinul în palmă. Adică, în dinţi. Pentru că dorinţa şefului, prin părţile noastre, se numeşte ordin.

Pe scurt: Corina Monteoru era o târfă de lux, cu lucrul la domiciliu, clienţi recrutaţi numai dintre obrazele subţiri ale cetăţii. Care sunt obrazele alea? Pardon, doamna Sofia – onorabilă şi discretă – nu s-a uitat niciodată în buletinele lor de identitate, dar dacă eu insist şi ştiu să păstrez un secret, ea poate să-mi spună, ce şi cum, desigur multe chestii interesante, foarte interesante, despre musafirii domnişoarei Corina…

Locuinţa victimei avea aerul specific marilor curtezane – aşa li se spuneau pe vremuri prostituatelor de lux, suna mai cu schepsis, apelativul era mai elevat – întreg interiorul purta amprenta şocantă, excitantă a comerţului cu amor: tablouri sexi, parfumuri lascive, patul imens cât o saltea de lupte greco-romane, lumina sângerie, desuuri feminine risipite peste tot, draperiile grele de un roşu-cardinal peste care pluteau broderii orientale inspirate din eternul mister al iubirii.

Corina Monteoru, îmbrăcată doar într-o cămăşuţă vaporoasă, abia acoperindu-i coapsele goale, marmoreene, răstignită de-a curmezişul patului, cu braţele larg desfăcute, cu ochii închişi, cu chipul angelic şi pur şi primitor, părea că aşteaptă încă momentul dragostei plătite, ritual ancestral în care sunt robiţi toţi bărbaţii pământului. Şi dacă n-ar fi fost firul acela sângeriu şi sinuos care se despletea de sub sânul său stâng, şi dacă albul imaculat al patului nu ar fi fost stropit cu sânge, totul ar fi fost O.K., dar n-a fost să fie, pentru că aveam în faţa mea un cadavru, în încăperea aceea se săvârşise o crimă, victima sucombase ca urmare a perforării cordului cu lama îngustă şi subţire a unui pumnal, pumnalul dispăruse, asasinul dispăruse, eu fluieram a pagubă, îngândurat şi trist, ceea ce însemna că peisajul mă furase cu desăvârşire.

Între timp, a sosit medicul legist, apoi nişte vecini curioşi, gălăgioşi, cu o fală stranie sticlindu-le în priviri, un soi de fudulie prost cenzurată, cum că, în sfârşit, şi-n casa lor s-a întâmplat ceva neobişnuit, mai târziu a venit şi procurorul, şi mai târziu au plecat cu toţii, chiar şi menajera a plecat, am rămas singur. Dacă plecam şi eu? Întrebarea e, desigur, de circumstanţă, pentru că, ştiţi şi dumneavoastră, plăcerea şefului meu este să vin cu asasinul în dinţi. Pot eu să-i stric plăcerea?

Ei, dar toate astea sunt divagaţii, adică nişte prafuri speciale, aruncate în

ochii cititorilor, până când mă hotărăsc eu cum să-ncep, cum să rup inima târgului şi cum s-o aduc din condei, astfel încât pe asasin să-l descoperiţi târziu, cât mai târziu. Avantaj serviciu, autorul: el ştie cine-i asasinul. Avantaj serviciu, cititorii: numai ei mai pot trăi fiorul misterului, emoţia necunoscutului, pe câtă vreme autorul se plictiseşte de moarte. Şi singura lui răzbunare este să vă tragă după el până la sfârşitul povestirii. Asta e. Dacă nu vă place, opriţi-vă cu cititul aci.

Lăsată să povestească de capul ei, doamna Sofia Beldiman devenea un fluviu uriaş, mâlos, devastator. Supusă însă tirului unor întrebări scurte, precise, din povestea ei prindea contur limpede, tot mai limpede, un destin insolit – Corina Monteoru.

Victima fusese, cu zece ani în urmă, o frizeriţă banală, dintr-un banal orăşel de provincie, fiică a unei familii cu un nume la fel de banal: Popescu. Nu împlinise încă şaptestrezece ani, când şansa i-a scos în cale un bătrân general, Alexe Monteoru, în trecere prin orăşelul ei, generalul a intrat în frizerie, era obosit, era transpirat, era netuns, s-a aşezat pe un scaun în faţa oglinzilor prăfuite. Atunci a cunoscut-o pe Corina Popescu, s-a îndrăgostit brusc de ea, generalul era văduv, un an mai târziu a luat-o de nevastă. Neamurile generalului au sărit ca arse, au făcut scandal, s-au opus, bătrânul oştean şi-a văzut însă de treburile lui, de dragostea lui, de nevasta lui, Corina a început încet-încet să cunoască lumea bună a marei metropole…

În pofida tuturor asalturilor amoroase ale bărbaţilor din anturajul generalului, în ciuda tuturor tentaţiilor explozive ale vârstei, Corina i-a rămas credincioasă soţului. Dar mariajul ei nu a durat decât trei ani, la capătul cărora, într-o noapte, a rămas văduvă. Rudele defunctului s-au repezit asupra ei ca o haită de lupi, i-au luat totul, bijuteriile, banii, hainele, lucrurile din casă. Nu i-a rămas decât apartamentul gol, proprietate personală, pe care – prevăzător şi grijuliu – generalul îl trecuse pe numele ei. Singură în cel mai mare oraş al ţării, fără slujbă, fără protecţie, muritoare de foame într-o casă pustie. Ce să facă? La cine să apeleze pentru ajutor? Încotro să-şi îndrepte speranţele?

Şi era atât de frumoasă Corina Monteoru! Întreaga ei făptură iradia o lumină profund senzuală. Era făcută numai pentru iubire. Corina era predestinată preoteasă în templul iubirii. La concluzia aceasta ajunsese Perfil Vlădescu, un fotograf bătrân de pe strada Lipscanilor, îndată ce întâmplarea a făcut s-o cunoască pe văduva generalului Monteoru. Isteţ, fără scrupule şi

convingător, Perfil i-a propus Corinei o afacere simplă şi rentabilă: ea să-şi vândă cât mai scump farmecele, iar el să fie managerul ei. Vedeţi ce elegant sună „manager”? Dar dacă i-am spune codoş, peşte sau proxenet? Ar fi tot aia, dar haina sunetului, alta. Şi cum toată lumea preferă haine elegante, hai să-i spunem şi noi tot manager. Chestie de fair-play, păi nu?

Şi timp de aproape şapte ani, tandemul negustoresc Perfil Corina a prosperat, banii curgeau gârlă spre buzunarele lor, amorul fiind o afacere profitabilă în orice timpuri. Şi înainte de Revoluţia decembriştilor, şi după, clienţii Corinei Monteoru au fost cam aceiaşi: foşti prim-secretari, astăzi patroni de cârciumi sau edituri; foşti activişti, astăzi directori de societăţi comerciale; foşti ofiţeri superiori, astăzi agenţi comerciali, stăpâni peste întinse reţele de consignaţii; foşti ministeriabili, astăzi tot ministeriabili…

Corina dispunea de o agendă riguroasă a întâlnirilor pe zile, pe săptămâni, pe ore meticulos stabilite: numele, telefonul, data, ora, tariful. Ca la orice tarabă de piaţă.

În ziua crimei, era ziua ei liberă. Repaos absolut. Ziua când Corina nu primea pe nimeni. Ziua când uşa casei n-o deschidea decât menajera. Cine o fi ucis-o pe Corina Monteoru? Sofia însăşi? Perfil Vlădescu, managerul? Vreunul dintre cumpărătorii farmecelor ei? Un gelos nebun? Vreun client refuzat cine ştie din ce raţiuni intime? Careva dintre neamurile fostului general? Răzbunarea oarbă a vreunei soţii înşelate? Vreo rivală din lumea prostituatelor? Jaful era exclus cu desăvârşire: din casă nu lipsea nimic, nu era dezordine, nici urme de violenţă. Răzbunare? Ură? Concurenţă? O iubire maladivă care s-a transformat în gest ucigaş?

Sofia Beldiman nu putea răspunde la niciuna din aceste întrebări. Eu însumi nu puteam răspunde. Mă aşteptau vremuri grele. Agenda Corinei Monteoru era un pomelnic lung, zeci de telefoane, zeci de nume onorabile, trebuia să-i contactez pe toţi acei oameni, să-i anchetez, să-i suspectez, să tropăi prin destinul lor, şi chestia asta îmi pica tare greu la stomac, aşa ca o salată de varză acră după o cană cu lapte bătut.

Credeţi că mie îmi face vreo plăcere să vă anchetez, să vă descos cu tot soiul de întrebări, de bănuieli, ce-ai făcut în cutare zi, cu cine-ai fost, unde-ai fost, de ce ai fost, ce ai văzut acolo sau dincolo, ce ştii despre aia sau ailaltă, ce alibi ai pentru ziua cutare, de ce n-ai alibi, ce prieteni ai, ce duşmani ai, dacă ai legături extraconjugale, credeţi că mie îmi plac toate mizeriile astea? În primul

rând, pentru că nici mie nu-mi place să-mi buzunărească cineva sufletul. Şi, în ultimul rând, pentru că povara de a fi suspectat e cea mai sinistră povară…

Şi totuşi, asasinul Corinei Monteoru trebuia prins, datoria mea e să-i prind pe asasini, iar a dumneavoastră să mă suportaţi. Oricum, între asasini şi poliţişti, preferatul dumneavoastră tot poliţistul rămâne. Adică, eu. Aşa că, vorba şefului: „Hai, Lu, sună mobilizarea!”.

Mi-am adunat, aşadar, toate cele o sută zece kilograme de întrebări, de bănuieli şi gânduri negre, şi am plecat pe urmele asasinului, via Perfil Vlădescu-managerul.

Am traversat oraşul, am ajuns undeva în cartierul Floreasca, am oprit în faţa unei vile somptuoase, am urcat scările ample, din marmură albă, am consultat avizierul de la intrare. Eleganta vilă se compunea din parter şi trei etaje, în total opt apartamente, opt familii. Perfil Vlădescu locuia la parter, apartamentul doi. Am sunat la uşă, am aşteptat, am mai sunat o dată: prelung, insistent. Nicio mişcare. Încerc clanţa, uşa nu era încuiată, deschid, pătrund, nu-mi miroase a bine. Ceva îmi spune că înăuntru voi da peste un cadavru; acel ceva – nu cineva – care-mi şopteşte mie întotdeauna cam ce vremuri mişto mă aşteaptă este secretul meu profesional. Cadavrul domnului Perfil Vlădescu mă aştepta, într-adevăr, cuminte şi rece, într-un fotoliu! O nouă crimă? O nouă victimă? Să fie acelaşi asasin din strada Popa Raicu, numărul şapte? Perfil nu era nici înjunghiat, nici strangulat şi, atât cât m-am priceput, n-am observat nici lovituri cauzatoare de moarte.

Două zile mai târziu, medicul legist mi-a comunicat imperturbabil să nu mă mai frământ degeaba, că e moarte naturală, stop cardiac natural, victima fiind un cardiac incurabil, cu tensiunea arterială depăşind adeseori fatidicul grup de cifre – 27.

Hopa! zic eu, brusc luminat. Care va să zică, madama aia de lux moare înjunghiată natural, peştele, pardon! managerul ei dispare şi el în urma unui infarct miocardic, tot natural, o poveste naturală de la un capăt la altul. Hai să ducem raţionamentul mai departe: eu sunt un poliţist natural, dumneavoastră nişte cititori foarte naturali, cele două cadavre sunt şi ele cât se poate de naturale – unde s-a mai pomenit un cadavru artificial? — unicul element contra naturii fiind o întrebare brutală care mi-a pustiit minţile chiar atunci: *dar dacă vreun asasin dement urmăreşte să-i lichideze pe toţi clienţii Corinei Monteoru şi a început cu managerul Perfil Vlădescu*? Ei, bravos! Dacă m-ar vedea şeful cum

raţionez eu în momentele tari, mi-ar face vânt numaidecât la resortul „hoţi de buzunare”. Norocul meu este că în criminalistică, mai tot timpul, îţi duci crucea singur, fără şefi la locul crimei, fără colegi, fără priviri indiscrete sau amicale, sau fals protectoare. Doar tu şi cadavrul, iar dincolo de linia orizontului, – asasinul. De astă dată, am privilegiul a două cadavre. Şi iarăşi acel ceva misterios îmi spune că asasinul e unul singur.

De altfel, în aceeaşi seară, târziu, tot cotrobăind printre lucrurile lui Perfil Vlădescu, am dat şi acolo peste o agendă, cu aceeaşi listă de telefoane şi clienţi şi date riguros planificate, ca şi în agenda Corinei, iar printre însemnările acelea un rând incredibil, subliniat de câteva ori: *ucigaşul se află la morgă*. Data când fusese scris şi subliniat acel rând ciudat de cuvinte era chiar în ziua când fusese asasinată Corina Monteoru.

Ce taină sumbră cuprindea însemnarea aceea lapidară? De ce a făcut-o? Ce a vrut el să spună posterităţii? Că ucigaşul Corinei Monteoru a fost, la rândul său, ucis şi că acum se află depus la morgă? Cine l-a ucis pe ucigaş? Perfil Vlădescu? Altcineva? Dar pe Vlădescu cine l-a ucis? Cine i-a provocat infarctul fatal? Cine l-a înspăimântat de moarte? Tot ucigaşul de la morgă? Ar fi absurd. Am început să gândesc aiurea. Întotdeauna prea multe întrebări fac indigestie. Indigestie intelectuală. Şi atunci începi să spui prostii. Mai grav e când le şi scrii…

Acum, să nu-şi închipuie cineva că eu doar atât am făcut: m-am fâţâit o leacă prin apartamentul Corinei Monteoru, am descoperit agenda aia revelatoare, am stat la taclale cu doamna Sofia, apoi am zbughit-o la Perfil Vlădescu pe care l-am găsit cadavru. Treaba unui criminalist e mult mai complicată, mai complexă şi plină de tot soiul de rateuri, eşecuri şi banalităţi urâte. Vrea cineva să-l plimb prin toate gropile unui criminalist, prin toată bucătăria lui doldora de mizerii umanei?

Oricum, eu n-o să vă povestesc tot ce am făcut şi am văzut la morgă. Medicul legist, doctorul Ilarie Prunoiu, m-a însoţit permanent, ridicându-mi moralul. Am verificat toate cadavrele puse în uriaşul frigorifer. Douăzeci şi cinci de cadavre, dintre care doar trei prezentau un interes deosebit pentru mine: loader Frăţilă, zdrobit de un autocamion necunoscut, chiar în ziua când a fost asasinată Corina Monteoru; Nicolae Momolea, un ţigan spintecat de nişte necunoscuţi, a doua zi după moartea Corinei, de fapt noaptea următoare; al treilea cadavru aparţinea tot unui bărbat, dar încă neidentificat, un tip între

două vârste, frumos, viguros, spilcuit, fără acte, în schimb cu două gloanţe, calibrul 9 mm, vârâte în ţeastă cu o precizie profesională. Simţeam că sunt pe drumul cel bun.

Zile şi zile la rând am făcut cărare până la morgă, cei trei paznici se obişnuiseră deja cu mine, mă salutau prietenoşi, fumam împreună o ţigară, două, le mai azvârleam nişte bancuri vechi – nu ştiu dacă aţi observat ce criză mare de bancuri el – aveam sentimentul reconfortant că sunt aproape, foarte aproape de criminal.

Şi deodată, prima breşă în cercul suspecţilor. Primul fir de certitudine pe urmele asasinului. Laboratorul de criminalistică îmi trimisese un raport detaliat, masiv, cu toate amprentele papilare recoltate din locuinţele celor două victime – Corina şi Perfil – comparate apoi cu alte amprente trimise de mine. De la spălătoria „Nufărul” recuperasem un costum de haine, laboratorul de criminalistică îmi confirmase bănuielile, hainele au revenit la „Nufărul” în aşteptarea posesorului. De la sectorul investigaţii primisem nişte fişe biografice complete, între care una singură era interesantă, extrem de interesantă: *asasinul*.

Aşadar, ucigaşul se afla, într-adevăr, la morgă. Nebănuite şi misterioase sunt cărările unui criminalist. Ca şi artistul, el construieşte o lume numai a lui, o lume paralelă cu realitatea, o lume viabilă, palpabilă şi totuşi inexistentă, pentru că lumea criminalistului, ca şi lumea artistului, nu serveşte decât ca pretext pentru descoperirea adevărului. Artistul decoperă adevărul din noi înşine, criminalistul adevărul din jurul nostru…

Când am fost sigur că am toate elementele probatorii în mână, pentru dezvăluirea ucigaşului, am vrut să anunţ bucuria asta, întâi şi-ntâi, noilor mei prieteni, celor trei paznici de la morgă: nea Gică, nea Mişu şi nea Gogu. Păi, nu ne tutuiam noi tot timpul printre cuşetele cadavrelor? Păi, nu i-am deranjat eu, zile nesfârşite, cu vizitele mele inoportune şi lungi şi aiurite? Măcar atât meritau şi ei: recompensa de a fi aflat primii *adevărul*.

Ne-am strâns toţi patru în cămăruţa de la poartă, ne-am aprins ţigările, ne-am aşezat, ei cu ochii ţintă pe mine, eu cu privirile pierdute dincolo de ferestrele afumate, i-am lăsat să aştepte un pic – chestie de regie, nu? — apoi mi-am început monologul pe un ton sec, abrupt, arid, aşa ca să păstrez aerul specific, tenebros, de la faţa locului.

— Ucigaşul pe care îl caut se află la morgă. Este un om de o condiţie

modestă. Nu-i cunoaşte însă nimeni adevăratul chip interior, adevărata identitate. În preajma morţii, lumea capătă alte dimensiuni. Ucigaşul a fost pe vremuri medic, apoi condamnat pentru viol şi exercitarea abuzivă a profesiei. A făcut puşcărie, şi-a ispăşit pedeapsa, a decăzut din profesie, a căutat o slujbă umilă, a găsit. Ceva însă s-a strâmbat în firea lui definitiv. Ceva s-a stricat acolo, înlăuntrul său, iremediabil, devenind alt om. O primejdie latentă…

Într-o anumită împrejurare, a cunoscut-o pe Corina Monteoru, a plătit preţul iubirii, dar a rămas rob al acelei clipe pentru toată viaţa: s-a îndrăgostit de prea frumoasa curtezană. Corina l-a şters însă definitiv din agenda ei, nu-i plăceau complicaţiile, ea nu era decât o vânzătoare de iluzii, iar în afaceri, amorul este un balast periculos. Respins şi umilit, pentru a-şi stinge pojarul barbar al iubirii sale, fostul medic se hotărăşte s-o ucidă. O simplă împunsătură de bisturiu opreşte instantaneu inima tinerei femei. Corina nici n-a avut timpul necesar să ştie că moare, moartea surprinzând-o cu chipul senin şi neatins de grozăvia ultimei clipe. Când să părăsească locuinţa victimei, ucigaşului i s-a părut că vede în apropierea casei figura lui Perfil Vlădescu, proxenetul. Cuprins de o frică morbidă, s-a dus a doua zi la Perfil, ameninţându-l cu moartea, ştiindu-l cardiac cronic. Perfil face un infarct fatal, asasinul dispare şi cercul se închide ermetic în urma lui. Numai că Perfil Vlădescu scrisese, cu o zi mai înainte, în agenda lui, câteva cuvinte explozive: *ucigaşul se află la morgă*). A fost punctul meu de plecare. Apoi, am confruntat nişte amprente digitale, apoi am descoperit urme din sângele Corinei Monteoru pe un costum de haine dat la spălătoria „Nufărul”, apoi l-am descoperit pe asasin. Am dreptate, nea Gogule? l-am întrebat eu aproape în şoaptă pe unul din cei trei paznici. Nea Gogu, alias Grigore Pânzaru, fost medic, fost condamnat pentru viol, ajuns paznic la morga oraşului, mă privea cu ochi pustii, fără spaimă, dar şi fără speranţă…

Ce am făcut mai departe? Mi-am luat asasinul în dinţi şi am întins-o trap la poliţie. Nu de alta, dar ştiam că şeful meu – celebrul căpitan Andrei Zavera – e bântuit de un dor nebun după mine. Parcă îl aud: „Hai, Lu, mai întinzi mult de povestea aia cu ucigaşul de la morgă?”…

COLECŢIA DE FLUTURI

Reclamaţia picase de la administratorul blocului, un pensionar bătrân, dar iute ca argintul viu şi vorbăreţ ca soacra după nuntă. Parcă dădeau turcii, aşa zarvă mare facea în jurul său când se aştemea pe sfadă. Chestia cu turcii o ştiu de la tanti Ana, mătuşa mea, care mi-a trântit-o odată, pe vremuri, chiar în mijlocul unui banc, era într-o vineri, eu îi spuneam bancul ăla cu ardelenii şi trenul, turuiam din gură şi mă străduiam să fac atmosferă, când tanti Ana, de colo: „No, stai, mă copile, că doară nu dau turcii! De un-zici că vinea trinu-ala?”. Şi mi-a retezat avântul, şi s-a dus dracului poanta, şi de-atunci n-am mai spus niciodată bancuri ardelenilor. Mai ales vinerea, ca să nu râdă în biserică duminica. Se-nţelege, desigur, că tanti Ana e ardeleancă get-beget, iar eu încă nu prea ştiu cum să încep povestirea mea poliţistă, aşa că vă ţin de vorbă cu fleacuri. Tanti Ana ar fi zis că mă dau pe după piersic…

Care va să zică, administratorul blocului BX-14/2Y din strada Feldioara – cine nu e convins că există un astfel de număr are la dispoziţie întreg cartierul Drumul Taberei – aşadar, administratorul vine într-o dimineaţă la poliţie şi, după ce ne plimbă cu vorba vreun sfert de oră, relatându-ne cu lux de amănunte cum se străduieşte el să semene gazon în jurul blocului şi să asigure deplinul consens între locatari, ne spune deodată, sec şi aiurit, că *„domnul Dionisie Moscu a dispărut”*.

— Cine este domnul Dionisie Moscu? întreabă calm şi răbdător un coleg de-al meu. Suntem, cu toţii, în birou, trei colegi.

— Păi, nu-l ştiţi! se cruceşte administratorul, holbându-se năuc la noi. Toată lumea-l cunoaşte. Noi îi spunem Harap Alb, ca ăluia din poveste, pentru că şi-a petrecut mai toată viaţa prin ţările Indiei, dar are părul coliliu ca fuiorul de borangic. Se poate să nu-l ştiţi?! se uită el cu reproş la noi. Eu credeam că poliţiaaa… Sau nu sunteţi de la poliţie? devine el brusc bănuitor şi scorţos. Apoi, privindu-ne chiorâş hainele civile, scoate oficial buletinul de identitate, se uită roată la noi, toţi, pune ochii pe mine, îmi întinde băţos buletinul şi se recomandă scurt, milităreşte: Sunt Ilarion Stavarache, administratorul blocului BX-14/2Y de pe strada Feldioara! Cu cine am onoarea?

Mă ridic iute din spatele biroului, dintr-un salt sunt în mijlocul camerei, îmi pocnesc asurzitor călcâiele, îmi scot legitimaţia, i-o întind tranşant lui Ilarion Stavarache şi răcnesc din toţi bojocii de cred că s-a auzit până la ministru:

— Sunt căpitan de poliţie Andrei Zavera, la ordinele dumneavoastră!

Aşa am pătruns eu într-unul din cele mai bizare cazuri de criminalistică din viaţa mea. În blocul acela de locuinţe, cu număr de formulă algebrică, de pe strada Feldioara, se produsese o crimă înfiorătoare.

Domnul Dionisie Moscu, un bătrânel simpatic, volubil şi misterios, trăia singur într-un apartament de două camere, înţesate cu lucruri ciudate, obiecte exotice şi colecţii bizare. Se mutase în acest loc de vreo câţiva ani, nimeni nu ştia de unde venise, ce făcuse până atunci, ce neamuri avea. Manierat, politicos, prietenos, dar numai până la uşă. Puţini oameni din bloc se puteau lăuda că-i trecuseră pragul casei. Dar cine avusese această şansă, fusese marcat pentru tot restul vieţii de lumea aceea interioară a domnului Dionisie Moscu, populată cu lucruri stranii, oculte, tainice, toate iradiind un aer necunoscut, de vrajă, putere şi frumuseţe.

Dionisie Moscu nu plecase niciodată de-acasă mai mult de un ceas, două, scurte plimbări în jurul blocului, sau până la piaţa din apropiere, sau la taifas, în scuarul de peste drum, cu câţiva vecini, seara mai ales, când pensionarii jucau septic sau table. Domnul Moscu nu juca niciodată. Privea numai, se amuza ori tăcea îngândurat, cu privirile îngropate în pământ, cu fruntea uriaşă coborâtă către amintiri de demult. Povestea rar, foarte rar, scurte secvenţe dintr-o lume îndepărtată, uimitoare şi fabuloasă, cu bogăţii imense şi oameni înţelepţi, cu plante carnivore şi întinse pustiuri de nisip, cu cetăţi sclipitoare bântuite periodic de molime înfricoşătoare, sau acoperite de revărsarea apelor, sau mistuite în incendii catastrofale, o lume miraculoasă în care evoluau fachiri celebri, yoghini care descifrau mersul astrelor şi prevedeau jocul întâmplărilor omeneşti, brahmani care ţineau în palmă osia pământului.

Şi iată că, într-o seară, domnul Dionisie Moscu n-a mai ieşit în scuarul din faţa blocului, dimineaţa iarăşi nu l-a văzut nimeni, seara următoare la fel, a treia zi Ilarion Stavarache, administratorul blocului, a venit la poliţie cu aerul său personal, foarte personal: „*A dispărut domnul Dionisie Moscul*”.

Mi-am luat trusa criminalistică, am telefonat după şoferul de serviciu, cinci minute mai târziu eu şi Stavarache rulam în trombă spre un punct fix, precis determinat, dar cu multe, foarte multe necunoscute: BX-14/2Y.

Ajunşi la destinaţie, am sunat prelung la uşa domnului Dionisie Moscu, nu ne-a răspuns nimeni, uşa era încuiată cu trei rânduri de yale, m-am uitat întrebător la Stavarache: dacă omul o fi plecat undeva, a trebuit să plece

urgent undeva, n-a mai apucat să spună nimănui, a plecat şi gata, iar noi dăm buzna, în lipsa lui, în casă, drept e? Administratorul mi-a înţeles întrebarea din priviri, a ezitat o clipă, şi-a şters faţa cu palmele lui mari şi aspre, între timp se ţesuse în jurul nostru un cerc de vecini tot mai dens, tot mai gălăgios, le-a cerut părerea dacă domnul Dionisie Moscu o fi păţit ceva, toţi au fost de acord să forţăm uşa…

Uşor de hotărât, greu de realizat. Încuietorile yale erau de un tip sofisticat, cu blocaje de rezervă, zăvoare suprapuse şi cifru. Abia după ce efectuai combinaţia secretă a cifrului, puteai introduce cheia în broască. O singură dată, în cariera mea de criminalist, mai avusesem de-a face cu astfel de încuietori: la o ambasadă. Ambasadorul pierduse cheile şi avea treabă urgentă în odaia cu pricina, telefonase la poliţie, eu venisem la faţa locului, am moşmondit la uşa aceea vreun sfert de oră, până am descuiat-o. Tot cam atât mi-a luat şi uşa domnului Dionisie Moscu…

Am intrat în apartament, împreună cu administratorul şi preşedintele asociaţiei de locatari, ceilalţi se-nghesuiau afară, pe palier. Dinspre interiorul apartamentului ne-a întâmpinat un aer greu, stătut, specific: de-acum, ştiam sigur că înăuntru se află un cadavru de cel puţin două zile. Holul mare, bucătăria pe stânga, baia pe dreapta, încă un hol mai mic din care plecau două camere. Am deschis prima uşă, interiorul obscur, storurile trase, am aprins plafoniera: în mijlocul camerei două fotoliu joase, orientale, între ele o măsuţă cu ceşcuţele de ceai; într-un fotoliu, trupul unui bărbat bătrân, prăbuşit pe spate, cu ţeasta strivită, aproape dislocată sub impactul unei îngrozitoare lovituri – cadavrul domnului Dionisie Moscu.

Într-o asemenea împrejurare, elementele cele mai importante sunt urmele. Prima operaţie este conservarea urmelor: urme plantare, urme papilare, urme de salivă, de transpiraţie, fire de păr, fire de praf. Apoi, prelevarea urmelor. Apoi, fixarea poziţiei victimei în raport cu mediul înconjurător. Apoi, cercetarea victimei cu lupa, cu ochii minţii, cu experienţa, cu flerul. Apoi, dar câte lucruri, deopotrivă banale şi infernale, nu face un criminalist, până când ajunge faţă-n faţă cu ucigaşul? Mai ales când victima se numeşte Dionisie Moscu, supranumit Harap Alb, despre care nimeni nu ştie ce fel de om este, de unde vine, ce rude are, ce prieteni are, ce duşmani are, ce a făcut în viaţa lui? Nimic, decât fabulaţiile vecinilor din bloc, poveşti fulgurante, şocante şi topite într-un halou misterios, brodate în jurul unui destin la care, de

fapt, nu avuseseră niciodată acces.

Apartamentul domnului Dionisie Moscu era, în acelaşi timp, talcioc şi muzeu oriental, altar sacerdotal şi bibliotecă, loc de visare şi studiu, îngemănare stranie între ştiinţele exacte şi credinţele oculte.

Măşti indiene, statuete din jad, din agat, din smarald, colecţii de coral, de cuarţ de stâncă, colecţii de pipe năstruşnice, cizelate cu un rafinament fantastic: pipe din lemn de balsa, din lemn de tek, din lemn de trandafir, pipe din abanos, din fildeş, din argint, din aramă, din lut ars – toate aranjate cu un fin simţ al proporţiilor, al armoniilor, în casete din cristal sau pe rafturi suspendate. Alţi pereţi erau tapisaţi cu cărţi rare, scrise în străvechea limbă hindu, sau în arabă, sau în engleză, sau în ebraică; tomuri uriaşe cu cotoarele negre, care nu se lăsau pătrunse decât de iniţiaţi în tainele unor culturi revolute. Tablourile izbucneau de peste tot, ca nişte ferestre miraculoase, lepădând în privirile noastre o lume transcendentală, atinsă de aripa nemuritoare a dumnezeirii: tablouri în ulei pe pânză de Damasc, tablouri pictate pe gresie şlefuită, pe lemn cioplit şi fiert în tincturi minerale, tablouri pictate pe scoarţă de cedru, pe celebra sticlă tibetană, pe coarne de bivol şlefuite, pe hârtie din orez, pe mătase. Pe alt perete, colecţii de evantaie executate cu rafinament din hârtie, din pene, din fildeş, colecţii de instrumente muzicale al căror nume n-am să-l ştiu niciodată, colecţii de ibrice, de cuţite, de mătănii monahale, de turbane, de amulete reprezentând animale şi păsări exotice, colecţii arheologice, numismatice, filatelice. Între toate bizareriile acelei mirifice lumi, se detaşa însă o uriaşă *colecţie de fluturi*, întinsă aproape pe un perete întreg, o colecţie uimitoare şi captivantă de lepidoptere exotice, în care natura făcuse o superbă risipă de forme, culori şi dimensiuni.

Ca să înţeleg de ce fusese omorât Dionisie Moscu, trebuia să înţeleg cum trăise el, ce fel de om fusese: nimic nu ne defineşte mai bine decât obiectele ce ne-nconjoară. Obiectele sunt definitorii; părerile oamenilor, doar complementare.

Obiectele din casa lui Dionisie Moscu mă edificaseră asupra victimei. Ştiam cine fusese acel om, ce făcuse în viaţa lui, pe unde umblase, ce căutase, ce sperase să găsească, ce resort îl împinsese să cerceteze o lume atât de eclectică, conservatoare şi ferecată sub jurământul tăcerii. Dionisie Moscu mi se dezvăluise în toată complexitatea lui inedită şi tragică. Mai ales *însemnările* acelui om – pe care odată şi-odată, cândva, cine ştie când, îmi voi asuma

curajul publicării lor – aşadar, mai ales însemnările lui mi-au fost de un nepreţuit ajutor în eterna fugă a criminalistului pe urmele ucigaşului…

Interesante, foarte interesante mi s-au părut şi părerile oamenilor despre domnul Dionisie Moscu. Niciodată nu vom şti îndeajuns cum ne reflectăm, fiecare dintre noi, în ochii celorlalţi. Şi oricât ne-am strădui, nu vom putea parcurge niciodată drumul cunoaşterii până la capăt. Întotdeauna vom da peste o zonă interzisă, dincolo de care lumea în care ne oglindim este închisă într-un mister absolut. Fişez, pentru deliciul amatorilor de introspecţii psihologice, câteva păreri ale vecinilor despre Dionisie Moscu.

Zice unul: Domnul Moscu e de viţă nobilă. Şi e ultima rămurică din viţa lui. O rămurică stearpă. N-are muiere, n-are copii, a umblat fleandura prin lumea largă, a tocat averea părinţilor, când a mai rămas doar cu ciurucurile alea din casă s-a retras aici, în blocul nostru, în cutia asta din beton, în rând cu prostimea. Aşa-i când nu ştii să-ţi ţii rangul. Acum face pe misteriosul, pe interesantul, spune poveşti absurde şi vinde cocoşeii din aur. Păi, din ce credeţi că trăieşte? Pensie nu, serviciu nu, asta-i! Cocoşeii? De aici cred că i s-a tras şi moartea. A venit unul să-i schimbe monezile, i-a dat la mir, i-a furat aurul şi valea…

Zice altul: Domnul Dionisie Moscu a fost un mare savant. Păcat că nu s-a ocupat nimeni de el, nimic în presă, nimic la televizor Aşa ne pierdem noi savanţii şi ne-o iau alţii înainte. Savanţii, domnul meu, sunt o specie aparte, sunt nişte oameni care poartă în capul lor toată ştiinţa lumii, dar nu ştiu ce să facă şi să dreagă cu ea. Sunt ca nişte filoane de aur pe care dacă noi, oamenii de rând vreau să spun, nu le descoperim şi nu le valorificăm la timp, se pierd, dispar în neant. Aşa, de pildă, ca Petre Ţuţea. L-am descoperit prea târziu, iar pe domnul Dionisie Moscu încă nu l-a descoperit nimeni. A murit ca un prost şi cine ştie ce secrete i-o fi furat ăla care l-a omorât şi a dispărut apoi la mama dracului, în alt capăt de lume. Păi, dumneavoastră nu vedeţi că au început să mişune spionii în jurul nostru ca şobolanii la brânză?

În sfârşit, *o altă părere*: Domnule căpitan, eu cred că l-am mai văzut undeva pe domnul Moscu. Cu mult înainte de a se muta la noi. Cred că l-am văzut la circ. Cu turban, cu măsuţa aia cu şmecherii, cu hocus-pocus, precis la circ l-am mai văzut. Era scamator. A colindat lumea întreagă cu circul lui şi a strâns de peste tot suveniruri, când a ieşit la pensie şi-a luat casă în blocul nostru. Nu-i prost! Povesteşte frumos, are inimă bună, da’ nu-i place să-i sufli în

ciorbă. Stă retras, trăieşte singuratic, vorbeşte numai când vrea el. Uneori, îşi mai dă în petic şi face scamatorii. Noi mai jucăm, seara, septic sau table, în părculeţul din faţa blocului. Domnul Moscu venea şi el, se aşeza lângă noi, se uita, tăcea şi deodată-l auzeai adresându-se cuiva: „Dacă tragi acum o carte, iese popă!”. Şi popă ieşea. Sau damă. Sau as. Aşa cum zicea el. Sau, alteori, îi spunea unuia care dădea la zaruri: „La prima mână faci şase-şase, la a doua cinci-cinci, la a treia patru-patru”. Şi aşa ieşeau toate, cum spunea el. Noi ne miram, şi ne vedeam mai departe de jocul nostru. Şi cu mine a făcut odată o scamatorie. Zice: „Scrie pe un bileţel orice întrebare vrei, împătureşte bileţelul şi strânge-l în pumn, iar eu îţi voi ghici întrebarea şi-ţi voi da şi răspunsul”. M-am dus în altă parte, am scris pe un petic de hârtie: cine era colega mea de bancă din clasa întâi de liceu? Am împăturit bileţelul, am revenit. Domnul Moscu mi-a spus exact întrebarea, apoi m-a rugat să desfac bileţelul pe care-l strângeam în pumn. L-am desfăcut şi am rămas uluit: sub întrebarea mea, cineva scrisese un nume – Marcela. Adică, răspunsul exact. Vedeţi ce scamatorii teribile făcea?

Acesta era domnul Dionisie Moscu, cules din părerile câtorva dintre cei care l-au cunoscut. Obiectele care-l înconjuraseră relevau însă un alt om. Iar însemnările îi dezvăluiau alt chip. Cine era Dionisie Moscu adevăratul? Nu vom şti niciodată. Rămâne partea de mister care, de fapt, este carburantul memoriei. Pentru că numai un om care nu ni se destăinuie pe deplin ne va incita de-a pururi memoria. Eternele paradoxuri omeneşti…

Cercetând cercul suspecţilor, printr-o sită deasă, tot mai deasă, după trei zile am ajuns la un singur om – *asasinul*. M-am înfiorat de perspectiva galopantă cu care, la rându-i, se îndrepta spre moarte. Am refăcut analizele în laboratorul de criminalistică, mi-am verificat unele informaţii la Muzeul de Istorie Naturală „Grigore Antipa”, am vizitat în câteva rânduri Institutul Central de Toxicologie, aveam de-acum câteva indicii care îmi permiteau arestarea ucigaşului. Şi totuşi, o cumplită îndoială îmi paraliza voinţa de a trece la executarea arestării. Dar dacă omul este nevinovat? Dar dacă, de fapt, toate concluziile mele vizează o altă persoană pe care încă n-o cunosc? Să mai aştept? Şi dacă aşteptarea mea poate să-i fie fatală asasinului? La urma-urmei, n-aveam împotriva ucigaşului decât simple deducţii, indicii, câteva probe indirecte, pe câtă vreme alibiul său, furnizat în timpul anchetei, era beton. Ce era să fac? Am riscat. L-am arestat. Numele lui – Tudose Şirianu.

Îmi amintesc că l-am luat repede-repede, turuiam din gură ca o morişcă, întocmai ca pe vremuri când mă străduiam să-i spun mătuşii mele, tanti Ana, bancul ăla cu ardelenii şi trenul, iar ea mi-a retezat tot avântul şi mi-a distrus bunătate de poantă. Pe scurtătură, i-am spus lui Tudose Şirianu, cam aşa:

— Domnule Şirianu, vă acuz de asasinarea lui Dionisie Moscu, în scop de jaf. Cel puţin deocamdată, nu prezintă interes pentru anchetă cum aţi pătruns în casa victimei, cu ce obiect dur i-aţi zdrobit pur şi simplu calota craniană, şi cum aţi plecat. La ora actuală, presantă este chestiunea obiectului pe care l-aţi furat din casa victimei. Se numeşte MARELE CALIF şi este un fluture uriaş, aproape cât un porumbel; este unicul exemplar din lume. Marele Calif a dispărut cu desăvârşire din natură în timpul celui de-al doilea război mondial. Nimeni nu ştie cum a ajuns Dionisie Moscu în posesia acestui unic exemplar. Dar anumite cercuri interesate, din străinătate, au pus ochii pe el. Preţul Marelui Calif e fabulos. Dacă dumneavoastră aţi fi ştiut ce anume furaţi, le-aţi fi pretins cel puţin zece milioane de dolari. Preţul încasat însă a fost cu mult, cu foarte mult mai mic. Eu probe concludente, indubitabile, împotriva dumneavoastră, că aţi furat Marele Calif şi că l-aţi ucis pe Dionisie Moscu, nu am. Deocamdată, nu am! Timpul curge vertiginos în defavoarea dumneavoastră. Pentru că vă paşte un pericol de moarte. De unde? Să vă explic: în timpul manipulării uriaşului fluture, i-aţi atins aripile şi astfel v-aţi contaminat cu o puternică otravă naturală specifică Marelui Calif, cu o perioadă de incubaţie de şapte zile. Au trecut deja şase zile. Antidotul, descoperit de noi în însemnările victimei, poate fi administrat cu succes doar în primele şapte zile. *După*, este prea târziu. Adică, fatal. Ce vreau să vă spun? Dacă dumneavoastră sunteţi hoţul şi ucigaşul, vă administrăm antidotul şi înaintăm cauza penală Procuraturii. Dacă nu, sunteţi liber şi clasăm toată povestea asta. Hotărârea vă aparţine în exclusivitate.

Omul din faţa mea a surâs victorios, s-a ridicat, s-a îndreptat spre uşă, mi-a spus din pragul uşii: „Domnule căpitan, vă mulţumesc de încredere, dar să ştiţi că eu, la viaţa mea, am auzit poveşti cu mult mai interesante decât chestia pe care mi-aţi servit-o dumneavoastră acum. Cu regrete, dar eu credeam că fantezia şi bunul simţ vizitează mai des birourile austere ale poliţiei. Vă salut!” Şi-a dus două degete la pălărie şi a dispărut.

Patru zile mai târziu, eram chemat, de urgenţă, la Spitalul Colentina, la patul unui muribund – Tudose Şirianu. Era prea târziu…

MOARTEA ŞERIFULUI

Ofiţerul de la dispeceratul de poliţie a primit un telefon disperat: dintr-un bloc, de pe Bulevardul Măgurele, a dispărut un copil, un băieţel blond, în vârstă de şase ani şi nouă luni, îmbrăcat în blugi şi cămăşuţă albastră, uşor pistruiat, cu numele Irinel; este fiul profesoarei Aretia Stelara; reclamă dispariţia mama.

De la dispecerat, mesajul acela de alarmă a venit la mine, eram de serviciu, am sunat la garaj, am chemat o maşină, mi-am luat trusa criminalistică – pentru orice eventualitate – şi am plecat în Bulevardul Măgurele. În faţa blocului, mă aştepta un grup de oameni: Mama copilului, părinţii ei, câţiva vecini.

Frângându-şi mâinile, umflată de plâns, cu chipul răvăşit de spaimă, Aretia Stelara s-a apropiat repede de mine, turuindu-mi cu o viteză uluitoare, dar cu o dicţie clară, profesorală, cum că Irinel, băiatul ei, un copil extrem de sociabil şi sprinţar, s-a jucat împreună cu alţi copii, în faţa blocului, apoi brusc a dispărut; s-a lăsat seara, Irinel n-a mai venit acasă, l-au căutat peste tot, prin vecini, prin împrejurimi, nicio urmă, nimic. Ce s-o fi întâmplat cu copilul ei? L-o fi omorât vreo maşină şi şoferul l-a azvârlit apoi în portbagaj, ca să-l lepede mai încolo, la marginea oraşului? O fi mâncat ceva stricat, otrăvit şi acum o fi leşinat pe undeva? S-o fi dus mai departe de bloc şi s-o fi rătăcit? „Sau l-o fi răpit cineva?”, a izbucnit iarăşi într-un plâns isteric tânăra mamă.

Am împărţit oamenii din faţa blocului în trei grupuri: unul să verifice toate apartamentele, de la parter până la etajul zece, să discute cu locatarii, să le solicite o informaţie, o părere, ajutorul; al doilea grup urma să verifice blocul, de sus şi până jos, terasa, debaralele, ghenele de gunoi, spălătoria, uscătoria, subsolul; al treilea grup să investigheze în jurul blocului, să discute cu vecinii, să scotocească prin împrejurimi.

Ne-am împărţit sarcinile, ne-am sfătuit să nu facem zarvă mare, ne-am propus să fim atenţi şi calmi şi am plecat la treabă.

Ştiam din experienţă că puştiul nu putea fi prea departe: ori o fi la un prieten, la un vecin, s-au jucat, au mâncat, apoi a adormit acolo; ori l-o fi apucat oboseala cine ştie prin ce cotlon al scării, prin ce colţ ascuns, întunecat şi acum doarme de rupe pământul; ori o fi pe la un alt vecin şi stă şi acum gură-cască la un videocasetofon cu desene animate, cu răpiri şi împuşcături colorate, încât a uitat şi de casă, şi de masă; ori a plecat prea departe de bloc,

dus cu joaca, atras de mirajul marelui oraş, şi s-a rătăcit; ori o fi fugit, pur şi simplu, de acasă, încotro o fi văzut cu ochii, ca să scape de infern, de bătaie, de chinuri; sau a făcut, poate, o prostie, şi acum stă ascuns cine ştie pe unde, neavând curajul să meargă acasă…

Cam acestea erau variaţiunile posibile la una şi aceeaşi temă: dispariţia unui copil de la domiciliu. Luasem, bineînţeles, în calcul şi răpirea, şi moartea celui dispărut. Dar acestea erau excepţii rare, extrem de rare.

Ei bine, de astă dată, tocmai excepţia s-a produs. Ultima excepţie: *moartea copilului*. Irinel Stelara a fost descoperit, la subsol, sub scară, spânzurat. Legat cu un şnur de draperie de o ţeavă, cu tălpile aproape atingând cimentul rece al scării. Era mort de câteva ceasuri zdravene.

Aşadar, dintr-o dată, lucrurile se complicau îngrozitor de urât: *crimă*! Pentru că era exclus cu desăvârşire la un copil de numai şapte ani gestul sinuciderii.

În bloc, parcă explodase un uragan de păreri, de presupuneri, de bănuieli, care de care mai extravagante. Şi nimic nu poate fi mai periculos pentru un criminalist, decât să intre în cercul absurd, rotitor al extravaganţelor.

A doua zi, după necropsie, medicul legist mi-a confirmat că micuţa victimă sucombase ca urmare a strangulării prin spânzurare tipică, voluntară, de pe trupul ei lipsind orice urmă de violenţă sau agresare; de asemenea, înainte de moarte, victima a fost pe deplin conştientă, în sensul că nu era nici adormită, nici drogată. Medicul legist înclina pentru sinucidere, ca urmare a unei vieţi infernale trăite în familie. Eu excludeam integral sinuciderea, şi totuşi, încă nu ştiam ce să pun în loc: accident? Premeditare? Răzbunare? Opera unui nebun?

Aretia Stelaru, mama victimei, locuia împreună cu părinţii ei, Aurica şi Andrei Stelaru, ambii pensionari. Irinel era un copil din flori, rodul unei iubiri nefericite, a Aretiei, la câţiva ani după terminarea facultăţii. Mândră, cu orgoliul feminin profund rănit, Aretia nu a fugit după tatăl copilului, nu l-a implorat, nu l-a ameninţat, l-a lăsat în plata domnului, a născut, şi-a crescut copilul singură patru ani încheiaţi, apoi, la insistenţele părinţilor ei, s-a mutat împreună cu Irinel în locuinţa luminoasă, spaţioasă a acestora. Ambianţa familială era blândă, era plăcută, era confortabilă, întreaga afecţiune a celor trei adulţi revărsându-se cu prisosinţă asupra lui Irinel.

Copilul era un tip sensibil, visător, cu multă imaginaţie, dar cuminte şi

ascultător. Cine să-l fi ucis? Şi care să fi fost mobilul acestei abominabile crime? La capătul unei săptămâni de investigaţii, abia am reuşit să conturez câţiva suspecţi: Alexandru Franga, fost condamnat pentru tâlhărie, cu locuinţa într-un bloc vecin; Dan Abrudan, un bătrân arţăgos, furios, trecut în câteva rânduri prin balamuc, cu domiciliul în acelaşi bloc cu victima, cunoscut fiind printre locatari că urăşte copiii, alungându-i adeseori cu ciomagul afară, în curte, aiurea; ultimul suspect devenise însăşi mama copilului spânzurat – Aretia Stelaru. Atât. Alexandru Franga, Dan Abrudan şi Aretia Stelaru. Asasinul trebuia căutat în acest triunghi fatidic.

Alexandru Franga făcuse zece ani de puşcărie pentru tâlhărie, în urma rechizitoriului unui procuror care, zicea el, îl acuzase pe nedrept. Iar fostul procuror nu era altul decât Andrei Stelaru, adică actualul pensionar şi bunic al victimei. Franga susţinuse peste tot, fie treaz, fie beat, că atunci, în urmă cu ani şi ani de zile, a fost nevinovat, dar că domnul procuror Stelaru l-a vârât la pârnaie degeaba, că poate nu i-au plăcut ochii lui sau că i-a vorbit obraznic ori că dracu mai ştie de ce, dar l-a băgaţ la zdup nevinovat, şi pentru chestia asta iertare nu există. Îi va plăti el, cu vârf şi îndesat. Pentru că, puşcăria nu-i biserică, iar el, Alexandru Franga, nu-i Dumnezeu ca să ierte. Să se fi răzbunat fostul condamnat pentru tâlhărie pe micuţul Irinel Stelaru?

Dan Abrudan era un bătrân mereu zburlit, mereu cu capsa pusă pe scandal, trăia singuratic într-o garsonieră, cu trei etaje mai sus decât familia Stelaru. Fusese internat în mai multe rânduri la un ospiciu de nebuni, se vindecase doar pe jumătate, se răstea la toată lumea, ura însă cu deosebire copiii. Ieşea adeseori pe holuri, în casa scărilor, cu ciomagul în mâini, alungând copiii care se jucau acolo, blestemându-i, înjurându-i şi ameninţându-i cu moartea. Oare ameninţarea nebunului Abrudan se înfăptuise asupra lui Irinel Stelaru?

Aretia Stelaru îşi iubea, fără îndoială, copilul. Sub acest adevăr, puteau semna, în corpore, toţi vecinii din bloc. Irinel era sufletul ei. Dar, în ultimele luni de zile, Aretia cunoscuse un bărbat, un funcţionar de la Ministerul de Externe, Florin Zota, frumos, tânăr, fără copii, neînsurat. Se îndrăgostise ca o adolescentă de el. Şi Florin o iubea. Trăiau într-un concubinaj plin de pasiuni, de promisiuni. Florin Zota i-a promis că ar lua-o de nevastă, dar că e copilul ei la mijloc şi că părinţii lui nu ar admite în niciun caz ca el să se însoare cu o femeie care a făcut un copil din flori. Să-şi fi omorât Aretia Stelaru propriul copil

în numele fericirii ei cu Florin?

Toate aceste trei versiuni erau posibile, dar în criminalistică nu se operează cu posibilităţi, ci cu certitudini. De unde însă certitudini pe un teritoriu de nisipuri mişcătoare? Pentru că asemenea acestor nisipuri sunt bănuielile: te îngroapă sub povara lor, tentantă, sufocantă, şi rişti ratarea adevărului. Cum să arestezi un om nevinovat? Cum să te uiţi în ochii unui om şi să-i spui, pe tonul cel mai calm din lume, că îl suspectezi pentru crimă, când n-ai certitudinea gestului său ucigaş? Cu ce drept – legal sau moral – te poţi vârî în sufletul unui om nevinovat şi, o dată cu tine, să cari în sufletul acela toate spaimele pământului? Dacă nu ai certitudini, dacă nu eşti în stare să ai certitudini, mai bine aştepţi, te pui de-a curmezişul tuturor întâmplărilor şi aştepţi, chiar dacă ţi se pare că asasinul îţi rânjeşte sfidător dintr-un cotlon întunecos al neputinţei tale…

Cu aceste gânduri, deloc reconfortante, dădeam când şi când ocol în jurul blocului aceluia, de pe Bulevardul Măgurele, în subsolul căruia, sub scară, fusese spânzurat un copil: Irinel Stelaru. Făceam şi refăceam drumuri ştiute, discutam cu oamenii, cu copiii, puneam întrebări, căpătăm răspunsuri pe care le cunoşteam, până când, deodată, hazardul, dumnezeiasca întâmplare, mi-a adus în faţă un puşti, un ţâşti-bâşti ciocolatiu, de vreo şase-şapte ani, un pui de ţigan, Ramon Bădălan, care locuia peste drum de victimă. Şi-mi spune Ramon, cu un aplomb stârnit de întrebările şi tristeţile mele, îmi spune, pur şi simplu, cam aşa:

— Nene, pe Irinel nu l-a omorât nimeni, el a vrut să moară. Aşa a fost jocul, el l-a luat în serios, şi s-a dus, el a vrut să plece. Noi ne-am jucat de-a şeriful şi asasinii, el s-a nimerit să fie şeriful, noi asasinii – adică eu, Neluţu, Pepe şi Mişu – dar n-am avut pom în curte ca să-l spânzurăm pe şerif, şi atunci, el ne-a zis că ştie o ţeavă pe tavan, sub scară. Ne-am dus, am găsit ţeava, l-am legat, el a făcut pe mortul şi gata. Numai că noi ne-am continuat jocul şi am plecat afară, dar el a luat-o în serios şi n-a mai vrut să iasă cu noi. A rămas acolo, atârnat de frânghie. Zău, nene, să moară mama, dacă mint!

UCIGAŞUL ÎN ALB

Introducere

E aproape de miezul nopţii. Peste pământ, peste asfalt, peste acoperişurile din beton armat ale caselor, liniştea se aşterne somnolentă. Oamenii, rari, tot mai rari, picotesc prin tramvaie, prin autobuze, prin vagoanele de metrou. Pe pământ şi sub pământ, noaptea se întinde leneşă şi obosită şi cască de-i trosnesc fălcile.

Metroul, ca un monstru tentacular, respiră şi el istovit, epuizat, îşi retrage când un braţ, când altul, din cuprinsul subteran al cetăţii, se abandonează, încet-încet, repaosului nocturn.

Ultimele vagoane de metrou traversează oraşul într-un zuruit tot mai stins, retrăgându-se, rând pe rând, către marile depouri de la periferia metropolei.

Pe magistrala a doua, înainte de staţia finală, o garnitură de metrou se apropie huruind monoton de peron, încetineşte, opreşte, uşile se deschid brusc, cu un pocnet sec, şi atunci se porneşte vacarmul, îngrozitor, tulburător, absurd. Din ultimul vagon al trenului, lumea dinăuntru ţâşneşte afară, urlând bezmetică, ţipând înfricoşată, îmbrâncindu-se, călcându-se în picioare, strigând după ajutor. Cele zece sau cincisprezece persoane bulversate, speriate de moarte, se strâng apoi buluc în faţa vagonului, gesticulează, au glasurile răguşite, privirile frisonate de spaimă, soseşte poliţia metroului.

O singură persoană din grupul acela straniu, de oameni înfricoşaţi de o monstruoasă întâmplare, un singur bărbat slăbuţ, suplu, blond, cu ochi albaştri şi costum alb, de o desăvârşită eleganţă, un tip enigmatic şi calm, se desprinde din grup şi, cu discreţie şi iuţeală, se amestecă anonim printre ceilalţi oameni care coborâseră în staţie, dispărând apoi în sus, pe scările rulante, stropite cu lumina obscură a nopţii.

Din primele constatări ale poliţiei de metrou, rezultau câteva repere de o incredibilă brutalitate: în ultimul vagon al trenului avusese loc o încăierare sângeroasă, extrem de violentă, în urma căreia rezultaseră un cadavru şi doi bărbaţi paralizaţi, cu coloana vertebrală frântă.

Declaraţia unui martor ocular

Subsemnatul Leopold Bălănescu, născut la data de 18 februarie 1948, cu domiciliul în Bucureşti, Strada Crinolinei Nr.14, declar următoarele:

Era aproape de miezul nopţii, călătoream cu metroul pe magistrala a şasea, mă duceam acasă. În vagon, lume puţină, cred că eram douăsprezece sau cincisprezece persoane. Eram cu toţii liniştiţi, obosiţi, aproape somnoroşi. Mai aveam până acasă două staţii când, la un moment dat, după ce s-a pus trenul în mişcare, trei tineri care intraseră în vagon cam gălăgioşi, cam zurbagii, s-au năpustit asupra noastră cu cuţitele, ameninţându-ne că ne omoară dacă nu le dăm toţi banii şi toate bijuteriile pe care le avem asupra noastră. Pe unii dintre noi chiar ne-au pocnit peste ochi, ne-a dat sângele pe nas, am fost trântiţi la podea cu lovituri de picioare. Unul dintre cei trei tineri, un tip brunet, cu părul creţ, cred că cel mai în vârstă dintre ei, să tot fi avut douăzeci şi trei sau douăzeci şi cinci de ani, s-a dus la o uşă şi nu ştiu ce a meşterit acolo, că uşile nu s-au mai deschis în staţiile de oprire. Apoi, tot el, a stins repede câteva plafoniere, n-au mai rămas decât două în mijlocul vagonului, împăclindu-se peste tot o lumină chioară.

Între timp, ceilalţi doi, între care unul ras în cap, cu tenul cenuşiu şi imberb, iar celălalt cu o mustaţă uriaşă, neagră, continuau să ne maltrateze şi să ne jufuiască.

Pe un om bătrân din faţa mea, să tot fi avut vreo şaptezeci de ani, care nu a vrut să scoată portofelul sub ameninţarea cuţitului, ăla ras în cap l-a pocnit peste faţă cu atâta furie, încât bietului bătrân i-a sărit proteza dentară tocmai la picioarele mele. N-am îndrăznit să mă aplec şi să i-o dau. Parcă paralizasem. Mă uitam îngrozit la ceea ce se întâmplă în vagon, şi nu-mi credeam ochilor. La un moment dat, ăla cu mustaţa uriaşă s-a oprit crăcănat în faţa mea, cu un stilet lung în mâna dreaptă cu vârful îndreptat către gâtul meu şi cu stânga întinsă poruncitor spre mine. I-am dat portofelul, a scos banii din el, mi l-a înapoiat, apoi mi-a cerut verigheta din deget şi ceasul de la mână. Când să plece, s-a uitat aşa chiorâş la mine, a râs cu o răutate de parcă i-aş fi fost duşman de moarte şi m-a întrebat răguşit: „Ai ceva la gât?” M-am supus fără un cuvânt, ca un somnambul. Mi-am desfăcut nodul de la cravată, apoi nasturii de la cămaşă, am desfăcut lănţişorul cu cruciuliţă din aur, de la gât, şi i l-am dat. Mustăciosul a zis satisfăcut „aşa!” şi m-a plesnit scurt peste obraz cu dosul palmei, încât am simţit imediat sânge în gură.

Nu ştiu ce s-a întâmplat atunci cu noi, cu toţi oamenii aceia care ne aflam în vagon. Cred că eram aproape cincisprezece oameni, majoritatea bărbaţi. Dacă ne-am fi ridicat cu toţii o dată, împreună, i-am fi pus la pământ pe cei trei derbedei care ne tâlhăreau, i-am fi legat şi i-am fi predat poliţiei. Dar n-am făcut-o! Nu ştiu de ce n-am făcut-o. Parcă ne luase Dumnezeu minţile, parcă ne tâmpisem cu toţii şi ne supuneam ca nişte imbecili, dominaţi de teroarea acelor nenorociţi…

A fost şi un militar printre noi, parcă subofiţer era, nu mai ţin minte. El singur a încercat să se opună, să ne cheme în ajutor, el singur ne-a dat o lecţie de curaj. Dar nimeni dintre noi n-a mişcat un deget. Tâlharul ăla cu părul creţ i-a râs militarului în nas, un râs îngrozitor, ca de om nebun, şi i-a zis „vezi, mă?”, după care l-a luat la bătaie, l-a trântit la podea, l-a călcat în picioare, până ce bietul om a reuşit să se ridice în genunchi şi să-i ceară iertare, să nu-l omoare, că are acasă o mamă bătrână, bolnavă, nevastă şi trei copii. Creţu l-a mai pocnit o dată, i-a luat paralele, ceasul de la mână şi l-a lăsat în pace.

Toată istoria asta sângeroasă din vagon s-a desfăşurat rapid, doar pe parcursul a trei staţii. Trenul intra în staţie, uşile nu se deschideau, fuseseră blocate, înăutru era semiîntuneric, de afară nu se vedea nimic, rarii călători, care mai luau metroul la ora aceea târzie, se îndreptau către celelalte vagoane. În vagonul nostru prăpădul continua nestingherit.

La un moment dat, tipul ăla ras în cap s-a apropiat de o femeie, trecuseră deja două staţii, femeia strângea disperată un copil în braţe, tâlharul se opreşte în dreptul ei, râde aşa, prosteşte, întinde mâna şi-i smulge brusc lănţişorul de aur de la gât. Femeia leşină de spaimă, scapă copilul din braţe, copilul cade la podea, şi începe să ţipe sfâşietor…

Ei bine, pe ţipătul acesta strident al copilului îngrozit, am auzit clar un alt ţipăt, mai degrabă un icnet gutural, ca un strigăt de luptă, şi din celălalt capăt al vagonului am văzut venind spre centru ceva alb, un om subţirel şi blond, îmbrăcat într-un costum uşor, alb ca laptele…

Nici acum nu-mi dau seama prea bine ce s-a petrecut atunci. Bărbatul acela în alb a sărit aşa, ciudat, în aer, de câteva ori, parcă plutea, parcă se răsucea, nu ştiu precis ce a făcut. Atâta doar ştiu că, în clipele următoare, doi dintre tâlharii ăia gemeau trântiţi la podea, gemeau ca nişte animale înjunghiate. Mai târziu, am aflat că aveau amândoi coloana vertebrală fracturată şi că vor rămâne infirmi pe viaţă…

Cel de-al treilea, ăla ras în cap, fusese şi el trântit, pe jos, avea un ochi scos, pur şi simplu ochiul îi sărise din cap datorită teribilei lovituri. În aceeaşi noapte, am aflat că murise subit, cu gâtul rupt…

A urmat a treia staţie, trenul a oprit, bărbatul acela blond, îmbrăcat în alb, a apăsat un mecanism undeva, în spatele unei uşi, apoi toate uşile au făcut „ţac”, s-au deschis brusc, şi la fel de brusc omul acela misterios, în haine albe, a dispărut dintre noi.

Declar, de asemenea, că mi-am recuperat în totalitate banii, verigheta, ceasul şi lănţişorul cu cruciuliţă din aur.

Altceva nu mai ştiu.

Declaraţia unui agresor

Subsemnatul Ion Gabiru, zis Carcalete, născut la data de 16 aprilie 1970, cu domiciliul în Bucureşti, Strada Liliacul Alb Nr.43, fost condamnat pentru furt din buzunare, declar următoarele:

Am fost trei prieteni – eu, Pantelimon Comănescu, zis Manglă, şi Grigore Suru, zis Dudău, pentru că era viclean şi otrăvit ca un şarpe de dudău. Ne-am cunoscut şi ne-am împrietenit în puşcărie. Şi prieteni am rămas şi după. Şeful nostru era Manglă, ăla cu părul creţ, pentru că era cel mai mare dintre noi. El l-a pus pe Dudău să se radă în cap, iar pe mine să-mi las mustaţă. A zis că ne pune la încercare, să vadă dacă îl ascultăm. Şi l-am ascultat.

Am dat mai multe spargeri pe la dughenele astea privatizate, ne-am ales de fiecare dată cu câteva sute de mii de lei, ţigări şi cafea. Manglă mai lua şi ciocolată. Mie şi lui Dudău nu ne plăcea. Apoi, am spart un depozit cu ajutoare venite din străinătate: televizoare, casetofoane, videocasetofoane, reportofoane, aparate foto, combine muzicale. Furasem o furgonetă, am umplut-o ochi cu tot felul de aparate, am avut ce vinde la talcioc câteva luni bune. Atunci am câştigat fiecare câteva milioane. Dar cum i-am câştigat, aşa s-au dus. Lui Manglă îi plăcea să trăiască pe picior mare, şi ne târa după el prin toate cârciumile de lux.

Când am rămas iarăşi lefteri, lui Dudău i-a venit ideea cu metroul. A zis c-o să dăm o lovitură pe cinste. Manglă a fost de acord, eu aşiştierea, am aşteptat momentul potrivit şi am trecut la acţiune. Partea proastă a fost că trăsesem nişte vodcă la măsea mai devreme, ca să ne facem coraj, şi oarecum

ne cherchelisem. Adică, în loc să ne facem meseria repede şi s-o ştergem, am început să ne, distrăm, să ne jucăm cu frica oamenilor, cu spaimele lor, şi să-i luăm în derâdere. Dar poate că, dacă n-am fi fost un pic piliţi, nici n-am fi avut curajul să-i atacăm pe oamenii ăia, din metrou, care erau de patru sau de cinci ori mai mulţi decât noi.

Am intrat în vagon, Manglă a blocat uşile, că el se pricepe, şi am început operaţia: bani, verighete, inele, ghiuluri din aur, lănţişoare din aur şi argint, cercei, ceasuri.

Eram aproape pe terminatelea, când nu ştiu ce s-a întâmplat, s-a ivit de undeva un tip sfrijit, pipernicit, îmbrăcat însă într-un impecabil costum alb. Nici nu-l mai văzusem parcă până atunci, sau l-am văzut dar nu l-am luat în seamă, nu ştiu. Dar am avut, la un moment dat, senzaţia că mă paşte un pericol de moarte, întâi şi-ntâi, l-am văzut pe Dudău cu ochiul scos, cu gâtul frânt, prăbuşit la podea. Apoi, l-am auzit pe Manglă gemând îngrozitor şi, când să mă-ntorc, să mă uit la el, m-a înfăşurat aşa, ceva ca un nor alb, am simţit o lovitură năprasnică în spate, ca un junghi până în fundul sufletului, şi n-am mai ştiut nimic de mine…

M-am trezit la spital şi am aflat că am spinarea ruptă şi că voi avea picioarele paralizate pentru tot restul vieţii.

De asemenea, am aflat că şi Manglă a păţit-o tot ca mine, adică tot cu spinarea ruptă.

Dudău, am aflat aici în spital, a mierlit-o acolo, pe loc, la metrou. El e cel mai fericit. Cel puţin, el a scăpat de necazuri.

Întrerup aici declaraţia, deoarece m-a cuprins o ameţeală scârboasă. Îmi vine să vomit…

Însemnări din agenda căpitanului de poliţie Andrei Zavera. Cazul acela de la metrou a fost una dintre cele mai cumplite întâmplări poliţiste din viaţa mea. Întâmplare cumplită, complexă, aberantă. Cincisprezece oameni jefuiţi, tâlhăriţi, umiliţi, maltrataţi, agresaţi îngrozitor. Alţi doi oameni rămaşi infirmi pentru tot restul zilelor. Un om mort, cu gâtul rupt. Şi un alt om, misterios, necunoscut, îmbrăcat în alb: asasinul. Cine o fi? De unde a venit? Unde a dispărut? îl voi descoperi vreodată? Şi dacă nu voi descoperi ucigaşul în alb niciodată? Asta e, cred că n-am să-l descopăr niciodată. Pentru că nu vreau. Mă bântuie acest gând nebun să nu-l descopăr niciodată!

ASASINUL DIN TABLOU

A fost o întâmplare poliţistă aberantă, aiurită, a fost un caz deosebit de alunecos, de periculos şi dat dracului, încât puteai cădea oricând pe gheaţa lui subţire sau, dacă nu cădeai, se putea rupe gheaţa sub tine, plesnea, se fisura, tu te duceai la fund, de unde reveneai greu, foarte greu, pentru că, de fapt, eşecul nu e o groapă în care te prăbuşeşti, ci un munte pe care trebuie să-l urci cu pumnii strânşi, cu dinţii strânşi, dacă vrei să-ţi faci din meserie un mod de viaţă, iar nu un program cu mânecuţe de funcţionar public.

Aţi pomenit dumneavoastră vreun strop de eşec în cariera de funcţionar public? Hai să fim serioşii Ce eşec poate avea o rotiţă oarecare dintr-un ceasornic? Doar dacă i se rupe vreun dinte, acesta însă nu-i un eşec, ci un accident. Eşecul, ca şi succesul, nu aparţine decât ceasornicului, mecanismului în ansamblul său, care poate arăta ora inexactă sau exactă. El, funcţionarul public, se mişcă, gravitează, adică funcţionează într-un imperiu de hârtii şi relaţii, citeşte, socoteşte sau analizează, ţine conferinţe, dizertaţii şi consultaţii, dă avize, ordine şi indicaţii, înregistrând scrupulos torentul de informaţii ce trec pe sub nasul lui, ia măsuri sau hotărâri sau decizii, funcţie de ceea ce soseşte pe biroul lui, ori la ghişeul lui, ori la telefonul lui, ministru, director general sau simplu agent fiscal fiind, el – funcţionarul public – nu-i decât o rotiţă oarecare într-un uriaş mecanism social care funcţionează spre binele public.

Aţi văzut dumneavoastră vreun poliţist ministru? Sau director general? Sau cu mânecuţe prinse cu elastic deasupra coatelor? Nu, pentru că poliţistul, prin natura meseriei sale, este el însuşi un mecanism complex. Iar dacă, printr-un capriciu al destinului, poliţistul ajunge ministru, el decade de fapt din categoria mecanismelor în aceea a rotiţelor dintr-un mecanism. Paradoxal – cine se supără îi tăiem nasul, ca într-o poveste din adânca noastră copilărie – aşadar, paradoxal, munca poliţistului este mult mai complexă, sofisticată şi riscantă decât aceea a unui ministru. Adică, a unui funcţionar public. Pentru că numai el, poliţistul, poate cădea pe gheaţa subţire a eşecului, când dă peste un caz aberant şi aiurit, deosebit de alunecos, periculos şi dat dracului…

M-am lăsat bântuit de aceste gânduri, pe marginea condiţiei umane a poliţistului, pentru că prea s-a umplut presa în ultima vreme de întâmplări macabre, care de care mai fioroase, mai ticăloase, stăpânii verbului tipărit încercând să-l agaţe pe bietul cititor cu o crimă, cu un viol, cu o tâlhărie sau cu

o sinucidere suspectă. Lipseşte însă cu desăvârşire prezenţa suverană a poliţistului. Omul de presă contemporan uită prea adeseori, în demersul său publicistic pe care şi-l doreşte spectaculos, că din regatul unei întâmplări poliţiste nu trebuie niciodată, dar absolut niciodată, să lipsească *regele* – adică *poliţistul*. Altfel, orice întâmplare tragică şi plină de mister omenesc se transformă, implacabil, într-un banal fapt divers…

Era o toamnă, ca şi acum, cu un cer păgân şi duşmănos, lepădând asupra pământului putred un abur greu, lipicios, rece şi sufocant. Guturaiul pândea friguros de pretutindeni, reumatisul scârţâia lugubru în genunchii sclerozaţi, înţepeneala făcea ravagii cumplite printre candidaţii la sciatică. Un frison glacial şi grav cotropise oraşul umed. Singurul loc fierbinte – vatra fumegândă a unui incendiu proaspăt stins. Casa, o vilă trainică şi făloasă, ridicată din bârne şi acoperită cu şindrilă precum casele de munte – o curiozitate în câmpia din jurul cetăţii, se făcuse scrum. Arsese până în temelii.

În vila aceea falnică şi solitară de la marginea marelui oraş, înfiptă într-un crâng de pruni şi caişi, locuise Octavian Stoica, unul dintre pictorii răsfăţaţi ai metropolei.

Octavian şi-o construise cu vreo douăzeci de ani în urmă, omul vânduse nişte tablouri la o expoziţie, undeva prin Spania, câştigase o avere, revenise în ţară, îşi cumpărase câteva palme de pământ la marginea cetăţii, îşi ridicase acolo un soi de cabană montană, plantase apoi de jur-împrejur pruni şi caişi, era un popas deopotrivă captivant şi confortabil pentru prieteni casa lui.

Fire deschisă, exuberantă şi generoasă, Octavian Stoica se afla înconjurat de oameni care îl adulau, era preferatul presei, al criticii de artă, al consumatorilor de artă. Câştiga enorm, devenise o vedetă, cheltuia pe măsura câştigului, celebru rămânând gestul său, când, în plină iarnă, cu câţiva ani în urmă, a cumpărat zece mii de garoafe, împărţindu-le apoi, extaziat de o plăcere imaculată, concetăţenilor săi, de la Arcul de Triumf până la Piaţa Unirii. Risipă şi glorie. O viaţă de boem, iubit de prieteni şi neprieteni pentru sufletul său altruist…

Şi, deodată, singurătatea; ruptura; izolarea. Octavian Stoica a ridicat brusc în jurul său un zid până la cer. Dramatica metamorfoză a artistului s-a produs la puţină, la foarte puţină vreme după ce o cunoscuse pe Mathilda Olaru, balerină la Cabaretul „Star”. Frumoasă şi puternică şi tandră, ca o felină care ştie cum să-şi adulmece prada, Mathilda a izbutit în câteva zile să pună

stăpânirea totală pe Octavian Stoica, dezmierdându-l şi iubindu-l cu patimă de carnasier flămând.

Octavian şi Mathilda – un cuplu care se devora reciproc, atins de un toxic fulgerător: *dragostea*.

De dragul micuţei balerine, pictorul renunţase la prieteni, la lume, la expoziţii, la viaţa sa personală. Se zidise – sau se lăsase zidit – între pereţii unei iubiri incurabile. Fără martori. Fără colegi. Fără prieteni. Doar el şi ea, *eterna* poveste!

Apoi, un an mai târziu, toamna, au pierit amândoi într-un incendiu pustiitor. În acel sinistru din crângul cu pruni şi caişi, într-o toamnă cu cerul păgân şi duşmănos, au pierit amândoi, carbonizaţi: Octavian şi Mathilda.

Fiind vorba de două morţi suspecte, la locul incendiului ucigaş, o dată cu ultimele fire de fum şi cu pompierii, sosisem şi eu. Prea târziu. Spectacolul era cutremurător. Casa fusese parcă rasă din temelii, iar în vatra de cenuşă fierbinte, două schelete carbonizate.

Sinucidere? Întâmplare nefastă? Gest asasin? De ce pictorul şi balerina nu-ncercaseră să se salveze? Nu vruseseră? Nu putuseră? Se aflaseră în imposibilitatea de a se salva? Cine şi de ce le dorise moartea? Să fi fost doar un teribil accident?

Întrebările acestea mi le-am pus mai târziu, câteva zile mai târziu, când am aflat cine erau personajele sinistrului şi când m-am pătruns de aerul acela ciudat, de însingurare, de iubire malefică, aproape ocultă, cu care era impregnată amintirea lor.

La faţa locului n-am descoperit niciun fel de urme, niciun fel de indicii suspecte. Două cadavre mistuite de focul ucigaş şi atât. Oare focul să fi fost ucigaşul?

Raportul pompierilor atesta, probativ, că incendiul izbucnise din interior, probabil de la o lumânare sau de la soba aprinsă, sau pur şi simplu ca urmare a unui scurt-circuit electric. Casa era toată din lemn, s-a aprins repede, a ars repede, ca un rug grăbit să-şi desăvârşească opera barbară. La întrebarea dacă incediul a fost un accident sau nu, raportul nu putea răspunde.

Raportul medico-legal, după necropsie, era şi mai sec, şi mai scurt: cadavrele carbonizate aparţineau unui bărbat şi unei femei; victimele nu suferiseră, înainte de moarte, acte de violenţă, traume osoase; sufocarea se produsese brusc, cu gazele toxice rezultate în urma arderii rapide, apoi

colapsul, sucombarea, carbonizarea.

Părerile oamenilor, ale celor ce-i cunoscuseră mai bine pe Octavian şi Mathilda, erau, ca de obicei, împărţite. Unii ziceau că nebunul ăla de Octavian şi-a făcut-o cu mâna lui, că în ultimul timp dăduse-n darul beţiei, se închidea cu pipiţa aia de cabaret zile întregi în casă, nu vorbea cu nimeni, nu răspundea la telefon, nu ieşeau nicăieri, se încuiau pe dinăuntru ca nişte căpiaţi, trăgeau storurile la ferestre şi casa lui plutea parcă într-o părăsire şi într-o tăcere de mormânt. Octavian şi Mathilda se iubeau ca într-un balamuc pustiu. Apoi, cine ştie, dintr-o prostie, dintr-o beţie, balamucul a luat foc. Alţii erau de părere că nesătula aia de Mathilda picase ca o holeră pe capul omului, secătuindu-l, vlăguindu-l cu amorul ei, până ce omul s-a smintit, şi-a pierdut minţile şi, după o noapte de desfrâu, şi-a pus foc casei, târând-o în gestul său sinucigaş şi pe Mathilda.

Erau şi oameni care se închinau fricoşi, îşi făceau cruci înalte şi evlavioase, zicând că acolo, în livada aia cu pruni şi caişi, a căzut peste casa păcatelor pedeapsa lui Dumnezeu, mâna lui revărsând asupra ei focul ghenei. Alţi oameni ziceau că, desigur, a fost acolo o mână răzbunătoare, o mână asasină, gestul gelos şi ucigaş al cine ştie cărui amant părăsit de Mathilda pentru ochii lui Octavian Stoica. Amanţii părăsiţi nu iartă, nu uită, iubirea se transformă în ură, iar uneori ura devine ură de moarte. Păreri diferite, contradictorii, fabulaţii de ocazie, incertitudini.

Cercul suspecţilor? La drept vorbind, nu aveam niciun astfel de cerc. De ce? Pur şi simplu, pentru că nu poţi construi un cerc dintr-un singur suspect.

La capătul unei săptămâni de investigaţii, de cercetări prin memoria oamenilor, printre gesturile lor murdare, printre amintirile lor murdare, am descoperit un ticălos frumos ca un înger, tânăr, bogat, unic moştenitor al unei averi din Canada, care şi-a adus moştenirea în ţară, s-a-nconjurat de lux, desfrâu şi lume stricată. Se numea Cicerone Franga. Fusese văzut, în câteva rânduri, în compania balerinei, prin restaurante, apoi în casa lui Octavian Stoica împreună cu Mathilda. Amor în trei? În lumea depravaţilor, e un lucru firesc. Să fi fost pictorul un depravat atât de decăzut? Să fi optat, apoi, Mathilda, numai pentru Octavian? Gestul răzbunător şi ucigaş al lui Franga venea ca o mănuşă pe mâna destinului, decurgea ca o concluzie firească, mai ales că, după moartea pictorului şi a balerinei, Franga dispăruse cu desăvârşire. Parcă intrase în pământ. Din contul său de la bancă fusese retrasă, cu puţin timp înainte de

sinistru, o sumă uriaşă. Din casa lui dispăruse brusc toate valorile şi bijuteriile. Apoi, dispăruse însuşi Cicerone Franga. Unde? Încotro? De ce? Răspunsul venea ca de la sine: în gelozia lui oarbă, îi asasinase pe Octavian şi Mathilda, dăduse foc casei, după care, cu averea şi paşaportul în buzunar, dispăruse aiurea în lumea largă. Cum se putea explica altfel dispariţia lui Cicerone Franga?

Şi totuşi, nu-mi puteam încheia raportul de finalizare a anchetei. Şi nici nu-l puteam abandona pentru vremuri mai bune: un gând straniu mă îndemna să revin şi să mă aplec iarăşi şi iarăşi asupra lui…

Am răscolit îndelung prin viaţa lui Octavian Stoica, a Mathildei, a lui Cicerone Franga. Le-am privit fotografiile, le-am citit scrisorile şi actele personale, atâtea câte am mai putut găsi, am zăbovit prin arhive pe urma unor posibile documente revelatoare. Ce fel de om a fost pictorul Octavian Stoica? Dar balerina Mathilda Olaru? Dar proaspătul îmbogăţit şi stricat până în măduva oaselor, Cicerone Franga? Mathilda şi Franga s-au lăsat cercetaţi cu uşurinţă, am pătruns relativ repede în viaţa lor de până atunci, în lumea lor, printre lucrurile lor în care le regăseam o parte din gânduri, dorinţe, preferinţe şi gesturi cotidiene. Singurul de nepătruns rămăsese Octavian Stoica. Singurul mister. O enigmă totală. La urma urmei, ce fel de om fusese? Casa lui – arsă până la pământ – nu-mi mai putea spune nimic. Lucrurile lui pieriseră toate în incediul devastator. Singurele obiecte care îmi mai puteau povesti ceva despre Octavian Stoica erau lucrările lui artistice, operele lui, tablourile pe care le vânduse sau dăruise, cui?

Şi am început o muncă de Sisif, cu multă râvnă, cu puţine speranţe. Iar când, după câteva săptămâni de căutări infructuoase, am descoperit într-o casă oarecare unul din ultimele tablouri ale lui Octavian Stoica, l-am privit uluit şi înspăimântat totodată de brutalitatea unui peisaj macabru. În rama acelui tablou, pictat de Octavian Stoica, se strânsese esenţa unui destin tragic, ca un gând care ştii că n-a făcut încă explozie, dar a cărui putere incediară o cunoşti cu precizie.

În rama tabloului uriaş se desfăşura amplu un crâng de pruni şi caişi. Si-n mijlocul crângului, casa pictorului cuprinsă de flăcări. Şi, prin ferestrele sparte şi pârjolite, prin fumul sângeriu şi limbile de foc dinlăuntrul clădirii, se distingeau fantomatice două chipuri înnebunite de groază, două chipuri estompate în iureşul scânteilor fumegânde, dar totuşi clare şi identificabile. Erau chipurile unui bărbat şi al unei femei. Femeia era Mathilda Olaru. Bărbatul,

Cicerone Franga. Aşadar, pictorul îi osândise la moarte, apoi el însuşi executase sentinţa necruţătoare, dispărând aiurea cu averea lui Franga. Era doar un gând desprins din priveliştea unui tablou. Un gând de care mă îndoiam şi speram să nu se împlinească. Dar când raportul Institutului de Criminalistică mi-a comunicat – la cererea mea expresă – că unul dintre cadavrele carbonizate are grupa sanguină a lui Cicerone Franga, gândul acela de îndoială a devenit o tristă certitudine. A fost una din cele mai negre certitudini din viaţa mea.

Vreţi să ştiţi dacă asasinul a fost prins? Dar ce, dumneavoastră nu citiţi *faptul divers* din ziare?

REGINA SAABA

Cabaretul „Norris”, din centrul oraşului, nu se află la îndemâna oricui. E ca o planetă fierbinte, ca un astru orbitor de care nu te poţi apropia decât sub protecţia unui scut, deopotrivă banal şi fabulos: *banul*. Ai bani, poţi să-i treci pragul din cristal şlefuit, cabaretul „Norris” te aşteaptă cu toate plăcerile pământului, cu toate ispitele dezlănţuite. N-ai bani, stai afară şi te uiţi căpiat la ferestrele acelea mari, cât peretele, la pluşul greu şi roşu de dincolo de ele, la uriaşa marchiză din bronz, arcuită ca un bor de pălărie mexicană deasupra uşilor ample, sofisticate, cu cifru computerizat, prin faţa cărora se plimbă, ţanţoş ca un general, un portar stilat, spilcuit, parfumat, sub aerul căruia abia dacă ghiceşti puterea unei gorile.

La cabaretul „Norris” nu au acces decât noii îmbogăţiţi de după Revoluţie: patroni de consignaţii, rechini de presă, directori de societăţi comerciale, acţionari cu buzunarele căptuşite cu valută forte. Dacă te uiţi mai atent, întâlneşti, când şi când, şi plevuşcă pusă la patru ace, cu nasul pe sus, patroni de dughene, de chioşcuri, tarabe şi gherete, care trec dincolo de pragul de cristal al cabaretului cu mutrele bântuite de o trufie neagră, strivitoare, dar a doua zi nu-i mai vezi, şi nicio săptămână mai târziu, pentru că banii pe care ţi-i stoarce cabaretul „Norris” într-o seară, dughenistul nu-i mai poate reface decât într-o lună sau două.

Cei câţiva membri rasaţi ai Clubului Bancherilor aici îşi fac veacul, seară de seară, la cabaretul „Norris”: gălăgioşi, plini de vervă, de nerv, plini de sine şi plini de bani, mai puţin plini de umor şi de bun simţ.

Apar uneori şi politicieni sobri, cu gesturi ţepene, grave, ochelarii umbrol şi nelipsita batistă albă, sus, în buzunarul de lângă reverul hainei, lăsându-se cu discreţie sponsorizaţi de cine ştie ce stăpân de firme comerciale, vrând parcă să ilustreze, o dată în plus, o teză veche de când lumea şi pământul: „*Politicul nu reprezintă altceva decât expresia concentrată a economicului*”.

Între pereţii cabaretului „Norris”, oamenii mănâncă icre de Manciuria, şi curcan îndopat cu nuci, şi caviar, şi creier pane de gibon, şi purcel umplut cu dulceaţă, şi plachie de rechin cu stafide, şi banane în sos picant, şi urs polar la tavă, şi câte alte ciudăţenii culinare din lumea largă, mănâncă şi beau ca nişte sparţi, ca nişte flămânzi incurabili, ca nişte înfometaţi abia basculaţi aici tocmai din pustiul Sahara, bagă în ei de parcă la noapte ar veni sfârşitul lumii, iau cu

asalt mesele de joc, de ruletă, de poker, sunt şi mese unde se joacă ordinarul barbut, sunt jocuri pentru toate gusturile masculine, mâncăruri exotice pentru toate burţile masculine, băuturi şi tării rafinate pentru toate orgoliile masculine, cabaretul „Norris” fiind în exclusivitate un local pentru bărbaţi.

Singura femeie admisă în imperiul acela opulent şi masculin era *Regina Saaba*: o frumuseţe creolă, percutantă, cotropitoare, întruchipare a sexului frumos la graniţa dintre rasa albă şi rasa neagră, îngemănare de înger şi demon, de vis şi realitate, un amestec fulminant de fecioară neprihănită şi panteră setoasă de sânge masculin.

Regina Saaba – unica femeie într-un popor de bărbaţi fascinaţi de graţiile ei, aţâţaţi de farmecele ei irezistibile, de glasul şi trupul ei, care cântau acelaşi etern poem: *iubirea*. De două luni încheiate ţinea capul de afiş pe scena luxuriantă a cabaretului „Norris”.

Domnul Dimitrie Dinescu, alias Didi pentru prieteni, patronul cabaretului „Norris”, o cunoscuse pe domnişoara Saaba prin intermediul unei firme italiene de publicitate şi reclamă artistică: cântăreaţă şi dansatoare celebră în misterioasa lume orientală. Saaba a acceptat relativ repede un contract pentru trei luni, la cabaretul „Norris”, mai mult din considerente sufleteşti decât pecuniare, încercând să-şi liniştească răscolitoare, tulburătoare şi nebuloase amintiri din copilăria ei cea dintâi, sporind în acelaşi timp faima unui local de lux din metropola românească.

Saaba era fiica unui ardelean, Ilie Sava, eşuat în Filipine, şi a unei negrese din insula Mindanao. Ilie devenise fermier, avea pământ şi vite şi acareturi multe, negresa îi dăruise o fetiţă dulce, erau fericiţi. Până-ntr-o zi, când în conflictul sângeros, pustiitor, dintre două triburi rivale, au pierit amândoi, şi Ilie şi negresa, averea lor risipindu-se între noii stăpâni. Fetiţa, în vârstă de numai trei ani, a supravieţuit, a rătăcit aiurea, zile şi nopţi, prin nesfârşitele păduri ale insulei, până a ajuns, graţie unui destin generos, la porţile unui templu budist. Acolo a fost descoperită, epuizată, aproape sălbăticită, într-o dimineaţă, de slujitorii templului. Copilul lepădat de pădure la porţile templului nu ştia să spună decât că este a lui *Sava*, iar călugării aceia întunecaţi şi tăcuţi au numit-o de atunci cu un singur nume – *Saaba*.

Zece ani mai târziu, un prinţ tibetan, Mahasaya, bătrân şi bogat, vizitând întâmplător templul şi văzând-o pe Saaba, s-a îndrăgostit fulgerător de minunea aceea adolescentă, răpit pe un drum fără întoarcere de frumuseţea ei

stranie, de gesturile ei feline, de glasul cu unduiri fermecătoare şi tandre chemări. Saaba a răspuns cu o totală dăruire sentimentelor bătrânului prinţ, s-a lăsat răscumpărată de la slujitorii templului şi a plecat departe-departe, într-un ţinut tainic şi fastuos, din Ţara Nepalului, devenind regina acelui ţinut: Regina Saaba.

Bătrânul prinţ i-a adus şi i-a plătit străluciţi profesori din lumea largă, Saaba a învăţat dansul artistic, a deprins tainele muzicii vocale şi instrumentale, şi-a însuşit câteva limbi de largă circulaţie, între care şi limba tatălui ei – fostul fermier ardelean Ilie Sava. Astfel, au trecut opt ani la curtea lui Mahasaya.

Urmaşii legitimi ai bătrânului prinţ o priveau însă cu ură de moarte pe venetica adusă de peste mări şi ţări şi aşezată pe grumazul lor, deasupra voinţei şi tradiţiei lor, pândind cu oarbă duşmănie clipa când bătrânul prinţ se va stinge, s-o prindă apoi pe căţeaua aia tuciurie şi s-o spânzure de turnul cel mai înalt al cetăţii, ca să fie lecţie de viaţă şi de moarte pentru orice os străin care ar mai cuteza să se urce pe tronul lor princiar.

Numai că Regina Saaba nu a aşteptat să se împlinească destinul ce i-l pregăteau din umbră urmaşii bătrânului prinţ, ci a dispărut brusc, într-o noapte, pentru totdeauna. Bătrânul prinţ, în urma ei, s-a stins, câteva zile mai târziu, fulgerat de cumplita pierdere, peste ţinutul acela nepalez coborând iarăşi pacea străbunelor tradiţii.

Regina Saaba a renăscut mai târziu, nu prea târziu, cu acelaşi nume exotic, pe marile scene ale Orientului dornic de plăceri rafinate.

Robită de-acum artei sale – dansul şi cântecul – Regina Saaba, stăpâna unei averi fabuloase, devenise vedeta celor mai renumite cabarete asiatice. Venise-n România, pentru trei luni, nu de dragul contractului cu domnul Dimitrie Dinescu. De altfel, Regina Saaba declarase de la bun început presei că tot acest demers al ei pe pământ românesc se află sub semnul non-profitului, că venise să-şi potolească arşiţa unor amintiri vechi, foarte vechi, despre tatăl ei, ardeleanul Ilie Sava…

Mărturisesc aici, în mijlocul povestirii, – eu, căpitanul de poliţie Andrei Zavera, – că nu aş fi ştiut niciodată cam ce fel de lume se învârteşte prin saloanele cabaretului „Norris”, că Regina Saaba nu ar fi fost pentru mine decât un simplu fapt divers de presă, înghesuit la rubrica „Ce local preferaţi astă-seară” şi că nu aş fi aflat niciodată nimic despre destinul ei palpitant şi

tenebros, dacă, la puţin timp după descinderea celebrei vedete la cabaretul „Norris”, nu ar fi coborât pe biroul meu nişte informaţii şocante: pe scurt – că madam Saaba se ocupă cu traficul de stupefiante şi că încearcă să creeze o nouă filieră pentru Europa.

A fost bomba zilei la noi, la poliţie. Care va să zică, Regina Saaba nu era decât un paravan-sexy, dincolo de care se ascundea lumea sumbră a *morţii albe*. A fost pus imediat la punct un program complex de pânde, investigaţii, verificări şi cercetări secrete pe toate planurile. Informaţiile referitoare la droguri şi Regina Saaba ne parveniseră dintr-o sursă a Interpolului, nu aveam motive de îndoială. Dar nici motive s-o arestăm pe Regina Saaba. Legea nu se bazează pe informaţii, ci pe probe. Certe! Aşadar, la muncă: discretă, tenace, titanică. Niciun efort nu e prea mare, pentru a stopa diseminarea stupefiantelor. Pe traseul lor scrie invariabil: *pericol de moarte*!

Şi deşi aveam la dispoziţie o întreagă echipă de specialişti în investigaţiile de acest tip, deşi după aproape două luni ştiam totul despre cabaretul „Norris” şi clienţii lui, deşi dosarul acelei afaceri tindea către dimensiunile unui fişet, totuşi nu se confirmase nicio informaţie, absolut niciuna, cum că, Regina Saaba ar fi fost implicată în traficul de droguri. Se menţinea doar aceeaşi bănuială fierbinte, ţesută din frânturi de discuţii, din gesturile oamenilor, dintr-un anume halou ciudat care gravita imponderabil în jurul celebrei artiste. Atât, o bănuială şi nimic mai mult. Ce poţi face cu o simplă bănuială? Nu se confirma. Dar nici nu era infirmată. Se menţinea doar, în mijlocul interesului nostru acut, ca o fantomă, ca o nălucă, dincolo de care nu rămân decât întrebările. Răspunsurile, nu. Cine îşi poate asuma răspunsul unei întrebări născute din îndoială? Dacă răspunsul nu este cert, el nu este. Rămâne, suverană, doar întrebarea: *este sau nu este implicată Regina Saaba în traficul de stupefiante*?

După două luni de cercetare şnur, ne aflam exact ca la început: noi şi o suspiciune care nici nu se confirma, nici nu se infirma. Doar se menţinea, mereu, la aceeaşi distanţă de interesul nostru. Ca Fata Morgana într-un pustiu nesfârşit. Am eu aerul că lucrez într-un pustiu?

Şi pe când mă învârteam fără de rost prin tot soiul de întrebări idioate, la cabaretul „Norris” a apărut o mândreţe de cadavru: Gamal Abdel Faruk. Un arab superb, atletic, elegant, reprezentant al Agenţiei de construcţii metalice „Bell-Ahram” din Cairo, venit recent în România cu afaceri. A sucombat, pur şi

simplu, la masă, savurându-şi cafeaua. Până aici, nimic interesant. Numai că, verificându-i-se zaţul de cafea din ceaşcă, a fost descoperită o otravă care nu iartă niciodată: *cianura de potasiu*. Deci, crimă cu premeditare. Cine era, de fapt, Gamal Abdel Faruk? Solicitând informaţii de la Cairo, răspunsul a fost cât se poate de limpede şi scurt: Agenţia „Bell-Ahram” nu există, iar paşaportul lui Faruk este un fals executat de profesionişti.

Cercetările s-au încâlcit, s-au prelungit, ne îndepărtam tot mai mult de Regina Saaba, ne oprisem la o răspântie către nicăieri.

Madam Saaba nu era implicată în moartea lui Faruk, dispunea de alibiuri ferme, inatacabile, suspiciunea cu stupefiantele trecuse pe un plan secund, în cabaretul „Norris” se-nfăptuise o crimă, iar chestia asta nu mai era o simplă şi oarecare bănuială, ci un adevăr crud, palpabil şi dat dracului. Cine şi de ce să-l fi asasinat pe Gamal Abdel Faruk?

Cu întrebarea asta în cap, am mai traversat încă o lună, timp sterp pentru cercetările noastre, contractul Reginei Saaba expirase, dansatoarea şi-a strâns catrafusele, a zis „pa şi n-am cuvinte” tuturor admiratorilor, ne-a făcut apoi la poliţie o vizită de curtoazie, nu aveam niciun motiv s-o reţinem, i-am dat undă verde şi fermecătoarea creolă a dispărut definitiv de pe firmamentul nostru.

„Definitiv” este aşa, doar o expresie, care mai mult încurcă lucrurile, decât să le descurce, pentru că exact o săptămână mai târziu, am primit din Singapore un telex, deopotrivă exploziv şi limpezitor, cu aproximativ următorul cuprins:

Regina Saaba, către căpitanul de poliţie Andrei Zavera.

Gamal Abdel Faruk a fost şeful unei teribile organizaţii teroriste din Orientul Mijlociu. Fusese invitat în România, sub acoperirea unui prosper om de afaceri, în realitate solicitat de o organizaţie naţionalist-extremistă din ţara dumneavoastră, spre a se împărtăşi din experienţa lui Faruk. Acţiunea lui a fost interceptată cu mai multe luni în urmă şi stopată la momentul oportun.

Bănuiala asupra mea în legătură cu traficul de stupefiante nu a fost decât o pistă falsă pe care să vă epuizaţi curiozitatea profesională, lăsând câmp liber misiunii mele.

De asemenea, Regina Saaba n-a fost decât o legendă pentru supravieţuirea mea în România. O poveste captivantă care să deturneze atenţia oricui şi-ar fi vârât nasul în treburile mele.

Eu l-am lichidat pe Faruk, din ordinul şefilor mei, care veghează permanent la stoparea extinderii terorismului internaţional. Preţul a fost plătit. Nu-mi datoraţi nimic. Adio! Saaba.

DANSUL ORBILOR

De căpitanul de poliţie Andrei Zavera mă leagă o veche şi strânsă prietenie. Am traversat împreună teritoriile multor dosare penale, cazuri bizare, născute la graniţa unei întrebări fundamentale – oare aceasta să fie lumea în care trăim? — el, Andrei Zavera, fiind de fapt autorul povestirilor mele plămădite din acele ciudate întâmplări poliţiste.

Aseară mi-am reamintit una din acele întâmplări. De ce tocmai aseară? Pentru că aseară am dat curs unei invitaţii: „Avem onoarea de a vă invita să luaţi parte la reuniunea organizată de Ambasada noastră, în saloanele restaurantului SIRIUS… cu prilejul… ţinuta obligatorie…”.

Luasem mai demult câteva interviuri izbutite unor personalităţi de pe la etajele superioare ale acelei Ambasade, făcusem probabil impresie bună, oamenii nu mă uitaseră, aşa că m-am pus la patru ace şi m-am dus. Lume selectă, bufet asortat, muzică, şampanie, dans. Şi discuţii. Mi-am regăsit câţiva prieteni, am închegat alte prietenii, m-am plimbat prin saloanele restaurantului de lux, schimb de cărţi de vizită, schimb de idei, păreri, convingeri, gesturi protocolare, zâmbete politicoase, mai arunci o vorbă, mai afli câte ceva, sărăcie de anecdote, risipă de banalităţi mondene…

După vreo două ceasuri, am eşuat, împreună cu un coleg de la o gazetă centrală, în salonul de dans. Se aflau acolo nişte fotolii libere, ne-am aşezat la taifas, muzica zuruia în acorduri pătimaşe, cu ecouri de tam-tam, dansatorii se înlănţuiau şi se dezlănţuiau cu frenezie, aplomb şi transpiraţie. Pe acest fundal gălăgios şi trepidant, se putea discuta în tihnă cu un coleg, despre toate tainele pământului. La urma urmei, unde te poţi ascunde mai bine de indiscreţia oamenilor decât în mijlocul unui vacarm?

Câteva minute mai târziu, mi-a atras atenţia figura palidă a unui bătrânel elegant, slăbuţ, pirpiriu, cu părul grisonat, fruntea înaltă şi privirea albă, fixă, ţintind un punct nedefinit undeva către mijlocul salonului aglomerat. Se odihnea într-un fotoliu lângă uşă, singur, ţeapăn, cu ochii mari şi impenetrabili. Un aer straniu îl învăluia. L-am privit în câteva rânduri tot mai contrariat, i-am şoptit colegului gândul zurliu care mă încercase, m-am ridicat repede, m-am strecurat cu greu printre perechile de dansatori, am ajuns la bătrânul din fotoliu, l-am atins uşurel cu degetele. M-am înfiorat: bătrânul era mort…

Am anunţat pe cineva din serviciul de protocol. În zece minute a venit

medicul. Concluzia lui a fost fără echivoc: stop cardiac, produs în urmă cu aproximativ două ore. Deci, omul acela bătrân, murise de două ceasuri şi nimeni nu observase nimic. Muzica, dansatorii, decorul luxuriant, mortul din fotoliu şi o monstruoasă nepăsare generală: m-am cutremurat. Uneori, nepăsarea e mai cumplită decât moartea. Un om murise sub ochii altor oameni şi nimeni nu văzuse nimic. Îngrozitor! Fusesem parcă abandonat pe o planetă sinistră, înconjurat de dansul rotitor, nepăsător, al orbilor…

Atunci mi-am reamintit de căpitanul Andrei Zavera şi de una din ciudatele lui întâmplări poliţiste. Pentru că lumea în care trăim n-o vom cunoaşte niciodată îndeajuns şi niciodată ea nu va înceta să ne tulbure, să ne uimească şi să ne îndemne să ne întrebăm consternaţi: oare aceasta să fie lumea în care trăim?

* * *

Într-o toamnă, la câteva săptămâni după culesul viilor – îşi începuse cândva, de mult, căpitanul Andrei Zavera povestea lui poliţistă – aşa cam pe vremea când sângele pământului devine sângele Domnului, cu nume de zeu păgân, ZAIBÂR, şi se face dezlegare creştinească pentru nunţi, s-a petrecut moarte de om în curtea unui gospodar de la marginea oraşului. În timpul unei nunţi. Era sâmbătă, era spre seară, încă nu se înserase, ofiţerul de serviciu a căutat un criminalist, m-a găsit pe mine, un sfert de oră mai târziu eram la faţa locului.

Cartierul era frumos, luminos, curat, străzile din caldarâm, trotuarele asfaltate, gardurile trufaşe, înalte, dincolo de garduri acoperişurile caselor: mari, ample, orgolioase. Pe strada Oborului, la numărul 17, nuntă mare. Lume multă. Un cort uriaş, sub care se întindeau nesfârşite şiruri de mese. Soarele ardea încă la o palmă de geana asfinţitului. Lăutarii suflau aprig în alămurile lor, loveau cu străşnicie ţambalele, mângâiau sufletul viorilor, tobele bubuiau ritmuri ancestrale. Oamenii dansau cu priviri căpiate de o cotropitoare plăcere, tropăiau, săreau, se învârteau în piruete ameţitoare, se strângeau şi se desfăşurau în gesturi, şi icnete, şi chiuituri arse de fiorul unei pasiuni virulente: se juca o sârbă veche, străveche, cu acordurile tocate mărunt, cu pasul iute şi trupurile fulgerate de nebunie.

M-am oprit uluit la poarta acelei nunţi, desigur, – mi-am zis – era o

confuzie, sau o sinistră păcăleală, sau greşisem eu adresa: să se fi întâmplat acolo moarte de om?

Nu greşisem, sosisem exact unde trebuia. Am întrebat de stăpânul casei, am fost condus la el, se numea Ştefan Ambrozie, era socru mare. I-am spus cine sunt şi pentru ce am venit. „Da, eu am telefonat la poliţie, mi-a zis omul îmbujorat de emoţie. Unul dintre nuntaşi, un băiat de pe strada noastră, a fost înjunghiat pe la spate, în timp ce dansa cu fata lui. L-am suit repede în maşină, l-am trimis la spital, am telefonat la poliţie. Am aflat apoi că a murit pe drum. Bietul băiat, îl cheamă Stelian Mărgineanu”. „Şi n-aveţi nicio bănuială în privinţa ucigaşului?”, am riscat eu cea mai banală dintre întrebările unui criminalist. Omul a ridicat neputincios din umeri, m-a privit cu nişte ochi în care pluteau alte griji, după care a făcut un gest nervos către curtea plină de oameni: „Cu atâta potop de lume, dracu’ ştie cine l-a-njunghiat!”.

Toată seara şi toată noaptea aceea, mi le-am petrecut în ograda lui Ştefan Ambrozie, printre nuntaşi. Un om fusese asasinat, nimeni nu ştia nimic, nimeni nu văzuse nimic, nunta curgea mai departe pe vadul ei ca un vârtej de ape nepăsătoare…

Stelian Mărgineanu, victima, era un flăcău de 23 de ani, înalt, zdravăn, fost condamnat pentru furt din autoturisme, necăsătorit, angajat la un restaurant particular: una din gorilele patronului. În sâmbăta aceea, se nimerise liber, îşi luase iubita, pe Amalia Rădulescu, şi venise la nuntă. Era prieten cu mirele, Alexandru Ambrozie, prieten din copilărie. Mâncase, băuse, dăruise mirilor un pachet cu cinci sute de mii de lei, dansase cu Amalia, apoi deodată, cineva, în viscolirea oarbă a dansului, îi vârâse cuţitul până la plăsele în spate, perforându-i inima. Ţipete, spaimă, zarvă mare, a fost urcat într-o maşină, s-a suit şi Amalia, s-au dus la spital. Pe drum, victima a sucombat. În curtea lui Ştefan Ambrozie cineva a făcut repede curăţenie, a spălat sângele, lăutarii au reînceput să cânte, jocul s-a încins iarăşi, morţii cu morţii şi viii cu viii. Cine l-a ucis pe Stelian Mărgineanu este treaba poliţiei. Toţi oamenii aceia pe care încercasem să-i abordez, să discut cu ei, să-i chem în ajutor pentru a-l depista pe ucigaş, să prind un fir în încâlceala aia îngrozitoare, mă priveau cu nişte ochi împăclaţi de o rece iritare: „Lasă-ne domnule-n pace, nu vezi că suntem la nuntă!”.

Amalia Rădulescu era prietena lui Stelian Mărgineanu de vreo jumătate de an, trăiau de fapt împreună, se iubeau, nu intenţionau să treacă pe la

ofiţerul stării civile, dragoste modernă. Amalia era frizeriţă, câştiga bine, Stelian câştiga şi mai bine, se distrau, se risipeau în petreceri costisitoare, bravau în oameni ajunşi. „Lui Stelian îi plăcea să trăiască într-o lume agitată, îmi mărturisise Amalia, îi plăcea, nu ştiu cum să spun, să fie mult zgomot în jurul lui, viaţa trepidantă, aglomerată, dezlănţuită îl atrăgea pretutindeni, niciodată nu m-am plimbat cu el, numai noi singuri, pe o străduţă liniştită. Fugea de linişte ca de moarte. Şi i-a fost dat să moară înconjurat de lume şi muzică şi oameni care dansau de rupeau pământul. A căzut în timpul dansului. Mi-a picat în braţe ca retezat de un blestem. Nu ştiam ce să cred, apoi am văzut sângele şi am înţeles că a fost înjunghiat, hoţeşte, pe la spate. O să aflu vreodată de cine? A murit la sânul meu, în drum spre spital. Altceva, nu mai ştiu, domnule căpitan”. Şi, într-adevăr, de la domnişoara Amalia Rădulescu nu am mai aflat nimic interesant.

Am discutat atunci, în seara aceea, până noaptea târziu, cu multă lume. Am încercat să reconstitui momentul asasinării, să identific oamenii din imediata apropiere a lui Stelian Mărgineanu, în timpul acelui dans fatal. Am rugat taraful de lăutari să cânte aceeaşi melodie, am solicitat sprijinul nuntaşilor, să aşezăm perechile de dansatori cam în aceleaşi locuri ca în clipa crimei, mulţi oameni considerau că participă la o joacă hazlie, captivantă, glumeau nepăsători, râdeau nepăsători. Nepăsarea acelor oameni mi s-a părut atunci una din feţele cele mai hidoase ale lumii. N-a ieşit nimic din toată reconstituirea mea. Nimeni nu văzuse pe nimeni. Nimeni nu se văzuse decât pe sine. Mulţi nu-şi mai aminteau nici măcar cu cine dansaseră. Să fi fost oare zaibărul de vină?

Am rămas acolo până dimineaţa, la spartul nunţii. Priveam iureşul dansatorilor – frenetici, apocaliptici şi orbi – cu ochii stinşi în adâncuri viscerale, un popor de orbi care se tălăzuia violent în furtuna lăutarilor, o lume oarbă care nu voia să ştie de nimeni, neinteresând-o nimeni altcineva decât propriul eu, o lume atinsă de aripa celui mai atroce egoism. Am descoperit atunci acest păcat al oamenilor şi m-am înfiorat de puterea lui. A fost o revelaţie deopotrivă fascinantă şi tristă, care m-a îndemnat să mă aplec cu mai multă înţelegere asupra condiţiei umane.

Am privit mai atent în jurul meu. Asistam parcă la un ritual misterios, populat cu simboluri sacre, gesturi oculte, formule magice, scene de tainică iniţiere. Cortul imens, lumina ascuţită a becurilor electrice uriaşe, mesele

încărcate cu băuturi şi bucate, oamenii ciopor în jurul meselor, urări de noroc, casă de piatră, glume, amintiri din tinereţe, sfaturi şi deodată taraful lăutarilor atacă o celebră melodie: *Ciuleandra*. Ca la un semn sideral, bărbaţi şi femei, tineri şi bătrâni se ridică tăcuţi de pretutindeni, parcă sunt nişte somnambuli, se adună în rotundul curţii, întinse cât o arie de treierat, şi încep să frământe pământul cu picioarele: la început lent şi apăsat, cu pasul greu şi vârtos şi strunit, apoi din ce în ce mai repede, mai vijelios, mai ameţitor, ca un uragan fierbinte, rotitor, tropotitor, care bate sălbatic pământul, parcă strivind sub tălpi o întreagă istorie de duşmani. Chipurile acelor oameni care dansau erau toate ca o icoană de încrâncenare, de durere şi de plăcere totodată, iar ochii acelei icoane erau orbi. Oamenii jucau ciuleandra numai pentru ei. Fiecare juca numai pentru sufletul său, numai pentru durerea şi numai pentru plăcerea lui, cu ochii căzuţi în hăul interior, ce puteau să mai vadă acei ochi în lumea dinafară? Nimic altceva decât un tunel întunecat şi pustiu…

A fost pentru mine o experienţă extraordinară, unică în felul ei, pe care n-am mai încercat-o niciodată. Din noaptea acelei nunţi nu m-am ales însă cu nimic folositor pentru prinderea asasinului. A doua zi, ca după un coşmar, mi-am reluat meticulos cercetările, investigaţiile în jurul victimei – Stelian Mărgineanu. Am făcut o lungă listă cu relaţiile lui, o alta şi mai lungă cu participanţii la nuntă. I-am audiat pe aceşti oameni, rând pe rând, cu răbdare şi tact şi înţelegere, le-am ascultat toate poveştile, toate părerile, mulţi fabulau, i-am ascultat cuminte pe toţi. De fapt, întreaga ştiinţă a anchetării criminalistice se reduce la o chestiune extrem de simplă: *să te pricepi să asculţi*.

În sfârşit, cine-şi închipuie că munca unui criminalist e nemaipomenit de palpitantă, se înşeală copios. Criminalistul trebuie să asculte neobosit toate banalităţile lumii, un steril imens, covârşitor, nefolositor, din care trebuie să extragă diamantul adevărului. Şi nu de puţine ori, diamantul acela e cât un strop de nisip. Pe cine să intereseze sterilul? Deci, fără steril. Pentru că, la urma urmei, întâmplarea aceasta poliţistă nu-i decât un pretext să medităm o clipă asupra condiţiei umane, într-una din ipostazele ei cele mai triste: *dansul orbilor*.

Aşadar, pe traiectul investigaţiilor mele, deloc spectaculoase, a apărut şi asasinul: Caius Tohăneanu, zis Brişcă, fost condamnat pentru tâlhărie, fost coleg de celulă cu Mărgineanu. Pe când îşi ispăşea pedeapsa, Tohăneanu a vrut să evadeze, şi-a întocmit un plan, i s-a confesat lui Mărgineanu, luându-l ca

părtaş la acţiunea lui, dar camaradul de celulă l-a trădat la ţanc. Preţul trădării: eliberarea cu doi ani mai devreme din puşcărie. Caius Tohăneanu izbutise, totuşi, un an mai târziu, să evadeze, şi-a căutat trădătorul, l-a găsit, şi l-a lichidat în mijlocul unei nunţi, pe strada Oborului, la numărul 17. Cum l-am prins, cum i-am probat vinovăţia, cum a fost judecat, la câţi ani de puşcărie a fost condamnat Caius Tohăneanu? Acestea sunt întrebări pur poliţiste, iar eu nu ca poliţist ţi-am spus această poveste, ci ca o biată trestie gânditoare, care nu osteneşte niciodată să se uimească de eternele teritorii necunoscute ale Planetei Om! şi-a încheiat istorisirea prietenul meu, căpitanul de poliţie Andrei Zavera.

Şi mă întreb acum, mai ales după întâmplarea aceea de-aseară, din saloanele de lux ale restaurantului SIRIUS, încă mă întreb, nu fără un irepresibil sentiment de neputinţă, de ce uneori – poate fără să vrem, fără să ştim, ca într-o sumbră predestinare, – ne lăsăm cuprinşi în dansul orbilor?

O FATĂ ŞI DOI GRĂDINARI

A fost unul dintre cele mai terifiante cazuri ale mele. Fantezia cea mai neagră nu poate zămisli o întâmplare atât de lugubră. Iar un criminalist are destulă fantezie ca să-ţi ridice părul măciucă pe cap cu una îi povestirile sale. De astă dată însă, realitatea a fost covârşitoare, cuceritoare, cotropind vaste teritorii în imperiul atât de luxuriant al fanteziei...

Aşadar, întâmplarea s-a petrecut în oraşul nostru, nu cu prea multă vreme în urmă, a fost un scandal monstruos, a fost o minune ca la Maglavit, toţi oamenii câţi au aflat de întâmplarea aceea şi-au făcut cruce, şi-au scuipat în sân de spaimă, de oroare, au plătit acatiste pentru apărarea sufletului, pentru iertarea păcatelor, şi totuşi presa a lipsit din caruselul acesta macabru. Absenţa ei, însă, a fost scuzabilă, având în vedere că, tocmai în zilele acelea nefaste, străzile metropolei noastre fuseseră invadate de grupuri cu manifestări huliganice, înarmate cu topoare, lanţuri, răngi, bâte şi cu un slogan înspăimântător: „Noi muncim, nu gândim!”. Cui să-i mai pese de întâmplarea aceea sinistră cu o fată şi doi grădinari?

Grădinarii, Miron Popa şi Costică Plăieşu, erau doi bărbaţi în toată firea, trecuţi de treizeci de ani, amândoi necăsătoriţi, amândoi bârlădeni, moldoveni get-beget, harnici, cuminţi, supuşi, cu mintea cam puţină, cam tăntălăi de felul lor, dar îndrăgostiţi pe viaţă de flori şi de arbori. Amândoi orfani de părinţi, fuseseră crescuţi la un orfelinat din Moldova, la şaptesprezece ani plecaseră amândoi în lumea largă, eşuaseră la Bucureşti, fuseseră angajaţi ca zilieri la Administraţia Domeniului Public. De la optsprezece ani lucrau în Grădina Publică a oraşului, făceau orice, ascultau de oricine, se obişnuiseră cu aerul trepidant al marei metropole, se specializaseră în horticultură, la început fuseseră mai mulţi angajaţi pentru întreţinerea pitorescului parc, acum rămăseseră numai ei doi: Costică şi Miron. Ocupau în Piaţa Pieptănari două garsoniere de burlaci înrăiţi, erau modeşti, respectuoşi cu toată lumea, ieşeau rareori la un ciocan de rachiu, îşi petreceau mai tot timpul în Grădina Publică, primăria era mulţumită de ei.

Şi, deodată, Costică Plăieşu dispare. A dispărut pur şi simplu, brusc, de parcă l-ar fi înghiţit pământul. A doua zi după dispariţie, Miron Popa sesizează poliţia, sesizarea ajunge la mine, discut şi eu cu Miron, cer detalii, solicit amănunte, nimic. Miron Popa ridica din umeri, trist şi abătut, cu neputinţă şi

durere. Se aveau ca fraţii. Nu se certaseră niciodată. Împărţeau pe din două tot ce aveau. De ce-l părăsise Costică? Oare îl părăsise sau îl omorâse cineva? Miron Popa se uita la mine cu priviri de bou înjunghiat. Mai mult nu am putut scoate de la el. Cu ce să începi o anchetă pe un teren pustiu?

Oricum, pentru început, se conturau câteva posibile trasee de cercetat, câteva piste de urmat, născute din întrebări, la capătul cărora pândeau alte întrebări.

Costică Plăieşu, unul din cei doi grădinari, plecase poate undeva, singur, de capul lui, cine ştie din ce motive, poate că se îndrăgostise de vreo fustă, sau se săturase de muncă, ori de singurătate, şi îl apucase dorul de ducă, nu-l mai suportase pe Miron şi dispăruse brusc din viaţa lui, plecase, stabilindu-se în alt capăt de ţară. Şi e posibil ca în curând, foarte curând, să-i aflăm noul domiciliu. Am trimis un semnal către toate poliţiile judeţene. Voi avea norocul vreunei confirmări?

Nu era exclusă nici versiunea ca Plăieşu să fi fost accidentat mortal, într-o anumită împrejurare urâtă, poate pe vreun şantier de construcţii, poate pe stradă, i-a căzut ceva în cap, sau a trecut o maşină peste el, l-a strivit, l-a omorât, cadavrul a fost ascuns, laşitatea şi frica sunt slăbiciuni omeneşti. Cine şi când să mai afle adevărul?

Sau era posibil ca victima să fi avut un şoc teribil, oribil, să-şi fi pierdut brusc minţile, uitând cu desăvârşire cine este, nemaiştiind unde locuieşte, cum îl cheamă şi ce Dumnezeu are, rătăcind acum aiurea prin lume, vagabondând cine ştie pe unde, imbecil incurabil. Trebuia căutat. Unde şi cum să cauţi un om care nu mai ştie că este om?

Îmi mai dădea târcoale şi un alt gând, la fel de fioros: Costică Plăieşu a fost răpit, a fost atras într-o cursă şi răpit, iar acum se află sechestrat, dracul ştie pe unde, aşteptându-şi resemnat, îngrozit, sfârşitul. În ultima vreme, presa e plină de ştiri monstruoase despre comerţul clandestin cu organe umane, pentru clinici din străinătate. Să fi fost Costică Plăieşu primul nostru caz într-un asemenea comerţ criminal?

Nici varianta sinuciderii n-am exclus-o. Oamenii singuratici, fără familie, fără copii sunt imprevizibili, fac gesturi neaşteptate, se prăbuşesc în prăpăstii psihice, cad în hăul de sub linia de plutire, puţini mai reuşesc să revină la suprafaţă, mulţi din cei căzuţi îngroaşă rândurile sinucigaşilor. Unde se află însă cadavrul? În ce pod părăsit? În care din gropile destinului a dispărut?

Asupra versiunii asasinării am insistat cel mai mult. Mi se părea cea mai logică în curgerea lucrurilor, dacă ucigaşul are cumva vreo logică. Costică Plăieşu putea fi omorât din varii motive: pentru a fi prădat, ori din duşmănie, sau din gelozie, sau pur şi simplu dintr-o ură adunată, strop cu strop, până când a făcut explozie. Şi, bineînţeles, suspectul numărul unu era însuşi Miron Popa, colegul celui dispărut. Ce poţi face însă numai cu suspiciunea, în lipsa oricăror probe materiale, testimoniale? Cauţi. Cauţi ca un căpiat copacul adevărului într-o pădure de suspiciuni. Toate întrebările pământului nu fac cât un singur răspuns. Iar întrebările mele erau intacte, ca la începutul cazului, niciuna nu fusese făcută ţăndări de un răspuns ferm.

Miron Popa, pe care îl sucisem pe toate părţile, îl cususem şi-l descususem zadarnic, se uita la mine cu ochi pustii, nu erau chiar pustii, din când în când fulgerau prin apa lor deopotrivă suferinţa şi prostia, vorbea rar, greu, răspundea monosilabic, se prăbuşea în gânduri negre, pierdut, apatic, deşi îl simţeam uneori încordat, încrâncenat, gata să urle un adevăr cumplit. Am mizat pe simţul meu şi l-am aşteptat la cotitură.

Exact la o săptămână după dispariţia grădinarului, mă sună la telefon Miron Popa, răspund, ne salutăm, omul are un glas cavernos, îmi solicită o întâlnire. L-am primit la poliţie şi l-am aşteptat să-şi descarce sufletul.

— Domnule căpitan Zavera, a început să-mi vorbească domol, monoton, Miron Popa, cu ochii înfipţi în pământ, domnule căpitan, nu mai suport, nu mai pot suporta. În fiecare noapte îl visez pe Costică, îl visez că mă mustră, că mă ceartă, pentru că eu ştiu unde e şi nu spun cui trebuie. De aceea am venit la dumneavoastră, să vă spun, să vă mărturisesc. Costică al meu, prietenul meu Costică Plăieşu, se află la Cimitirul Central. Într-o criptă din beton armat. Adică, într-un cavou. Pentru că noi am fost jefuitori de morminte. De ani de zile, ne ocupăm cu chestia asta şi vindem hainele la talcioc. Cimitirul Central e gard în gard cu Grădina Publică, suntem cu ochii pe el, noi ştim dinainte cine e îngropat acolo, cum e îngropat şi cu ce e îmbrăcat. La început, mai dezgropam şi din pământ, în ultima vreme însă ne-am ocupat numai de cavouri. Totul e curat, fără pământ, fără săpături, fără mizerie. Câteva cripte din beton, sau din marmură, sau din piatră, unele pline, altele goale. Le atacăm pe cele pline. Cu chei potrivite, cu un levier, cu câteva dălţi, un ciocan, un cric, tragem sicriul afară în doi timpi şi trei mişcări, îi desfacem capacul, scoatem mortul, îl dezbrăcăm, îl lăsăm gol puşcă – păcat de haine, nu? — îl aşezăm apoi iarăşi în

sicriu, batem capacul în cuie şi gata. Îl vârâm la loc. Apoi, cu câţiva pumni de ciment lipim placa de beton, sau de marmură, sau de piatră, o lipim cu grijă la loc, treabă de meserie, după care, valea! Toate hainele morţilor sunt haine noi. Şi pantofii sunt noi. Şi, nu de puţine ori, dăm şi peste bijuterii veritabile, scumpeturi. Uneori, morţii sunt îngropaţi chiar cu dantura de aur. De regulă, noi îi căutăm pe toţi la dinţi. Toată chestia asta, adică de când ne apucăm de treabă şi până terminăm, nu durează niciun ceas. În urma noastră, locul rămâne curat, aranjat, florile sunt încă proaspete, pentru că morţii trebuie jefuiţi în prima, cel mult în a doua lor noapte din cavou. Ei bine, cu chestia asta ne ocupam noi, eu şi Costică, în unele nopţi, când ne cădea la zar câte un mort mai luxos…

Cu o săptămână şi ceva mai în urmă, la Cimitirul Central a fost alai mare, jale mare, numai lume bună, numai obraze subţiri din înalta societate: un şir nesfârşit de limuzine negre, eşarfe negre, jerbe de flori, un cârd de popi. Murise fata unui mare mahăr, unul dintre milionarii ăştia de viţă nouă, nealtoită, murise în timpul unei petreceri, am aflat că băuse pe nerăsuflare o cupă de şampanie frapată şi a căzut ca trăsnită la pământ. Moartă. Medicul a pus diagnosticul pe loc: stop cardiac. Fata era deja cunoscută ca fiind, din naştere, cam slabă de inimă. Atunci i s-a rupt aţa. A murit. Trei zile mai târziu, au depus-o în cavoul familial, sub un munte de flori, încărcată de bijuterii, blănuri şi haine scumpe. După ce am văzut şi aflat tot ce trebuia, i-am făcut cu ochiul lui Costică, m-a înţeles, am plecat, noaptea am revenit cu sculele, cu lanterna şi am tras sicriul afară din criptă. Când am ridicat capacul sicriului, s-a ridicat dinăuntru şi moarta. Vie. S-a frecat cu mâna la ochi, uitându-se apoi la noi cu nişte priviri tâmpite. De groază, am leşinat. Când m-am trezit, era trecut de miezul nopţii, lângă mine Costică, întins pe podeaua de marmură, lat, cu un firişor de sânge ieşindu-i din nas, sângele aproape se uscase, lanterna încă ardea, Costică era rece ca pământul. Murise. Fata dispăruse. Mi-am zis că, din sperietura aia, Costică leşinase ca şi mine, desigur căzuse, se lovise la cap şi o mierlise pe loc. Ce era să fac? Eram înnebunit de spaimă…

Moarta, o fată blondă şi firavă ca un înger, se dusese probabil acasă, nu fusese moartă de-a binelea, fusese doar moarte aparentă, dintr-o clipă în alta părinţii şi neamurile fetei puteau da buzna la cavou şi să cadă cu ochii pe mine şi pe Costică. Eu puteam fugi. Dar Costică? Am pus repede capacul peste sicriu, am vârât sicriul în criptă, am aşezat placa de marmură la loc, l-am săltat pe

Costică în spinare şi am ieşit din cavou. Am coborât numaidecât în alt cavou, peste drum. Ştiam acolo o criptă proaspătă, goală, l-am lăsat pe Costică jos, era greu, întotdeauna mortul e mai greu decât omul viu, am scos placa de la criptă, l-am vârât înăuntru pe Costică, am fixat placa masivă, grea, la locul ei, în canaturile ei, şi am plecat. Cimitirul era pustiu, străzile erau pustii. Umblam pe străzi ca un năuc, nu gândeam nimic, nu puteam să gândesc, să-mi adun gândurile, eram parcă după o beţie cruntă, mă durea capul îngrozitor, mi-am revenit abia a doua zi, când am anunţat poliţia despre dispariţia lui Costică.

De atunci, domnule căpitan, îl visez pe Costică în fiecare noapte, că mă ceartă, că l-am lăsat acolo singur şi nu spun nimănui unde e. Şi n-aş fi venit poate niciodată la dumneavoastră să vă spun unde e, ce s-a întâmplat şi cum a fost, dacă n-aş fi reîntâlnit-o pe fata aia moartă, din cavoul de marmură, dacă n-aş fi reîntâlnit-o ieri, cerşind la o gură de metrou. La gura de metrou de la Podul Izvor. Avea privirile parcă sparte, era murdară, jerpelită, cu părul încâlcit, cu obrazul mizer şi pământiu, cerşea. Am recunoscut-o. N-am fugit. N-am putut să fug. M-am apropiat, i-am pus în palmă o hârtie de cinci sute, s-a uitat la mine alb, fără adresă, apoi deodată a început să plângă cu lacrimi mute şi şi-a lăsat ochii în jos. Ei bine, domnule căpitan, lacrimile acelei fete care a înviat din morţi, dar şi-a pierdut minţile, m-au determinat să vin la dumneavoastră. De-acum, să hotărască legea pentru faptele mele. Pentru sufletul meu a hotărât Dumnezeu…

Povestea grădinarului se terminase. Câteva minute mai târziu, am plecat împreună, ne-am dus la gura de metrou de la Podul Izvor, am întâlnit-o acolo pe cerşetoarea blondă, i-am identificat familia, am dus-o acasă. A fost minune ca la Maglavit. Apoi, ne-am dus să-l recuperăm şi pe Costică Plăieşu, să-l scoatem din cripta aia străină, să-l îngropăm creştineşte. Ne-am dus, am ajuns, am deschis cripta, înăutru priveliştea era cutremurătoare: ridicat în genunchi, Costică Plăieşu murise zgrepţănând cu unghiile zidul din beton, cu gura deschisă după un strop de aer, cu ochii bulbucaţi, ieşiţi din orbite, sucombase sufocat. Şi aşa, cum stătea în genunchi, parcă se ruga pentru iertarea păcatelor…

CUPRINS

PRECUVÂNTARE
CITITORULE
SCARĂ CĂTRE INFERN
ÎNTÂMPLARE NOCTURNĂ
CRUCIFIXUL DE BRONZ
FIRMA SIMBAL
ŞOCUL ADEVĂRULUI
TĂCERE ŞI URĂ
CARTEA CU POVEŞTI ABSURDE
NOAPTEA CA UN ŢIPĂT DE MOARTE
LUPUL SINGURATIC
CARUSELUL DECLARAŢIILOR
TAINA EŞARFEI PURPURII
CARTELUL NEGRU
SARCOFAGUL DE CRISTAL
MESAGERUL MORŢII
O POVESTE URÂTĂ
SÂNGELE ASASINULUI
UCIGAŞUL SE AFLĂ LA MORGĂ
COLECŢIA DE FLUTURI
MOARTEA ŞERIFULUI
UCIGAŞUL ÎN ALB
ASASINUL DIN TABLOU
REGINA SAABA
DANSUL ORBILOR
O FATĂ ŞI DOI GRĂDINARI

DE ACELAŞI AUTOR

(selecţiuni)
BĂTRÂNA DOMNIŞOARĂ N-ARE ALIBI.
Craiova, Editura „Scrisul Românesc”, 1976.
VERSIUNEA MAIORULUI VLAD.

Iaşi, Editura „Junimea”, 1977.

TESTAMENTUL

Craiova, Editura „Scrisul Românesc”, 1979.

SPOVEDANIA UNUI SPION.

Cluj, Editura „Dacia”, 1982.

PRIZONIERUL SPERANŢELOR.

Iaşi, Editura „Junimea”, 1983.

AGENT SECRET.

Iaşi, Editura „Junimea”, 1985.

EGRETA BRÂNCOVENILOR.

Craiova, Editura „Scrisul Românesc”, 1986.

ULTIMA SUTĂ DE METRI.

Bucureşti, Editura „Cartea Românească”, 1987.

STATUIA SFÂNTULUI LEONARD.

Craiova, Editura „Juventus”, 1990.

PĂDUREA CU PLOPI ARGINTII.

Iaşi, Editura „Junimea”, 1991.

CAPCANĂ PENTRU ASASIN.

Bucureşti, Editura „Ion Creangă”, 1993. 195

Tipografia Fundaţiei „*România de Mâine*”

Palatul Sporturilor şi Culturii

Parcul Tineretului Bucureşti

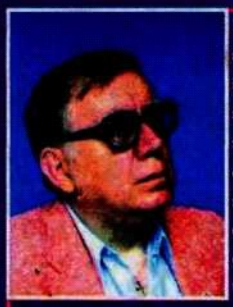

Lumea din jurul nostru are adeseori chipul pe care ni-l imaginăm noi,îl visăm, îl râvnim, ni-l făurim noi înșine din toate speranțele și regretele noastre, din toate dorințele și neputințele noastre, din toate erorile și ororile condiției umane, astru pulsatil și efemer, traversând un etern și tainic univers: viața.

Și prea adeseori, din chipul mincinos al lumii ce ne înconjoară ne facem oglindă de unde ne culegem fiecare propriul chip. E fals? E real? Privilegiul adevărului nu aparține nicidecum acelora ce-și închipuie că au atins țărmul cunoașterii, ci acelora care încă mai vâslesc către el. Pornim împreună la drum?

Olimpian UNGHEREA

Editura Fundației „România de Mâine"